

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) Author(s):	Rosenfeld, Rosalia.; af R. Rosenfeld.
Titel Title:	<u>Hvem af de To? : Roman</u>
Udgivet år og sted Publication time and place:	Kjøbenhavn : Andr. Fred. Høst & Søn's Forlag, 1878
Fysiske størrelse Physical extent:	276 s.

DK

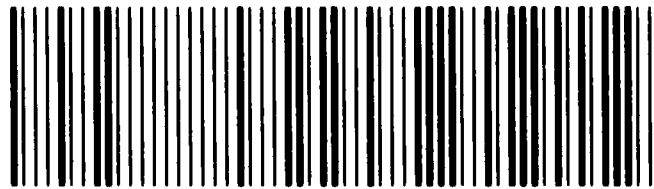
Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

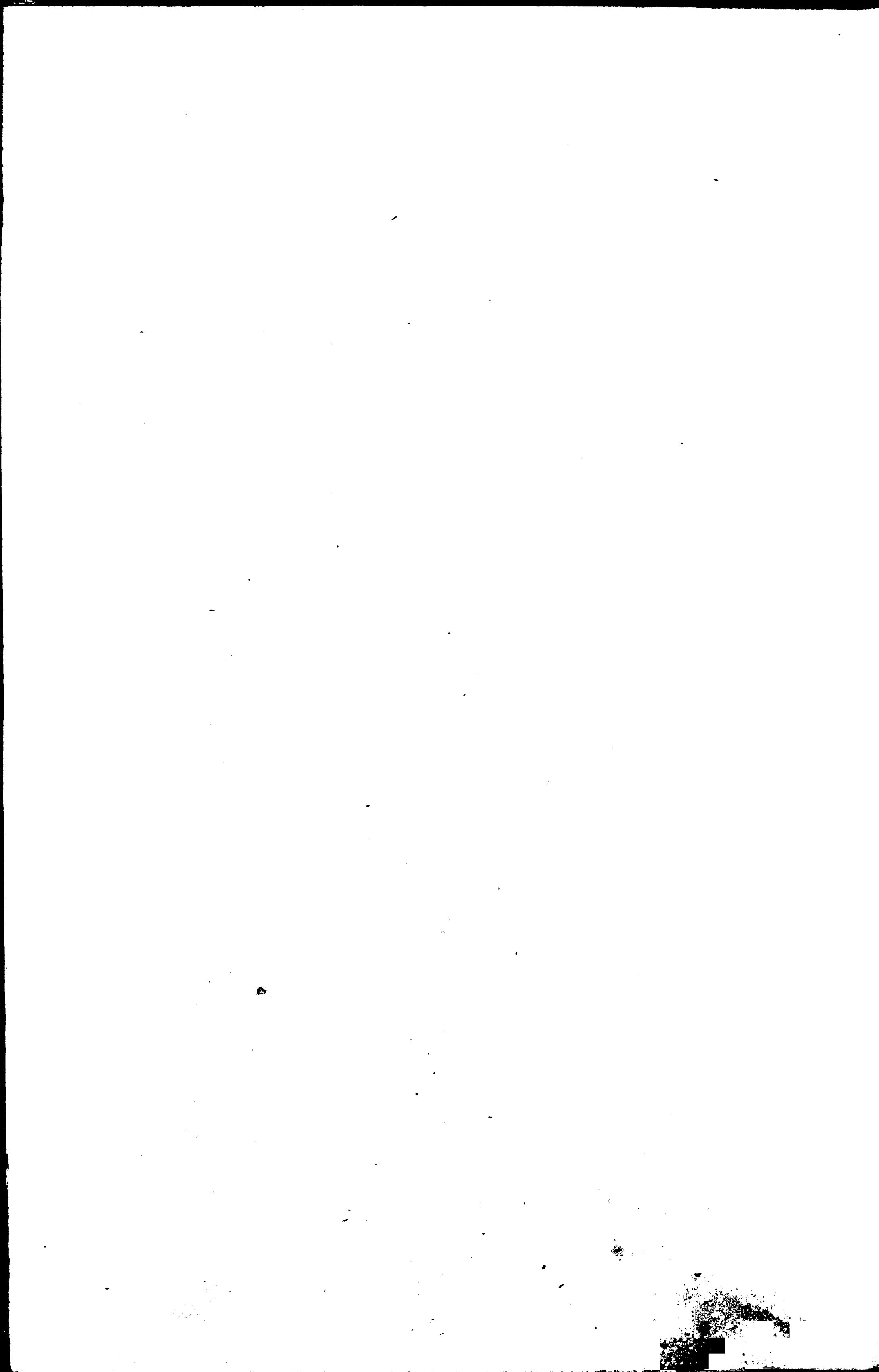
The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130023647975

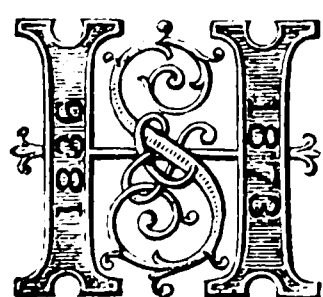

Hvem af de To?

Roman

af .

R. Rosenfeld

KJØBENHAVN

ANDR. FRED. HØST & SØNS FORLAG

1878

SALLY B. SALOMONS BOGTR.

Forord.

Et lille Forord til denne Bog turde maaske ikke være overflødigt. Et ubekjendt Navn i Literaturen kan ikke gjøre Fordring paa at vække nogen særlig Interesse; nogle kunne maaske nok have Lyst til at gjøre et løst Bekjendtskab med det, atter andre betragte det vel endog kun med Mistro.

Jeg er mig bevidst, at denne Roman er af en saadan Natur, at den ved et løseligt Gjennemsyn meget let kan misforstaas. Enkelte Scener kunde tyde paa, at den hører til den nyere realistiske Genre, der med Forkjærlighed behandler de Sider af Menneskelivet, hvorover Poesien i Idealitetens Tidsalder gjerne kastede et Slør, atter andre kunde bringe til at formode, at Forfatterinden hylder moderne Emancipationsideer paa Tankens, Ordets eller Gjerningens Omraade. Ingen af Delene er imidlertid tilsigtet, og om end den flygtige Læser let kunde vildledes, vil den grundige Læser vistnok snart se Bogens Tendens.

Jeg har villet skildre en ung Kvinde, der, begunstiget af ydre Omstændigheder og ledet af en tilsyneladende uskyldig Romantik, leger og lefler med Livet, indtil det til syvende og sidst overrumpler hende og viser hende sin dybeste Alvor, en Alvor, der endelig kræver hende selv og andre som Ofre.

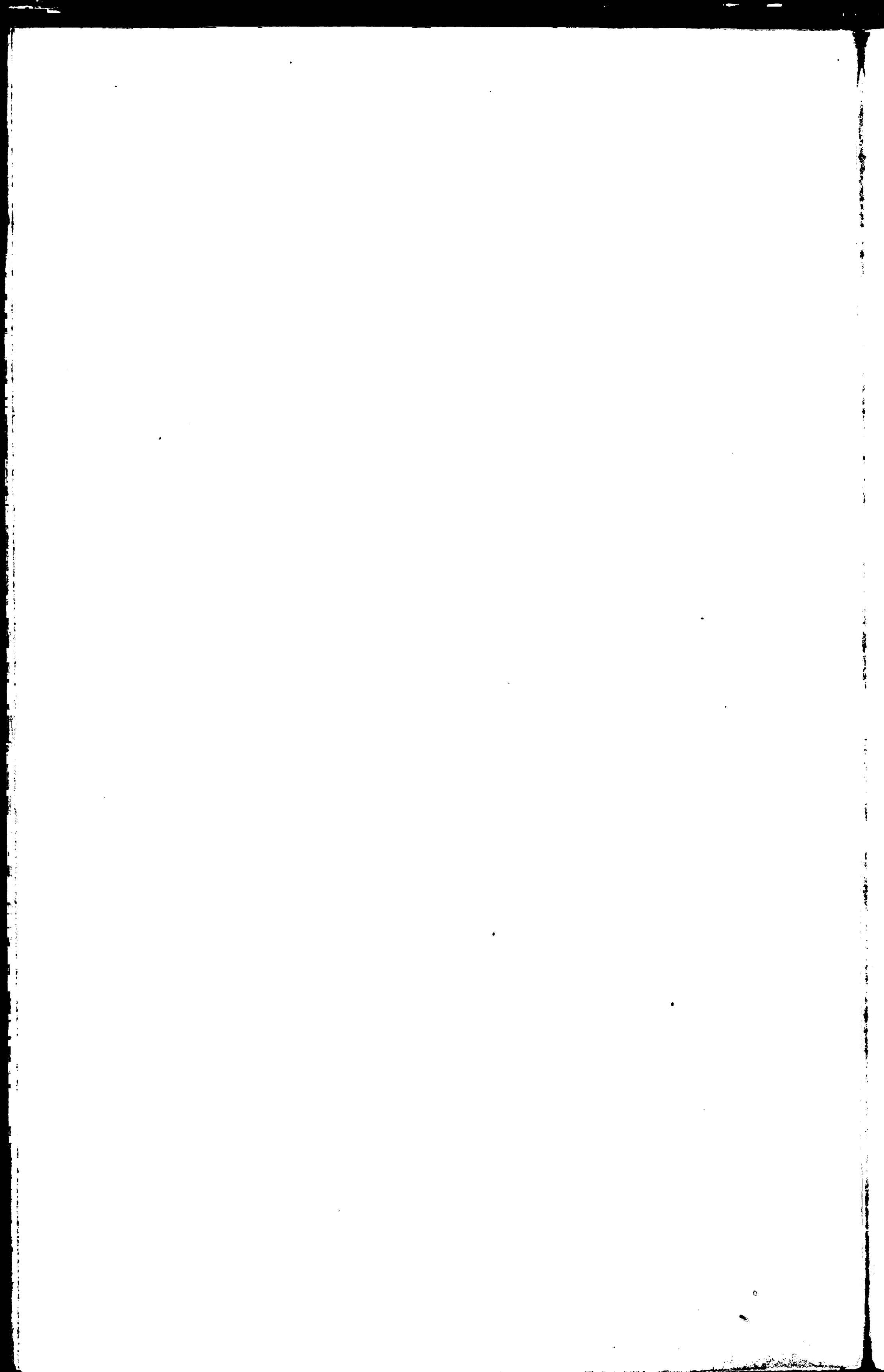
Helst havde jeg kaldt Bogen: »En moderne Tragedie«, men da det er en almindelig Mening, at Tragedien og vor Tid ikke passe sammen, vovede jeg ikke at sætte det tragiske i saa dristig Forbindelse med et moderne Æmne og saa ligefremt at byde det til et moderne Publikum.

ROSALIA ROSENFELD.

FØRSTE DEL.

Siehst Du es nicht? Du armer Geck!
Es ist ein Mädchen fein.
Sie giebt Dir Glück, sie nimmt es weg,
Sie lässt Dich ganz allein!

Altes Lied.

I.

»Jo jeg vil, jeg vil — finde noget, nej nogen, jeg véd nok selv, hvad jeg mener, jeg længes efter Hengivelse og Herredømme — efter Svaghed og Magt — jeg vil finde ham, min — hvad skal jeg kalde ham?«

Disse Ord udtalte eller rettere sagt tænkte en ung Pige ved sig selv Aftenen efter en brændende Sommerdag, medens hun laa paa Knæ i en lav Vinduesfor- dybning og støttede Hænderne og Hovedet paa den brede Karm. Hun saa' meget fornøjet og optaget ud; Ansigtets Udtryk var egentlig spændt, men over Panden fór der korte Glædesglimt, og om Munden svævede der smaa, velbehagelige Smil, og Hænderne borede sig fast i Haaret. »Skal jeg gaa ud strax?« spurgte hun sig selv og løftede Kjolen for at rejse sig, — »aa nej« — sagde hun, kastede Hovedet overmodig tilbage og saa' ud i den tindrende Sommeraften. Paa Himlen bølgede der lette Skyer, og Maanen blev af og til skjult, der skvulpede noget Vand i det fjærne, og der lød af og til Musik, formodentlig fra et Forlystelsessted der i Nærheden. Hver Gang Tonerne

lød, gik hendes smaa Fødder i Takt, og hun strakte den ene Arm ud — »Nu holder jeg Dig«, sagde hun og lo, »jeg fængsler Dig, beruser Dig — og Du er min. Vil Du have en af mine Roser?« sagde hun og greb op i Haaret. »Tag den, kys den og smil i Morgen, naar den er vissen — jeg forlanger ikke mere. Aa! hvor det vil blive dejligt!« og hun gjemte et Øjeblik sit Hoved i Hænderne og lukkede Øjnene.

Stuen var næsten ganske mørk og meget kølig, der var Blomster i Vinduet, paa Piedestalerne, paa Bordet; paa Skrivebordet stod der en hvid, nikkende Aakande sammen med en kæmpemæssig, voxagtig Therose i et mørkeblaat Glas. I Loftet hang der en stor Hængelampe, der halvt var skruet ned, Lyset faldt gennem en rød Kuppel; to utændte Lys i høje Stager stod paa Skrivebordet. Der var mange Billeder paa Væggen af Digtere og Kunstnere, Lord Byron i Buste og Hovedet af den belvederiske Apollo stod paa to smaa Sokler hver i sin Vindueskarm. Det saa' godt ud med det røde Lys paa Marmoret, Lord Byrons Ansigt blev derved smilende, Apollos alvorligt. Mellem en Masse Papirer, Udkast og Bøger paa et lille Bord laa der et halvt Dusin Herreportrætter, der var revne ud af et Album, et Par andre laa paa Gulvet, og et var pillet itu i Vindueskarmen.

Det havde hun gjort i Tanker; thi hun havde ikke noget mod Manden, det var en ung Præst. Hun sankede Stykkerne op og kastede dem ud af Vinduet, skrabe de andre Portrætter sammen i en Bunke og stillede sig foran Spejlet. Hun bøjede Hovedet helt

ind mod Glasset og trak det atter tilbage, saa stod hun stille, trak de mørke Krøller frem, trykkede først Hænderne ind mod Kinderne og holdt saa Armene som en Ramme omkring Ansigtet. De brede, hvide Blonder fra den lette Sommerkjoles Ærmer faldt ned over Panden og dannede et Slør over de mørkebrune Øjne; hun lod dem glide længere ned over Næsen, Munden og Hagen — saa op igjen, saa ned igjen — »Det kunde ikke skade at være lidt smukkere endnu,« sagde hun og søgte at give sit Ansigt et straalende Udtryk. Det lykkedes hende, og hun rullede Gardinerne ned, skruede Lampen lidt op og saa' sig med Velbehag om i sin Stue. »Bøger, Billeder, Marmorhoveder!« sagde hun, »nu tilfredsstille I mig ikke længere, men det er gennem Eder, at jeg har lært, hvad jeg tragter efter, og I kan ikke vredes over, at eders Rolle nu er udspillet. Ak, hvem der var saa smuk som Helena, som Phryne, som Cleopatra! Men hvad skal jeg begynde paa nu?«

Hun lukkede Døren op, faldt atter i Tanker, tog pludselig sin Hat og vilde gaå ud. Først betragtede hun længe og prøvende sine Hænder, de vare hvide og smukke; hun løftede langsomt Ærmet paa sin Kjole, holdt Armen op mod Lyset, den var rund og vel-formet.

»Ak, jeg er vanvittig!« udraabte hun og trak Ærmet ned igjen, »mon jeg frygter for at vejes og findes for let, siden jeg saaledes prøver mig selv?«

Saa kastede hun et let Slag omkring sig og listede sig lydløst ud af Døren.

Denne unge Pige var tyve Aar og hed Elisabeth Stilling. Hendes Fader havde været ansat ved et Gesandtskab, men i en noget underordnet Plads. Hun boede nu sammen alene med sin Moder i en af Kjøbenhavns Forstæder. Hun havde mørkeblondt Haar, brune Øjne, smaa fine, markerede Ansigtstræk og en særegen Ynde og medfødt, ejendommelig Naturkraft i hele sit Væsen. Hun var smagfuldt, dog ikke særlig moderne klædt. Kjolen var temmelig kort, Støvlerne høje, Frisuren let og ungdommelig og Stofferne af friske lette Farver. Hendes Straahat sad i Nakken, frem foran den bølgede Krøllerne; hun gik gjerne med lyse Handsker og en stor, mørk Parasol. Hun bestilte ikke andet hele Dagen end at læse og gjøre Udkast paa egen Haand, og hun havde i lang Tid ikke haft anden Hovedbeskæftigelse end snart at sværme for hin, snart for denne store Mand eller Digter. Hun havde altid baade været forfængelig, egennyttig og hengiven af Naturen, men ingen af Delene, hverken Forfængeligheden, Egennytten eller Hengivenheden, havde nogensinde haft et bestemt Maal, de arbejdede sig frem, undertiden fortærede de sig selv og bleve til ingen Ting. Mange Folk havde følt sig frastødte af hende paa Grund af en vis Kulde og ogsaa mange Gange paa Grund af en umotiveret, halvt fornærmelig Hjærtelighed fra hendes Side, mange beundrede hende enthusiastisk, deriblandt flere Mænd; men hun havde ikke lagt Mærke til det, da hun egentlig sjælden trængte til Beundring eller Kjærlighed, og da hun gjerne, hver Gang denne Trang indfandt sig,

sad paavirket af en eller anden Bog i sit Værelse mellem Lord Byron og Apollo.

Paa den Dag, min Fortælling begynder, var der brændende hed Sommer i Luften, Menneskene gik i lyse Sommerdragter og Straahatte og længtes efter Ro og Nydelse. Naturen ydede, hvad den kunde, den stod mættet i sin Pragt og raabte til Menneskene: kom, gør ligesaa, I har kun én Livssommer, søg at faa ud af Livet, hvad I kan!

Megen Egoisme klækkes ud paa en saadan Dag, hvor Yppigheden gør Sjælen længselsfuld, og Skjønheden giver Længslen Kraft til at være Enehersker i Sindet, saaledes at den, uden at holdes i Tømme af Fornuft eller Beregning, vil naa sit Maal. Det er kun rene, aandige Sjæle, der paa en saadan Dag hæver sig i Tak til Skaberen; de verdslige, romantiske, sanselige vende sig indefter og føle Blodet banke og Nerverne sitre. Hun følte paa denne Dag pludselig, det skulde jo dog komme en Gang, at hun kunde være noget for en Mand; og hun vilde bryde med alle sine løse Bekjendtskaber, sine løse Interesser, for at finde denne Mand. Hun tænkte ikke paa, at hun mange Gange kunde have fundet ham før, og at hun aldrig før havde dannet sig bestemte Forestillinger om denne udvalgte; hun vilde nu kun finde ham og havde en bestemt Følelse af, at det vilde lykkes hende. Uvilkaarlig havde hun taget sine Herreportrætter frem og havde ladet dem passere Revue. Men medens hun saa' paa dem, tænkte hun paa sig selv. Hun tog dem ud af Albumet, men tænkte atter kun paa sig selv.

Hun lagde dem i Bunke, trak et ud, det var den unge Præst, hun rev Billedet itu og tænkte atter kun paa sig selv.

Hun følte ikke Trang til Kjærlighedens Varme, men til dens Beruselse, hun vilde ofre alle sine Tanker, alle sine Følelser, hele sit Liv for denne Beruselse, og dog tænkte hun paa den, hun skulde elske, uden Hjærte; Verden var bleven hende ligegyldig i et Nu; men hendes Fantasi skød Vinger, Utaalmodigheden gjærede i hendes Hjærte, hendes Blod brændte, hendes Fødder flyttede sig, og hun drog alle sine Talenter, al sin Skjønhed frem, og vilde prøve dem.

Da hun kom ud paa Gaden, tænkte hun et Øjeblik paa at vende om, da det var blevet silde; hun saa' paa sit Uhr, men uden at lægge Mærke til, hvad Klokken var. Skridtene paa Stenbroen klang klart og stille, Folk gik langsomt, medens hun skyndte sig ind ad Byen til.

II.

Hun havde været saa forsigtig at tage et tæt Slør med, det bandt hun for Ansigtet, men hun vilde se godt, og saa rev hun to smaa Huller ved begge Øjnene. Hun købte paa Vejen to Roser og stak dem i sit Bryst, hvert Øjeblik sendte Vinden Duften op til hendes Næse, og det var hende behageligt.

Da hun kom ind til Byen, saa' hun den bølgende Menneskesværm, dens Summen forekom hende forførerisk, dens Latter havde en anden Klang for hende, end den

havde haft før. Hun sagtnede sine Skridt med et vist, slentrende Velbehag; hun var bleven varm, hun tog sit Slag af og bar det paa Armen. Gaderne vare halvmørke, det var i den sommerlige Skumring, henimod Klokken 9.

»Er Verden bleven en anden?« spurgte hun sig selv, »jeg synes, at Gaderne bedøve mig, og at jeg ikke rigtig har været i denne By før.« Hun mødte en lille, fattig Dreng, der gik og græd, hun spurgte ham tankeløst, hvad der var i Vejen, og gik et lille Stykke med ham i Haanden; stadig grædende sagde han hende, at han var kommen bort fra sine Forældre. Hun forstod ham ikke, smilede og rystede sin Portemonnaies Indhold ud i hans Haand og ilede pludselig fremad. Hun var saa lykkelig og saa længselsfuld.

»De taber en af Deres Roser, min smukke Frøken, er den maaske bestemt til mig?« sagde en forbigaaende og berørte hende let paa Armen. Det var en raa Stemme; hun gøs, men vendte sig dog imod ham. Han tog høflig Hatten af og gik lidt ved Siden at hende med Rosen i Haanden; men hun skyndte sig bort fra ham og maatte skjule sin Latter; denne Scene gjorde kun et komisk Indtryk paa hende. Hun naaede hen til en fri Plads, hvorfra hun kunde se Lygterne, der i lange Rækker straktesig ned ad Gaderne. Enkelte Lys skimtedes ogsaa gennem Ruderne, det opfriskede hende, hun var glad over at være i en stor By, hun syntes at fornemme Virksomhed, Menneskestemmer, Livsglæde udenom sig og inden i sig — et Øjeblik

bildte hun sig ind, at alle Lysene vare tændte for hendes Skyld.

Disse Følelser paafulgtes ogsaa af en Længsel efter Ensomheden, og hun tænkte paa at fly Byen og søge Naturen. Men hun gik knap en Gade ned med dette Maal, saa droges hun magnetisk tilbage til Byen, og atter stod hun og saa' ned ad Lygternes lysende Række og følte samme Velbehag som før, men nu blandet med Længsel og Forventning. Tilfældigvis hørte hun en Stemme raabe: Elisabeth! hun fór sammen og smilede, hun antog det for et eller andet lykkeligt Varsel. »Her er jeg!« svarede hun ganske mekanisk; men hun var alene, der var ingen, der hørte det. »Peter!« lød det saa, det skurrede prosaisk i hendes Øren, hun havde ønsket at høre et eller andet romantisk Navn ved Siden af sit.

Smilende af sig selv og brændende af Utaalmodighed efter at opleve noget, gik hun videre. Hun bemærkede en ung Mand i nogen Afstand foran sig. Han bar tætsluttende Frakke og bredskygget Hat og havde langt Haar. Hans Gang var hurtig og bestemt. Han vendte sig pludselig om, og hun betragtede ham nøje: Ansigtet var blegt og markeret. »Hvor han er smuk!« tænkte hun og paaskyndte sine Skridt. Han vendte sig atter og saa' spejdende ned ad Gaden. Dette gjentog sig flere Gange, hun troede, det gjaldt hende, og bemærkede ikke, at han søgte en anden. Den sidste Gang han vendte sig, stod han ved en Lygte, og Lyset faldt lige paa hans Ansigt. Han saa' meget bekymret ud. Der gik flere Grupper af Folk forbi, de støjede og vare

muntre, der var nogle af hendes bekjendte iblandt, og hun skraaede ned ad en Sidegade for ikke at blive bemærket. Her gik ikke et Menneske, her var det ganske stille, Husene vare høje og Gaden smal. Der paakom hende et Øjeblik en uhyggelig Fornemmelse, men hun bekæmpede den og gik atter ind i Hovedgaden, hvor den unge Mand endnu stod ved Lygten; han holdt et Stykke Papir op mod en Bog og skrev. »Mon det gjælder mig?« tænkte hun, »jeg vil vente.« Atter bøjede hun ned ad Sidegaden og stillede sig paa Udkig ved Hjørnet. Hun begyndte at fryse og tog sit Slag paa, hun tabte sin anden Rose og fik en uhehagelig Mindelse om Mødet fra før. Han stak Brevet i Lommen, gik videre, og hun fulgte efter. Hun blev mere og mere indtagen i denne høje, elastiske Skikkelse, dette lange Haar og de spejdende urolige Blikke, han sendte tilbage. Hun vidste ikke, hvad hun vilde, og hvor hun var henne, men hun havde faaet en feberagtig Utaalmødighed i sit Blod, og uden at hun selv mærkede det, blev hendes Gang hurtigere og hurtigere, hendes Øjne stirrede fremad, og hun saa' ikke andet end den, hun forfulgte. Hun mødte mange paa Vejen, men hun bemærkede dem ikke engang. Hun indvævede sig i Fantasterier og Illusioner og tænkte, at han nu følte hendes Fodtrin bagved sig, at han grundede paa: hvilket Ansigt gjemmes under Sløret? Hvorledes lyder hendes Stemme? Hvad vil hun vel sige til mig? Hvorlænge vil hun følge mig? Naar vil hun aabenbare sig?

Saaledes naaede de, efter at han flere Gange var

standset, og hun, ubemærket af ham, havde ventet paa ham, til Christianshavn. De kom til Knippelsbro; han syntes ikke at bemærke hende, men gik uden Ophør op og ned ad Broen hurtigere end før og som i stor Utaalmodighed. Natten var bleven mørkere, enkelte Stjærner viste sig, de glimtede urolig i Vandet, fjærnt lød der nogle hæse Raab fra Søen, Maanen var halvt skjult for et Øjeblik. I dette Øjeblik opsteg den uhyggelige Fornemmelse igjen i hendes Sjæl; hun satte sig for Enden af Broen paa en Sten bagved et Træskur og spurgte sig selv: hvad er det dog, jeg gjør? Hun kastede et Blik over Vandet, det var mørkt, smilede derpaa et Øjeblik, fik saa en Taare i Øjet; hun tænkte paa sin lykkelige Stemning hjemme og følte, skjønt hun nu mærkede en vis Uhyggelighed, at hun vilde naa sin Lykke. Hun havde siddet længere paa Stenen, end hun selv tænkte, forover bøjet, med Hænderne støttet paa sin Parasol og Hovedet paa dem, og da hun rejste sig for at gaa, var den, hun forfulgte, forsvunden. Hun saa' et Øjeblik efter ham, men saa var hele Mødet blevet hende ligegyldigt, og hun kunde ikke engang længere huske, hvorledes han saa' ud.

Paa Hjemvejen var hun ikke bedrøvet, ikke glad. Hun snoede sig som en Slange fra alle nærgaaende Forfølgelser, og hun forfulgte ikke mere nogen.

»Gjem Dig kun for mig,« lo det i hendes Indre, medens hun gik gennem Gaderne med de lange, tætte Rækker af Huse, nogle mørke, nogle oplyste — »i et af disse bor Du, og der er ikke længe til, at vi ses.« Hun tænkte ikke paa nogen bestemt ved disse

Ord — og havde egentlig Lyst til at vandre hele Natten, sværme frem og tilbage i Forudanelser, i det drømmerige Maanelys; i den tynde Paaklædning, alene, ubeskyttet. Hun havde nok i sit Hjertes Fylde, den vilde skabe hende en Verden, og hun vidste det.

Da hun, lige saa lydløst som hun var gaaet ned, gik op ad Trappen og ind i sit Soveværelse, nynnede hun, — der egentlig ikke havde oplevet det mindste, ja, som paa en Maade var bleven skuffet — ganske sagte den tyske Sang:

Es weiss und rath es doch Keiner,
Wie mir so wohl ist, so wohl.

III.

Et Par Dage hengik for Elisabeth i uafbrudt Selskabelighed; hun var i saa godt, oprømt Humør, at hun modtog alle Indbydelser, ja næsten søgte dem; hun gik til en Formiddagsgratulation hos en Tante med et Digt, hun selv havde skrevet; hun saa' paa Livet med et lyst Blik, talte alvorligt med de gamle, muntert med de unge og vandt de fleste.

»Jeg har ikke set Dig saa glad Elisabeth, siden Du var et Barn,« sagde hendes Moder en Morgenstund til hende, da hun selv var staaet op allerede Kl. 6 og med al Magt ogsaa vilde have sin Moder ud af Sengen for at spadseres. »Aa ja,« sagde hun og trak Vejret dybt, »dette gode Humør tager næsten paa Kræfterne. Hvad skal vi mere os med? Har Du saa

Lyst til at flytte ud i Hammers Villa? Vi kan faa den, naar vi vil.«

»Jeg bliver her,« sagde Fru Stilling og lagde sig træt i Puderne, »det er for besværligt, men tag derud alene, hvis Du har Lyst. Lad mig nu sove, Barn.«

»Er det da aldeles umuligt at faa lidt Liv i Dig, Moder — aa, vær lidt munter blot for en Gangs Skyld og lad mig pynte Dig. En, To, Tre!«

Fru Stilling, en noget svagelig Dame, for hvem Hvile og Stilhed var det første i Verden, svarede ikke mere, men lukkede Øjnene og lod, som hun sov. Hun kjendte sin Datters Egensind og vidste, at intet andet Middel end at vise hende det umulige i alle hendes Forsøg kunde støde hende tilbage.

En, To, Tre, gjentog Elisabeth en fire à fem Gange. Hun havde begyndt meget højt og bestemt, men for hver Gang blev Kommandoen mere decrescendo og mere mekanisk, og da hun havde sagt den den sidste Gang ganske sløvt og hviskende, sprang hun pludselig op, rullede Gardinet, som hun havde begyndt at trække op, helt ned igjen, ilede ud af Sovekammeret og lod Moderen sove.

»En mere vanvittig Ide end at faa Moder ud af Sengen Kl. 6 om Morgenen og at faa hende til at spadserere kan der da heller ikke fødes i noget Menneskes Hjerne. Hvad skal dog alle disse vanvittige Ideer føre til?«

Det samme tænkte Fru Stilling, og halvt i Slummer smilede hun over sin Datters Mangel paa »psykologisk Blik«, som hun kaldte det.

Elisabeth gik ind i sit Soveværelse, klædte sig paa, lod Pigen bringe Kaffe og besluttede at tage ud til »Hammers Villa« for at blive der en Dags Tid eller se, om hun havde Lyst til at blive der længere. Hammers Villa laa i Rosenvænget; Hammer selv, en gammel rig Bureauchef og fortrolig Ven af den gamle Stilling, var rejst til Pyrenæerbådene, og Elisabeth havde faaet Brev fra ham den foregaaende Aften, hvori han bad hende lægge Beslag paa hans Villa, naar hun havde Lyst, og invitere, hvem hun vilde, ud med sig. Midt i sit luxuriøse Badeliv morede det Hammer at tænke sig sit prægtige Landsted beboet af den unge, smukke Pige, og at forestille sig, at hun der indtog en Husmoders Plads og skaltede og valtede med sine lunefulde Indfald. Han havde allerede, førend hun havde modtaget Indbydelsen, pralet med dette sit Arrangement for en gammel, asthmatisk Legationsraad, der var hans Makker i L'hombre. Ved en livlig Bordeauxvin, der paavirkede hans Ideassociationer, kom Hammer mærkværdig nok til at sammenligne sin Stilling med Odyssevs', der flakker om i fjærne Lande, medens den fortryllende Penelope hersker i Hjemmet og trofast venter ham.

»Ih — altsaa den unge Dame er Deres Kone?« sagde Legationsraaden med naturlig Forbavselse og snappede efter en Portion Luft.

»Nej — nej, kjære Ven!« sagde Hammer og klinkede noget umotiveret, »jeg mener naturligvis, Forholdet er kun det samme — aah! en herlig Ide — en mageløs Pige!«

»En herlig Vin!« gispede Legationsraaden — og Hammer foreslog Elisabeths Skaal.

Hermed var denne Sag afgjort, og Hammer skrev et honningsødt Brev til sin »lille Guddatter.« Elisabeth kunde egentlig slet ikke lide Hammer, »han gik i Barndom, skjønt han kun var 60,« sagde hun. — »Arbejdet og Nydelsen,« havde Hammer engang sagt til Elisabeth efter en solid Søndagsmiddag ved Cigaren og Kaffen, »ere Livets Faktorer; mærk Dem det, kjære Barn!«

»Aa Passiar!« svarede Elisabeth og tog en Avis, »ved Arbejde forstaar De jo kun det Bureau, hvor De selv siger, at De ingen Ting har haft at bestille, og ved Nydelse, de Baderejser, hvor De selv siger, De kjeder Dem.«

»Kjære Barn!« sagde Hammer mildt, »Verden er herlig! tro mig!« »Hvilket Menneske!« tænkte Elisabeth, og hun sad og betragtede ham som en Naturmærkværdighed, lige til han faldt i Søvn. Da han saa sov, saa' han egentlig saa god ud; hun listede sig sagte hen til ham, tog ham i Haanden, klappede ham paa Kinden og fortrød, hvad hun havde sagt.

Ud til Hammers Villa tog nu Elisabeth. Hun klædte sig i en lys, viol-farvet Kjole, tog en stor, hvid Hat paa med en Violkrans, violet Parasol og parfumerede sig til Slut ogsaa med »Violet.« Hun tog to Bøger med: »Byrons Digte« og »Foraarsbølger« af Turgénjew, et Exemplar paa Dansk og et Exemplar paa Russisk (hun havde af Interesse for Turgénjew og hermed følgende Interesse for Puschkin læst Russisk omtrent

et Aar). Det var det dejligste, friskeste, mildt bølgende Vejr, man kunde tænke sig. En Sommerdag, lys og skær som en af Paradisets Dage, uden egentlig Romantik, men af forunderlig, mild Virkning. I det hele taget vare denne Sommer foruroligende smuk og stadig; vi vare midt i Juli og havde kun haft en 2 à 3 Regnvejrsdage. Man ængstes her i Norden, naar denne stadige Skjønhed og Lykke viser sig; vi ere her vante til midt i Glæden at sende et Par betænksomme Blikke op til et Par forbifarende, graa Skyer og til at tage Paraply under Armen, om end Solen skinner. — Der var ikke andet at bemærke om denne Tur, end at Elisabeth hele Tiden var i det ypperligste Humør. Hun saa' ikke ud, som om hun kom fra den støvede By, men fra Landet, saa røde vare hendes Kinder, saa friske hendes Øjne. Da Hammers Hund saa' Elisabeth komme (den var akkurat halv saa gammel som hun, født paa hendes tiende Fødselsdag, og havde været hendes Barndoms Legekammerat), gav den et Hyl fra sig af Glæde, og hun krøb, saa godt hun kunde, ind i Huset til den. Der klappede hun den og kyssede den og lod sig slikke af den paa Hænderne og paa begge Kinderne.

Saa gik hun op ad Stentrappen, hvor Gelænderet var omslynget med vild Vin og vilde Roser. Hun tog i Døren, den var lukket af. Hun ruskede og ruskede, der var ingen, som lukkede op. Hun satte sig ned paa Trappen, saa' sig om, hørte paa Caros jublende Gøen, en Salut, der truede med ingen Ende at ville tage, og følte sig behagelig træt.

„Es weiss und räth es doch Keiner,
Wie mir so wohl ist, so wohl“

nynnede hun atter uvilkaarligt, og hun fortsatte:

„Ach wüsst' es nur Einer, nur Einer,
Kein Mensch es sonst wissen sollt'!“

»Kun en, kun en, hvad menes der med dette? Er det en bestemt, eller er det kun et eneste Menneske, ligegyldig hvem, for hvem det glade Hjærte vil aabenbare sig? Jeg tror det sidste. Det er det smukkeste!«

Nu blev Døren til Havestuen lukket op, et gammelt Fruentimmer med hvid, skinnende, stiv Pibekappe, udtryksløse Træk, men gode Øjne, traadte ud af Døren og slog Hænderne sammen af Forbavselse ved at se Elisabeth paa Trappen.

»Frøken Elisabeth, nej, ak — det var da kjedeligt — Frøken Stilling — Herren er rejst — vidste De det ikke? Vil De ikke komme indenfor og drikke en Kop Kaffe oven paa den lange Tur? Ak Herregud! De er vist træt! — Ak, Ak!«

Hun var næsten grædefærdig; denne gamle Pige havde sin Styrke i at tale højt, lamentere og græde eller være nær ved det.

»Tør Dine Taarer bort, lille Sofie, inden de komme! jeg véd godt, Din Herre er rejst, men jeg bliver her dog hele Dagen. Det tror jeg da« — tilføjede hun og traadte ind i Stuen.

»Ak Herregud! Hvad vil dog Frøkenen her alene? Hvad vil dog Frøkenen have til Middag i Dag? Vi have ingen Verdens Ting. Her gaa 5—6 Kyllinger om i Gaarden, men de ere skindmagre — Ak Herre Gud!

Maaske smager dog den spraglede godt — i skarp Sauce. Vil Frøkenen have The eller Kaffe?»

»Tak, hvad Du har. Men sig mig en Gang, hvem bor ovre i det Stjernebyggertaarn?» spurgte Elisabeth, lukkede Vinduet op og pegede over paa et taarnagtigt, meget højt Hus i gothisk Renaissancestil.

»Ja, Frøken, hvad er det nu, han hedder? Han er Maler og et meget pænt Menneske, han har boet her en Maaned, og Herren har en Gang været ovre hos ham og set hans Malerier. Ak! hvor Herren vilde blive glad, naar han vidste, at Frøkenen var her!»

»Hør lille Sofie, giv mig min Frokost ud i det Lysthus, hvor jeg en Gang slog din Herres kinesiske Kop itu, gør Dig ingen videre Ulejlighed — men skaf mig at vide, hvad Maleren hedder, og hvad Landsmand han er.»

»Ak Herre Gud — de gode gamle Tider! Frøkenen skal faa den anden kinesiske Kop. Hvad Maleren hedder — ja, hvad er det dog?»

Hermed løb Sofie, saa hurtig hun kunde for at ordne denne vanskelige Dag, saa Herren, hvis han havde været hjemme, kunde have været tilfreds dermed. Han havde øjensynlig ikke tænkt, at Elisabeth kom saa snart, thi da havde han givet Sofie Instruxer. Hammer, der af Naturen var en stor Pottekigger, var nemlig den ledende Aand i alle Husets mindste Detailler og den gamle Pige kun det mekaniske Organ for Udførelsen.

»Skarp Sauce — Kyllinger — Jordbær — maaske hellere en Due, nej en Duepostej — Vinkjælderen —

Maleren — Omeletter af den moderne Slags, Herren lærte at kjende sidst i Paris — Nøglen til Klaveret og Bogskabet — hvor havde Herren dog lagt den? Ak! ak!« og et Par Taarer traadte næsten frem af Raadvildhed. Det var for meget paa egen Haand. Men det er sandt, hun skulde have at vide, hvad han hed? Maleren? Hvad det nu ogsaa kunde more Frøkenen?»

Grublende over Aarsagen hertil, travl og vims som en Bi ilede Sofie op i Huset for at meddele det øvrige tjenende Personale det uventede Besøg. Medens nu hele Huset, der havde ligget i Dvale, siden Hammer rejste, i en Fart kom paa Benene, sad Elisabeth i det store, gamle Akacielysthus og stirrede ud paa Vejen. Hun ventede paa sin Frokost, var i det samme ypperlige Humør som hele Tiden, men havde for Resten al mulig Udsigt til at kjede sig den Dag.

IV.

Benedikt Rau var født i Rhinegnene og havde studeret Malerkunsten i Düsseldorf. Hans Fader havde været en fortrolig Ven af Stifteren af Akademiet. Wilhelm Schadow; man havde lovet sig noget udmærket af Benedikt, han havde haft de bedste Lærere allerede som Dreng og var snart bleven en flink Tegner. I Kolorit og fin Stil var han en af de dueligste i Düsseldorf, og det vil sige meget der; men man opdagede mere og mere, at han var uden egentligt Geni. Han hældede af Sympathi mest til Historiemaleriet,

men var heldigst i Naturgjengivelser; hans Ideal blandt Historiemalerne var her blandt Skolens Mestre Theodor Hillebrandt, men han stod langt tilbage for ham i Kraft. Da han var 26 Aar, havde han malet et stort Stykke: Marius paa Karthagos Ruiner; han fik Stipendium og rejste til Frankrig. Han vidste selv, han intet egenligt Geni havde; han syntes ikke, at han fortjente Stipendiet; han rejste til Paris som et Menneske, der skal og vil gjøre sin Pligt, men uden Begejstring eller egentlig Glæde. Dog, da han stod lige over for Delacroix's, Horace Vernets og Gérômes Værker, sang der en lille Fugl i hans Hjærte, og han følte lidt af hint ubeskrivelige: Ogsaa jeg er Maler. Lidt efter lidt kom han til den Overbevisning, at han vilde kunne være bleven til noget, naar han havde studeret i Paris og ikke i Düsseldorf. Men denne Overbevisning kom for sent, til at den egentlig skulde kunne gavne ham, han havde sit Livs Studium bag sig og han vilde hellere blive en jævnt duelig Mand paa en sikker Grund end amfibialsk blive til intet. Han var for lidt Geni til at bryde over tvært og træde sit tidligere Liv under Fødder. Uvilkaarlig paavirket af den franske Realisme malede han dog flere Stykker, deriblandt et Slags Genrebillede: En Eremit i Samtale med et Barn ved en Kilde, som flere franske Malere endog raadede ham til at sende til den aarlige Udstilling i Paris. Ingen kunde faa ham til at gaa ind derpaa.

»Jeg vil ikke være en daarlig Elev af en god

Skole,« sagde han med et ham egent, melankolsk Blik, »derved gjør jeg hverken mig selv eller Skolen Ære.«

Han beholdt sit Billede selv, skjønt han kunde have faaet det godt betalt; han holdt af det, som man holder af et Barn, hvis Skyggesider man kan se, men som man elsker for det dybt beslægtede og sympathetiske, der er ved det; som man elsker, fordi man har set det voxe op for sine Øjne, og der knytter sig mange Minder til det. Han saa' paa dette Billede med en Faders Kjærlighed, ofte syntes han næsten, at han tilgav det alle dets Fejl.

Benedikt var en ualmindelig mild, ædel og sand Natur, men han var et Menneske, der egentlig aldrig havde kjendt Lykke, og det ubeskrivelige, forfriskende, det beaadende Pust, Lykken giver, manglede over hans Væsen. Han var eneste Søn, han havde begravet sin Fader og Moder og havde derfor kjendt til Sorg, men han havde aldrig været rystet hverken af Storme eller Lidelser, og dog var der inderst i hans Hjærte Plads til disse som til Livets Jubel. Han var ikke fri for Ærgjerrighed og Forfængelighed, men foragtede at tilfredsstille disse Følelser paa nogen falsk Basis, han hadede som Pesten at smykke sig med fremmede Fjer, ja stillede endog en Gang imellem sit Lys under en Skjæppe.

Han holdt af Kvinden for hendes Skjønhed, men savnede noget af det Trylleri ved hende, han attraaede, og som han havde en Følelse af maatte være tilstede. Omgang med Kvinder faldt ham egenlig let, han søgte aldrig at glimre i deres Øjne og blev derfor

netop foretrukken; det var ham ingenlunde ligegyldigt, men det berørte ikke dybere Strænge i hans Væsen, og han havde aldrig følt sig særlig tiltrukket af nogen Dames Aand. Jo, dog en Gang i Paris paa et Bal havde en ung, svensk Baronesse, der tilmed var ualmindelig smuk og ualmindelig feteret, talt i længere Tid med ham, end det ellers sker med en enkelt Kavalier. De talte om Kunst; Benedikt var rolig og klar, Baronessen livlig og begejstret. Paa engang tav hun stille og lagde sin Arm paa Benedikts Skulder og sagde sagte med sin sølvrene Stemme:

»Skulde det ikke være muligt, at en brændende Lyst til Kunsten altid maatte være forenet med et stort Geni?«

»Nej!« sagde Benedikt sørgmodig og følte Spændingen i hendes rene Ansigt med et ejendommeligt Trylleri. »Det tror jeg ikke!«

Hun saa' længe paa ham og et Par Taarer trillede ned ad hendes Kinder.

Førend han kunde komme sig af sin Forbavselse, var hun hurtig ilet bort fra ham.

Efter at disse taarefyldte dejlige Øjne i nogle Dage stadigt havde staaet i hans Erindring og en sød Bæven undertiden var faret igjennem hans Legeme, naar han saa' en Skikkelse, der lignede hendes, eller mindedes den lille, bløde Haand, der længe havde hvilet paa hans Skulder, læste han en Dag i Avisen, at den svenske Baronesse B . . . var død af Brystsyge. Han følte et Øjeblik et Stik i sit Hjærte, men da der var gaaet nogen Tid, ønskede han hende den Fred og Hvile,

hun vist havde trængt til og til sidst opfattede han hele hendes Udbrud som Sygelighed.

Denne lille Episode, saa lille, at enhver, der har haft Kjærlighedshistorier og har kjendt til erotiske Situationer, vistnok kun vilde have kaldt den en Bagatel, hændte en Maaned, førend han forlod Paris. Han blev kaldet til Kjøbenhavn i Anledning af en Arvesag; dog det var kun den rent ydre Anledning; nærmest var Grunden følgende: Benedikt besad megen Pietet; den nærmeste Slægtning, han havde, var en Fætter til hans Fader, der levede i Kjøbenhavn. Han havde været gift med en dansk Dame, men efterlod sig ingen Børn. Han var en formuende Privatmand, men havde altid ført et temmelig ensomt, ulykkeligt Liv. Han skrev efter Benedikt, da han følte sig svag og bad ham komme til sig. Der stod i Brevet: »Benedikt, jeg føler, jeg ikke har længe at leve i, jeg véd, mit Liv har været overflødigt, jeg tror ikke paa nogen Udødelighed og vil egentlig helst, at den ikke skal være til, men jeg holder dog ikke af, at mit Navn og mine Ejendele skulle forgaa og splittes her; jeg har altid hørt godt om Dig, og Du er nu det eneste Menneske, jeg kunde længes efter at tale med, førend jeg gaar over i det »store Intet.« Kom, min Søn, inden det er for sent!«

Disse Ord greb Benedikt stærkt; han rejste samme Time, han fik Brevet, men kom dog for sent. Hans Faders Fætter var død i sin Lænestol, pludselig, lige efter en Samtale med den gamle Hammer. I denne Samtale havde Hammer beskyldt ham for at være en

uforbederlig Nihilist, men han var gaaet fra ham uden at faa Svar.

Benedikt fik nu meget at bestille med at ordne sine Affairer. Han flyttede ind i Fætterens Hus lige over for Hammer og blev ganske uventet en meget rig ung Mand. Det var af Pietet mod sin gamle Fætter, at han besluttede at blive Sommeren over i Kjøbenhavn og bo i hans Lejlighed, frede om hans Interesser og fortsætte hans Husliv. Saaledes sørgede han jo paa en Maade for den Udødelighed, der havde været antydnet i Brevet.

Overgangen fra Paris til Kjøbenhavn havde været for hurtig, til at han rigtig kunde finde Smag i den sidste By. Europas mindre Hovedstæder er og bliver kun en Karrikatur for dem, der rigtig har følt det storartede og bedaarende i Pariserlivet. Overgangen fra Paris til en af Danmarks mindste Provinsbyer vilde ikke have haft det stødende ved sig, det vilde have været to uligeartede Sfærer, og de vilde ikke have mindet om hinanden. Derfor levede Benedikt meget stille, paa en Maade inkognito; han havde, uden egenlig at vide hvorfor, saa uendelig lidt Lyst til Kunstnere og Kunstnerliv nu.

»Hvad er det hele? Disse Øjeblikkets Glæder og Stemninger og Venskabsforbindelser og mange smukke Dage, hvor gode Mennesker og skønne Naturomgivelser fare forbi éns Øje og røre lidt ved Følelserne i Hjertet og Ideerne i Hovedet. Her i min Fætters Værelse kommer jeg til at tro paa, at der ingen Udødelighed er, og jeg begynder at føle mig overflødig som han.«

Disse Ord eller nogle lignende sagde han mange Gange til sig selv, naar han stod op om Morgen, eller naar han gik til Hvile efter sit ensformige Liv, hvori han paa en Maade følte sig lykkelig. Han beskæftigede sig meget med Malerkunsten, i det hele Kunstens Historie; i Særdeleshed læste han om de gamle hollandske og italienske Mestre, disse sunde Naturer, disse positive Viljens Mænd, der ofrede deres Liv for en objektiv Ide som Kuppelbygningen, Perspektivets Uddannelse, Studiet af Antiken og lignende. Han læste Vasari og fordybede sig i saadanne forskende Aander som Michel Angelo, Brunellecso, Mantegna. Han havde nok Lyst til noget helt andet og nyt end det tidligere Liv; undertiden troede han, det var et stort Æmne, der fattedes ham, hans Blod kom i Kog, han vilde med Djævelens Vold og Magt finde dette Æmne, det skulde mægtigt vække det Geni, som han var overbevist om slumrede i hans Bryst, det skulde tage ham med Storm, elektrisere og forvandle hans Væsen. Men Æmnet kom ikke, Geniets mægtige Vingeslag suste ikke over hans Hoved, hans Sjæl blev snart baade træt og tilfredsstillet igjen; saa længtes han ikke efter noget.

Disse Stemninger paafulgtes gjerne af en vis indholdsløs Glæde over Tilværelsen, hvori han ønskede Alle godt og kun saa' sin Fortid og sin Fremtid i et ubestemt Lys. Det er de lykkelige Stemninger, der kun komme over Mennesker, der i ydre Henseende intet mangle, men som dog fattes egenlig, indre Lykke. For saadanne Mennesker gives der ogsaa en vis

indholdsløs Sorg, førend de føle den egentlige. Den røde Traad i dette Liv var Længsel, de enkelte Episoder Mættelse og Ro. Dette lyder som en Paradox, men det var dog sandt. Men saadanne Dage vare ikke længe, den ædle Natur sprænger Hverdagslivets Lænke.

Benedikt saa ganske godt ud og havde en velskabt Figur. Det smukkeste ved ham var hans Mund og hans Øjne. Om Munden var der et bestemt, ubønhørligt Træk og en medfødt Sjælsadel, i Øjnene, der vare store og brune, mere end Adel: Godhed, Hjærtensgodhed. Han havde tillige Malerens skarpe Øje og dennes sikre, haandfaste Maade at gribe Tingene an paa, han var bøjelig og utvungen, men uden Spor af kunstnerisk Flothed i sine Bevægelser. Han talte langsomt og i det hele ikke meget, men hændte det en Gang imellem, kom hele hans Ansigt i en besynderlig Extase, og det var ligesom om mange Tanker og Ideer, der næsten greb ham indtil Træthed, strømmede ind paa ham. Der var et eget, melankolsk Smil over hans Træk, der røbede lidt af et skuffet Menneske. Vare Idealerne vejrede bort ved Livets Storme eller vare de blevne overdøvede af Hverdagslivets borgerlige Pibe? Begge Dele kunde antydes i dette Smil. Dette Smil sagde ogsaa undertiden: »Der er ingen Lykke for mig at finde,« men saa' man saa ind i de store, glade Øjne, læste man: »Men Lykken er dog til,« og man blev godt stemt. For Resten havde Benedikt et jærnstærkt Helbred, og han gjorde et sundt, kraftigt Indtryk.

V.

Saaledes var altsaa den Mand, der boede i »Stjærnekiggertaarnet«. Elisabeth fik Navn, Stilling og alt fornødent at vide, og det gjorde naturligvis ikke videre stort Indtryk paa hende. Gamle Sofie sagde, at Hammer skulde købe Malerier af ham, og at Hr. Rau en Gang havde været hos ham om Aftenen til The. Det havde været en meget stille Aften, kunde hun huske, og tillige havde det undret hende og Hammer meget, at Hr. Rau ikke vilde ryge Cigar: Jo, det huskede hun tydeligt. —

»Herregud, Sofie — hvad kommer alt det mig ved? Naa, se nu ikke saa bedrøvet ud. Jeg véd blot ikke noget kjedeligere end at tale om Mennesker, man ikke kjender. Hvor Vejret er smukt! Er her hele Dagen saa stille monstro?«

Før Sofie fik Tid til at svare, kom Benedikt Rau ud af sin smalle, spidsbuede Dør, og Sofie raabte naturligvis af alle Kræfter:

»Der er han! Ak! hvad er dog det, han skraar jo her over!«

Dette gjorde han i Virkeligheden. Han lukkede Havelaagen op, Sofie gik imod ham, Elisabeth sad og spiste.

»Bureauchefen er vel kommen hjem?« sagde Benedikt paa daarligt Dansk, »jeg saa', De rullede Gardinerne op og sendte Tjenestefolkene i Byen. Kunde jeg faa ham i Tale? Jeg har til Hensigt at rejse i Morgen.«

»Ak, mange Gange om Forladelse,« sagde Sofie undskyldende, »han er tilforladelig ikke kommen hjem endnu, men vi fik Besøg af den unge Frøken her, og derfor satte vi Huset lidt i Stand.«

Benedikt gjorde en let Kompliment hen imod Lysthuset og vilde trække sig tilbage med en Undskyldning.

Men Elisabeth rejste sig og sagde venligt:

»Kunde jeg ikke tage mod Besked? Jeg bliver her maaske i længere Tid, og hvis der var noget, hvori vi kunde tjene Dem — Taler De maaske hellere Tysk?«

»Hvis det ikke er Dem imod,« svarede han med en smuk sydtysk, blød Accent. »Hr. Hammer har bedet mig forskrive nogle Billeder eller rettere Kopier fra den sidste Udstilling i Paris; de ere ankomne, jeg vilde vise ham dem og spørge ham, om han er tilfreds med dem; men da jeg skal rejse, maa de maaske ligge her, til jeg kommer igjen?«

»Maa jeg se Malerierne?« spurgte Elisabeth, rejste sig og tørrede de sidste Spor af Mad bort med Servietten. »Det er noget ganske nyt for os her hjemme. Undskyld min Dristighed: Deres Navn, om jeg maa spørge?«

»Benedikt Rau!«

»Nu vel, Hr. Rau, jeg tror nok, jeg tør vælge i Hammers Navn. Lad mig forsøge, han skal slet ikke blive vred.«

Benedikt forsikrede, det skulde være ham en Fornøjelse, og de bleve enige om, at det var rimeligere at gaa over i Benedikts Bolig end at lade Malerierne hente.

Elisabeth tog sin Hat paa, og Benedikt kunde ikke lade være med at finde hendes Dragt overordenlig smagfuld og hendes Ydre meget tiltrækkende. Det imødekommende i hendes Væsen var af en saadan Natur, at det virkede behagelig.

Han lukkede Havedøren op for hende, og de gik hurtig over Vejen.

I Benedikts Hjem herskede der en dyb Ro. Han beboede hele Huset, og man saa' ikke en Sjæl paa Trapperne. Alt her var ordenligt, sirligt og gothisk højtideligt. Spidsgavlede Døre, spidse Vinduesindfatninger, smaa Værelser med parketterede Gulve; høje og noget snævre vare Værelserne, og de virkede trist.

I det Værelse, hvori de standsede, faldt Lyset igjennem smaa, blaat og rødt farvede Ruder. Rolig og tungsindig belyste det de høje Egetræsmøbler; ved Kakkelovnen stod den store, tunge Lænestol, hvori den gamle Fætter var død. I denne Stue var der ligesom Duft af et ensomt Liv; man følte, at de høje Stole havde staaet ørkesløst hele Tiden paa deres Plads uden at benyttes, og at en gammel, ensom Mand havde siddet i Lænestolen og læst sine Aviser og Bøger. Lige fra det forgyldte Uhre Dikken, indtil de stive Mønstre paa Væggen aandede alt Ensformighed og atter Ensformighed. Der var ikke en Ting i denne Stue, uden at den var gammel; alt var vel vedligeholdet, men det lugtede af Støv og bar Tidens Mærker, og det havde aldrig været rykket fra sin Plads.

Benedikt blev selv frapperet, da han trak en Stol frem og den unge, smukke, moderne Dame ugenert

satte sig ned. Hendes Skikkelse gav ligesom hele Stuen Sving; det var, ligesom om den vilde ud over sine Grænser, som om hun bragte Liv med fra en anden Verden. I dette Øjeblik saa' hun saa uendelig smuk og moderne ud; det var hele det modernes og ugenertes Poesi, hun bragte med sig, det var alle disses gode Sider; hun blev i den glade, forunderlig ophidsede Stemning, hun var i, et Slags Type paa noget fint og legende i disse Omgivelser.

Benedikt betragtede hende et Øjeblik stiltiende, og hun vidste ikke andet at sige end:

»Her maa være noget mørkt for en Maler.« »Aa ja saamænd«, sagde Benedikt forundret over, at hun vidste, hvad han var. — »Har maaske Hr. Hammer omtalt mig for Dem?«

»Nej«, svarede Elisabeth og rødmede lidt — »men De véd nok, naar man sidder paa Landet ganske ene, kjeder man sig, og man faar Lyst til at spørge om et og andet, blot for at faa Tiden til at gaa. Saa spurgte jeg den gamle Pige derovre, hvem der boede her. De er Maler og tysk født, ikke sandt, Hr. Rau?«

Benedikt gjorde et let, indrømmende Buk.

»Mit Navn er Stilling — Elisabeth Stilling, — »Hammer var min afdøde Faders gode Ven.«

Atter gjorde Rau et Buk.

»Hvor han er tør!« tænkte Elisabeth og saa' paa hans rene Profil og det brune, rige, glatte Haar.

»Men Malerierne,« sagde Elisabeth efter en lille Pavse, »har De dem maaske ved Haanden?«

»Nej — desværre — jeg ser, de ere her ikke. Min

Karl skulde bringe dem fra Toldboden. Han maa strax være her. Hvis det ikke tager Dem for megen Tid at vente . . . »

»Nej paa ingen Maade«, sagde Elisabeth og sukkede lidt, »jeg har slet ingen Ting at bestille i Dag.« Hun satte sig hen ved Vinduet og saa' ud paa Vejen. »Hvor Hammers Villa dog egentlig er grim, der er ingen Stil i de ny Bygninger, og de gamle er man kjed af. Finder De Dem virkelig tilfreds i denne gammeldags Bygning her?«

»Nej, jeg finder ingenlunde denne Bygning hyggelig, men den er heller ikke mit eget Valg; den var min afdøde Slægtnings Bolig, og jeg har nu til Hensigt at finde en Kjøber til den.«

»Atelier har De da ikke her?«

»Nej! jeg har slet ikke malet i Sommer.«

»Og har De intet af Deres Malerier hos Dem?«

»Jo, det Billede, der hænger paa den bredeste Vinduespille, har jeg malet i Paris.«

»Det Billede der?« sagde Elisabeth og rejste sig meget livlig, (det var Eremitten) nej, virkelig! — men De er jo et Geni! rynk ikke Panden ved dette Ord, De har vel hørt det saa tidt, at De vredes over, at jeg siger det i den Tone?«

»Nej!« svarede Benedikt rolig, »De tager fejl. Det har jeg kun hørt meget sjældent og vist altid med Urette. Men De maa desuden ikke bedømme mig efter dette Billede; det er mit bedste Arbejde og malet under udmærket, fransk Paavirkning, jeg vilde næppe være i Stand til at gjøre noget saa godt nu.«

Og han tilføjede sagte, sukkende, idet han saa' hen paa Billedet: »Jeg tror, jeg vil føre dette Billede med mig overalt som Erindring om en kort Blomstringstid i min Kunst.«

»Naa, undskyld mig,« sagde Elisabeth hjærtelig og saa' paa ham ikke uden Deltagelse, »jeg har maaske berørt pinlige Strænge i Deres Bryst. De ser bedrøvet ud.«

Benedikt vidste ikke, hvad han skulde svare; Elisabeth bladede i et Album, rejste sig af og til og satte sig ned.

»Blot det ikke varer for længe,« sagde Benedikt. »Det falder mig nu ind, at De vist misforstod mig og troede, at Billederne allerede vare her hos mig.«

»Aa nej,« sagde Elisabeth, »jeg har som sagt god Tid. Det maa vel være meget interessant at være i Paris under de nuværende kunstneriske Forhold?«

»Ja ganske vist, der hersker en ædel Kappelstrid. Store Kræfter tumle sig, smaa spire frem, man har nok med at beundre.«

»Og hvilke Mestre sætte Franskmændene højest?«

»Meningerne vakle mellem Gérôme, Meissonier og Cabanel.«

»Og hvem sætter De selv højest?«

»Gérôme beundrer jeg, Meissonier forstaar jeg, Cabanel forstaar jeg ikke.«

Elisabeth lo højt. »Véd De hvad, det lyder, som om De har øvet Dem paa den Sætning.«

»Det har jeg maaske ogsaa,« svarede han noget forundret, »i Paris vimler det af Genier, de mindre

begavede have nok med at søge at forstaa dem, og man faar saaledes Tid til at danne sig Theorier.«

»Hvilken ædel, smuk Melankoli er der ikke i disse Ord,« sagde Elisabeth ved sig selv.

»Men,« sagde Benedikt efter en Pavse, »De maa dog ikke misforstaa mig; en Kunstner kan mindst af alt reflektere eller drive, det kommer omtrent ud paa et, i Paris lige over for disse store Mestre. Han bevæger sig stadig i en Kreds; et Stød udenfra bringer ham til at producere; han ødelægger det producerede, faar igjen Stød og producerer atter.«

»For atter at ødelægge — nej, det er dog mærkeligt — men De vil vel aldrig sige, at det gjælder for andre end de middelmaadigt begavede?«

»Dem saa' jeg flest af blandt de unge Kunstnere; men for Resten dømmes jeg fra mig selv.«

»De er for melankolsk, Hr. Rau!« sagde Elisabeth tankefuldt og hæftede et dvælende Blik paa ham, »jeg kan ikke glemme Deres smukke Billede; jeg vilde ønske, jeg var den lille Dreng, der sad hos den gamle Eremit; han fortæller vist en smuk Legende eller giver ham en eller anden from Lærdom. De maa have haft megen Ro i Sindet, da De malede dette Billede?«

»Ingenlunde! Jeg var urolig og brændte efter Berømmelse, der skulde være fortjent. Jeg havde store Æmner i Hovedet, men kunde ikke udføre et eneste; jeg forsøgte paa Genrebilleder af det daglige Liv, men udførte dem latterligt og havde nær kastet Penslen i Seinen. Da saa' jeg en Dag hos en Boghandler i

et smudsig Vindue et Træsnit, der forestillede en skovrig Egn fra min Hjemstavn. Jeg er født i Rhinegnene. Det var det sydlige Schwarzwald, i Omegnen af Freiburg. Det var en af disse store og mørke Skove, hvor Æventyrene om Rübezahl have hjemme. Jeg blev greben af Minder og erindrede, at jeg en Gang som lille Dreng, da jeg havde forvildet mig, var truffen paa en Olding, som havde givet mig Vand ved en Kilde. Den tungsindige Ro i denne Skov og den gamles ærværdige Skikkelse forfulgte mig og optog mine Tanker hele Tiden, medens jeg gennem de støjende Boulevarder gik til mit Hjem. Jeg satte mig strax til at gjøre Udkastet, Linjerne formede sig hurtigere end ellers, og inden otte Dages Forløb havde jeg det Billede færdigt, De der ser. Jeg malede i disse otte Dage saa hurtigt og vedholdende, at jeg ikke engang fik Tid til at betragte, hvad jeg havde udført.«

»Men det er jo akkurat, som naar man en Dag er rigtig bevæget,« udbrød Elisabeth, »og saa drømmer og mindes et Punkt af sit Liv, et Sted, hvor man engang har været, som man aldrig vaagen har tænkt eller husket paa mere. Det er ens egentlige Hjemstavn, hvor man ubevidst flyttes hen, naar hele Sindet er opfyldt af en Higen, der tilsyneladende har et ganske andet Maal. Det er ens egentlige Hjemstavn, kan De tro — Ja, det er det!« —

Ved disse Ord saa' Elisabeth saa hjærteligt paa Benedikt, at han uvilkaarlig, paa en Maade forbavset, nej, snarere blændet af den ungdommelige Kraft,

Deltagelse og Opmærksomhed, der laa i hele hendes Stemme og den Vægt, hvormed hun udtalte hvert Ord, slog Øjnene ned og bøjede Hovedet.

»Nu maa De fortælle mig noget mere om Deres Kunsterliv,« sagde Elisabeth ivrigt og greb fat i en Mappe, der laa paa Bordet, »De maa ikke undre Dem over, at jeg spørger; naar jeg ser et Billede i et Galleri, og det fængsler mig, — nej, hvilken Fred er der ikke i Deres Billede, det er dog mageløst! — saa slaar jeg op i et Konversationslexikon for at høre noget om Kunstnerens Liv. Det kan jeg ikke her.«

»Men jeg har ikke rigtig Lyst til at svare derpaa,« sagde Benedikt sørgmodig og rejste sig. »For det første ønsker jeg personlig Deltagelse, naar jeg skal fortælle om mit Liv, for det andet tror jeg næppe mit Kunstnerliv vil interessere Dem, det har ikke meget Sving.«

Hun blev rød i Hovedet og noget stødt. »Nuvel, ja jeg forstaar det godt, Interessen for Deres Billede fik mig til at spørge mere, end jeg egentlig burde; men det var virkelig kun Interessen for det, undskyld mig derfor.«

Benedikt havde slet ikke være bedrøvet, om hun havde tilføjet: »og Interessen for Deres Person,« men da han følte det tomme i Forsikringen om, at det ikke havde været hans Hensigt at støde hende eller deslige, tav han stille, og der blev en længere Pavse mellem de to. Imidlertid sad Elisabeth utaalmodig og bankede med venstre Haands Pegefinger paa Vindueskarmen; Benedikt fik Tid til at forundre sig noget

over dette Besøg og hele Sammentræffet, men han følte sig vel til Mode, hvergang han betragtede hendes Skikkelse og, det morede ham at høre hendes lille, bestemte Banken, og han ønskede helst, at hun vilde blive lidt endnu.

Medens dette stod paa, kom Billederne. Elisabeth valgte hurtig to Sensationsstykker, men saa betænkte hun sig og syntes, at hun ikke vilde vælge, men lade Hammer selv gjøre det, og saa tog hun hurtig Afsked og gik med kjendelige Tegn paa Forstemthed. Benedikt fulgte hende til sin Dør; hun gik alene ned ad Trapperne, og han skyndte sig til Vinduet for dog at faa et Glimt at se af hende, naar hun gik over Vejen.

Han saa' da paa sit Uhr, de havde været sammen omtrent en Time, og de havde næsten hele Tiden talt tysk.

VI.

Benedikt rejste ikke den næste Dag; han fik nemlig Bud fra sin Prokurator, der meddelte ham, at den følgende Dag, den zode Juli, var den Dag, paa hvilken de Legater, den afdøde Fætter havde stiftet, skulde uddeles, og han fik Oplysninger om en af de Familier, der aspirerede, hvilke atter krævede andre Oplysninger, han selv maatte indhente, og saa maatte han tage til Byen lige efter Middag og tilbringe det meste af Dagen med Trivialiteter og med at tage imod Taksigelser, han ikke fortjente, da det ikke var hans Penge, der uddeltes.

Endelig blev han færdig, det vil sige gjorde sig selv færdig; thi de Oplysninger, han indhentede, klarede visse Hindringer, men aabnede nye, saaledes som det næsten altid gaar med Oplysninger, og saa besluttede han til sidst at lade Oplysninger være Oplysninger og ikke trænge videre til Bunds i Sagen, men skyndsomst faa den Dag i Morgen endt Legaterne og de taknemmelige Slægtninge paa Døren og sig selv med.

Paa Døren! Men hvorhen? Han havde aldrig været i Kunstnernes forjættede Land, Italien, og han længtes heller ikke efter at komme der. Han kunde omtrent paa Forhaand begribe, hvad Indtryk Antiken vilde gjøre paa ham (det samme som paa alle middelmaadigt begavede Naturer, der oven i Kjøbet ere vel forberedt paa, hvad de skulle se, tænkte han), og han længtes ikke efter at føle sig selv blive forundret og begejstret, den Fornøjelse var vel ikke saa stor. Han troede ikke, at det væsentlig vilde føre ham synderlig videre at studere Gallerierne; det var naturligvis en Fejltagelse, men han mente nu at have faaet sit kunstneriske Livsstød i Paris en Gang for alle. Med Hensyn til Italiens Naturskønheder mente han nok, at de stode højere end hans Hjemstavns; men han vidste, at de ikke vilde bevæge ham dybere, og det var ham nok til ikke at attraa dem.

Paa Paris tænkte han med en lidt sørgmodig Glæde. Der havde det bevæget sig dybest i hans kunstneriske Liv; men hvad havde han gjort, hvad havde han bragt det til? »Lært Sætninger udenad,« 'klang det ironisk i hans Øren, og han følte sin lille Eremit drukne i den

franske Kunsts store Malstrøm og sig selv i det franske Livs. »Naa, hvad nytter det at klage,« sagde han og paaskyndte sine Skridt, »de fleste Mennesker, jeg støder paa, ere ingen Genier, og de befinde sig saare vel ved at betragte den lille Skygge, de efterlade i andres Sollys. Men er jeg egentlig utilfreds over, at jeg intet Geni er? Har jeg nogen Sinde bildt mig det ind, og har Tilværelsen skuffet mig? Kan jeg gjøre nogen Fordring derpaa? O, nej ingenlunde, og jeg er jo ikke en Gang ærgjerrig nok dertil. For Pokker, hvad er der da i Vejen,« raabte han og stampede med Foden. »Jeg vil rejse i Morgen — og véd ikke hvorefter engang. Har jeg ikke i syv, otte Aar vidst, hvad jeg i Dag véd om mig selv? — Hvorfor er jeg i Dag mere raadvild end ellers?«

I disse Tanker naaede han hjem, vilde til at befale sin Tjener at pakke sin Kuffert, men fik det pludselige Budskab, at der var sket Indbrud hos ham og hos Hammers. Hos ham var der brudt to Skuffer op, stjaalet et Beløb af omtrent hundrede Daler samt nogle Klæder; hos Hammer var Tyven ikke kommen længere end til Entreen, og Elisabeth havde mistet sin Hat samt en Parasol med et kostbart Sølvskæft.

Disse Indbrud frembragte naturligvis en livlig Kommunikation mellem de to Huse, og Elisabeth, der havde sovet til Middag i Husets øvre Etage, den Gang Indbrudet fandt Sted, sad nu i Lysthuset ved Vejen og anstillede Iagttagelser og indhentedes Oplysninger hos Sofie, den anden Pige samt hos Benedikts Karl. Der var ingen, der havde set Tyven, men dog var

der naturligvis mange hemmelighedsfulde Tegn og mistænkelige Omstændigheder, enhver havde bemærket. Hvad Tyven havde taget hos Rau, vidste man endnu ikke; men Elisabeth havde foreløbig ladet Sagen melde, og alle imødesaa den unge Malers Ankomst med Spænding.

Elisabeth var den første, der bemærkede Benedikt, da han, træt og støvet, vendte hjem fra de kjedelige Forretninger. Hun løb ham imøde og bød ham ind hos sig i Haven, hvor han med Ro og Ligegyldighed hørte paa det passerede. Han skjændte ikke en Gang paa Karlen, der ikke havde haft andet at bestille end at passe paa Huset i hans Fraværelse; det Spørgsmaal faldt ham et Øjeblik ind, hvad han vel vilde have gjort, hvis Tyven havde stjaalet alle hans Ejendele, saa at han havde maattet begynde at arbejde for sin Existens. Han troede at føle, at han i dette Øjeblik vilde have næret samme Ligegyldighed lige over for dette Tilfælde, og stiltiende og forundret betragtede han Elisabeth, der vedblev at efterforske Kjendsgjerningerne med Livlighed.

»Har De mistet noget, der havde særlig Interesse for Dem?« spurgte han hende, efter at Tjenestefolkene havde fjærnet sig og de gik op og ned i Havens Gange.

»Aa ja,« sagde Elisabeth og bemærkede det sløve, sørgmodige Udtryk i hans Ansigt, »en klædelig Hat har altid Interesse for mig, desuden holder jeg ikke af at berøves mine Ejendele, naar jeg selv ved højlys Dag befinder mig i et Hus.«

»Saa er De altsaa mere vred paa Dem selv end paa Tyven?«

»Ja, men jeg sov, skal jeg sige Dem, Hr. Rau!« sagde hun muntert, »jeg har sovet ikke mindre end fire samfulde Timer i Dag. Kom jeg ikke fra Dem Kl. 1? I fire Timer, tænk Dem blot! Resten af Dagen har jeg tilbragt med at spise.«

»Jeg har hørt den Bemærkning en Gang, at de Mennesker, der sove godt og have en god Appetit, ere slette Mennesker,« svarede han i samme spøgende Tone, hvori hun havde talt.

»Det er sandt!« udraabte hun og standsede, »naturligvis, god Mad og Drikke, fast Søvn avler Egoisme og Egoisme giver Lyst til disse »materielle Nydelser,« for at tale i højere Stil. Wer nie sein Brod mit Thränen ass, osv.«

»Ja, efter de Udgangspunkter,« sagde Benedikt sukkende, »var det jo næsten godt at spise sit Brød med Taarer for at lære de himmelske Magter at kjende.«

»Aa ja! Resignationens, Trøstens, Fattigdommens Guder kunne være meget gode — men se — hvad siger De til denne Udsigt? —

De stod paa et køligt Sted, paa en Høj, under et Lindetræ. Neden under dem formede Haven sig som en lille Skov. Ved dens Fod var der en Kilde, hvis Rislen var melankolsk og blød. Grønsværet paa Højen var saa tæt, at man ikke kunde se selve Kilden, hvorfra Vandet kom; man hørte kun den sagte, rullende Lyd. I det fjærne i den lille Skov saa' man høje luftige Ælmetræer; fra Højen dannede en tæt Lindeallé en bugtet og meget snæver Skovvej. En lille Aa løb parallel med denne, begge tabte sig umærkelig

for Beskuerens Blik; man kunde forfølge de stille, kølige Bugtninger uden Maal helt ind gennem Skoven, Øjet tabte sig umærkelig i dem. Naar Blikket gik i denne Retning, saa' Skoven helt stor ud, og Lindetræerne dannede et højt, bølgende Kronevæv; Grønsværet var saa tæt, som om ingen Fod havde traadt det i lang Tid, og alt var meget stille, selv Kildens Rislen var som et Ekko af Stilheden, og Aaen kunde man slet ikke høre. Solen var ved at gaa ned og kantede de lette, vandfarvede, ubestemte Skyer med Purpur og Guld; i Vest blussede den som et Ildhav. Der var forresten ikke megen Himmel at se fra det Sted, hvor de stod, men det, de kunde se, saa' ud som en tindrende, rosenrød Leg. Bag Højen og til venstre Side laa de vide Marker med høje, nikkende Ax. Landskabet i Horisonten tegnede sig utydelig i ubestemt Belysning af den svindende Dag.

Benedikt følte denne Plets stemningsfulde Skjønhed lige saa godt som Elisabeth; men han var i slet, trodsigt Lune og svarede, uden selv rigtig at vide hvorfor, med en Frase.

Han sagde: »Østerlænderne have det Mundheld: om Allahs skinnende Natur snak ikke saa meget, men nyd den stille og med Taknemmelighed.«

»For anden Gang afvist i Dag«, sagde Elisabeth, og saa' halvt spottende, halvt forundret ud. (Vil han være aandrig? spurgte hun sig selv).

Benedikt maatte smile — gjøre Undskyldning, men sagde til sidst Sandheden: at han var i fortrædeligt Humør og havde haft kjedelige Forretninger, og at

han i Virkeligheden beundrede denne Udsigt og ligesom hun følte sig glad ved at være her.

»Naar jeg nu rejser i Overmorgen«, tilføjede han, »vil jeg bære dette Sted med som en smuk Erindring — ja, her er virkelig meget smukt. Var det ikke saa sent, vilde jeg gjøre en Skitse, skjønt jeg næppe tror, den vilde lykkes mig.«

»Atter Melankoli!« sagde Elisabeth og saa' ham venligt ind i Øjnene (hun kunde egentlig godt lide den Melankoli hos ham).

»Nej Sandhed,« sagde han og besvarede hendes Blik, »men jeg vil tilstaa det: ofte bliver jeg melankolsk ved denne Sandhed, og lad mig sige det rent ud, det er netop Tilfældet i Dag. Se ikke saa alvorlig ud, Frøken, jeg kan begribe, at der nu er et meget ulykkeligt Udtryk i mit Ansigt; der gjør Dem forskrækket. Men jeg er dog slet ikke ulykkelig. Jeg har kun en melankolsk Uvished over mit Væsen, der nedtrykker mig som en Regnsky.«

»Skulde der gives »Weltschmerz« endnu,« spurgte Elisabeth sig selv og trak til begge Sider i sine smaa Krøller, kastede Hovedet op ad og saa' op i Luften med Næsen lige i Vejret; men da hun vendte Blikket imod ham igjen og saa' det beskedne, resignerede Udtryk i hans Ansigt og det mandige i hans Holdning, blev hun greben af en stærk Sympathi for ham og fik Lyst til at faa ham glad, og hun vilde gjerne forhale Tiden.

»Og skulde vi ikke kunne faa disse Regnskyer paa Døren? Jeg vilde virkelig gjøre meget derfor. Jeg er

i et ypperligt Humør; skal vi bytte Roller lidt? Tag lidt af mit gode Humør, og jeg tager lidt af Deres daarlige. Det er min Mening, det er et Ord!«

Benedikt blev forundret over hendes frie Tone; han følte ogsaa, at han blev behandlet som et Barn, men han vidste, at han i det korte Samværen med den fremmede unge Pige maaske havde teet sig mere barnagtig end i hele sit øvrige Liv; han havde aldrig før direkte udtalt sin Melankoli for nogen, hvorledes han var kommen til at tale derom, vidste han for Resten ikke selv, og han foragtede al Snakken om Følelser, i Særdeleshed naar de vare ulykkelige. Dog gik han ind paa Tonen.

»Et Ord altsaa. Men det kunde maaske være, at Byttet kom tidligere i Stand, end De tænker, og da vil De fortryde det. Melankoli er en ubehagelig Gjæst. Englænderne, der ere praktiske Folk, have gjort den til en Sygdom; den har mistet sin Poesi, og man tager Mixtur for den.« —

»Skal jeg fortsætte: den er i Familie med Fordøjelsen og befordres af tung Mad. Dens Fjender ere kølende Pulvere og Aareladning, og den føder omtrent hundrede Bade-Direktører paa det mest glimrende. Desuden, naar en ung Mand er rig og ret godt ved Magt, er det en Selvfølge, at han har denne Sygdom, og han fører den med sig som et anbefalingsbrev og et Præservativ mod at bestille det allermindste. Er det ikke sandt?« sagde hun muntert og saa' ham ind i Øjnene med Skjælmeri. »De ser, jeg kjender den, og jeg bytter dog!«

Benedikt morede sig meget over hendes friske Munterhed og lod hende tale videre; til sidst bad hun om hans brede Hat for at drikke Vand af den ved Kilden. Hun betragtede den først paa alle Sider og Kanter, drejede den og slog saa en dyb Bule i Pullen, fik Vand i den med stort Besvær, drak selv og gav Benedikt noget med og gjentog denne Operation flere Gange, saa at Hatten blev saa vaad, at han ikke kunde bære den paa Hovedet.

Benedikt spurgte, om hun havde noget imod, at han lagde sig i Græsset, hun svarede: ikke det mindste! og han lagde sig ned, saa lang han var, medens hun gik hen til Kilden og søgte at skrabe det tætte Buskads til Side for at se Vandet pible frem. Hun befandt sig omtrent en ti Skridt borte fra ham, og han fik rigtig Lejlighed til at i Agt tage hende. Hun havde bart Hoved, ingen Handsker, Kjolen opkiltret, og den var meget snæver, hun bøjede sig ned let som en Fjer og støttede sig med begge Hænder til de vaade Stene; hun holdt for Vandstraalen, saa den ganske sagte piblede frem og klukkede; saa forsøgte hun paa allehaande Maader, snart ved at le, snart ved at sukke, snart ved at smelde med Tungen, at efterligne denne Lyd. Benedikt maatte le af alle disse Anstrængelser; ingen lykkedes hende.

Men pludselig tav han, og han bad hende sidde stille ved Siden af Kilden og støtte Hænderne mod Jorden. Hun gjorde det forundret og smilende.

»Nu ligner De en af de gamles Kildenympher,« udbrød han glad; »hun sad ved Middagstid i Skovens

Kølighed og lod Vandet strømme ud af sin Urne; man mente, hun var selve Kildens indre Liv, dens bedøvende Rislen lullede hende i Søvn, og den blev et Billede paa den blide Overraskelse.«

»Ja, denne Mythe er smuk!« sagde hun langsomt og følte et drømmende Velbehag ved at sætte sig ind i den.

Hun vedblev: »Det smukke ved denne Fortælling er, at Kildenymphen er i saa skjøn, uopløselig Forening med sine Omgivelser; hun har intet selvstændigt Liv som Kvinde, hun er hverken drømmende eller længselsfuld som vi andre dødelige i Naturen, men smelter fuldstændig sammen med den.«

Disse Ord udtalte hun langsomt og dvælede ved hvert enkelt, som for at læse Tankerne ud af sit eget Indre. Benedikt saa', at hun følte dybt, hvad hun sagde, og at der i det mindste i dette Øjeblik var en Lyst til Stede i hendes Sjæl til et saadant vegeterende Liv; det stemmede saa fuldstændigt overens med hendes egne Tanker i dette Øjeblik. Han fik en hidtil næsten ukjendt Lyst til at tale om sig selv og sine egne Stemninger; han havde Ord paa Læben, der var Udtryk for Længsel og Melankoli. Han havde en uendelig, velbehagelig Følelse, hver Gang han betragtede hendes lette Skikkelse, der nu rank og frit lænede sig mod Lindetræet, undet hvilket han strakte sig, men han tav, idet han huskede, hvor han var, og at han kun havde kjendt den unge, tiltrækkende Pige en Dag.

Elisabeth paa sin Side fandt hele dette Møde interessant: hun kunde godt lide Benedikt, og hun

syntes, hun havde kjendt ham i længere Tid; hun syntes det ganske vist, ja det faldt hende til sidst ind at spørge:

»Jeg har dog maaske set Dem hos Hammer før, har jeg ikke?«

»Nej, ganske sikkert ikke,« svarede han opvaagnende og rejste sig; »jeg vilde da ikke have glemt det.«

Hun smilede og rødmede; thi han udtalte disse Ord med Varme, og da han lidt efter bød hende Armen og de spadserede frem og tilbage, sagde han:

»Jeg vilde endda gjerne have truffet Dem før, og det er kjedeligt, at jeg skal rejse saa snart.«

»Rejse!« udbrød hun, »nej, det bliver der ikke noget af — har De slet ikke Lyst til at være min Gjenbo lidt? Jeg bliver her i otte Dage, bliv her saa længe — tænk Dem, at Hammer er hjemme, og kom herover, naar De kjeder Dem hos Dem selv, og gaa over til Dem selv, naar De kjeder Dem hos mig. Er det ikke respektabelt Vilkaar?«

»Men hvad er det dog for en Pige, jeg har at gjøre med?« tænkte Benedikt forundret — »man skulde jo næsten tro — dog nej — hele hendes Tone, hendes Ligefremhed — Død og Pine — hun har vist Medlidenhed med mig!« —

Denne Tanke greb ham som et Lyn, og han spurgte hurtig:

»Sig mig, vilde De indbyde alle saa hurtigt?«

»Nej,« sagde hun, lo og standsede lidt, »men ynes De ikke, vi komme ganske godt ud af det

sammen? Husker De desuden det Bytte, jeg foreslog Dem?»

»Ja, jeg gjør.»

»Dog nej, det skal De ikke huske. Der var ingen Mening i det. Der falder mig en af vore Digteres Ord ind:

„Jeg kommer med Sang og med Spil,
Jeg kommer med Suk og med Taare,
Vil Du det ene Dig kaare,
Hører det andet Dig til,
Enten Du vælger min Taare
Eller min Sang og mit Spil.“

Det er sande Ord, de. Det var daarligt at byde et Menneske en af Delene.»

»Ja, Deres gode Humør kunde jeg virkelig ønske mig. Det er af en meget forfriskende Indflydelse paa mig, og det falder mig nu ind, at det er dumt at søge Ensomheden halve Aar ad Gangen — jeg har, medens jeg har boet her i Danmark i Sommer, maaske talt alt i alt med ti fremmede Mennesker.» —

»Ja! og hvad nytter saa Ensomheden, man flyr alt og alle og tror at fly noget væsentligt — men »Nisserne« flytte med — jo, jeg kjender det af egen Erfaring. — Ti Mennesker hele Sommeren — nej, det var dog rædsomt!»

»Tal ikke i den Tone om mit Eneboerliv. De gjør det latterligt, og det mister da al sin Romantik; alt, hvad mit Liv indeholder, kommer meget let af sig selv til at stille sig i det Lys i mine Øjne.»

»Naa, saa skal jeg være rolig. Husker De, hvad jeg bad Dem om i Formiddags?»

»Bad De mig om noget?»

»Ja, om at fortælle mig om Deres Kunstnerliv? Og husker De, hvad De svarede?»

Hendes Øjne blinkede som smaa Raketter, halv vrede, halv skjælske, da hun ved disse Ord betragtede Benedikt. Hun havde allerede Svar paa Læben til at tale videre, og hun aabnede derfor Munden halvt, hun holdt sit tindrende Blik fæstet paa ham, og han svarede, stadig baade tiltrukken og forundret over hendes indtrængende Maade:

»Men, det var Dem, der havde Uret; husker De eller rettere sagt véd De, at vi vare ganske ubekjendte for hinanden — det kunde altsaa ikke —«

»Jo, det kunde,« afbrød hun ham livligt, »det kunde interessere mig. Nu bliver jeg ikke længere vred over, at De afviser mig. Tænker De, jeg absolut behøver Aars Bekjendtskab til et Menneske for at interessere mig for ham? De fleste af mine Bekjendtskaber ere af meget gammel Dato, og de kunne alle for min Skyld gjerne rejse til Maanen. Er der maaske noget ondt i, at man ønsker at vide noget om en Kunstner, naar hans Billede fængsler en saadan? — ja, saadan — De maa vide, jeg har nok sovet i Dag, men jeg har drømt om Schwarzwalds Skove og Eremiter, der malede, og Malere i Paris og smaa Drenge, der gik alene, ja De ler af mig, men jeg kunde gjerne græde over al den Smaalighed.« —

Og hun blev virkelig saa heftig, at hun maatte bekæmpe sig for at lade være med at græde, hun vidste

ikke selv hvorfor, hun gik og saa' op mod de blinkende Stjærner. Benedikt saa' mildt paa hende.

»Deres Oprigtighed gjør Dem Ære. Jeg ler ikke af Dem. Jeg vil gjerne fortælle Dem om min Kunst; men De vil blive skuffet, det véd jeg. Kom over til mig, saa skal jeg vise Dem mine første smaa Billeder og jeg skal gjerne, hvis det morer Dem, fortælle Dem om mine første Drømme om Storhed og alle min Barndoms stolte Planer. Jeg har ikke i Sinde at afvise Dem og Deres Interesse for mit Billede.«

Alle disse Ord sagde han i en saa mild og venlig Tone, at det paa en forunderlig Maade virkede godt paa Elisabeth; der laa saa megen Sandhed i hvert enkelt Ord, saa megen Udtryksfuldhed i al deres Simpelhed, at Elisabeth et Øjeblik skammede sig over sin Heflighed, saa hun havde Lyst til paa en eller anden Maade at smutte fra ham og løbe ind i Huset; men han var kommen i Talehjørnet og vedblev:

»Kom hjem til mig i Morgen eller, hvis De har Lyst, endnu i Aften. Jeg mærker godt, De er et af de Mennesker, der gjerne strax ville have deres Ønsker opfyldte og vel ogsaa altid ere vante dertil. Bestem nu selv Tiden.«

»Godt, jeg kommer i Morgen Klokken ni. Hvis jeg ikke skulde komme, saa tænk ikke videre over det. For i Aften Farvel! Undskyld, at jeg gaar saa hurtig fra Dem.«

Han saa' forundret paa hende, hun vendte sit Hoved bort, han fulgte hende til Huset, tog en kort Afsked og gik over til sig selv.

VII.

Der var sket det mærkelige, at den Ophidselse, hvori Elisabeth havde levet lige siden den Aften, da hun alene listede sig ud, pludselig, omtrent ved Benedikts sidste Ord, havde lagt sig.

Denne Ophidselse havde hele Tiden været af behagelig Natur, den havde bragt hende til at se hele Verden i et rosenrødt Skjær, den havde forledt hende til utallige Paafund og Narrestreger, den havde holdt hende i Aande og Stemning selv ved Livets Trivialiteter. Den bestemte Anledning dertil havde hun egentlig ikke husket længere end selve hin Aften, nu var kun Glæden, en jævn Begejstring og Oprømthed blevne tilbage. Hun havde tusinde Ideer, de fleste bleve gennemførte — saa mange hun kunde overkomme i det mindste — og hun skyede ingen Anstrængelser, men overvandt dem med større Lethed end ellers. Undertiden om Aftenen i stille Timer, naar hun lagde sig til Hvile, var hun træt af Dagens selvskabte Tummel og Uro, og da steg Tankerne om Kjærlighed og Kjærlighedens Sejr og Berusning atter op i hendes Hjærte med stor Heftighed og opfyldte hende med anelsesfulde Drømme og lykkelige, højtflyvende Planer. Hun glædede sig da til sit eget Livs Lykke med samme Bestemthed og Ro, som en anden glæder sig til en nær forestaaende, lykkelig Begivenhed; hun smilede i sit stille Sind, men det faldt hende ikke mere som hin Aften ind at gaa ud for at opsøge den. Om Dagen kom hun sammen med en Mængde unge Mennesker af begge Kjøn, de

fleste af hendes Bekjendtskaber vare flygtige og, mærkelig nok, alle de unge Mænd, hun stødte paa, hende ligegyldige; hun lod dem af og til passere Revue i sine Tanker, men kastede dem strax bort igjen, ligesom hun hin Aften havde gjort ved Portrætterne. I denne Tid blev hun holdt for mere end almindelig exalteret, og Folk rystede paa Hovedet af hendes Luner og snakkede sagte om hendes Udtalelser og hendes Udtryk. Samtidig med dette tog hun sig bedre ud end nogen Sinde før, hun straaled af Overgivenhed, Lykke og Friskhed og behandlede alle med Venlighed og Sympathi. Elisabeth blev paa denne Tid Herskerinde i sin Modeverden; hun var et af de Mennesker, hos hvem alt dristigt i Smagen tog sig ud, og da det tog sig ud paa hende, blev det snart efterfulgt af mange andre. Paa den Maade kom hun allerede i Omtale hos mange, der i Smagssager henviste til hende som til en Autoritet.

Tillige kunde hun med Smag arrangere Festiviteter og berede Overraskelser, hun blev søgt i det uendelige og var i den sidste Tid næsten beredt til alt. Ofte kunde hun efter flere Dages Anstrængelser have faaet alt i Stand og tilfredsstillet alle, og saa forgik pludselig Lysten hende, hun udeblev — sædvanlig uden Undskyldning — og søgte i det ypperligste Humør Ensomheden og Naturen i Stedet for Selskab og oplyste Sale.

Den sidste flyvende Ide havde været at tage ud til Hammers Villa; den blev ligesaa hurtig i Værk sat som de andre og uden egenlig, bestemt Sympathi; mest af Nysgjerrighed og Lune havde hun ogsaa nærmet sig

Benedikt; man maa ikke i mindste Maade tro, at hun havde sat ham i Forbindelse med sin »Helt.« Dette Menneskes melankolske Alvor og blide, men dog bestemte Væsen udøvede lidt efter lidt en sælsom Magt over hende; hun havde følt en næsten idyllisk Fred, da hun havde været hos ham i hans stille Bolig, og der havde været en egen, velgjørende Dulmen i hvert af hans Ord til hende. Hun var glad, da Tilfældet igjen førte hende sammen med ham om Aftenen, og den Fred og Stilhed, hun havde følt i sit Sind om Morgenens, blev hende end stærkere og kjærere ved hendes Samtale med ham i Haven. Ligesom en for stærkt strammet Snor tilsidst brister med et Knald og saa hænger løst ned og giver efter, saaledes endte de sidste Dages stærke Ophidselse med et lille, exalteret Skrig saa heftigt, at det, som vi saa', næsten bragte Taarer i hendes Øjne, og hun følte sig pludselig melankolsk, træt og lykkelig, og trængte til Ensomhed. Paa Benedikt havde Samværet med hende haft den modsatte Virkning; hendes Friskhed, Utaalmodighed og Videbegjærlighed havde noget forunderlig ophidsende og æggende ved sig. Hendes Nærværelse i hans Bolig havde et kort Øjeblik efterladt et forfriskende Pust, og det var med Smil paa Læben, men med en underlig Bedrøvelse og Længsel, at han saa' hende gaa bort. Da han om Aftenen, efter deres Møde i Haven, var kommen hjem til sig selv, var der baade Forundring og Uro i hans Sind; det exalterede, i Møde kommende i hendes Væsen gjorde ham næsten bange. Stadig svævede hendes store, spørgende, begejstrede Øjne for hans Tanker, og han

syntes, de hvert Øjeblik kom med et nyt Spørgsmaal, som det var ham umuligt at besvare.

Han havde holdt hendes Arm i sin, og den havde ikke et Øjeblik været rolig; ved hvert indtrængende Spørgsmaal havde den holdt ham fastere, undertiden havde den med et Ryk helt sluppet ham. Naar de havde vandret tavse, havde den bævet ganske sagte inden i hans. Han havde sagt til hende, da de hvilede ved Kilden, at hun lignede Kildenymphen, men nej, det lignede hun ikke, hun lignede selve Kilden, der frisk, utaalmelig og hastig sprudler frem og ikke standser et Øjeblik, hvor Livet pulserer i varme Slag. Ja, og hun havde forfrisket ham, ligesom Kilden forfrisker den trætte Vandrer. Han længtes efter den næste Dag for at kunne besvare alle hendes Spørgsmaal, han længtes efter hendes indtrængende Blik, hendes Utaalmodighed; han ønskede, han havde noget stort og glimrende at fortælle hende, noget skjønt og prægtigt at vise hende, han havde Lyst til at se hende opfyldt af Interesse og Iver. Og med hvert Øjeblik, der gik, medens han sad alene og tænkte paa hende, blev hans Interesse mere og mere levende, hans Humør bedre og bedre, saa han til sidst selv blev forundret over den Forandring, der var foregaaet med ham. Han fremtog alle sine Studier lige fra sin tidligste Ungdom, han samlede de af sit Livs smaa Memoirer, han havde optegnet, og læste dem igjennem; han fandt flere af sine Tanker originale og træffende, flere af sine Hændelser pikante, flere af sine Skitser vellykkede, og der fór en tyve, tredive Ideer til nye Malerier gennem hans Hoved.

Midt imellem alt dette dukkede Billedet af Elisabeth frem, hun hilste paa det hele, nikkede og tiljublede af og til sit Bifald, hun klappede i sine smaa Hænder, hun rettede paa hans Tegninger, hun satte en lille rask Bemærkning til hans Memoirer i Marginen, og Stuen duftede af Violer, hendes Kjole raslede, hun lo højt og sendte Spørgsmaal ud i det uendelige som smaa Raketter. Al denne Uro og Tummel steg ham til Hovedet, der brændte vedholdende Glæde og Attraa i hans Blod; han sad til sidst i Mørke, støttede Hovedet i sine Hænder og vævede sig ind i Fantasier. Det endte med, at han rejste sig, tegnede hendes Billede efter Hukommelsen, men kom saaledes til mere og mere at fordybe sig i hende og stadig i bedre og bedre og mere ophidset Stemning. Den Stol, hvorpaa hun havde siddet om Formiddagen, var endnu skubbet frem; han betragtede den længe med Glæde, fik til sidst en Art Hallucination og troede, at hun sad der. Midt under alt dette mærkede han, at han var sulten; han ringede paa sin Tjener, men denne var gaaet til Sengs; han fik ham vækket og spiste med stor Appetit et rigeligt Maaltid midt om Natten Klokken henved et. Derpaa gik han glad og fornøjet i Seng, faldt strax i Søvn og sov til den lyse Morgen uden Drømme.

Men den virkelige Elisabeth svarede denne Aften og Nat ingenlunde til det Fantasibillede, der havde bragt Liv og Lys i Benedikts Tanker.

Hun havde strax, da hun kom hjem, klædt sig af og var gaaet i Seng. Hun følte sig saa træt, idet hun strakte sig ud i Sengen, som om én havde lamslaaet

hendes Lemmer; paa samme Tid var det roligt inde i hendes Hoved, hun havde ingen Ideer, ingen Projekter, ingen Luner. Hun trængte til at sove, men var ikke i Stand dertil, hun kunde kun med et vist Velbehag føle Træthed, ja næsten Smærte suse gennem sit Hoved, og hun lod den rolig gjøre det. Undertiden kom der fuldstændig Stilhed og Fred i hendes Sind, og hun saa' da Benedikts Skikkelse, hans Øje, som hvilede rolig og melankolsk paa hende. Hun tænkte paa hans smukke Billede, og hun syntes næsten, hun idag havde været med ham i den mørke, kølige Skov ved Kilden, og at han havde givet hende milde Lærdomme. Ubevidst stod hun op, gik hen mod Vinduet og saa' over til hans Bolig. Den saa' stille og alvorlig ud, men tegnede sig i Maaneskinnet tydelig mod de grønne Træer. Hun saa' ingen Lys derinde. Højtidelig og tungtragede de spidse Taarne og Gavle op. Hun syntes, at denne Bolig var skabt til at fremkalde Melankoli, og at der lød Suk fra den over til hende. Hun havde Lyst til at bringe Lys i hans Hjem, og fik et Øjeblik sit gamle Humør og et Par skjælmske Ideer, men saa smilede hun sørgmodig og kom nu for Alvor til at græde. Hun græd i Vindueskarmen, til hun begyndte at fryse, og saa gik hun i Seng igjen. Hun var nu mindre træt, men mere melankolsk. Hun længtes efter den Dag i Morgen og vilde spørge Benedikt til Raads.

Saaledes var paa en Maade Byttet kommet i Stand: Benedikt havde faaet »Sangen og Spillét«, Elisabeth »Sukket og Taaren«.

VII.

De to dannede den næste Dag en smuk Gruppe, da de sad sammen i Benedikts Arbejdsværelse.

Det var meget varmt i Vejret, Persiennerne vare helt rullede ned, og Lyset blinkede ind gennem de tynde Tremmer; Vinduerne vare lukkede op, og de store Træer viftede og ruskede ind i Stuen, hver Gang der rørte sig en Luftning. Saaledes blev der svalt og køligt derinde; dertil kom der et dæmpet, brungult Skjær; det var Solen, der faldt gennem de brune Persiennet; dette Skjær hvilede overalt i Værelset, udenfor summede Fluer og Insekter sagte, og enkelte Faarekyllinger peb rundt omkring. Dørene stod aabne til begge Sider; paa den ene Side vendte dette Værelse ud til Havestuen, hvor der stod en Mængde herlig blomstrende Roser i Potter, der udsendte en meget behagelig, stærk Duft, paa den anden Side vendte det til Spisestuen, hvor et pynteligt og rigt dækket Frokostbord viste sig i Profil, medens et stort Spejl afspejlede hele Benedikts Arbejdsværelse samt Havestuen, saa de til Stede værende kunde se sig selv. Trods det, at det hele havde et venligt, sommerligt Præg, var der dog stadig en vis, mørk Stilhed i disse noget smaa, tæt møblerede Værelser; men i Dag var denne Stilhed af behagelig Natur. Rummet blev større; det var Elisabeths Arrangement, at Dørene skulde aabnes til begge Sider, og at alle Rosentræerne skulde samles paa ét Sted; der kom Friskhed ind gennem de aabne Vinduer, det dækkede Bord dannede en hyggelig Ud-

sigt i det fjærne, der lød Spøg og muntre, ungdommelige Stemmer. I Dag forstyrrede Lyset og Livet den tavse Melankoli i den gamle Nihilist Raus Bolig, og de to Magter kæmpede med hinanden.

Elisabeth og Benedikt sad paa to smaa lave Stole foran et lille Bord, der helt var overdænget med Mapper, Tegninger og Malerier uden Rammer. Af og til tog Elisabeth i Bunkerne, tog et frem og betragtede det; Benedikt var inde i Fortællinger og Erindringer, hans Stemme klang frisk, hans Øjne havde et livligt Udtryk, af og til fæstede han dem med stærk Sympathi paa sin Tilhørerinde. Ofte undslap Latter og Smil deres Læber, ofte lød der smaa forundrede og glade Skrig fra Elisabeth; han gav klare og sunde Svar paa alle hendes Spørgsmaal. Ofte tav de begge stille, betragtede hinanden og kom uvilkaarlig til at smile; men naar Benedikt var allermest livlig og syntes helt optaget af Situationen og Erindringen, blev Elisabeth undertiden alvorlig, hun lænede sig tilbage i Stolen, og der var udbredt en dyb Træthed over hendes blege Ansigt. Det klædte hende godt at være alvorlig, hendes Øjne havde en dybere Glans, det sørgmodige Udtryk gav Ansigtets raske Træk et blødere Skjær, og den Maade hvorpaa hun talte, blev mere indtrængende og blid end ellers. Benedikt glødede af Interesse, hans mørkeblaa, ærlige Øjne tindrede med en klar Glans; undertiden gestikulerede han stærkt.

Han var i kort brun Fløjls Maler-Jakke og hvide Sommerbenklæder; han bemærkede godt Elisabeths

Træthed, kunde ikke forstaa den, men fandt den yderst tiltrækkende og var i ypperligt Humør.

»Det første Mødes« Sødme, hvo kjender ikke det? En uforklarlig Sympathi gjennembæver Sjælen, hvert Ord, hver Bevægelse, hvert Smil, hver sagte Skjælven faar en dyb Betydning, hele Nyhedens Friskhed, hele Sjælens Modtagelighed ligger i de raske Spørgsmaal og Svar, der fare fra Mund til Mund, alle Forudanelser, alle Hjærtets bevingede Ønsker flyve fremad, mødes, bringe Smil paa Læben og en underlig Jubel og Bæven i Sjælen. Og »det første Møde« er ikke det, hvor man i Ordets bogstavelige Forstand første Gang mødes, ej heller det, hvor Hjærterne første Gang erklære sig for hinanden, men det, hvor alt det dybe og inderlige for første Gang som ved en Trolddom vækkes gjensidig og længes efter at faa Svar, hvor man føler et uendeligt, uforklarligt Velvære ved at være sammen, og der kun er en sagte Uro i ens Hjerte, fordi man véd, at Timerne flyve afsted, og at Dagen dog engang maa ende, og at man da maa skilles.

De syntes begge to, at de havde kjendt hinanden i længere Tid, og det var paa forskjellig Maade. Elisabeth forstod i Virkeligheden nøje mange af Benedikts Tanker og Følelser og alt væsenligt af hans Liv allerede nu, og alt i dette Liv var saa klart, saa roligt, saa ensartet sammenføjet som Perlerne paa en Snor, der var ingen Modsigelser eller bratte Overgange. Hun fordybede sig i alle de ædle Tanker, de redelige Forsøg, den dybe Higen mod alt skjønt og godt og den blide Melankoli, der havde gennemvævet hele

dette Liv; hun forstod det øjeblikkelig altsammen, og der var for hende Velsignelse og Fred i at høre hans klare, mandige Stemme og forstandige Ord. Stemmen lød for hende som en gammel bekjendts, og Ordene havde en næsten melodisk Klang. Benedikt paa sin Side havde faaet et saa stærkt, fængslende Indtryk af hendes blotte Personlighed, og hun var traadt ham saa kjækt og ligefremt i Møde, at alt dette fuldstændig optog hans Tanker og holdt ham fangen i den Grad, han ikke fik Tid til at tænke paa, om dette Indtryk var gammelt eller nyt. Hun var der, og der var ingen Sky i hans Hjærte eller paa hans Læber, hverken til at spørge eller til at svare; i hvert af hendes Blik, i hvert af hendes Ord læste han Opmærksomhed og Forstaaelse, og Talen gled let fra Læben; hendes blotte Nærværelse gjorde ham til en anden.

De talte om tusinde Ting, navnlig dog om Kunsten, og Elisabeth havde i Grunden en egen Smag: en vis Realisme i Detaillen, medens Helheden skulde have et stærkt, ideelt Præg. Dette, mente hun, var det egentlig geniale, som man f. Ex. ogsaa fandt det hos de største Mestre f. Ex. Rembrandt og Michel Angelo, Realisme helt gennemgaaende forekom hende kun at være Studie, Idealet i det enkelte Affectation.

Benedikt maatte indrømme det i sit stille Sind, skjønt det var en Dom over ham selv; i sit Liv havde han svunget fra den ene Yderlighed over til den anden, og hun udbrød saa glad og forvisset, som om hun havde fundet de vises Sten:

»Ja, saaledes er det jo ogsaa i selve Livet. Det

Menneske, der i det enkelte kan være positiv og bestemt, men i det store bøjelig som en Slange, saa han kan svæve fra det lette til det dybe, fra det høje til det lave og faa alle Livets Rørelser med, kun han kan i Sandhed sige, at han har levet — men véd De, hvoraf jeg nu ler,« tilføjede hun og fæstede et par store, næsten satirisk smilende Øjne paa ham — »véd De det?«

»Nej!«

»Vi indrømme begge Sandheden af dette som af det forrige. Jeg forsikrer Dem, det er mit Livs hel-
ligste Overbevisning, hvad jeg nu sagde, men jeg har dog aldrig holdt Balancen — jeg har været positiv som en Spartaner og flagrende — ja, som jeg nu er. Men naturligvis hver for sig. Saaledes er det ogsaa gaaet Dem med Idealismen og Realismen. Har jeg ikke Ret? Og har jeg nu ikke Grund til at le?«

De lo begge to, og Elisabeth tilføjede:

»Vi kunde egentlig lige saa godt græde derover,« og hun blev alvorligere; »véd De,« sagde hun, »der er noget syndigt i saaledes at spøge med de store Begreber — mig har disse Livets store Spørgsmaal kostet mange Sorger, ja mange Taarer, og hvem véd —?«

»Det vil maaske komme til at koste Dem mange endnu. Ja, det er første Gang, jeg ler af det, jeg ikke kan forandre ved mig selv. Da jeg var 16 Aar gammel, fik jeg i Freiburg en Spaadom af en gammel Kone, der lød saaledes: Dit Liv vil komme til at dele sig i to Dele, den ene vil være fuld af Forhaabninger, som ikke skulle opfyldes, den anden fuld af

Fortrydelse over en Lykke, du ikke har nydt. Dette husker jeg saa tydelig nu, og det gjorde et meget bedrøveligt Indtryk paa mig. I dette Øjeblik er jeg i et saadant Humør, at jeg kunde le ogsaa af denne Spaadom, skjønt jeg erkjender dens Sandhed og véd, den vil koste mig Taarer.»

»O!« sagde Elisabeth og saa' mildt paa ham; »hvor De dog er sand! Hvert af Deres Ord gaar mig til Hjærtet — og ve den gamle Kone med hendes Spaadomme, samt Deres Tro paa dem og den Verden, der ikke har berøvet Dem Troen derpaa. Hvorfor har De ikke betroet Dem til mig før?«

»Før?« sagde Benedikt smilende, »det er den anden Dag, jeg kjender Dem.«

»Ja, De har Ret, og det er mig, der er forvirret. Sig mig, har De nogen Sinde haft en Rus?«

»Nej,« svarede han forundret, »jeg kan taale mere end de fleste.«

»Nu vel — men det har jeg haft i denne Tid, omtrent i fjorten Dage. Jeg skal sige Dem Sandheden — De er jo min Ven, ikke sandt? — jeg har vist lige saa, lidt haft Lykke i mit Liv som De, men jeg er af Naturen mere energisk og exalteret end De. Saa var det en Dag, omtrent for fjorten Dage siden, at jeg rigtig, rigtig følte Trang til at være lykkelig; saa stærk var denne Trang, at den ikke ænsede Virkeligheden, men kun opfyldte mig med en Fantasiverden, en ubestemt, glimrende Sfære, et legende, bedaarende, ja, jeg véd ikke hvad, men jeg forglemte ganske mig selv deri; hvorledes Tiden gik, havde jeg ingen Anelse om,

eg kjendte hverken Sorg eller Savn. Da De mødte mig i Gaar, saa' jeg vist mere lykkelig ud, end Mennesker pleje at gjøre — gjorde jeg ikke? Men jeg var det, begejstret, beruset af intet, intet — aa ja, De kan ikke tænke Dem det.«

Hun smilede, men der var Taarer i hendes Øjne, og Benedikts Blik hang halvt spørgende, halvt fortryllet ved disse glimrende, begejstrede Øjne, dernæsten straaledede baade af Sundhed og Feberglans, han fordybede sig i de fine Træks Liv og Bevægethed, i den zarte Skikkelses Udtryksfuldhed, i disse forunderlige, overspændte Ord og i den Stemning, hvori de baade satte ham selv og hende. Han forstod hende ikke rigtig, men han tænkte: Hvorledes maa hun ikke blive, naar hun for Alvor bliver lykkelig? — Hvem der kunde bringe denne Lykke!«

Hun vedblev: »Rusen er gaaet over, og jeg tror, De er Skyld deri.« Og rødmende tilføjede hun: »Deres Stemme og Ord lød for mig, som jeg tænker mig, at Psalmesang og Klokkeklang maa have lydt for Tannhäuser i Venusbjærget. Jeg lever nu i klarere Tanker, og Dagslyset trænger ind i min brogede Fantasi-verden. Have ikke mange Mennesker sagt Dem, at De bringer en forunderlig Ro og Fred med Dem, hvor De gaar og staar?«

»Aa jo — undertiden.«

»Naa — og De selv?«

»Ja, jeg er egentlig meget urolig — især i den senere Tid — men«, tilføjede han og saa' bedrøvet paa hende, »jeg er misfornøjet med den Indvirkning,

jeg har haft paa Dem; den er plat, ikke sandt, De er selv kjed af den?»

»Baade nej og ja.« Hun saa' nu saa lykkelig ud i dette Øjeblik, Benedikt vidste ikke hvorfor. »Hvorlænge bliver De her endnu?»

»Min Plan — ja Planer! jeg er glad ved at have Grunde til at bryde dem.«

»Deres Plan?»

»Var at rejse i Dag, som De véd, Frøken Stilling, men da Deres Selskab ikke har haft samme deprimerende Indvirkning paa mig, som mit paa Dem, vil jeg gjerne forlænge mit Ophold her.«

»I hvilken kold Tone, De siger det — deprimerende!

»Har jeg brugt det Ord? Er De vred paa mig?»

»Ja!« udbrød han heftig, idet han pludselig med dyb Smærte oversaa' sit Liv, der forekom ham dødt og nøgtern. — »Jeg bryder mig ikke om, at sætte Folks Blod i Ro, hvor jeg gaar og staar — var det ikke saaledes, De sagde?»

»Men Hr. Rau!«

»Det er dette tyske, tunge Blod — desværre! man er ikke født uden Følelse og Fantasi, men maalløst ligger det og summer om ens Sjæl som Fluen om Lyset. Det bliver ikke ti! noget, uvilkaarlig gaar man af Vejen for det æventyrlige, ligesom det æventyrlige gaar af Vejen for en selv, det flyver hen til Fyre med kjækkere Øjne, raskere Hænder og færre Ord; saa hilse de det, tage imod det med aabne Arme, og der skabes en Helt, et Geni, eller blot en rask Mand.«

Benedikt var i Extase, hans Ansigt fik Farve, og der lyste en Slags funklende Smerte ud af hans Øjne.

»Men De er vist alle tre Dele, — det er min oprigtige Mening,« sagde Elisabeth, idet hun med Forundring betragtede den pludselige Forvandling, der foregik med ham.

»Alle tre Dele! Ja, der har vi det! Nej, en af Delene vilde være mig mere end nok. Jeg er egentlig slet ingen Ting. Havde Lykken i det ydre ikke begunstiget mig lige fra min Fødsel, vilde jeg være druknet i den store Malstrøm, og jeg havde været et underordnet Væsen, et Nul, en simpel Markarbejder maaske — ja, og hvad mere er, en daarlig, da jeg rimeligvis havde set paa Blomsterne paa Marken med alt for poetiske Øjne og maaske havde lavet Vers om dem i Stedet for at pløje.«

»De undervurderer Dem selv, eller, rettere sagt, De foragter den Slags gode Egenskaber, De selv besidder. De fleste Mennesker, De har truffet paa, holde uden Tvivl af Dem, og De har aldrig haft Fjender.«

Benedikts Extase steg. »Det første véd jeg ikke, men det sidste vil jeg gjerne gaa ind paa. Men hvilken betydelig Mand har ingen Fjender haft? Sæt Dem ind i den Situation — jeg hader det slette og nedrige, hvor jeg end træffer det, jeg er til Sinds at knuse det, om det end skulde koste mit eget Blod, og dog har jeg ingen Fjender. Om jeg gik ud i Verden, rustet fra Top til Taa og med tunge Vaaben, saa var der vist ingen, der gik af Vejen for mig, man vilde sikkert udraabe: hvilket fredeligt Indtryk gør ikke denne

Kriger! Hans Rustning klæder ham godt — hvor den er blank! Med hvilken Ro drager han ikke sit Sværd af Skeden! Ja, jeg tror, selve Skæbnen ikke vilde have, det maatte plettes med Blod, og huggede det en Gang til, saa ramte det vist næppe en Mand i Hjærtet, men det gik vel ud over en Haand eller en Finger.«

Elisabeth vэг næsten tilbage for den Smerte og Foragt over ham selv, der lyste ud af hans Øjne, men hun bekæmpede sig og sagde smilende:

»Nu bliver De vred, naar jeg siger Dem, at selv Deres Vrede i dette Øjeblik klæder Dem godt, og at den gjør et tiltalende Indtryk. Og kan det glæde Dem at høre: De gjorde mig næsten bange. Nej — nej; der er ikke Spor af Spot i mine Ord, se ikke saa alvorlig ud. Men véd De, hvad jeg mener: vi tale begge to for meget om os selv og om hinanden gjensidig, vi alterere os selv derved. Kom, lad os gaa ind og spise. Den første Skaal for Alsidigheden, den anden for den humane Dannelsе, den tredje for den gode Tone! alle tre Ting, De af Hjærtens Grund i dette Øjeblik foragter, og De har næsten inspireret mig til det samme — men det er ædelt at drikke paa sine Fjenders Velgaaende.«

Hun søgte at skjule sin Bevægelse under denne spøgende Tone, hun tog ham under Armen og førte ham med sig. Atter følte han denne sagte Bæven som i Gaar inde i hans Arm, men i Dag langt stærkere; det varede kun et Sekund, saa vare de, hvor de skulde være, men det brændte i hans Blod, og han følte en heftig Hjærtebanken derved.

Han kastede Øjnene hen over Bordet og saa' paa hende. Han bemærkede en Bevægelse i hendes Ansigt, en heftig, nervøs, sitrende Stigen og Falden i Tanker og Følelser, der paa en ejendommelig Maade baade glædede, forvirrede og ængstede ham. Han syntes et Øjeblik, at hun var syg, og at hun trængte til hans Hjælp, men strax derpaa, at det var ham selv der var syg, og som trængte til hendes Hjælp. Hun var meget bleg hele Tiden, hendes Træk bleve derved meget fine og klare og som mejslede, hendes Øjne vare straalende og funkledede mere end sædvanlig, fordi hun havde grædt om Natten, dybe og dog spillende. Han fandt hende uforlignelig skjøn, hvad der dog ikke var faldet ham ind den foregaaende Dag. Han vilde helst have vedblevet at stirre paa hende hele Tiden, og han saa' ikke et Øjeblik paa hende med Malerens Øjne, men kun med Menneskets.

Hele denne Uro, denne spændte Optagethed var noget ganske nyt for ham, og han spiste som i Drømme og kjendte ikke sig selv, men uden at reflektere derover. Han befandt sig i det hele saa vel, at det eneste, der med virkelig Uro beskæftigede hans Tanker, var Bevidstheden om, at de snart skulde skilles for i Dag, og at han da skulde være alene. Det faldt ham slet ikke ind at tænke paa den næste Dag eller paa Fremtiden i det hele: om han da skulde se hende igjen; foreløbig levede han kun i denne ene Dag.

»Naa, hvor bliver vore Skaaler af?« spurgte Elisabeth endelig. Hun skjænkede i hans Glas og saa' skjælnsk paa ham. »Alsidighed, den humane Dannelse, den

gode Tone,« sagde hun sagte og talte paa Fingrene, saa rakte hun ham hans Glas og tog sit til Munden. — »Nej — nej,« sagde hun pludselig og satte Glasset ned igjen, »jeg drikker en anden Skaal, men hør nu efter!«

Hendes Stemme skjælvede lidt, da hun begyndte: »Jeg drikker paa den Lykke, De skal nyde, og de Forhaabninger, der skulle gaa i Opfyldelse for Dem. Jeg udsletter den gamle Kones Spaadom og dens Indflydelse paa Deres Liv, jeg har en Tro i dette Øjeblik, som jeg ikke kan sige Dem, jeg kan knap forklare mig den selv, men den staar i Forbindelse med Deres Lykke. Og bekläger De Dem over, at Deres Sværd er sløvt, og at det ikke rammer i Hjærtet, saa væt ikke bedrøvet derover, thi der er noget, der er bedre at bruge end Sværdet, og det vil aldrig slaa fejl for Dem, det er selve Retfærdigheden og Sandheden; disse behøve ikke ydre Vaaben, der bringe Æventyr og Farer, og de hugge mere end en Finger af. Beklag Dem ikke over Skæbnen, den har givet Dem Midler, De ikke selv kjender, og misforstaa ikke alle og alt, der forstaar Dem. Jeg kjender af Erfaring godt det, der vækker til Live, medens det paa samme Tid ophidser, men jeg sætter det lige saa højt, der vækker til Live og paa samme Tid beroliger. Jeg drikker altsaa paa Deres Lykke, paa de Forhaabninger, der skulle opfyldes og den Glæde, De skal nyde, paa alle Deres Livs Æventyr, paa alle Deres Kampe, Deres Sejer eller Fald for dem. Jeg drikker og tror paa dem.«

Denne lille Tale fik et ejendommeligt, halvt oratorisk, halvt dybt bevæget Præg, og Benedikt fæstede et Par

store, forbavsede og betagne Øjne paa hende; hun kom til at smile og forundrede sig over sig selv. Benedikts Øjne fæstede sig end mere dybe og spørgende paa hende; de søgte et Svar, en Forklaring paa denne Deltagelse, og der var en brændende Længsel efter Lykke i dette Blik, men Elisabeth undveg ham og vidste et Øjeblik slet ikke, hvor hun skulde hen.

Men saa opsteg der en pludselig Uro, en fortærende fortvivlende Smerte, en vild Trang efter Vished i Benedikts Hjærte, han følte alt sit Blod stige til Hovedet, absurde Tanker fore igjennem ham, og idet han betragtede hende saa skarpt, at hun forskrækkedes derved, sagde han, idet han stødte sit Glas fra sig uden at drikke:

»Vi skilles ikke paa denne Maade.«

Elisabeth saa' bedrøvet ud, hun sagde sagte og bevæget: »De drikker ikke denne Skaal, det smerter mig meget, den var godt ment.«

Øjeblikkelig fortrød Benedikt, hvad han havde gjort, drak sit Glas helt ud og fik et sagte: »Tak« over sine Læber.

Da saa' Elisabeth mildt og bevæget paa ham, rejste sig, rakte ham sin Haand og sagde sagte:

»Nej, vi skilles ikke paa denne Maade. De har Ret. Kom over til mig i Aften, jeg trænger nu til at samle mine Tanker.«

Han holdt hendes Haand fast i sin og betragtede et Øjeblik fortryllet og henrykt hendes bevægede, fine Ansigt, der nu havde et ejendommeligt, blidt Skær, og over hvilket der svævede anelsesfulde Skygger, der baade

udtrykte Lykke og Uro. Hun smilede tilsidst, sendte ham et langt, blødt Blik og gik hurtig ud af Stuen.

Han stirrede efter hende som efter et Syn, gik saa ind i sit Arbejdsværelse, lod til sidst sit Hoved synke ned paa Armen og sad saaledes i uafbrudt indre Bevægelse, lige indtil de Begivenheder, jeg nu skal fortælle, indtraf.

IX.

Det blev Regn om Aftenen. Det skyllede ned som med Spande; Fuglene søgte Ly under Tagene, de høje Træer udenfor Benedikts og Elisabeths Vinduer suste ikke længere, men hang med Hovederne; Himlen var graahvid og spaaede Regn hele Natten, og inde fra Værelserne kunde man høre det plaske med hurtige, ensformige Taktslag. Det var et prosaisk Vejr, ikke et Vindpust drog en ud efter; Sjælen borede sig fast i sig selv, og man kunde vaagne af sine Drømmerier og pludselig med Forundring føle, at man var kold, og at Luften uden om en var fugtig og raa.

Da Klokken var syv, vaagnede Benedikt af sin betagede Tilstand med samme voldsomme Sæt som en Fantast, der bliver kaldt tilbage til Virkeligheden. Et Øjeblik frøs han og trak sig sammen, men saa kastede han et langt, straalende Blik over til Huset lige over for og ilede hurtig ud.

Hans Hjærte bankede som med smaa Hammerslag, Blodet sydede i hans Aarer og lagde sig fast i brændende Ringe om hans Tindinger og under hans Øjne; hans

Hænder vare ikke et Øjeblik i Ro, men pressede sig snart sammen, snart famlede de urolig, og han trykkede dem mod sit Ansigt og mod sit Bryst, hvor han følte en næsten legemlig Smerte af Bevægelse.

Førend han tog fat i Havelaagsdøren, stod han stille, vendte Hovedet et Øjeblik om, saa' over til sig selv, kastede Øjet ned ad Vejen, smilede, bævede og syntes at føle hele Verden forlade ham og han den.

Hvad der var inden for dette lille hvide Hus, havde Interesse for ham, alt andet ikke; hvad der var inden for dette lille hvide Hus, var som et nyt Liv, alt det øvrige var gammelt og som uddødt. Det gøs næsten i ham af Kjedsomhed, da han pludselig saa' et Lys inden for sine egne Vinduer og han saa' Karlen sætte Skodderne for; han betragtede medlidende de Mennesker, der gik forbi.

Stille listede han sig hen til det Sted i Haven ved Kilden, hvor de den foregaaende Aften havde siddet. Trods det, at Jorden var vaad, lagde han sig under Lindetræet, ligesom han havde ligget den foregaaende Aften, og saa' brændende og erindrende over til Kilden. Kildens Rislen var for ham som en Sang, og lidt efter lidt fik den Ord, og hun sang den:

„Jeg kommer med Sang og med Spil,
Jeg kommer med Suk og med Taare,
Vil du det ene Dig kaare,
Hører det andet Dig til,
Enten Du vælger min Taare
Eller min Sang og mit Spil —“

Hun sang den, hun havde jo sagt det, hendes Billede dukkede frem med samme Fantasistyrke, som den fore-

gaaende Dag, han hørte hende sukke, spille, synge og græde, han saa' Taarer i hendes dejlige spillende Øjne og Smil paa hendes smaa, buede Læber; hver Klang, der steg op fra hendes Indre, var ham lige dyrebar. Himmels og Jord! Hun var jo i hans Nærhed, og han kastede Øjnene op mod Huset og stirrede længe derop; men da forekom det ham til sidst, at han var fængslet til den Plet, hvorpaa han laa, og at en direkte Magt fra hende inde fra Værelserne, hvor han skimtede Lys, lige ind til hans Legeme virkede paa ham og holdt ham fangen, og han følte en længselsfuld feberagtig Betagethed. Men Magten, den hemmelige Røst derinde fra blev stærkere og stærkere, til sidst fik den Ord, han kunde ganske tydelig høre den kalde: »Kom, kom,« men han var lige betagen og som fastnaglet til Stedet, og han kunde ikke røre sig. Stadig hørte han den milde, berusende Klang og ønskede heller ikke andet.

Længslen voxede, skjønt han selv følte sig mættet, og ligesom man uvilkaarlig, ved at lytte til fjærne Toner, til sidst nærmer sig det Sted, hvorfra de udspringe, saaledes droges han ogsaa hen til Huset uden rigtig at mærke det. Paa samme Maade kom han til Indgangen, og da han stod lige ved Indgangsdøren og holdt Dørgrebet i sin Haand, følte han sig med et saa lykkelig, at et Par Taarer — de første, han havde grædt siden sin Barndom — listede sig ud af hans Øjne, og han forundredes ikke derover.

Inde i Stuen sad Elisabeth; Lampelyset faldt hende lige i Ansigtet; det trætte Udtryk var forsvundet, der

var kun Liv og Lykke og en vis straalende Undseelse i det Blik, hun kastede op paa ham, da han traadte ind af Døren.

Hun gik ham ikke i Møde, men Blikket hvilede hele Tiden fast paa ham, det bød ham velkommen, blev mere og mere tillidsfuldt og overstraalede ham til sidst med sin Glans, saaledes forekom det ham i det mindste. Da han kom hen til hende, maatte han uvilkaarlig synke i Knæ, hun strøg sin Haand over hans Haar, og da han, elektriseret af denne kjærlige Berøring, hævede Hovedet op mod hende, mødte han et par lykkelige og straalende Øjne, der borede sig fast i hans og i hans Hjærte, men som paa samme Tid tvang ham til at tie og til at vedblive med at besvare Blikket. Det var en forunderlig Lykke, der nu betog ham. Det bruste og gjærede i hans Indre, hans Nerver sitrede, han havde ingen Tanker, de ligesom skød sig ind under hendes, han syntes at føle med hendes Organer; den Trolddomsrøst, der havde kaldt paa ham ude i Haven, og som havde naglet ham til Stedet, lød nu end stærkere for hans Øre. Nu var han den helt nær, og den virkede bedøvende paa hans Sind. Hun spurgte ham, medens hun stadig saa' ham ind i Øjnene, hvorfor han var bleven saa længe borte, og atter berørte hendes Haand hans Haar, men denne Gang hævede han ikke Hovedet, han lod det langtsomt synke ned i hendes Skjød, og hun trykkede det sagte ind til sig. Et Øjeblik hvilede han der, beruset, glemmende sig selv, men saa sprang han op; den sælsomme, bedøvende Betagethed var forbi og

havde veget Pladsen for al Kjærlighedens jublende, tillidsfulde Fyrighed. Han greb begge hendes Hænder, lagde dem om sin Hals, pressede hende med sine op til sig og trykkede et Par brændende Kys paa hendes Mund. Saa slap de et Øjeblik hinanden og betragtede hinanden smilende, forglemmende alt omkring dem. De havde kjendt hinanden saa kort, at de knap vidste hinandens Fornavne, de smilede, grebne af samme Tanke: en Trang til at udtale det elskede Navn.

»Benedikt,« hviskede Elisabeth først; »Elisabeth,« tilføjede hun endnu sagtere, hun forstod, hvad han søgte efter.

»Elisabeth!« gjentog han højt og jublende og trykkede hende atter til sig, saa' paa hende og sagde: »Nu skilles vi slet ikke mere, jeg bliver hos Dig, ikke sandt?«

Der kom et vist adspredt, prosaisk Udtryk i Elisabeths Ansigt ved disse Ord, hun huskede med ét Virkeligheden, og hvor de vare, og fandt hele deres Møde lidt absurd; men de glade, mandige Øjne hang fast ved hende, hun mødte dem som en velgjørende Forklaring, da hun slog Blikket op og hørte hans Stemme:

»Du svarer mig ikke, Du tier, Du smiler, Du vil det naturligvis, det er dumt af mig at spørge Dig, min elskede, min Elisabeth, o! at jeg tør kalde Dig det!«

Han holdt sig for sine Øjne og støttede Armene paa Bordet. Det var øjensynligt, at denne Lykke, denne ny Verden gjorde ham svimmel; saa slog han

Øjnene op paa hende, kun et eneste Blik, hun havde nu Taarer paa sine rødmende Kinder, og hun havde lagt sin Arm om hans Hals, og hendes glimrende, sælsomt vemodige Øje mødte hans; kun et eneste Blik, saa kastede han blændet, med et heftig Udraab, Hovedet mod hendes Bryst og gjemte det der, hun bøjede sig helt ned over ham, han følte hendes varme Aande i sit Haar, hendes bløde Hænder uophørlig glide igjennem det, ja næsten bore sig fast deri, til sidst søde, indsmigrende Kys paa Panden, paa Øjnene, paa Kinderne, paa Halsen, og han ønskede intet mere, Verden var glemt.

»Svar mig,« hviskede hun til ham, »er Du egentlig ikke bange for mig? Jeg har forstyrret Din Fred, det véd jeg, og Du faar den maaske aldrig igjen. Føler Du Dig ikke bedrøvet derover. Det forekommer mig, at Du maa være bedrøvet.«

Benedikt hævede Hovedet og vilde til at tale om sin Lykke, men hun smilede, tyssede paa ham, lagde Hænderne om hans Hals og spurgte ham:

»Tror Du endnu paa den gamle Hex's Spaadom?«

»Jeg tror paa Dig, min Elisabeth, og hvis Du tror paa denne Spaadom.«

»Svar mig aabent og ærlig, Benedikt,« og hun slap ham og saa' indtrængende paa ham, »er det første Gang, Du elsker?«

»Ja Elisabeth, jeg kan nu kun daarlig samle mine Tanker, men det er ikke alene første Gang, jeg elsker, men første Gang, jeg lever i Livet, ja Livet! Havde jeg haft en Anelse om den Lykke, jeg nu nyder, saa

vilde hver Dag, nej ikke hver Dag, hver Time, hvert Sekund have været mig en Fest. Se ikke paa mig, Elisabeth, jo, jeg er bange for Dig!»

»Benedikt, jeg er bange for mig selv. Naar Du hviler ved mit Bryst, stiger der mange mørke Anklager mod mig selv op i mit Hjærte. Jeg er ikke nær saa god som Du, jeg afskyr mig selv, og det er næsten Synd af mig at berøre Dig — o Benedikt!»

Heftig hulkende kastede hun sig om hans Hals og holdt ham fast omslynget. Han følte Taarer paa sin Kind, og hendes sagte Suk vare ham saa nær, at de steg op som fra hans eget Hjærte.

At holde en elsket Kvinde paa denne Maade i sine Arme er det farligste og mest bindende for en Mand. Hver Taare, der kysses bort, hvert Suk, der faaer Gjenklang i ens eget Bryst, hver heftig Bevægelse er en Lænke om Hjærtet og en Snare for Forstanden. Liden-skabelige Daarskaber, vanvittige Forpligtelser og Løfter, himmelstormende Forsætter, en Hær af afsindige Følelser stige til Hovedet og faa Luft paa Læben i afbrudte, dybtbevægede Ord, i hede Taarer og lykkelige, berusede Udbrud. Benedikt forstod ikke hendes pludselige, hengivne næsten ydmyge Sorg, men han følte det alt rettet mod sig selv, alle hendes Sjæls heftige Strømninger gyde sig mod ham, trænge sig ind paa ham, og alle de Tomter, han saa længe havde følt ligge øde derinde, bleve opfyldte derved, fulde, ja overfyldte.

»Elisabeth, hvorfor græder Du? Hold op at græde, Du gjør mig bedrøvet — nej bliv ved at græde, Du

gjør mig glad. Elisabeth, Elisabeth, hele mit Liv, hele mit Jeg ligger i dette Navn.«

Han løftede hendes Hoved op fra sit Bryst, og saa' hende ind i Øjnene omtrent med samme overmodig lykkelige Udtryk som en beruset Lykkeridder. Hun besvarede dette Blik og forstod, at hun havde bundet et ærligt, mandigt Hjærte til sig for evig; denne Tanke gjorde hende glad, hun greb hans Haarid og lagde den med en vis Højtidelighed fast i sin, idet hun i sit stille Sind ligesom trolovede sig med ham. Men det varede kun et Øjeblik, saa fandt hun denne Tanke løjerlig, og hun følte sig kun i det hele rigtig lykkelig og havde den sælsomme, betagende Glæde at føle en andens Lykke sig saa nær.

Da hun betragtede hans kraftfulde, høje Skikkelse og den medfødte, ædle Alvor og Ro, der laa i alle hans Træk, da hun nu tydelig følte det hele bøje sig ind under hende og blive svagt og viljeløst ved hendes Væsen, opsteg et kort Sekund Tankerne, der havde bevæget hende den Aften, da hun havde attraaet Kjærlighedens Sejr mere end dens Lykke, og det gøs i hende ved Tanken om, hvor hurtig hun havde naaet sit Maal. Men medens hun lukkede Øjnene for et Øjeblik ret at sætte sig ind i, hvad hun havde ment den Gang, glede alle disse Fortidens Minder ud i Taager, og hun higede kun efter hans Nærværelse, efter hans elskende Hjærtes Aabenbarelse, og hun klyngede sig igjen op til ham, som for at søge Beskyttelse mod sig selv. Aldrig havde der banket et ædlere, mere trofast Hjærte, end det hvis Slag hun nu hørte; heftig og vold-

somt følte hun det pulserende, og hun tænkte paa hans blide Melankoli fra om Formiddagen. Den havde taget sig ud, som om den stod uden for alle Livets Storme. Hvilken Forandring, hvilken vidunderlig Forvandling!

»Benedikt, der er Velsignelse i selve Dit Navns Klang og Betydning, der er Velsignelse i Dig selv. Saa kort har jeg kun kjendt Dig, men saa tryk læner jeg mig op til Dit Hjærte og lægger min Skæbne i Dine Hænder.«

Han sendte hende et bevæget, taknemmeligt Blik og afværgede blidt denne Ros, disse milde Ord, hvis Klang han dog saa gjerne hørte.

Saa stode de op, toge hinanden under Armen og gik ud i Haven, medens gamle Sophie med den største Forbavselse og Uro, der dog denne Gang var stiltiende, betragtede dem fra sit ensomme Kammervindue.

»Saa det er derfor, Frøkenen spurgte efter Maleren? Ak, Herre Gud, hvem kan blive klog paa de unge Mennesker! Nej jeg havde saamænd ikke troet det, ak nej, ak nej!«

Kølig og fortrolig hilsede de lange Rækker af Lindetræer dem. Vejret havde fuldstændig forandret sig, Regnen var ophørt, og lette Luftninger sloge dem i Møde, afkølede deres brændende Kinder og bragte atter nogen Klarhed i deres Tanker. Maanen stod som en stor lysende Diamant bag Skyernes Slør, og sendte glitrende, afbrudte Straaler ud til alle Sider, den gav Løfte om snart at komme helt frem. Henover Jorden hvilede der endnu en tæt Damp, saa hele Underskoven stærkt kom til at dufte, medens Trætoppene vare mere tørre og opfangede de fine Luftninger i deres Væv, saa det

susede ganske let og legende. Hele Haven var meget indesluttet, thi rundt omkring var der andre Haver; det var en frodig Sommer, Kronerne vare ualmindelig fulde. Tæt, næsten som Uld, omgav det tykke Løv dem fra alle Sider; Mørket gjorde det endnu tættere; de vandrede lige som helt udelukkede fra Verden. Kun stjaalent hørte man en enkelt Fugl synge, en Nattergal, berømt i hele Omegnen, og der var et eget, klagende og let Trylleri i dens Toner, og hver Gang man ventede noget stærkere og fuldere, holdt den op, skuffede Forventningen og gjorde Begjærligheden større.

»Ja Elisabeth,« sagde Benedikt, medens Maanelyset faldt lige paa hendes Ansigt og gav de fine bevægede Træk en ejendommelig Glans, »fra denne Aften at regne tror jeg Jorden, Verden, hele Livet vil blive mig noget andet. Jeg træder paa en anden Jordbund end tidligere; jeg indaander en anden Luft. Hvis jeg ikke saa' mit Hus der lige for og tydelig huskede de tilfældige Anledninger, der knytte sig til mit Ophold i Danmark og bevirkede, at jeg kom til at bebo det, vilde Din Nærværelse og denne Stilhed her rundt omkring os og mine forvandlede og uudsigelige Følelser bringe mig helt bort fra Virkeligheden og sætte mig over i en Fantasier verden, hvor jeg ikke mere kjendte mig selv igjen, og hvis Luftninger aldrig før have slaaet mig i Møde. Dejlige, drømmerige Aften —! Du vækker — nej Intet vækkes! Det lever, aander, jubler inden i mig. Her er ingen Plads til Drømme, ingen Plads til Længsler mere, Du har givet Svar paa alt.«

Elisabeth følte sig elektriseret ved den Højhed

og Kjærlighed, der ved disse Ord lyste ud af hans Øjne, hun følte en Beundring for ham, der gjorde hende selv lille, og som næsten bragte hende til at bæve. Paa denne Maade, vidste hun, kunde ingen Følelser løfte hendes Væsen og gjennemtrænge hende; det følte hun et Øjeblik med Smerte, men hele Stemningen herude betog hende snart og bragte hende til at glemme denne Smerte. Medens han nu gik fremad, bevæget og hele Tiden gjennemkrydset af Sjælens dybeste Følelser, gik hun lige saadan ved hans Side, ogsaa bevæget, men vugget af Stemninger og en uforklarlig, snart voxende, snart dalende Æmhed for ham. Hos ham var et Menneskehjærte sat i Bevægelse med al dets Voldsomhed, hos hende bævede og klang kun et Kvindehjærtes fine Strænge. Hvem var lykkeligst?

X.

Da Benedikt skiltes fra Elisabeth, var det mere Morgen end Nat. Spøgende havde de ved de sidste Kjærtegn gjentaget Shakespeares Ord i Romeo og Julie:

„Nej, det var Lærken, Morgenens Herold,
Ej Nattergalen.“

men Romeos efterfølgende Ord:

„Nu maa jeg gaa herfra og frelse Livet,
Hvis ikke blive her og finde Døden“

passede ikke, ingen vrede Slægtninge ventede dem og vilde skille dem ad. De havde begge den rette

Følelse af deres Frihed og dens Betydning, at intet, uden deres egen Vilje, bandt dem til og kunde løse dem fra hinanden.

Ved dette første Møde havde de ikke givet hinanden noget Løfte; Elisabeth, fordi Løfter slet ikke vare faldne hende ind, Benedikt, fordi Løfter vare ham overflødige. Han følte sig bunden for Evigheden, hun for Øjeblikket, begge Dele virkede lige stærkt og førte til de samme Resultater.

Nu blev Elisabeth naturligvis foreløbig boende i Hammers Villa, og Benedikt rejste ikke; Elisabeth skrev til sin Moder, at hun ikke skulde komme ud til hende, da hun helst ønskede at være alene. Grunde angav hun slet ikke, det plejede hun aldrig. Moderen, der nærede den dybeste Respekt for alle Elisabeths Extravagancer, fordi et nærmere Bekjendtskab med dem, og i Særdeleshed en Kritik over dem angreb hendes Nerver for stærkt, men som for Resten hver Time paa Dagen inderlig længtes efter hende, sukkede dybt, da hun læste den korte, forretningsmæssige Skrivelse; men da hun ikke alene nærede Tillid til, men endog en vis Beundring for alt, hvad Elisabeth foretog sig, skrev hun tilbage, at det glædede hende. Det samme vilde hun have gjort, hvis Elisabeth havde meddelt, at hun kom hjem.

Man fortalte hende et Par Dage senere noget om, at Elisabeth var bleven set sammen med en ung, menneskesky Maler, der skulde have arvet en Masse Penge efter en gammel, gudsforgaaen Hedning, og at samme unge Mand boede i et højt indestænget Taarn, hvorfra

han aldrig før var vegen; og medens Fru Stilling med Fornøjelse vilde indrømme, at dette kunde være muligt, og slet ikke saa' noget ondt deri, gik Sagerne i Rosenvænget deres Gang; og Folk havde ikke Uret i at snakke, Elisabeth saas stadig sammen med den unge »menneskesky« Maler, og man skulde tro, han havde smittet hende: hun omgikkes heller ingen, men blev ligesaa »menneskesky« som han.

De elskende indrettede det saaledes, at de det meste af Dagen vare ude sammen. Naar de vare hjemme, var Elisabeth hos Benedikt, og de opholdt sig gjerne i hans Værelse. Lige over for Folk var det let for dem at finde paa et Paaskud, som det for Resten ikke var dem magtpaaliggende, at de troede: Benedikt malede hende naturligvis; det gjør jo Malere altid, naar de ville være sammen med unge Damer i Enrum.

Alt eftersom Tiden gik og deres Forhold blev mere rodfæstet, bleve de store Forskjelligheder i deres Karakterer mere og mere aabenbare; men det skadede ikke deres Kjærlighed, thi det er intet usandt Ord, at Mod-sætninger tiltrække hinanden, i Særdeleshed vil det altid slaa til i den første Tid, saa længe det pikante træder mere frem end det virkelig sande og alvorlige. Foreløbig havde de jo ikke andet at gjøre end at bruge Tiden paa det bedste, at benytte Øjeblikket og lade Øjeblikket benytte dem.

„Vogt paa det vingede Øjeblik,
Der som en Falk slaar ned,
At ikke det røver Din Glæde,
At ikke det flyr med Din Fred“

havde Elisabeth netop en Gang sagt til ham, da hun selv havde Lyst til at gribe Glæden som en Sommerfugl i Flugten, medens Benedikt var opfyldt af en tung, massiv Lykke, der holdt ham i en nervøs Spænding, fordi han var bange for at miste den. Han var lige i Færd med at forspilde hendes Humør; men hun vilde ikke gjøre ham Bebrejdelser, og saa fandt hun paa at citere dette Vers i en halv spøgende Tone.

Hun sagde noget saadant med en uforlignelig Gratie, paa en uimodstaaelig, overlegen, intelligent og dog kvindelig Maade, saa det ikke kunde forfejle sin Virkning. Benedikt følte strax, at Øjeblikket var en Magt, der burde respekteres, og at hun frem for alt var Øjeblikkets Inkarnation, og han bøjede sig i Ydmyghed for sin Dronning.

Hvor lykkelige vare da ikke disse Dage! Tiden gik saa hurtig, den fløj af Sted som paa Vinger, men det var i Virkeligheden dem selv, som havde Vinger, og som fløj af Sted, Tiden bliver altid den samme, i Sorg som i Glæde.

Hver Morgen — Elisabeth vaagnede forunderlig nok næsten altid først — blev Benedikt vækket ved Caros Skraben paa Døren. Varede det Caro for længe, gjøede den saa højt, at en Sten maatte være bleven vækket. Benedikt sprang lynsnar ud af Sengen, medens en uudsigelig, forventningsfuld Lykke gjennembævede ham: Caro havde altid et lille Brev i Munden. Caro ventede, til Brevet var læst, fik saa Svar og løb strax sin Vej lige saa hurtig, som den var kommen. Saa klædte Benedikt sig paa, medens Brevets Indhold stadig

svævede for hans Øjne, og han syntes at høre hende udtale de søde Ord. Han drømte hver Nat; havde han saa haft slette Drømme, var Virkeligheden saa lys og Morgenens saa smilende, at han var glad over, at det kun var Drømme; havde de været gode, levede han i Erindringen om dem, lige indtil han drømte paa ny. Naar man er rigtig lykkelig, kan man faa alt, selv hver lille Trivialitet, til at supplere denne Lykke.

Saa ilede han over til hende fuld af Forventning, og hver Gang hun kom ham i Møde, stod hun for ham som i en ny, elsket Skikkelse og overgik langt hans Forventning.

»Ja Elisabeth,« udbrød han en Dag, »Du er ikke én Kvinde for mig, men mange. Hver Dag dukker der et nyt Ansigt op for mig, der hilser mig og smiler til mig, hver Dag bøjer der sig en ny Skikkelse hen imod mig, men ser jeg rigtig til, saa er de dog alle sammen Dig, og der er atter kun én Kvinde i Verden. Hvornaar skal jeg dog lære at kjende Dig til Bunds?«

Planen for Dagen blev saa lagt, de begave sig i Regelen ud som to vandrende Turister, de klædte sig tarvelig og ugenert, i Begyndelsen toge de endog for »Stilens« Skyld Madposen med, men senere fandt de det ubekvemt og lode den blive hjemme.

Ofte gik de hver sin Vej, de skulde da se, om de fandt hinanden, og de følte sig meget triumferende og lykkelige, naar det efter lang Søgen skete. De gik i vore store, smukke, danske Skove, de nød den uvurderlige Stemning i fuldt Maal, der ligger i at føle sig lykkelig i en smuk Natur. Benedikt var Maler, det

mærkede man ret her; hvad enten Solen ved det første Morgengry stod op, eller den ved Middagstide glødede højt paa Himlen, eller den om Aftenen sænkede sig, saa havde han den samme Fryd ved at følge dens sitrende Straaler, og det snart glimrende, snart dæmpede Lys, den kastede over alle Gjenstande. Han var fortrolig med Skyernes skiftende Form, han glædede sig over den lette, bølgende Vexlen, og han kunde finde Stemning i en tung, graahvid Himmel som i en azurblaa og smilende. Den dæmpede, blaahvide, ja næsten dampagtige Glans, der udfyldte og omgav Bøgetræernes Løv, vidste han ingen Maler kunde fængsle paa Lærredet, men han nød det drømmerige, bedøvende Trylleri, der ligger i at betragte den i det fjærne og i at føle den udfylde hele Horisonten, som kun den kan gjøre, der ved et langvarigt og fortroligt Bekjendtskab med Naturen kjender dens Aand og er trængt ind i alle dens fineste Stemninger. Han kjendte hver Fugl paa dens Stemme, hver lille Aa, Bæk eller Kilde havde for ham et ejendommeligt Fald og en særegen Rislen, og den stille, underfulde Lyd i Naturen, der undertiden, i Særdeleshed ved Middagstid, suser igjennem Skoven, og som de gamle troede skyldtes Pans Nærværelse, og som sagdes at vække Dryaden af hendes Slummer, bragte hans Sjæl til en næsten andagtsfuld Tavshed og Glæde.

Alle disse Naturindtryk gav han Luft i Ord for sin opmærksomme Tilhørerinde. Om Malerne i Nutiden, i Særdeleshed de ikke specielt geniale, gjælder det vist mere end nogen Sinde, at de mere ere Digtere end

Malere. Benedikt var saaledes altid vant til, førend han producerede, at klare sig et bestemt Billede af Virkeligheden og stille det ikke alene for Anskuelsen, men ogsaa for Tanken; dette Billede gav han nu Elisabeth, og det vandt paa en forunderlig Maade i Styrke og Klarhed, naar han udtalte det for hende. Naturen i Forbindelse med Benedikt blev hende som et Billede med Text, og ved Texten forstod hun Billedet bedre end før, det blev rigere og dybere.

»Naa, Benedikt«, sagde hun gjerne til ham, naar de havde sat sig til Hvile, og Skovene rundt om dem stode tavse, »fortæl mig nu en Gang, hvorledes Naturen ser ud i Dag. Du véd, jeg ser kun med det ene Øje, luk Du nu det andet op!«

Saa begyndte han med enkelte, spredte Bemærkninger om det mest i Øjne faldende; der var saa megen Kraft og Kjærne i hans Indtryk, at Elisabeth forekom sig selv helt dum og blind. Efterhaanden samlede det hele sig til et Billede, han stillede det skabende frem for sig, idealiserede undertiden uvilkaarlig, hans Stemme fik en begejstret, varm Klang, hans Øjne bleve livligere, alle hans Ansigtstræk opklaredes, hans Ord faldt let og flydende, og Elisabeth droges hen til Naturen og til ham. Om Aftenen sejlede de, og da de begge havde en smuk Stemme og gode musikalske Kundskaber, fandt de Fornøjelse i at lære hinanden Sange og Duetter, som passede til Aftenen og deres egen Stemning. Benedikt kunde en Masse franske Chansonnetter og Barcaroler. I Særdeleshed sværmede de begge for Gounods »Venise« til Text af Musset, denne herlige

Sang, der skildrer Havet i al dets Majestæt og bølgende, drømmende Ynde, og hvor man i Musikken synes at høre Gondolens Gliden, Aarernes Plasken, blandet med blide, sværmeriske Elskovsord. »Venedig, Havets Dronning« — det jublede i Elisabeth ved at tænke sig det brogede Liv der, alt det glimrende Marmor og Guld og de muntre, stemningsfulde Gondolture. Benedikt mærkede, at hun kunde ønske at komme derhen. »Naar vi først ere gifte, ville vi se hele Italien sammen.« »Gifte«, gjentog Elisabeth og kom uvilkaarlig til at smile, det var aldrig faldet hende ind, men hun sagde intet, da hun vidste, at hvilke Argumenter derimod hun end fremdrog, vilde de gjøre Benedikt forstemt og jage hele Stemningen bort. Og Stemningen holdt hun paa, hun nød den i lange fulde Drag, hun følte den i alt, hvad der omgav dem: i deres i frie Forhold, i deres Sang, i hele den smukke Natur, i alle de Længsler, den vakte i deres Bryst; hun følte, at den kastede sin magiske, varme Glans over dem begge.

Undertiden greb Elisabeth Aarerne, og Benedikt, der i disse lykkelige Dage følte sig mere udmattet, end han nogen Sinde havde gjort, lagde sig til Hvile i Bunden af Baaden paa et stort Tæppe, som de havde med til dette Brug. Han, der aldrig før havde haft Trang til drømmende Sværmerier, men som altid havde følt sig opfyldt af sin sejge, næsten prosaiske Melankoli, der stadig holdt sig inden for Stregen, laa nu træt, mæt af Lykke og avlede elskovssyge, romantiske Drømme. Han syntes, at Livet var en lang, evindelig Sejlads, hvor han viljeløs og sansesløs førtes fremad til et Lykkens

Land, et Arkadien, medens hun stod ved Roret og bød Vandene skille sig ad og bevægede alle mørke og vrede Guddomme til at holde op med deres Raseri, saa de vilde Elementer bleve blide ved hendes Trolddomsord. Milde Vinde krusede om hans Pande, hendes Kys brændte paa hans Ansigt, og hendes Stemme, kjærlig bedaarende og indsmigrende, lød stadig for hans Øren. Undertiden stansede hun virkelig Baaden, slap Aarerne, bøjede sig ned over sin Ridder og trykkede et Kys paa hans Læber. Da var det en ejendommelig jublende Følelse, naar Virkeligheden overgik de lykkelige, dulmende Drømme, naar Glæden for Alvor kaldte paa sin Søn og bød ham lyde dens Vink. Med et Sæt sprang han op, greb den ene Aare og lagde den fri Arm om Elisabeths Liv, og saa sade de ved hinandens Side, fast klyngede til hinanden, og styrede den glade Sejlads. Under Spøg og Latter og tusinde muntre Indfald krydsede de saa frem og tilbage i den varme Sommeraften og naaede hjem forfriskede og sunde, idet de begge længtes efter den næste Dag og dens Glæder. Mon en saadan paradisisk Lykke nogen Sinde varer længe?

XI.

Elisabeth var en af de Kvinder, der ligesom ere skabte til at fængsle en Mand, og ikke alene en enkelt, men Mænd af de mest forskellige Aandsretninger. Det laa ikke alene i, at hun besad en ualmindelig pikant og tiltrækkende Art Skjønhed, men i hele hendes

sikre og dog saa umiddelbare og friske Maade at behandle alt og alle paa. Hun udviste en naturlig Ømhed og Hengivenhed mod alt, hvad hun tog fat paa. Enten lod hun Tingene passere sig forbi med Ligegyldighed, eller ogsaa angreb hun dem med Varme, og alt føjede sig let for hende. Hun var vant til at faa sine Ønsker opfyldte, men hun stod ikke ledig og lod andre udføre Arbejdet for sig, hun satte al sin egen Kraft ind med og gik frem med en saadan Iver og Begejstring, som kun den, der er i Besiddelse af en frisk, ungdommelig Sjæl, kan yde. Alt hos hende var naturkraftigt og frejdigt, men dog fint og let, og vel havde hun Luner, men de vare sjælden blottede for Poesi, og de virkede snarere oplivende end trættende paa andre.

Hun var ingen skarpt individualiseret Person, det var en af Grundene til, at hun hurtig kunde opfatte andres Karakterer. Med megen Finhed og Bøjelighed havde hun snart ikke alene forstaaet, men ogsaa bemægtiget sig hele Benedikts Aandsliv. Hun fandt det altsammen smukt og ædelt og kunde derfor finde paa tusinde Smaating, som hun vidste vilde glæde ham. Uvilkaarlig blev hun ogsaa paavirket af de Mennesker, hun holdt af, og paa en opmuntrende Maade fandt Benedikt saaledes ofte sine egne Ideer hos hende, omformede i en ny, livlig og kvindelig Skikkelse. Naar han saa gjorde hende opmærksom derpaa, og hun følte, at han var Ophavsmanden til noget godt og ædelt hos hende, kunde hun se paa ham med et Udtryk af Hengivenhed og Ømhed, der bragte hele hans Hjærte til at bæve. Ofte veg hun hele Dage ikke fra ham, hun kjælede for ham og under-

holdt ham paa alle mulige Maader; hun foresatte sig ligefrem at gjøre ham rigtig lykkelig og glad, at bortjage hver eneste Sky, der kunde være paa hans Pande, helt og holdent at ofre sig for hans Livs Glæde. Hun var en lille Slange, uden at hun vidste af det; det var hende i det hele aldeles ubevidst, at hun benyttede sig af et Slags Politik ved saaledes at aflure ham alle hans Ønsker. Hun havde en uendelig stor Trang til at gjøre dette Menneske rigtig lykkeligt. Hun besad i det hele en utydelig Pligtfølelse og et energiløst Begreb om det moralske; dels havde ydre Forhold altid begunstiget hendes Liv, og de væsentligste Kollisioner, der nogen Sinde havde bevæget hende, vare forskjellige ideale Sværmeriers Sammenstød, deres Sejer eller Fald inden for hendes Hjerne, dels havde hun en vis, æsthetisk Ledesnor i sig, der næsten altid sagde hende god Besked i tvivlsomme Tilfælde. Skjønt hun egentlig var blottet for alle Illusioner, havde hun dog en bestemt Følelse af sin Lykke og dens Varighed, og der var aldrig en Sky paa hendes Pande af Mismod eller en eneste Betænkelighed for Fremtiden i hendes Hjærte. Denne tillidsfulde Følelse i hendes Indre bevirkede naturligvis, at hun i det Ydre bragte Solskin med sig, hvor kun kom, og Benedikts triste Værelser havde nu tabt hele deres mørke Præg.

Medens hun saaledes (de havde dog ikke været sammen mere end en fjorten Dage) mere og mere blev en Nødvendighed for Benedikts Liv, blev han ingenlunde i samme Grad en Nødvendighed for hende. Hun følte klart og tydelig, at nu var den Mand kommen,

som hun havde paakaldt hin Aften, og at alle hendes Drømme om Kjærlighedens Sejr vare gaaede i Opfyldelse. Lykkeligvis for hende selv var hun kommen til at elske denne Mand højere, end hun den Gang havde tænkt; ikke alene hendes Fantasi, men ogsaa hendes Hjærte var sat i Bevægelse. En Gang imellem naar hun holdt ham i sine Arme, var dog Glæden over den Magt, hun havde over ham, større end hendes Kjærlighed, og hun følte stærke, triumferende Bevægelser sammen med en hemmelig Rædsel i sit Hjærte; hun anklagede da sig selv, det samme, der var trængt ind paa hende den Aften, han erklærede hende sin Kjærlighed. En Gang havde hun endog med Taarer i Øjnene bedt ham om at forlade hende, og hun havde skammet sig over sig selv.

Men hun besad den lykkelige Evne hurtig at kunne glemme, i Særdeleshed glemme Mismodet for Glæden, og medens han kyssede hendes Taarer bort uden at forstaa deres Aarsag, forsvandt alle hendes Skrupler: hun følte sig som hjælpeløs, trængende til hans Beskyttelse, der var ikke mere Tale om Bebrejdelse mod sig selv.

Undertiden naar han kom hende i Møde med higende Længsel og næsten uden at kunne finde Ord for sin Glæde over at se hende igjen, forstod hun ret Forskjellen mellem dem begge. Ham havde Lykken forandret fra Melankoliker til Enthousiast, hende havde Lykken næsten gjort mere rolig, mere tillidsfuld, end hun havde været i Forvejen. Hun bøjede sig da i Ydmyghed for den Fylde, der strømmede ud af hans Indre, hun forstod, at et ædelt, begejstret Menneskehjærte kan være rigere og større end alle de fine Stem-

ningers Trylleri, der vævede sig om hendes Liv; hun bøjede sig i Ydmyghed, men hun kunde ikke yde mere. — For Resten kan man jo ikke bedømme Kjærligheden fra et absolut Standpunkt, man maa se paa dem, der elske, se, hvad de formaa: hvis de give alt, hvad de formaa, elske de højt.

Paa en sælsom Maade sluttede egentlig disse to Mennesker sig nærmere og nærmere til hinanden; det var stadig for dem, som om de havde kjendt hinanden længe, og som om de længe skulde vedblive at kjende hinanden. Benedikt kunde vel til sine Tider skarpt føle Forskjelligheden i deres Karakterer, ja var en enkelt Gang et Øjeblik bleven stødt over Elisabeths lette Maade at tage Livet paa; men Kjærligheden var kommen saa sælsomt og mægtig over ham, Kvinden havde hidtil været ham en lukket Bog, saa han dømte hende og alt hvad der stod i Forbindelse med hende, paa en gaadefuld og ganske anden Maade end det, der ellers hørte Livet til. Han satte endog det stødende i hendes Opførsel paa en mystisk Maade i Forbindelse med hele det Trylleri, hun udøvede over ham, og var overbevist om, at Kvinden og Kjærligheden i det hele taget maatte være saaledes, som hun var.

Paa sin Virksomhed som Maler havde Benedikt ikke mere Tid at tænke. Hans Lykke gjorde ham ikke skabende, den overvældede ham for stærkt. Maaske hans Ulykke snarere vilde kunne gjøre det. Havde han nu Trang til at producere, var det ikke i plastiske, anskuelige Former, men snarere i digteriske; han hengav sig til denne Trang og bragte en Lyrik, der langt fra

var blottet for Skjønhed og Dybde, paa Papiret. Han dvælede ikke ved Kjærligheden i og for sig og dens Momenter, men han beskrev hele sit nuværende Liv med alle dets Stemninger og smaa Episoder og lod Kjærligheden være den Baggrund, man skimtede bag det hele, og hvorfra det hele hentede Lys. Der var en dyb Taknemmelighed mod Tilværelsen og en sølsom gennemtrængende Glæde i hans simple, fordringsløse Vers; de aabenbarede ikke alene et Hjertes hele Lykke, men ogsaa dets Trang til Lykke og dets Forstaaelse af den; de virkede stærkt, fordi det slet ikke var Digteren, men helt og holdent Mennesket, der talte igjennem dem. Han havde læst flere af disse Smaating for Elisabeth, og de havde bevæget hende dybt.

Klart strømmede hele hans Sjæl hende i Møde igjennem dem; i disse Digte var der saa meget af den Benedikt, hun havde mødt de første Dage af deres Bekjendtskab; hun følte, det var hans Sjæl, der hvilede ud og fandt sig selv igjen.

Og hvilken mild Fred omgav ikke dem selv og hele Værelset, hvori de befandt sig, hvilken Ro aandede ikke op til dem fra de stille, sommerlige Haver, naar hans klare, beroligende, mandige Stemme lød som Tolk for disse lykkelige, dybtføjte Stemninger, der bevægede hans Hjærte; uvilkaarlig maatte Elisabeth lade Sytøjet falde, uvilkaarlig maatte hun betragte ham og følge hans Læbers Bevægelser, uvilkaarlig traadte Taarerne frem i hendes Øjne, og hun vidste ikke selv, hvad hun græd for, da disse Digte dog kun skildrede hans og hendes Lykke.

»Hvorfor kan jeg slet ikke selv digte i denne Tid?« spurgte hun sig selv. Hun kunde ikke besvare dette Spørgsmaal, hun følte kun en Art Tomhed i sit Hjærte derved. »Har jeg ingen Ting at digte om?« Atter samme Tomhed. »Er jeg da ikke lykkelig?« saa betænkte hun sig lidt. »Jo, men min Lykke har ingen Episoder, den ligner sig selv hver Dag; Lykke er Lykke, skrev jeg noget, kom det til at blive det samme som hans.« Atter betænkte hun sig lidt. »Nej, det blev ikke det samme som hans, det er vist, det blev noget ganske andet, noget — ja hvad blev det da? — Det blev slet ingen Ting.«

Disse Reflektioner gik for sig, medens han læste. Hans Stemmes Klang, hele Digtets Farve og Stemning udøvede paa samme Tid en vis bedøvende og stærk Virkning paa hende, medens hun aldeles ikke kunde opfatte de enkelte Ord og Tanker, og en stærk Melankoli, som hun aldrig havde kjendt i sit Liv, overfaldt hende en Gang for Alvor under en saadan Op-læsning. — Saa kom hun til at tænke paa sine egne Ord, den første Gang de havde mødt hinanden: »Skal vi bytte, jeg tager lidt af Melankolien, De lidt af Glæden?« Hun sukkede og blev meget alvorlig. »Han raadede mig fra dette Bytte, det kan maaske blive mere sandt, end jeg selv den Gang tænkte.« Og klart stillede det Letsind, paa en Maade den Usandhed, eller rettere den forføngelige Legen med Ord, som den Gang havde bevæget hende til at komme med det Forslag, sig for hendes Tanker. »Skulde man maaske i det hele være lidt varsommere med Livets store Magter? Tillade

de maaske slet ingen Spøg, slet ingen Kaadhed, slet ingen Luner? Naar man udfordrer dem, ja — næsten kun for Tidsfordriv — tage de saa Udfordringen for gyldig og hævne sig?»

Hun kastede Øjet paa den dybt bevægede, alvorlige unge Mand foran sig; der boede et Liv med alle dets voldsomme, Yderligheder bag den rene Pande; hun havde haft en Betydning for det, maaske, ja vistnok ikke blot for Tiden, men for Evigheden; hun stod midt i sit Værk, der var som en Bygning, rejst paa utrolig kort Tid, men høj og svimlende; enten maatte den befæstes stærkere eller falde. Falde! Ja vilde den saa ikke falde paa Hovedet af hende og ramme hende selv med, og hvad havde hun mere at udføre ved den?

En Stund som lamslaet af disse foruroligende Tanker betragtede hun de smilende Enge, den straalende Himmel, hele den yppige Sommer omkring sig som sine tavse allierede; de ejede kun Glæde, glimrende Livssommer, for dem var Livet saa let. Og hun kastede et Blik ind i et stort Pillespejl lige for hende; hun selv var smuk, hendes Klæder rige, der var Løfter om Lykke alene i hendes Ungdom; hvad kunde Livets alvorlige Magter ville hende? »En Orestes forfølge Furierne, men jeg — er jeg en Modermorder, har jeg en Fader at hævne? O! Nej, nej — jeg staar udenfor det tragiske. Det gjør vist i det hele taget vor Tid.« — »I Særdeleshed vor Tids Damer,« lød det næsten umiddelbart efter i hendes Tanker. Og hun kom til at tænke paa et Sted i en engelsk Roman: »Disse yndige, smaa Væsner, skabte til at forsøde os

Livet, kun smaa, uskyldige Ting skulle bevæge deres Hjerter, bringe Rødmen paa deres Kinder og bringe dem til at klynge sig til vor stærke Arm; vi elske dem mest, naar de mest trænge til vor Hjælp, naar de intet formaa.« »Ja Jammerlighed er det,« sukkede hun med et ironisk Smil, »men vent, min Tid kommer ogsaa.«

Saa gik hun hen til Benedikt, kyssede ham og spurgte: »Du elsker mig, ikke sandt?«

»Jo!«

»Og er lykkelig, ikke sandt?«

»Jo!«

»Naa, saa kan Du heller ikke være vred paa mig.«

Forundret, men tillige med en vis smertefuld Anelse betragtede han hende; der var et grumt Udtryk i hendes Ansigt, der gjorde ham forskrækket, men da de en Times Tid efter mødtes igjen, var hun glad som et Barn, og saa vel han som hun glemte Formiddagens mørke Skyer.

XII.

Endelig kom Hammer hjem. Han blev behagelig overrasket ved, at Elisabeth modtog ham paa en mere hjærtelig Maade, end hun plejede; han holdt af hende, som om hun havde været hans Datter. Hun skjulte sin Uro, men indsaa' godt, at Tingenes Tilstand ikke længe kunde vedblive at være skjult for ham. Hun betroede ham, at hun under hans Fraværelse havde

stiftet et intimt Bekjendtskab med den unge Maler, men hun fortav, at de stode i Kjærlighedsforhold til hinanden. Hammer var ingeniunde født i Gaar, og trods det, at Rejsens Indtryk endnu summede i hans Hoved, og han endnu slet ikke fandt sig til Rette i sine egne Værelser, mærkede han godt, at dette intime Bekjendtskab ikke strax vilde være blevet betroet ham, hvis det ikke havde været for at skjule noget endnu mere intimt; dog forraadte han intet, men sagde kun som galant Vært og Kavalier, at Elisabeths Valg af Bekjendtskaber vist altid var godt.

»Har De, Hr Hammer, noget imod, at Ben — Hr. Rau ofte besøger os?«

»Nej paa ingen Maade; kjære Elisabeth, jeg har tidt selv før søgt at vinde hans Venskab; men han har været meget tilbageholdende lige over for mig. — Hvor længe bliver De ellers hos mig?« Ved dette Spørgsmaal rødmede Elisabeth og følte sig højst usikker; hun havde gjerne altid for sig selv skubbet det til Side, nu skulde hun give et bestemt Svar.

»Jeg bliver saa længe, — saa længe, jeg har Lyst.« De kom naturligvis begge til at le. Dette Svar lignede for lidt Elisabeths sædvanlige Fatning, til at Hammer længere skulde være uvidende om, at der var noget usædvanligt paa Færde, og til at Elisabeth skulde undlade at bemærke, hvad hendes gamle Ven havde opfattet. — Med et Blik, der røbede Forstaaelse fra hans Side og en tavs Bøn om Diskretion og Skaansel fra hendes Side, skiltes de ad, uden at denne Samtale efterlod et videre gunstigt Indtryk paa nogen af dem.

Da Hammer var gaaet til sine Værelser, styrtede Elisabeth over til Benedikt, der havde været urolig over hendes lange Udebliven; Klokken var halv ni om Morgen, de plejede at mødes før otte.

»Benedikt, nu sidde vi net i det,« raabte hun, »nu er Hammer kommen hjem: hvilken Rolle skulle vi nu spille?«

»Rolle?« udbrød Benedikt i højeste Grad forbavset, »hvad mener Du med dette Ord?«

»Hvad jeg mener? Jeg mener naturligvis, hvorledes vi skulle te os lige over for hinanden og tale sammen, naar han er til Stede?«

»Elisabeth, holder Du virkelig af mig?«

»Ja, naturligvis, lille Benedikt, se ikke saa alvorlig ud.«

»Saa synes jeg ikke, at vi behøve at skamme os for nogen, over hvad vi hidindtil have været for hinanden.«

»Skamme os! Det var et besynderligt, gravitetisk Ord, men al Verden behøver da ikke at kjende ens inderligste Forhold.«

Der faldt Benedikt noget ind: »Er det da virkelig Din Hensigt at skjule det for Verden?«

»Hvor kan Du dog tale saa dumt, har Du virkelig Fornøjelse af, at Hammer —«

»Hør Elisabeth, svar mig paa noget: er jeg ikke god nok for Dig? Kan Du ikke være mig bekjendt?«

»Min egen elskede!«

»Vil Du kun sige mig saadanne Ord, naar ingen hører paa det?«

»Benedikt, hvornaar har Du spurgt mig om det før?«

»Aldrig, og maaske var det Uret. Min store Gud og Skaber, har Du da ikke længe vidst, at Du hørte mig til?«

Han greb begge hendes Hænder og kastede sig bevæget til hendes Bryst.

Hun stødte ham blidt fra sig, idet hun sagte sagde: »Benedikt, hvorfor tager Du saadan paa Veje? hvad er der i Vejen? vær dog rolig!«

»Nej Elisabeth,« sagde han fattet, med en hurtig Forstaaelse, »det var ogsaa en dum Tanke af mig. Du har formodenlig aldrig holdt af mig, men kun haft Medlidenhed med mig.«

Hun vendte sig krænket bort.

»Hvor kan Du dog tro mig i Stand til en saa afskyelig Løgn?«

»Saaledes skulle jo Kvinderne være. Som Mand af Erfaring burde jeg have vidst det.«

»Ah ha, Du spiller allerede den ironiske! Har Du ikke mere at sige mig?«

»Jo meget, meget — tilgiv mig — jeg har dog vist taget fejl — der var dog Sandhed, der maa have været Sandhed i disse lykkelige Drømme.«

Alle disse lykkelige Drømmes Poesi og Glans spejlede sig med et i hans Ansigt. Glæden klædte disse rolige, melankolske Øjne saa vidunderlig smukt. Hver Stemning, der havde bævet omkring dem — ham og hende — hver mægtig Følelse, der havde løftet deres Indre, hvert betydningsfuldt, sagte Ord, de havde sagt hinanden,

hver lille, lykkelig Tilfældighed mindedes hun med et, og disse Minder udøvede et stærkt Trylleri paa hende, hun kunde aldrig glemme dem, de skulde blive mere end Minder, hun vilde være tro; var det ikke Troskab, det kaldtes?

»Se, Benedikt,« sagde hun og førte ham ved Haanden hen til Vinduet, »nu staar alt yppigt og smilende omkring os, denne Himmel og disse Træer have været Vidne til vore lykkeligste Timer; naar nu Løvet bliver gult og denne Himmel mørkegraa, saaledes som det gaar i vort triste Norden, tror Du saa ikke, at Du vil savne disse Stemninger, tror Du, at Du vil elske mig lige saa højt, som Du nu gjør, naar de ikke mere omgive mig, naar vi rives ud af vor Idyl og mødes i Livet?«

Benedikt betragtede hende et Øjeblik skarpt:

»Du udtaler Dine egne Tanker, ikke sandt?«

Hun kunde ikke undgaa dette Blik og dette indtrængende Spørgsmaal.

»Maaske,« svarede hun.

»Nu vel, det smerter mig meget, men det er nu en Gang saa. Jeg vil nu svare for mig selv: Du vil altid blive den samme for mig.«

Der var en saa dyb Bevægelse i hans Stemme, at Elisabeths Hjærte bævede; med graadkvalt Stemme sagde hun:

»Jeg, jeg ogsaa, min egen, elskede Benedikt; stol dog paa mig, stol dog paa mig, jeg vil aldrig svige Dig.«

En skarpsindig Iagttager vilde have bemærket, at

Elisabeth med disse bønlike Ord lige saa meget talte til en tvivlende Stemme i sit eget Indre som til Benedikt, men han havde aldrig set hende være saa bevæget af en virkelig smertelig Følelse.

»Naar du taler saaledes, naar jeg saaledes ser Dine Taarer, jages al min Tvivl paa Flugt, hvad mente Du da før?»

»Intet — jeg er nu saadan — jeg kan nu ikke finde mig i, hvad Verden — hele en Forlovelse med al dens Prosa — det er mig saa fremmed, finder Du ikke selv?»

»Nej, hvad kommer Forlovelsens Prosa os ved? det staar jo til os selv at gjøre den poetisk. Men vær nu glad, jeg skammer mig over at have tvivlet paa Dig; lad det være, som Du vil.«

Efter dette blev Elisabeth roligere, men hun kunde ikke ret faa sit Humør igjen. De skiltes begge med et stort Spørgsmaal til hinanden paa Læberne, men saa huskede de, at de havde spurgt hinanden, om hvad de vilde, og saa blev der ikke sagt mere. Da de skiltes, kyssede Elisabeth Benedikt ømt, men han følte som en Braad i dette Kys.

»Hvad er det for en Skygge, der stiller sig i Vejen for mig?» spurgte Elisabeth sig selv, da hun var kommen hjem. »Der er en Uro over mig, jeg aldrig før har kjendt. Skilles fra ham? Det er umuligt, jeg elsker ham jo højere, end jeg nogen Sinde har gjort. Hvad er det da, der gjør mig bange? Tvivler jeg paa ham? Tvivler jeg paa mig selv? Der var et Øjeblik derovre, hvor jeg ønskede, at jeg aldrig havde kjendt ham.

Nej, det er umuligt, i det næste gav jeg ham jo større Løfter, end jeg nogen Sinde har gjort. Fy! det er jo næsten latterligt.»

Ved dette Udbrud blev hun i saa slet Lune, at hun for at adsprede sig satte sig til at læse. Hun forstod ikke, hvad hun læste.

»Forlovet,« sagde hun efter den første Side, »det er et stygt Ord. Alle ulykkelige, mislykkede Ting begynde med dette.»for«. »Forgivet«, »forkastet«, »fortabt«. Sproget har Ret. Ja, naar jeg ulykkelige Menneske blot kunde sætte mig ind i den Tilstand at være forlovet, saa kunde der være Tale om at ræsonnere, men jeg staar som foran en lukket Dør. Min Benedikt! Min Ridder i Skoven! Min Naturens stille Aabenbarer! Ham skal jeg spadserere med under Armen paa Østergade, han skal sidde hjemme i vor Dagligstue og konversere Moder, ham skal jeg danse med paa Ballerne! nej, det er, som jeg sagde mig selv, umuligt, ja latterligt. Slaa Dig det ud af Hovedet, Elisabeth!« Hun satte sig atter til at læse.

»Og dog,« sagde hun efter den anden Side, »der er ingen, jeg saaledes kunde knytte mit Liv til som til ham. Der er ikke en eneste Smule hos ham, jeg ikke holder af. Vi kunde jo rejse bort, langt bort, hvor ingen kjendte os, hvor der var evig Sommer, hvor vi levede i Skoven, paa Sejlture, paa Rideture med smukke, fyrige Heste. Dette Liv kunde jeg aldrig blive kjed af, naar jeg havde ham ved min Side. Jo, dog maaske om et Aar, om to. — Der fortælles noget om: At det at bære Lidelser med den, man elsker, er saa sødt.

Men hvad Glæde kan der være deri? Lidelserne kunne jo umulig gjøre en lykkeligere, og naar man nu er glad i Forvejen? — Ja, der har vi det, vi Verdensdamer fattes vist indvendig det, der gjør, at en Mand kan være noget rigtigt for os, og at vi kunne være noget rigtigt for en Mand. — Det er sørgeligt, meget sørgeligt. Store Gud! Jeg vilde saa gjerne. Men kan jeg gjøre for, at mit Hjærte ikke rigtig er lukket op«.

Hun gik hen til Klaveret, hun trængte til Toner. Der var en underlig Tomhed og Smerte over hende, der gjorde hende kold udvendig og indvendig.

»Nej,« raabte hun efter de første Par Takter, »jeg vil blive et bedre Menneske. Naar jeg først er hans — Kone, maa Verden blive mindre, Kredsen inderligere, og jeg finder nok mig selv: det bedste, dybeste, mener jeg; alt dette her er naturligvis kun Overfladen. Og naar en Gang mit Haar bliver graat og hans ogsaa, da vil jeg sige til ham: »Husker Du vor første lykkelige Drøm? den Gang havde jeg ikke andet i Hovedet end Verdens Daarskaber, men de vare saa skjønne, den Gang vovede jeg at udfordre Lykken, Skæbnen, og den gav mig saa mange gode, bedaarende Svar. Den Gang mødte Du mig og fandt mig smuk, da legede vi som to Børn, hvem tænkte vel paa Legens Ende? O, I lykkelige Fantasier, husker Du dem?« Ja, det vil jeg sige til ham. Og saa vil han tage min Haand og svare mig: »Ja, Elisabeth, det husker jeg altsammen, og det var en lykkelig Tid, og nu er Du gammel, og Ungdommens Leg er forbi; men Du har hele Dit Liv

igjennem været mig en god Kone, en god — en god — en god Kone!»

Ved de sidste Ord græd hun bitterlig, hun trykkede sit Hoved ned i Sofahjørnet; man saa' ikke andet end de smaa mørke Krøller stikke op og den lille hvide Haand boret fast i dem. Den klare Sommerkjole blev krøllet sammen, hele hendes fine Skikkelse blev bøjet, hun druknede i et Hav af Blonder og Garneringer, og op fra dette henrivende Kaos lød hendes korte, atbrudte Hulken.

Hammer kom ind, hun bemærkede det ikke; forundret blev han staaende bag ved hende.

Hun vendte sig til sidst om, og hendes Ansigt var badet i Taarer.

»Min lille Elisabeth,« sagde han bevæget og deltagende, »jeg er maaske kommen hjem i rette Tid, De trænger vist til min Hjælp — jeg har indbudt Hr. Rau til mig i Aften, han har lovet mig at komme, saa blive vi maaske alle tre glade.»

Hun ilede hurtig ud af Stuen uden at svare med et eneste Ord; den gamle Ven havde kun daarlig forstaaet hende.

XIII.

Aftenen kom med dens Uro, dens ængstende Forventninger, dens Spænding; den kom, en mild, blid Sommeraften. Det var en Times Tid før Aftensbordet. Benedikt samtalede med Hammer i Havestuen, Elisabeth sad

ved Klaveret i Dagligstuen og bladede i de ny Noder, Hammer havde med fra Rejsen. Samtalen mellem de to Herrer gik utvungen, Hammer fandt med Forundring, at Benedikt var bleven en ganske anden end tidligere, han var bleven ligesom oplukket, han var ikke alene opmærksom, men endog meddelsom.

Elisabeth havde paa en Maade forskanset sig, som vi se, men ikke des mindre var hun meget resolut, — hun havde paa det bestemteste foresat sig at tage Tingene, ganske som de kom. Var Hammer strax kommen hen og havde lagt deres Hænder sammen og sagt: »Gratulerer, kjære Børn,« saa havde hun samtykket; havde Benedikt strax forestillet hende som sin forlovede og fortalt, at de skulde holde Bryllup den kommende Maaned, saa havde hun samtykket. Saaledes havde hun i det mindste foresat sig. Hun vidste ikke, hvad hun skulde gjøre selv, hun manglede den afgjørende Impuls indefra. Derfor vilde hun intet mere. »Komme, hvad der vil,« havde hun sagt efter sin Sjæls dybe Bevægelse, »mine egne Tanker og Følelser blive min Hemmelighed; de skulle voxe frit, saa frit som aldrig før.«

Med disse Tanker, og efter netop lige at have gjentaget dem for sig selv, før hun greb i Dørlaasen, var hun traadt ind og havde mødt Benedikt, som hun vidste var kommen. Der skete intet. Hun bød ham Haanden og sendte ham et alvorligt, dog noget sørgmodigt Blik. Hammer gratulerede ikke, Benedikt præsenterede ikke, han saa' kun ubeskrivelig ømt paa hende, og i dette Blik laa der en Bøn om Tilgivelse. Det

bragte hende strax ud af Fatning, idet det saa levende mindede hende om Formiddagens Scener, og hun satte sig til Klaveret for at gjenvinde sin Ro.

Men hun kunde ikke længere huske Ordet, Formen for sin Beslutning, og efter at Ordet var borte, var der heller ikke meget tilbage af Tanken; hun vilde tale, men hun vidste ikke, hvad hun skulde sige; hun længtes efter sin elskede, men ønskede dog, at han var borte.

»Hvem der nu sad hjemme i sit Værelse blandt sine Bøger, de gode, tavse, fordringsløse Venner, og naar saa det hele var en Drøm og alt som i gamle Dage! — Vilde Du virkelig ønske det?« spurgte hun sig selv og lod Hænderne hvile paa Klaveret —, »Virkelig?«

Benedikt forstod knap denne Aften og hele dens ny Præg; den kaldte ham sagte og uforstaaelig tilbage til Virkeligheden og til sig selv, men han kunde slet ikke mere fatte denne Stemme. Hvorfor var han nu ikke sammen med hende ude paa Vandet, under Nattens klare Stjærner i Naturens Fred? Hvorfor vare de adskilte? Hvem var det, han talte med? Hvor var hun henne? Han følte et uendeligt Savn ved ikke at kunne give sig Svar paa disse Spørgsmaal; men da det smertede ham at spørge sig selv længere, holdt han til sidst op og haabede paa et Under, der skulde rive ham bort fra, hvor han nu var, og atter bringe ham til hende.

Saaledes gik det til, at han tankeløst og aandsfra-værende, men dog paa en Maade glad og forventningsfuld, hørte paa Hammer, gav ham Svar og atter spurgte.

I Virkeligheden var han i den korte Mellemtid, i hvilken Hammer havde været borte, endog i selskabelig Henseende bleven en anden. Ordene sade ikke mere saa fast hos ham, de faldt ikke saa vægtigt, hver for sig, som før, de glæde mere flydende og utvungent; maaske var det Elisabeth, der havde smittet ham. Den eneste, der befandt sig rigtig vel, var Hammer, han holdt af begge de unge Mennesker; han følte sig selv som en betydelig Person lige over for dem, Skæbnen havde paa en Maade udset ham til at knytte dem sammén, i hans Hus havde de fundet hinanden, i hans Hus var Kjærligheden opstaaet i deres Hjærter, i hans Hus skulde det højtidelige, afgjørende Skridt finde Sted. Ved Bordet havde han besluttet, det skulde foregaa. I en lille Tale, som han om Eftermiddagen havde forberedt sig paa, vilde han lette de unge Hjærter, udtale Ordet og bringe Glæde og Fryd. At de nu holdt sig adskilte, fandt han saa ganske naturligt, at Elisabeth for at skjule sin Sjæls Bevægelse havde sat sig til Klaveret, ligeledes, og at Benedikt som Mand betvang sig og spillede den ligefremme, bestyrkede kun de gode Tanker, som han havde om ham i Forvejen; han selv vilde uden Tvivl i lignende Kasus have gjort det samme. Det gjaldt her kun at handle fint! Intet Spørgsmaal, ingen Hentydninger, men pludselig overraske dem, være den, der bragte dem Glæden strax den første Dag, da han var kommen. Ja, de skulde faa at se, at deres gamle Ven mente dem det godt; hvor glad saa' han ikke Fremtiden i Møde for dem begge.

»Ja, Hr. Rau« sagde Hammer, »Baronen og jeg

udholdt trods vor Alder og vor Gigt alle disse Bjærg-
tures Besværligheder. De kan ikke gjøre Dem noget
Begreb om det kastilianske Højlands imponerende
Skjønhed. Dog er der noget mere venligt over dette
Strøg end over selve Pyrenæerne, man er ligesom her
mere paa den egenlig spanske, romantiske Jordbund.
Disse Ture gjorde vi efter i en Maaned at have for-
frisket os ved selve Badene. Hvilket Vand! Men
Hr. Rau, De er jo ung endnu, og der vil nok blive
Tid for Dem til denne Rejse.«

Her kastede Hammer et Blik ind til Klaveret.

»Nej«, sagde Rau, »jeg tænker, at jeg foreløbig
bliver her; jeg har først i den senere Tid gjort et dybere
Bekjendtskab med den danske Natur, og jeg fortryder
det ikke — jeg ønsker heller ikke at afbryde det saa
brat.«

Hammer smilede og betragtede Benedikt, der ikke i
fjærneste Maade forstod dette Smil; han havde ment
alt det, han sagde.

»Ja, vor Digter har Ret,« sagde Hammer, der nærrede
en varm og meget godmodig Patriotisme, »han siger,
at Danmark er et lidet fattigt Land, kun for at frem-
hæve dets Skjønheder og gjøre det end mere dyrebart.
Jeg bor netop her ude af ved Stranden, fordi jeg fremfor
noget elsker det herlige Vand, der er og stadig skal
være vort Lands Stolthed; kjender De vor National-
sang?«

»Hvilken?«

»Danmarks dejligst Vang og Vænge; kjære Elisa-
beth, syng den for os.«

»Hvad skal jeg synge?« spurgte Elisabeth, der kun havde hørt sit Navn nævne.

Hammer gjentog sit Forlangende, og hun forstod tydelig, hvorvidt Samtalen maatte være kommen mellem de to; hun mærkede hele Hammers »fine Politik« og den Pinebænk, hvorpaa Benedikt var smeddet. For Øjeblikket virkede det hele meget trykkende paa hende; hun ønskede en Ende derpaa, men hun vidste intet bedre end tættere at trække sig ind i sin midlertidige Forskansning; og medens hun dybere begravede sig i sine Noder og Texten, nynnede hun den gamle Sang ganske sagte og mat, og sagde saa efter det første Vers til Hammer: »Nu kan De selv høre, hvilken Stemme jeg har i Dag, lad mig derfor hellere holde op.« Og hun tilføjede for at give det hele et naturligt Skjær: »Men hvilken Mængde morsom, udenlandsk Musik her er, den bliver jeg saamæn ikke hele Aftenen færdig med at gennemse.«

For Benedikt lød hendes Stemme i Aften — blot naar hun talte — ganske forunderlig og fremmed, næsten prosaisk; han følte en egen Smerte derved, og hans Længsel efter at finde sin egen, sin virkelige Elisabeth igjen blev end stærkere og blandet med større Uro og Sorg. Han rejste sig, han kunde ikke andet, han maatte se hende og vinde Kraft og Glæde ved hendes Skikkelse; han gik hen til Klaveret. Hendes Hjærte bankede, da hun mærkede, at han var hende nær, han berørte de samme Noder, hendes Øjne hvilede paa, og hviskede bønlig og bevæget: »Spil noget, vi begge kjende!«

Hun adlød med en underlig, mekanisk Smerte og

en vaagnende Længsel efter ham og spillede sagte og bange: »Jeg kommer med Sang og Spil, — jeg kommer med Suk og med Taare.«

Paa en sælsom Maade havde denne Sang ligesom været Indvielsen til deres Kjærlighed, den havde fra det Øjeblik, hun sang den, haft en ejendommelig Magt over alle Benedikts Tanker, og ofte havde han i ensomme Timer hørt hende synge den, styrket sig og hentet Liv af den Tillidsfuldhed, der talte gennem det simple Vers. Havde Elisabeth holdt, hvad hun havde lovet deri? Havde hun skjænket ham begge Dele, baade Glæden og Sorgen? Havde hun virkelig helt og holdent givet sig hen til ham? Atter opsteg der en mørk Anelse, en bitter Bebrejdelse mod hende i hans Hjærte, og førend hun var til Ende, bad han hende om at stanse. Atter adlød hun, og hun blev mere bedrøvet og forstod godt hans Stemning. Hun havde haft Lyst til at svare ham, men kunde ikke finde det rette Ord.

»Hvorledes synes Du om denne Text?« spurgte Benedikt hende pludselig, greben af en bitter Indskydelse og rakte hende et Nodehefte. Det var følgende Text af Heine til Musik af Robert Franz:

„Auf meiner Herzliebsten Äugelein
Mach' ich die schönsten Kanzonen,
Auf meiner Herzliebsten Mündlein klein
Mach' ich die besten Terzinen,
Auf meiner Herzliebsten Wängelein
Mach' ich die herrlichsten Stanzen;
Und wenn meine Liebste ein Herzchen hätt',
Ich machte darauf ein hübsches Sonnet.“

»Kun daarlig,« svarede hun saaret, »den, der har skrevet det, havde heller intet Hjærte.«

»Havde hun forstaaet det? Var hun virkelig saa slet?« spurgte hun sig selv. »Han spotter mig allerede. Han kan da glemme alt. Har jeg ikke i Dag i mit Indre lovet ham Troskab. Har jeg ikke ofret ham hele mit Liv, hele min Ungdom, alle mine Sværmerier? Hun saa' paa ham næsten bebrejdende, han var dybt inde i de Heineske Digte og havde et ironisk Smil, som hun aldrig før havde bemærket hos ham, paa Læberne. »Var det ikke saaledes, at Ofrene skulde gives? Hvorledes var det, han saa' ud?«

»Tror Du mig maaske ikke, Benedikt?« sagde hun højt og som i Vildelse. Der var en Klang i hendes Stemme, der i Forening med det ufrivillige Udbrud forskrækkede hende selv, og heftig rev hun Bogen fra ham, idet hun sagde: »Læs ikke disse Ting, de passe ikke til Dem.«

»Er Du syg, Elisabeth?« spurgte han hende sagte og forskrækket, idet han betragtede hendes dirrende Læber og febrilsk ophedede Kinder.

Hun svarede ham ikke, men søgte at skjule sit Ansigt.

»Vil Du maaske have, at jeg skal gaa bort? Kan Du maaske ikke taale at se mig? Sig blot et Ord, og jeg gaar.«

»Bærer Du Nag til mig endnu?«

»Nej, jeg tror ikke — jeg gjorde det for et Øjeblik siden.«

»Er nu hver eneste Smule borte?«

»Ja, jeg tror det, men Du ser meget syg ud, min —
tør jeg kalde Dig — min elskede.«

»Benedikt, hvad er det for en Skygge, der er kommen
imellem os?«

»Den ser jeg ikke mere, naar Du vil lade være at
gjemme Dit Ansigt for mig. Se paa mig.«

Hun saa' paa ham, men lukkede strax Øjnene, som
for at dulme sin egen Smerte. I hendes Ansigts Linjer
var der en uophørlig Uro, Farven kom og svandt, og
man mærkede hele Tiden, at hun holdt Taarerne tilbage.
Med Kjærlighedens Forstaaelse og Sympathi saa' han
først og fremmest, at hun led og det alvorligt; bittert,
føjte han, maatte Smerten ramme et Væsen, der —
som hun — altid havde levet i et harmonisk, lykkeligt
Forhold til sine Omgivelser; han følte den forstyrre
alle hendes friske, livsglade Stemninger, han saa' den
skræmme hende som et Spøgelse og gjøre hende frem-
med for sig selv, og greben af Medlidenhed og en
Kjærlighed, der forunderlig nok havde en vis beskyttende
og faderlig Karakter, lagde han sin Haand paa hendes
og sagde: »Stakkels, stakkels Barn.«

Hun kunde ikke længere holde Taarerne tilbage,
men gjorde en sidste, voldsom Anstrængelse, der var
nærved at kvæle hende; en forvirret Blanding af
Følelser, Smerte, Kjærlighed, Haab, Anger, Skam,
Hjælpeløshed overvældede hende med deres Magt og
ligesom knugede hende til Jorden. Blot hun kunde fly,
fly langt bort. Eller blot der vilde komme en Magt,
der ubønhørlig vilde sige hende, hvor hun skulde hen,
der vilde tvinge Ordene frem paa hendes Læber, og

gjøre Ende paa den Tavshed, hun med al sin Magt ikke kunde bryde.

I voldsom Bevægelse og næsten bevidstløs kastede hun Hovedet ned paa sine Arme paa Klaveret; hun slog sig saa haardt, at hun gav et Skrig fra sig, og da Benedikt løftede hendes Hoved op, var det venstre Øje underløbet med Blod. Men hvad var dog det for et Slags Fortvivlelse, der boede i hende? Denne Vildhed forskrækkede ham.

Bleg og tavs, med mørke Anelser, med Angstens Sved paa sin Pande, betragtede han hende saa forundret, at det næsten kunde kaldes tankeløst. Pludselig fór hun med Haanden hen over sit smertende Øje, kom hen til Benedikt, saa' paa ham og følte hele Kjærlighedens Magt, den, der kun bragte hende til at tænke paa Øjeblikket og betro sig til dette. Ubeskrivelig varmt og ømt lagde hun Armen om hans Hals og kyssede ham inderligere end maaske nogen Sinde før. Derpaa hængte hun sig fast ved hans Arm og lagde hans anden Arm om sit Liv.

Saaledes førte hun ham ind til Hammer, der nu sparede sin Forlovelsestale.

XIV.

Otte Dage efter de her omtalte Begivenheder, havde Elisabeth Trang til noget, hun ikke før havde kjendt til: at skrive et Brev til en rigtig god Ven eller Veninde, helst en, der var saa langt fjærnet fra hende som mulig, og hvem hun skulde give en frisk, umiddel-

bar Beretning om alle sine Sjælstilstande. Hun kjendte ikke et eneste Menneske, hun blot havde Lyst til at aabenbare et Minimum af sine Tanker; saa nøjedes hun med et i Fantasier, et for Resten fuldstændig egenskabsløst Væsen, men som havde det umaadelige Fortrin, at det uden Skranker besad hendes Fortrolighed.

Brevet lød saaledes:

»Min kære Ven! Jeg staar i Begreb med at rejse, enten alene eller ogsaa med en Mand, som mit Liv paa en egen, næsten for mig ubegribelig Maade er blevet knyttet til. Desværre véd jeg slet ikke, hvad jeg skal gjøre, thi rejser jeg alene, synes jeg, at jeg maa blive ulykkelig, og rejser jeg med ham, synes jeg ogsaa, at jeg maa blive ulykkelig. Jeg er kun skabt til en lavere Art Lykke (dette gaar Dag for Dag mere op for mig), det vil sige, en Lykke uden dybere Sindsbevægelse, og det er den, der maa glippe for mig nu, hvad enten jeg følger ham eller bliver alene tilbage.

Det er gaaet fuldstændig op for mig, at mit Liv tilforn lignede en Maskerade, eller maaske en Drøm, hvor forskellige Indtryk, forskellige Optog, forskellige Sorger og Glæder gik forbi mig, uden at jeg i ringeste Maade brød mig om deres Aarsag eller deres Resultater, og at det i Virkeligheden var mig ganske ligegyldigt, enten det var Drøm eller Virkelighed, Maskespil eller Livet i dets Alvor. Nu er desværre denne Maskerade forbi, jeg føler mig løsrevet fra mig selv derved, skjønt jeg ser tilbage paa den med Kulde; dog tror jeg ikke, at en eneste Smule af denne min Letsinds

Lykke har været blottet for Poesi. Som det er umuligt at faa sin Ungdoms lykkelige Illusioner tilbage, saaledes er det umuligt for mig at faa denne Periode tilbage, thi jeg selv elsker nu en Mand for Alvor, og, hvad der maaske er end mere betydningsfuldt, jeg véd, at en Mand elsker mig for Alvor. Denne Maske, denne Scene af mit Liv vexler ikke, giver ikke Plads for en næste; men jeg kan ikke være lykkelig uden Maskespil, jeg er bange for den alvorlige Lykke.

Kjære Ven! Du vil vist kalde dette Standpunkt forskruet, men jeg forsikrer Dig, det er mig lige saa naturligt som ethvert af mine Luner i gamle Dage; ja, det er mere end blot naturligt, det er selve min Natur, mit hele Jeg, det, som jeg selv kjender, det, som denne Mand elsker. Kan jeg gjøre derfor? Jeg vil gjerne bøje mig for Skæbnen og blive et bedre Menneske, men jeg vil lide meget derunder, jeg vil blive et usandt, amfibialskt Væsen, for god til at være mig selv igjen, for slet til at være noget andet. Naar jeg nu bliver alene tilbage, og han rejser, eller naar jeg rejser, vil jeg længes efter ham overalt; der er ikke et Rum i Verden, der omgiver mig, der ikke vil tale til mig om ham. Thi i kort Tid concentrerede hele min Livsdrøms Poesi sig i ham, min letsindige Lykke udfoldede sine Vinger fuldstændig, og jeg tror, at ethvert Indtryk, mit Hjærte kunde rumme, ja overhovedet er i Stand til at rumme, kun fandt Vej gennem ham og gennem min Kjærlighed til ham. Han vil gennemtrænge hvert eneste af mine Minder, og selv om jeg vil forsøge at glemme ham ved at betragte en af

mine gamle Masker, vil det kun lidet nytte mig, thi han vil nikke til mig igjennem den; kun han vil hilse paa mig gjennem det, som tilforn var mig kjærest.

Den Tungsindighed, der overfalder mig ved at tænke mig adskilt fra ham, er af en saa voldsom Art, at jeg kun kan høre én Stemme i mit Indre, det er: Følg ham overalt, bliv hans, giv ikke slip paa ham et Øjeblik. Men hvad saa? Saa er Drømmen forbi, saa kjender jeg ikke mig selv mere, han kjender mig heller ikke, han faar en anden Elisabeth end den, han hidtil har elsket. Jeg beder ofte til Gud i denne Tid, jeg beder om en afgjørende Hjælp fra hans Side, en Magt, der ubønhørlig vil tvinge mig fremad og bringe det til et Enten-Eller. Jeg anklager ogsaa undertiden Gud: »Hvorfor«, spørger jeg ham, »har Du bevæget et Menneske som mig til at handle en Gang? Hvorfor har Du ikke hele Tiden viljeløst ladet mig drive fremad? Hvorfor har Du hørt op med at gjøre mit Liv ørkesløst, uskadeligt?« — Det er underligt at spørge saaledes i de lange Nætter, naar man ligger søvnløs og længes efter et mildt Raad fra de evige Magter, et Tegn, et Svar, og saa kun føle det kolde Mørke, den dybe Stilhed omkring sig. Det forekommer mig, at Gud burde aabenbare sig for et Menneske, naar det saaledes, ledet af sin dybeste Trang, henvendte sig til ham, og kun længtes efter hans Nærværelse. Jeg har aldrig før saaledes bedt til Gud, men han svarer mig nu lige saa lidt, som den Gang jeg intet bad ham om.

Store Gud! Er Du maaske vred paa mig? Har jeg syndet! Vil Du slet ikke kjendes mere ved mig?

Er det ikke underligt, saaledes kommer jeg mange Gange til at ende nu, naar jeg forfølger en Tanke, ende med at tale til Gud og føle mig syndsbetyngt. Naar jeg blot kunde forstaa, hvorved jeg havde forbrudt mig, tror jeg, der var Lindring for mine pinlige Tanker; men hvad har jeg dog gjort, kan Du ikke sige mig det, min Ven?

Forleden Dag, da jeg læste i Turgénjews »Helene«, følte jeg, at Benedikt burde have ejet en Kvinde som denne Heltinde, men er det dog sikkert, at han vilde have elsket hende? Er der i det hele taget noget stort i saaledes helt og holdent at kunne ofre sig for et Menneske, saaledes som hun gjør, og som Benedikt vist vilde gjøre for mig; er det ikke netop en Sjælsygdом, et Vanvid, og er jeg ikke den sunde? Det forekommer mig fra en vis Side set endog latterligt, thi det er jo dog kun en Illusion, at han eller hun er bedre, skjønnere og sandere end alt andet i Verden. Den gamle Mythe om, at Mennesket her paa Jorden kun er halv færdig og løber og leder efter sin anden Halvdel, er fuld af bidende Spot, men den er jo egentlig den eneste Forklaring paa denne besynderlige Opgiven af sig selv og af alt andet, som kaldes Kjærlighed, og som Verden sætter saa højt.

Benedikt, min elskede, mit Øje falder nu paa Din »Eremit«. Mig har Du skjænket dette Dit Hjertes Barn; hvor var jeg dog lykkelig, da jeg fik det! Skade, Skade for de smukke Drømme! Ja jeg ser det, vi maa skilles; det var Uret af mig at følge Dig, saaledes som jeg tænker. Sørgmodig se Din Hjemstavns Skove

paa mig, og Din gamle Vismand fortæller mig, at jeg er en tom Daare; Benedikt, maaske flygter Du ogsaa til Skoven efter dette. Jeg véd det, Du vil blive kjed af Livet, ligesom hin gamle Mand vistnok ogsaa har været. Du vil flygte derud lige som han. Men er saa Eremitten bedre end jeg? Han er jo kun en stakkels Mand, der har mistet sine Illusioner, og som saa vælger Ensomheden og Forsagelsen.

Herre Gud! Betragtet i denne Belysning bliver alt til intet, før kunde jo blot et Ord, jeg læste om en stor Mand, sætte mig i Fyr og Flamme. Skade, Skade for de smukke Drømme! Hører Du, Benedikt, mit Hjærte tilhører Dig, men den Mand, jeg elsker med Hjærtet, bliver ikke lykkelig hos mig; jeg bærer Nag til ham, thi han har gjort mig fremmed for mig selv! — Gid Du rigtig kunde forstaa mig: Mit Hjærte bliver hos Dig, hvor Du endog er, men min Lykke er ikke Hjærtets Lykke, det erkjender jeg som en grusom Dom over mig selv.

Gid Du, min elskede, kunde se mine Taarer i mine lange, søvnløse Nætter, saa vilde Du forstaa, hvad jeg lider, og at det ikke er med lykkelige Tanker, jeg skilles fra Dig. Hver eneste Nat drømmer jeg om Dig, jeg véd ikke selv, hvad det er, men naar jeg saa vaagner feberhed og forskræmmet, har jeg en uendelig Trang til at kaste mig for Dine Fødder og raabe: Naade, Naade! — Jeg har en Gang listet mig over til Din Dør og vilde gaa ind til Dig, men jeg hørte Dig gaa op og ned i Dit Værelse. Du sov ikke. Du véd ogsaa godt selv, at Du ikke er lykkelig.

Jeg vovede ikke at træde indenfor, i min Fantasi saa' jeg Dine elskede, uforglemmelige Øjne formørkede af Sorg og Taarer, jeg saa' Din Læbe være stum, skjønt Dit Hjærte bankede af Kvaler; jeg vidste, at Du ikke vilde gjøre mig Bebrejdelser med et Ord. Hvor turde jeg da vove at gaa ind til Dig? Jeg vilde kun have kjærtegnnet Dig atter og atter, trykket Dit elskede Hoved mod mit Bryst, kysset Dine Taarer bort. Er det ikke forfærdeligt? Jeg maatte med al menneskelig Magt holde mig tilbage, saa dyb var min Trang til at være Dig nær, hvert eneste Kjærtegn vilde være lige sprunget ud af mit Hjærte, og dog vilde der have været en lønlig Falskhed i det; det vilde knytte mig fastere til Dig, men i det næste Øjeblik, naar jeg blev ene, vidste jeg dog, at vi maatte skilles.

Selv nu — ja var Du her — jeg slap Dig ikke af mine Arme; mine Læber længes efter Dine, mine Arme efter at ligge om din Hals, mit alt, Hjærte, Fantasi, Følelse efter at høre Dine elskovsvarme Ord — og dog; jeg véd det, vore Skæbners Traade ere ikke spundne sammen.«

Da hun havde skrevet dette Brev, spurgte hun sig selv, til hvem hun havde henvendt det, og hun saa' da, at det, hende selv uafvidende, var blevet rettet til Benedikt.

Der faldt hende en Tanke ind, der uden Tvivl var en af de rigtigste og sundeste, hun nogen Sinde havde haft: den, at sende ham det. Han burde jo dog kjende hendes sande Tanker, hun havde aldrig haft Mod eller rettere sagt Evne til at sige ham dem.

Hurtig rev hun sin Brevskuffe op for at gribe en Konvolut, hendes Haand skjælvede, da hun tog en af Bundtet, hun havde jo hver Dag nu i lang Tid kun taget Konvolutter op for at sende Breve af Sted til ham, Breve fulde af Solskin og Kjærlighed, men nu — skulde virkelig alt, alt være forbi? Kunde hun ikke fortsætte lidt endnu — en lille Tid endnu være lykkelig hos ham? Nej! Pligten talte igjennem hende, blev hun nu længere hos ham, saa var det Bedrag, nu var hun sig jo sin Stilling klart bevidst. Kold, næsten forstenet i sit Indre, stod hun en lille Stund efter lige over for Hammer og sagde ham, at hun strax tog hjem. Han begyndte at spørge, men hun afviste alle Spørgsmaal ubønhørlig uden at give nogen som helst Grund.

»Spørg mig ikke,« sagde hun dog tilsidst, da hun saa' et alvorligt, bekymret Udtryk i hans Ansigt: »hvis De er min Ven, saa spørg mig ikke. Jeg trænger til Deres, til Verdens, til alles Overbærelse, men jeg trænger ogsaa til Tavshed om mig selv, blot i nogen Tid, nej altid. Lov mig det, tal aldrig til mig om mit Ophold her i Sommer, og saa Farvel for denne Gang.«

Dybt bevæget saa' Hammer efter hende, det blev saa tomt i hans Stue, da hun gik; han havde drømt om, at hun og Benedikt skulde have boet lige over for ham i den gamle Raus Hus, han holdt af dem begge to som af sine egne Børn, nu var han igjen alene; ovre i det andet Hus sad kun en ensom Mand, lige som han selv.

En ensom Mand! Benedikt fik Brevet, han skjælvede

af mørke Anelser, da han aabnede det og saa' dets Længde, han læste det, foldede det saa rolig sammen og sagde sagte, idet hans Hoved, kvalfyldt og bedøvet af Smerte, sank ned paa hans Arm —: »Jeg vidste det.« Men Stødet er ikke mindre stærkt, fordi man véd, det kommer.

Medens Sommeren smilede udenfor ligesom i de lykkelige Dage, medens de høje Træer om de to Huse fortrolig viftede og nikkede til hinanden, ligesom hin Tid, da de fortalte om alle de lykkelige Æventyr indenfor, medens alle Minderne med deres Poesi og Glans vare saa friske, at man knap kunde tro, at hun for Alvor havde forladt den lille sommerlige Plet og disse Værelser, der for en kort Tid havde tabt deres Mørke og Melankoli, var det, som om selve Vinteren, Kulden og Døden trængte ind i et Menneskehjærte, gjennemisnede det og bragte det til Tavshed. Hver Stemme derinde, der før havde talt, tabte sin Klang, hver Farve blegnede som for bestandig. Og Dagen gik hen i den stille, dumpe, uhyggelige Smerte, og Aftenen kom med sin kaldende, vinkende Røst; det var stadig ligesom der intet Svar kom indenfra. — »Dit Liv vil komme til at dele sig i to Halvdele,« sagde han tilsidst; »den ene vil være fuld af Fortrydelse over en Lykke, Du aldrig har nydt, den anden fuld af Forhaabninger, der aldrig ville opfyldes — men ak, dette er langt værre! Havde jeg blot aldrig haabet og aldrig været lykkelig!«

ANDEN DEL.

Romeo:

Er Elskov blid og kjælen? Den er hvas,
Og haard og vild og stikker som en Tjørn

Shakespeare:

Romeo og Julie, 1. Akt.

I.

Verden havde faaet Elisabeth tilbage. Hun traadte ind i den og i sine egne Værelser som en skibbruddet, en fortumlet, i en saa fuldkommen Forvirring, at hun ikke en Gang ledte efter Grund under sin Fod. Der var foregaaet en fuldstændig Forvandling med hende. Mange af de Savn, hun havde tænkt at lide, sporede hun slet ikke, men hun kunde ikke mere finde sig selv igjen, og alle de Følelser og Tanker — det var for Resten ikke mange, — der opstege i hendes Bryst, vare hende fuldstændig fremmede. Der var ikke alene noget dødt inden i hende, saaledes som det altid er hos Mennesker, hvis Lykke er forbi, men for det, der levede, havde hun ikke Interesse; hun fandt det næsten ikke Umagen værd at ofre en Tanke paa det, hun lod det fødes og gaa ud, Flammen var hende lige saa ligegyldig som Asken. Hendes Apathi var i Begyndelsen saa stor, at hun ikke en Gang mere erindrede det forbigangne, i alt Fald knyttede hun ikke Erindringen til noget bestemt, lige saa lidt som hun knyttede noget som helst Haab til Livet eller til Fremtiden.

Der er et Udtryk: »at skride over sin egen Grav«, der er meget betegnende, det betyder: allerede her i Livet at føle Dødens Tomhed i sit Indre, at maatte vide om sig selv, at kun Ruinerne ere tilbage, og dog at maatte leve og vandre Livets tunge Gang hen over dem. Elisabeth skred over sin egen Grav, naar hun atter søgte og fandt sine gamle Beskæftigelser, og naar hun mærkede, at hver eneste Smule af det betydningsfulde havde tabt sin Betydning.

Et Øjeblik havde hun med fortvivlet Energi sagt til sig selv, da hun traadte ind i den gamle Verden og næsten saa' Støv paa alle sine Minder (saa lang Tid, syntes hun, der var gaaet): »Naa, nu gjælder det at indrette sig paa Ruinerne,« — men da hun skulde til at begynde, sank Armen snart slap ned, Øjet stirrede sig strax træt, Tanken stansede, og hendes Læber mumlede uvilkaarlig den tyske Sang: »Gieb mir, o Gott, ein stilles Grab!«

Men Verden fik hende tilbage. Over hele hendes Væsen var der kommen den Ro og Sikkerhed, som man ofte træffer hos Mennesker, der have levet længe, og som have faaet sørgelige Resultater ud af deres Liv, en Ro, man saa godt føler ikke er medfødt, men tillært i Livet. Hendes Træk havde faaet en marmoragtig Blegthed, der fremhævede deres fine Tegning, kun yderst sjælden bevægedes de af en flygtig Rødme, der strax forsvandt, lige saa hurtig som den kom. Hendes Øjne havde faaet et uforklarligt, smukt Udtryk; der var en Blanding af Resignation, tilbagetrængt Smerte og dog en vis skjult Lykke deri, men hun søgte

for Resten gjerne nu, i Modsætning til tidligere, at undgaa at hefte dem bestemt paa nogen; hun kunde ikke se et Menneske lige ind i Øjnene uden en aldeles ubestemt Følelse af Sorg. Jeg tror, Grunden var den, at hun i det hele følte sig ulykkelig og bestemt syntes, at hvert Menneske, hvis Øje hun mødte, følte en stærk Deltagelse og Sympathi for hende; saa kjendte hun sig betynget og følte, at hun ikke fortjente denne Deltagelse.

Hun savnede egentlig ikke Benedikt, men han laa paa en underlig, tung Maade bag ved alt, og hun gik i en evig Frygt for at blive mindet om ham; hun var stærk pint af den Tomhed, hun følte, men hun vilde ikke mere i Lag med Smerten, der var fremmed for en Natur som hendes; hun gyste tilbage for den uden egenlig at forstaa den. De Adspredelser, hun søgte, udfyldte i Begyndelsen ikke andet end Tiden, men de havde det gode ved sig, at de holdt hendes Sjæl borte fra det Punkt, hvorom den ikke vilde bevæge sig. Tillige tiltog den Beundring, hun vakte, i en forbavsende Grad. Sladderen, der ikke var bleven støttet af nogen som helst autentisk Beretning fra paarørende og Venner (den eneste, der havde vidst om Forlovelsen, var Hammer, der denne Gang havde været fuldstændig discret) og som saaledes slet ikke var bleven næret, forstummede fuldstændig, da hun viste sig igjen; den veg Pladsen for en ganske almindelig udbredt Deltagelse og Nysgjerrighed, man talte sammen om hende, man blev stadig holdt i Spændingen, da ingen vovede at spørge hende, og hun aldrig gav Svar.

Gamle bagtaleriske, sladdervorne Damer indskrænkede sig, forunderlig nok, til at sige om hende: »Ja, har hun haft Sorg, saa bærer hun den ved Gud nydelig,« eller: »Har hun haft en Kjærlighedshistorie, saa kan det være tungt nok for hende, og det er ikke noget for os at stikke vor Næse imellem,« og man forsvarede hende i det hele taget hellere, end man anklagede hende. Det var en ejendommelig Evne, hun nu havde til at give enhver Samtale, hun blandede sig i, Poesi; selv følte hun Tomhed og al Apathiens Lede, hun sagde ogsaa kun lidt, men der var noget sjældent sørgmodigt, klangfuldt og klart i de sparsomme Ord. Hendes Værelse, hendes Bøger, Billeder, hendes Smag i det hele fik nu mere Sandhed i Retningen; der var mindre lunefuldt Koketteri, mindre Affektation; Apollo og Byron bleve tagne bort, hun havde jo ingen Trang til ideale Sværmerier mere, hun indskrænkede ogsaa sine Parfumer og Toiletsager, disse Smaating glædede hende ikke.

Er Smerten mindre, fordi den ikke stærkt angriber og nedbryder en enkelt Side af det menneskelige Sind, men derimod lægger sig som en Dæmper paa det hele og tvinger det ned? Jeg tror det ikke. En Revolution i det Indre er ikke værre end en Stilstand. Men Tiden, der stadig udsletter Revolutionens Spor, er heller ikke ørkesløs ved Stilstanden; der gærer en ny Verden under Hjærtets Mulm, den giver maaske kun svage Livstegn, men i Tiden fæstner den sig og sætter en ny Bund i det Indre. Der var nu Stilstand i Elisabeths Hjærte, men hun havde lært at elske, Kjærligheden selv havde

slaaet dybe Rødder i hende; det var denne, som Tomheden ikke naaede igjennem, om end den laa paa Overfladen af det hele, og hun nu kun følte dens Spor.

Medens hendes Liv da i denne Tid var som en mat, taaget Drøm uden Mening eller Forklaring, var Benedikts af en ganske anden Art. Det hele var en sand Lidelsesperiode, hver ny Dag bragte en ny, positiv Lidelse, hver Dag et nyt Savn, og selve Lidelsens og Savnets Natur kulminerede med hver Dag. Den virkelige, skærende Smerte er som en Hydra med hundrede Hoveder; naar Fortvivlelsen trætter Sjælen i en enkelt Retning og saaledes af Mangel paa Livskraft dør hen, dukker der pludselig et nyt Hoved frem: Smerten i en ny, frisk Skikkelse, og Sjælen bereder sig til en ny Kamp, som den naturligvis heller ikke har Livskraft til at føre igjennem.

Elisabeth havde hver Dag været som i en fornyet, elsket Skikkelse for Benedikt; alle disse Dage med deres Lykke oplevede han nu igjen som smertelige Minder; der var ikke en eneste Glæde, han den Gang havde følt, som ikke nu medførte et lignende Savn, hver af Lykkens Gaver fra den svundne, skønne Tid kom nu og bankede paa som Lidelse eller Længsel; men han formaaede dog ikke at anklage hende. Nu huskede han bestemt med hele sin Naturs positive Klarhed, at hun aldrig havde givet ham noget Løfte, og at han burde have forstaaet det. Nu vidste han, idet han med skarp Konsekvens forstod hendes Natur, at hvert eneste, lykkeligt Øjeblik, han havde haft sammen

med hende, havde baaret Slangen i sig, og at disse lykkelige Øjeblikke dog kun havde været de eneste i hans Liv, og hun den eneste Kvinde overhovedet. Som en glimrende, uforgængelig Drøm forekom nu hele hans Kjærlighedshistorie ham; der var bleven sat en Afgrund mellem ham og Drømmen, han kunde knap huske, knap forstaa dens Lykke mere.

I den første Tid var Savnet saa uendeligt, at han ønskede hende tilbage, om det end kun var som en Frist. Han vilde suge Næring af den korte, skæbnesvangre Lykke og saa dø. Han tilskrev hende vanvittige Breve, men efter at have skrevet dem, gøs han tilbage for den falske Tilfredsstillelse, de attraaede, og følte, at han var sunken dybt — uden at føle Smerte derved. Alt det, han kunde huske, alt det, han læste om troløse Kvinder, forekom ham lige latterligt. Han troede fuldt og fast, at Kvindens Troskab og Troløshed var en lige stor Frase; det var hans Overbevisning, at det var Mændenes egen Skyld, om de ikke forstode at fængsle hende, saa længe de selv attraaede, og at i det hele taget en Kvinde aldrig i Kjærlighedsforhold bedrog en Mand, men at han altid kun bedrog sig selv.

Der var en ubønhørlig Grumhed i den Maade, han dømte sig selv paa; det er ganske mærkeligt, hvad Mennesker, der i det hele taget undervurdere sig selv, kunne præstere i Lidelsens Øjeblikke; men det var en lige saa ubønhørlig, kold Sorg, der fulgte oven paa denne Dom, det var en haard Smerte uden Ro eller Taarer, og saa Ensomheden, Længslen derefter igjen! Alle

den ulykkelige Elskovs Dæmoner søndersled hans Hjærte. Skinsyge, Had, Hævn, Lidenskab opfyldte ham med en voldsom fortærende Brand, afsindige Projecter fór igjennem hans Hjerne og gjorde ham svimmel, Spot og Haan over hans egen Magtesløshed kastede ham til Jorden som et unyttigt, elendigt Værktøj for en grusom Skæbnes Lune, og naar saa Natten kom, græd han hede, ustandselige Taarer og ønskede sig Døden og et Tegn, et Vink fra Gud, om at han ikke havde forladt ham, og at han saa' hans Smerte.

Størst Ro havde han haft i sin Sjæl en Nat, han skrev følgende Digt:

Du har hørt saa mangen en Klage,
Min store Skaber og Gud,
Saa mangt et Hjærtes bævende Bøn
Og sagte, stammende Bud.

Og den, der har vanket i Verden om
Og fundet saa mangen en Havn,
Han længes til sidst dog hjem igjen:
At kaste sig i Din Favn.

Han længes efter et Ord fra Din Mund,
Et Blik fra Dit kjærlige Øje,
Han længes efter et Vift fra Dit Hvælv,
Et Glimt fra Dit straalende Høje!

Hver Taare, han græder, hvert Suk fra hans Bryst,
Han længes, at Du skal se,
Han græder i Løn med hemmelig Lyst
Og haaber, Du véd hans Ve.

Han beder ej om Din Hjælp, min Gud,
Men længes kun efter Din Varme.
Lad Taarerne tælles, lad Mørket bo,
Men tag ham i Dine Arme.

O tag ham i Dine Arme kun,
Naar Dagens Larmen ender,
Og bøj Dit Hoved over hans Blund,
Og se hans Taare, der brænder.

Og lad ham føle, han er Dig nær,
Du kjender hans lønligste Kvide
Den Uskyld og Skyld, han i Hjærtet bær,
O, elsk ham, for hvad han maa lide.

Den Stjerne, der skinned' saa funklende lyst
Som Maal for hans Længsel og Higen,
Den, véd han, er slukt i et Taagehav,
Véd Drømmen, Skuffelsen, Svigen.

Han bøjer sit Hoved ind mod Din Favn,
Ej længes han, ej han haaber,
Han drikker dem kun med træt Begjær,
Fredens velsignede Draaber.

Han har glemt sin Glæde, forladt sit Haab,
Hans Elskov og Had er en Skygge,
Han har grædt for sin Lyst, smilt af sin Sorg,
Glemt sig selv og sin Lykke.

O Gud og Fader, vær ham da nær,
Naar han selv og andre ham sviger,
Bær ham i Drøm eller Død herfra
Til Dine lysende Riger.

Bær ham i Drøm eller Død herfra
Til Fredens milde Sale,
Lad der ham høre som stille Musik
Din Kjærligheds hviskende Tale.

Drøm og Død — nu er al Ting tyst —
Træt Øjet mod Puden han bader —
Han har bedt en Bøn — véd selv ej hvad —
Men følt, han var hos sin Fader.

II.

Der levede et yderst »abnormt«, men for Resten i Henseende til det Ydre meget dygtigt Menneske i de københavnske Studenterkredse paa den Tid, denne Kjærlighedshistorie foregaar. Han hed Rolf Theodor Lanner og studerede Naturvidenskaberne. Han havde hurtig taget de nødvendige Examina og blev benyttet i Statens Tjeneste ved kemiske, fysiske og matematiske Undersøgelser, og hans Ansættelser, der alle vare ganske lønnende, vare af meget vexlende Natur. Han søgte aldrig noget, men blev benyttet, da han var brugbar og praktisk; han havde en særegen rask Fremgangsmaade, der i det hele taget nærmede sig det haandværksmæssige, men som i Reglen slog an.

Rolf havde i det hele meget faa Interesser; sin Videnskab skjænkede han kun en Tanke, for saa vidt som hans Livsstilling krævede det, og for saa vidt som det snilde og kunstige i den morede og pirrede ham. Literaturen, Æsthetiken, Theatret og Kunsten forekom ham i Reglen lige trivielle og indholdsløse; det eneste, der heri fængslede ham, var det komiske, helst det stærkt satiriske og fornemmelig det, der havde et Stænk af raa Ondskabsfuldhed, og det fantastiske, det gyselige og hemmelighedsfulde. Han var egentlig, trods sine naturvidenskabelige Kundskaber, meget overtroisk og selv overordenlig fantastisk; men hans Fantasi var ufrugtbar og opfyldte kun ham selv af og til med vilde Syner og mørke Drømme. Seiskabslivet stod han udenfor, da han ikke i mindste Maade havde

Sans for dets Finheder og kun betragtede dets Skjønhed og Aand med kolde Blikke. Kammerater og Venner havde han nok af, men dybere taget brød han sig ikke om en eneste af dem; han lagde sig ogsaa tidt ud med dem, da det var ham ligegyldigt, om han mistede dem, og da han altid rent ud sagde dem, hvad der faldt ham ind, og hvad der tilfældigvis mishagede ham ved dem.

Dertil kom, at han af Naturen var meget mistænksom, og at han havde et medfødt, umotiveret, pessimistisk Blik paa de fleste af Livets Forhold, der i Reglen gjorde ham uretfærdig og næsten altid overilet. Saaledes var han i det hele et temmelig ubehageligt Menneske at omgaas, men han indgød Respekt og havde Privilegium paa at være uforskammet og der var ikke faa, der oprigtigt holdt af ham, da han i Grunden havde et godt Hjærte og i afgjørende Øjeblikke viste en nobel, uegennyttig Sjæl. Denne Følelse af Kjærlighed, som han undertiden indgød, havde han ingen Ide om, og der var ikke en Skygge i hans Hjærte, der gjengjældte den; om det vilde have glædet ham at faa at høre, at nogen holdt af ham, er uvist, dog sandsynligt, da hans Aand egentlig var meget barnlig og i Stand til at modtage primitive Indtryk.

Hans Liv havde just ikke været af de afholdende, da han baade var sanselig, hensynsløs og i det hele taget kjedede sig ved alle lette Adspredelser. Han kunde nok lide at faa sine Udskejelser blandet med noget æventyrligt, ikke for det æventyrliges Poesi eller Romantik, men for den Fare, det medførte, og det Mod, der

i Reglen udfordres til ikke at bryde af paa Halvvejen og foretrække den slagne Landevej. Hans Mod var nemlig ganske storslaet, navnlig hvad det rent fysiske angik; han havde været med til utallige Slagsmaal og opsøgte Faren med den største Sindsro, han havde en gigantisk, næsten vild Glæde ved en rigtig Bryden og Kæmpen, Mand mod Mand, Bryst mod Bryst, i Ansigtets Sved, medens Blodet rullede tungt og heftigt gennem Aarerne, og Hænderne mere end Hjærtet tørstede efter Hævn og Tilfredsstillelse. Han morede sig over at høre tale om den raa Hobs Lidenskaber og vilde Vredesudbrud, over at se det dyriske Raseri i Mennesket gære og storme frem, og han vilde uden Tvivl med Sympathi have set paa Socialismen og maaske selv have taget Del i den, hvis han havde haft mindste Interesse for dens Principer og ikke havde følt den grusomste Lede for dens Ordsqualder.

Alt, hvad der krævede mange Ord, var ham modbydeligt, og ofte lukkede han ikke Munden op en hel Dag igjennem, svarede ikke en Gang paa de Spørgsmaal, der bleve rettede til ham. Da det ikke forekom ham, at han havde en eneste Forpligtelse i Retning af Velvilje og Høflighed mod sine Medmennesker og heller ingen fordrede af andre til Gjengjæld, faldt denne Tavshed ham ganske naturlig, og hos hans bekjendte vakte den forskjellige Følelser: dels Vrede, dels Bedrøvelse, dels Latter, hvilket alt var ham fuldstændig ligegyldigt; han vidste, at Vreden gik over, kunde ikke forstaa Bedrøvelsen og var vis paa, at Latteren var

affekteret. Thi med alle sine uhyre Abnormiteter var Rolf ikke i fjærneste Maade nogen latterlig Person, dertil gjorde han i det hele et for kolossalt og paa mange et for skræmmende Indtryk. De Folk, der bleve bange for ham, blev han strax venlig imod, han fik en utydelig Følelse af at bære sig galt ad og skammede sig undertiden lidt derved. Der var da en særegen, hjærtevindende, virkelig barnlig Ynde i hans Venlighed, og de Folk, han viste den, sluttede sig næsten strax med Tillid til ham. Han svigtede ikke denne Tillid, men forstod den ikke i fjærneste Maade, da han selv ikke syntes at trænge til andres Tillid og i det hele, som alle stærkt ensidig udviklede Naturer, ikke var egnet til at opfatte andres Karakterer.

Han var et af disse Mennesker, hvem omtrent alting lykkes for, som véd det, men som kun fordre overordentlig lidt af det, de kunne faa, og som i allerhøjeste Grad vilde forundre sig over, om Skæbnen vilde være karrig mod dem.

Han havde været et fattigt Barn og havde faaet en meget slet Opdragelse, han steg hurtig uden mange Anstrængelser og uden egenlig Protektion; men det gode Selskab, der snart aabnede sig for ham, havde lige saa lidt Indflydelse paa ham, som det slette havde haft før, og han følte lige saa lidt Tillokkelse ved det sidste som Afskræk for det første. Omgivelserne havde næsten intet at sige hos ham. Mærkelig nok uden mindste Anstrængelse fra hans Side forandrede han snarere dem end de ham, og der var dog af gode Venner gjort en hel Del afmægtige Forsøg paa at slibe

ham af. Disse Forsøg havde været saa magtesløse, de prellede saa let af; at han knap mærkede dem, men hændte det en Gang, spurgte han Manden paa en saa overbevisende og dybtfølt Maade, om han var gal, eller slog en saa kort, afvisende Latter op, at det første Forsøg i Reglen blev det sidste.

Mennesker af hans Temperament og med hans Originalitet ere i Reglen dem, der søges mest, da de gjøre sig saa lidt Umage derfor, og Ytringer af deres Mund, selv ubetydelige og trivielle, faa i Reglen Vægt og høres med stor Opmærksomhed, da Ord hos dem i det hele ikke sidde løst, og de udtale dem paa en egen Maade. Der er en Ting, vort Aarhundrede ubetinget respekterer, hvor det finder det, fordi det selv i saa høj Grad mangler det, det er Udtryk for Kraft, Oprindelighed og Sandhed, og det var Rolfs Hovedfaktorer. Selv Damerne syntes godt om ham, hvortil uden Tvivl hans prægtige Ydre bidrog. Thi uden at være egentlig smuk gjorde han et stolt, opmuntrende Indtryk; han var høj og senestærk, havde den nordiske Krafts og Skjønheds Type: lyst, rigt Haar og Skjæg, kjække og ærlige blaa Øjne og kraftige, men ikke umilde Træk. Dog var der raa Antydninger i hans Ansigt, der kun i Forening med Helheden gjorde et stærkt og pikant Indtryk; der var undertiden en saa tung Ro over det store Legeme, at den nærmede sig et mægtigt Rovdyrs ubevægelige Indolens. Hans egen Betragtning af Kvinden var forunderlig svævende og egentlig ikke rigtig konsekvent, han holdt undertiden af hendes Selskab, saaledes som den stærkere

holder af den svageres; han var mere tilbøjelig til at undskylde end til saa aabenbart at udtale sit Mishag over hendes Fejl som over Mandens; jeg tror, at hans Sympathi for hende var noget beslægtet med hans Sympathi for Børn. Desuden var Skjønhed ikke fii for at gjøre Indtryk paa ham, og han kunde godt lide Kvindelighed og kvindelig Finhed uden selv at have gjort sig Rede derfor.

Han havde endog gennemgaaet et Par Forelskelsesstadier, men de havde paa ingen Maade udfyldt hans Liv eller nogle af hans Savn. Thi Savn have saadanne Naturer, der ikke som vi andre næres ved Hverdagslivets milde Tilfredsstillelser og Adspredelser; deres Savn kan man vel nærmest sammenligne med en vis glubende Hunger, som i den Grad er dem medfødt og forbunden med deres Natur, at de ikke en Gang selv tænke paa at tilfredsstille den.

En stærk, heftig nervøs Frygt, der ikke saa sjælden overfaldt Rolf, var, skjønt meget pinlig for ham, næsten det, der stærkest satte hans Sjæl i Bevægelse, og hvorved hans Sjælsevner mest bleve udfyldte, ja til Dels overvældede. Denne Frygt aabenbarede han aldrig nogen, men han bar den i sit Indre, og han tænkte selv paa den med underlige, mystiske, bævende Følelser som en mørk, uendelig formaaende Magt, han bøjede sig for, og i hvis Herredømme han ubetinget var. Hvis Frygten en Gang havde legemliggjort sig i en eller anden mørk, kæmpemæssig Guddoms Skikkelse, vilde han have fundet det ganske naturligt, og han vilde have bævet i dennes Nærhed og følt sit store, tunge

Legeme knuget under Vægten af dens Bud. Hans Aand var primitiv som hos en af Mythologiens Helte, modig, hvor det gjaldt Faren paa det naturliges Omraade, men bævende for det overnaturlige og svag som et Barn i dets Nærhed. Hvor skammelig modsagde ikke hele dette Menneskes Liv den saa almengyldige Udtalelse, at Mathematiken og Naturvidenskaberne bringe Ro, Orden og Stringens i alle Sjælens Evner.

Rolf boede hos en Familie, i hvis Hus han havde været i fjorten Aar (han var paa dette Tidspunkt af Fortællingen otte og tyve), han havde altid været inderlig tilfreds med den og den med ham, men var aldrig kommen den et eneste Skridt nærmere.

Familien respekterede ham ubetinget og vilde for alt i Verden ikke være vegen fra en eneste af hans Befalinger; den elskede ham med en Art ærbødigt Kjærlighed og fandt sig endog i mange Indskrænkninger for hans Skyld. Enkelthederne i hans Liv vare dog ingenlunde exentriske, men snarere prægede af en vis storslaaet Ligegyldighed for Formen, dog uden mindste Pretention.

Han stod tidlig op, foretog Morgenvandringer med meget hurtige Skridt, mest af den praktiske Grund, at hans store, fysiske Kræfter trængte til at røre sig, kom saa hjem, hed og udmattet, nød et rigeligt, men tarveligt Maaltid, begav sig saa til sit Arbejde, og det med størst Lyst, naar det var noget særdeles vanskeligt, der forelaa, noget, der krævede Kunst og Studium, kom saa hjem ved Middagstid uden at ofre det en Tanke mere, naar Resultaterne havde været gode, men vel, naar de

havde været daarlige, spiste saa til Middag og sank da hen, ikke i Søvn, men i en tung Døs, mere præget af Mistornøjelse end af Tilfredshed. I denne Tilstand faldt det ham dog tilsidst ind at reflektere over sig selv, noget, han sjælden indlod sig paa, og at finde sig selv og Livet uforstaaeligt, ubegribeligt, nej snarere inkommensurabelt med sig selv; han passede ikke til det, det ikke til ham.

Naar han blev altfor konfus og led ved sig selv og sine »egne Tankers Sludder«, som han kaldte det, opsøgte han sine Venner, gik med dem paa Kaféer, betragtede dem og Livet omkring sig med en overordenlig stoisk Ro og blev meget hurtig igjen solid og fuldstændig nøgtern. Han tullede — ofte lige fra Eftermiddagen til ud paa Natten — den ene Toddy i sig efter den anden uden mindste Spor af Rus, men Vingejsten løste dog tidt hans Tunge, og han kunde være overordenlig morsom og djærv og havde altid en talrig Venneflokk omkring sig. Kun de dristigste af dem toge dog Del i hans Æventyr, der næsten alle vare for farefulde, og han brød sig heller ikke længere selv om Selskab, naar det var kommen paa det Point med ham, at han hverken gad tale eller drikke længere, at Ordene af Kjedsomhed sade fast i hans Hals, og alle hans Venner forekom ham at ligne hverandre og at være indhyllede i samme kjedelige, graa Taage.

Naar han saa ved Nattetid vendte hjem efter mange Slags Skærmydsler, Møder, Fristelser, Farer og Trivialiteter, strakte han sin svære, store Krop i Sengen

uden et eneste Resultat af Dagen og med en ikkun vegeterende Følelse saa vel paa Sjæl som paa Legeme.

Det var denne Mand, Elisabeth kom til at elske, da hun elskede for anden Gang.

III.

Hvorledes det gik til? Uforklarlig som ved et af Tilfældets mest absurde Luner.

Agent Winther, hos hvem Rolf boede, havde samme Huslæge som Stillings. En Dag blev Fru Stilling, der ikke havde været blind for Elisabeths ulykkelige Tilstand, og som havde lidt meget paa hendes Vegne, meget syg. Nervøsiteten var gaaet over til en Hjerneaffektion, hun fantaserede uophørlig og havde hyppige Krampetilfælde. Elisabeth var hjemme; det rystede hende meget at se sin Moder saaledes, det faldt hende pludselig ind, at hun skulde miste hende, og Tanken derom foraarsagede hende en overvældende, uventet Smerte. Naar man mister en Moder, mister man maaske ikke altid den, man selv holder mest af, men altid den, der holder mest af en selv, og Tanken derom gjorde, at hun følte sig overordenlig forladt.

Hun blev først i nogen Tid alene med hende; hun havde en underlig Ide om, at hun skulde og maatte kunne hjælpe hende, men hver Gang hun saa' hen til Sengen og betragtede de forhen saa fine og smukke, nu af Smerten vansirede Træk, fór det igjennem hende, og hun blev selv forknytt og nervøs. Uden at turde betro nogen anden at opsøge Lægen skyndte hun sig

selv af Sted for saa hurtig som mulig at faa ham kaldet; hun lod sin Moder ene med hendes Selskabsdame og gik, idet hun maaske for første Gang nærrede alle en Datters ømme og ængstelige Tanker.

De Følelser, der overvældede hende paa Vejen, vare hende fremmede; det forekom hende, at hun følte alle sin stakkels Moders Lidelser, og at hun paa en eller anden Maade absolut burde lindre dem; hun greb sig i med Skræk at forfølge de forvirrede Tanker i hendes Fantasier, og hun saa' hendes af Krampen stivnede Ansigtstræk for sig og vilde med al Magt puste Ro og Skjønhed ind i dem igjen og faa dem til at se ud som før. Hun havde aldrig staaet lige over for Sygdom, hun havde knap tænkt paa dens Farer, nu kom der en ny Smerte til den, hun allerede bar paa; ligesom altid vilde hun gjerne strax have den paa Døren. Hun ilede til Doktoren som til en Forløser og stillede i Tankerne urimelige Fordringer til hans Evner; hun fandt ham ikke hjemme, han var hos Winthers, blev der sagt — hendes Hefthighed og Utaalmodighed steg, hun gik hurtig derhen.

Hun ringede af en Fejltagelse paa Rolfs Klokke; han lukkede hende op og førte hende ind til Familien, hvor Doktoren netop fik sig en gemytlig Doktorpassiar i Dagligstuen. Ophidset og bleg traadte hun hen til ham og bad ham strax følge med sig; der var noget saa bydende, uimodstaaeligt i hendes Stemme, noget saa fortvivlet og dog kraftigt i hendes Bevægelser, at alle studsede, selv Rolf blev meget opmærksom. Men, da Doktoren endnu sad tøvende nogle Øjeblikke og

ikke strax efterkom hendes Ønske, brast hun i en nervøs Graad og stampede heftig i Gulvet. Rolf saa et smukt, men af feberagtig Smerte bevæget Ansigt hæve sig op mod de tilstedeværende; han blev uvilkaarlig staaende og stirrede næsten lige saa vildt paa hende, som hun paa de andre.

»Min Moder er syg,« mere skreg end sagde hun, »jeg véd ikke, hvad jeg skal gjøre ved hende — o, jeg er selv syg. —« Ved disse sidste Ord faldt hun om og blev baaren ind paa Sengen. Hun var i Virkeligheden selv syg, hun havde længe været det; hendes Savn, hendes dulgte Smerte, hendes Selvbebrejdelser, hendes Længsler, hendes sidste, sygelige Ophidselser havde nu overvældet hende.

Doktoren sagde til de tilstedeværende, efter at han havde undersøgt Elisabeths Tilstand: »Denne unge Dame er Frøken Stilling, i hvis Moders Hus jeg er Læge, jeg anbefaler hende til Deres Omsorg, medens jeg gaar hjem til hendes Moder; lad hende have fuldstændig Ro nu.«

Elisabeth laa med Hovedet ind til Væggen og græd; hun havde glemt sin Moder og hengav sig ganske til en ubestemt, vild Smerte, der gjorde hende ligegyldig for sine Omgivelser. Denne Smerte var et af disse Udbrud, som hos ulykkelige Mennesker, der i lang Tid have dulgt deres Lidelser for sig selv og Verden, bryder frem ved den mindste lille Anledning udenfra. Elisabeth havde uden Tvivl set sin Moders Sygdom i et for sort Lys, men hun var bleven trættet og uduelig til at skjelne ret i Smaating ved al den Medgang, hun i

sit Livs daglige Forhold havde, hver lille Sorg vilde hos hende have antaget overordenlige Former.

Hun skammede sig ikke over sin Adfærd; hun vidste knap, hvor hun var, men hun følte atter med Forundring sit Hjærte banke med Heflighed og en ungdommelig, varm Gnistren i sin Sjæl. Hun dukkede sit Hoved tættere ned i Puderne, hun boltrede sine Hænder og Fødder frem og tilbage; hun lod Taarerne næsten frivillig strømme ud af sine Øjne, hun badede sine Kinder i dem og følte deres Hede med Velbehag. Kun én Gang før havde hun grædt saa længe, det var en Aften, en smuk Sommeraften — Mindet opfyldte hende for første Gang med al Erindringens Poesi og Sødme, men uden at efterlade dens Tomhed. Hun tænkte paa Benedikt — det var som en blid Akkord i hendes Liv, hun tænkte paa Kjærligheden — den var en forførerisk Drøm. Da vendte hun sit Hoved om mod Dagslyset med en mægtig, sitrende Længsel, og noget fra hende inde i Stuen sad ubevægelig en kæmpemæssig Skikkelse med Øjnene stift rettede paa hende.

Det var et forunderligt Blik, der blev sendt mod hende, det var uroligt, ængsteligt, vildt. Hele Skikkelsen var bøjet fremad; det store, guldlokkede Hoved støttede han paa sine Hænder, Ansigtet var helt skjult; han var stille, tavs, holdt næsten Aandedraget tilbage.

Elisabeth var sortklædt den Dag; naturligvis vare hendes Haar og Dragt komne i Uorden, der var noget sælsomt beaandet og heftigt over hendes Ansigtstræk og i hendes nervøse Bevægelser. Hendes Teint tog sig blødende hvid ud, dog var Ansigtet i en uophørlig

Skriften, smaa, mørke Lokker faldt som Slinger over hendes fine Pande, og Øjnene vare mere dybe og indtrængende end sædvanlig. Hun vendte sig om som for at sove ind, men tillige som sat i Bevægelse af en ophidsende Drøm, som hun ønskede at fortsætte, og som hun nu rigtig skulde nyde. Sine Hænder lod hun glide bort fra Øjnene, de famlede, hvide og hede, fremad og klemte sig til sidst fast om Sengekanten; hendes vide Ærmer faldt ned, og den lette, sarte Arm tegnede sig blottet mod den mørke Kjole og den blanke Kant paa Sengen.

Der var en overordenlig fristende Poesi i denne heftige, hemmelighedsfulde, elegante unge Kvinde, der paa en saa uventet Maade var bleven kastet ind i en af Hverdagslivets Scener, betroet til to skikkelige Menneskers Omsorg. Hun kastede fra Sovekammeret, hvor Døren stod aaben, et mysteriøst, næsten farligt Skær over hele den lille, sirlige, rolige Stue, hvor Ilden fortrolig knitrede i Kakkelovnen, hvor Blomsterpotterne stode i to tætte Rækker i de smaa Vindueskarme, og hvor Doktoren og Agenten netop hver havde faaet sig en Pibe stoppet og igjen lagt den ubenyttet hen ved det uventede Besøg. Det var i Mørkningen, og man havde trukket Gardinerne for. Skæret fra Kakkelovnsilden faldt i en urolig Stribe hen paa Elisabeths Seng og strejfede hendes Ansigt, der ved de vexlende Bevægelser stadig fik det rødlige Lys paa forskellige Steder. Rolf forfulgte disse Straalers skiftende Plads med en saa spændt Opmærksomhed, som om han aldrig havde set noget lignende. Han var ophidset og befandt sig

dog meget godt; han havde mange Ideer: han tænkte paa; om det kunde se godt ud, om hun kom i stærk, straalende Belysning, saa han helt maatte blive blændet ved at se paa hende, eller om det vilde være smukkere, at det hvide Dagslys trængte ind paa hende, eller om det var bedst, saaledes som det var, eller — lutter intetsigende Indfald, saaledes som et glad Barn fanger dem lige over for et eller andet, der har fængslet dets varmeste Interesse, og som kan sætte dets barnlige, naive Fantasi i Bevægelse. Det interesserede ham i høj Grad. Var nogen kommen og havde forstyrret hende i hendes Hvile eller ham i hans beundrende Betragten, vilde det have forekommet ham som et Slags Profanation, og Forstyrrelsen vilde have set Rolf i hans ublideste Skikkelse.

Det var mærkeligt at se den stirrende Stilhed, der hele Tiden var udbredt over ham. Den Gang Elisabeth vendte sig om og saa' paa ham, følte han sig meget heftig berørt, men endnu næsten dybere tvungen til Tavshed end før, og da hun, forundret og noget bange over hans ubevægelige Skikkelse, vilde rejse sig op, traadte han hurtig hen til hende og sagde med dæmpet, dog befallende Stemme:

»De skal være rolig, har Doktoren sagt, De maa ikke røre Dem. Der er ingen, der skal gjøre Dem noget, jeg passer paa Dem.«

Der kom Smil i hendes Øjne, hun følte sig sælsomt beroliget ved hans Ord. Hvem det var, gjorde hun sig ikke klart Rede for, men hun havde strax Tillid til ham og vendte sig om, halv bedøvet, men glad

stemt, for at fortsætte sin Drøm eller Søvn, hvad det nu var, og det varede ikke fem Minuter, saa sov hun trygt.

Da hun var falden i Søvn, listede Rolf sig paa Tæerne ind til Agenten.

»Hvad sagde Doktoren, hun hed?« spurgte han hurtig.

»Frøken Stilling,« svarede Fru Winther, »men kjære Rolf, hvad er der dog i Vejen med Dig — vil Du os noget?«

»Ja, jeg er saa bange for, at hun skal trænge til Eder i en eller anden Retning. De maa ikke nægte hende Deres Hjælp, hører De, Hr. Winther, De maa gjøre alt, hvad hun beder Dem om, men sig mig det først og lad mig gjøre det.«

Winther gav sig til at le af alle disse bønliche Ord, der saa lidt lignede dem, de vare vante til at høre af hans Mund.

»Hys, stille, for Satan! kan De ikke tie stille! Ser De ikke, hun sover. Stille, hun er bestemt ulykkelig.«

Ægtefolkene saa' paa hinanden med store Øjne. Hvad i al Verden gik der dog af ham? Han havde allerede igjen listet sig paa Taaspidserne ind til hende.

»Har Du nogen Sinde hørt Rolf gaa saa let?« spurgte Agenten sin Kone.

»Nej — det betyder ganske sikkert noget — Hys, se derind! — «

Det var et ejendommeligt og fængslende Syn, der viste sig for dem. Paa Sengen laa Elisabeth, bleg, slumrende, men med et lykkeligt Udtryk over

Ansigtstrækkene. Hun havde bøjet sit Hoved, det faldt løst og let hen mod Brystet, der stadig urolig bevægede sig. Nær Sengen, omtrent lige bag Hovedgærdet, stod Rolf ubevægelig og betragtede hende. Han havde tændt et dæmpet Lys paa et lille Bord i nogen Afstand, han havde ikke kunnet modstaa den Fristelse at se hende rigtig. Hun lignede et Barn, han kjærlig bevogtede, i saa stærk Modsætning stod hans høje, muskuløse Skikkelse til de fine og lette Former, der vare henstrakte paa Sengen.

Der var en overordenlig øm Beundring i hans Blik og en gribende, spændt Opmærksomhed i hans Stillinger, i hans Lytten, i hans tavse Spejden. Et Øjeblik lagde han sin Haand let hen over hendes nedadbøjede Hoved, over det bølgende Haar paa Issen og Panden; Haanden var saa stor, at den næsten helt dækkede Hovedets øverste Del. Efter at han havde gjort dette, trak han Haanden lynsnart til sig igjen, lige saa bange og bævende som et Barn, der er sluppet over en gal Streg og ikke endnu rigtig tror, at den er skjult.

Elisabeth flyttede sig, Hovedet sank længere ned og laa bøjet uden Støtte, han hævede det blidt, saa det kom til at hvile paa hendes Arm.

Paa en Gang saa' han Taarer i hendes Øjne, hun græd i Søvn; han blev forbitret, vidste ikke paa hvem, derved, men maatte anvende en hel Del Viljeskraft for ikke at stampe i Gulvet. Han holdt ikke af, at hun havde noget at græde for, ikke just fordi han følte Deltagelse med hendes Sorg, men fordi han sporede

et vist Had til disse Taarers Gjenstand, maaske Misundelse. Det var første Gang i sit Liv, han havde været misundelig. Han lod dog en af disse Taarer falde ned paa sin Haand; den laa der fin, lille, uskyldig og gaadefuld, og han førte den uvilkaarlig til sine Læber.

IV.

Hele dette mærkelige Syn saa' Agenten og hans Kone, og de troede ikke ret deres egne Øjne. En fuldstændig Tavshed lamslog dem dog først, det forekom dem, at der var noget andægtigt i hele Rolfs Stilling, og de bleve rørte derved! Hverdagsmennesker, hvor gode og diskrete de end ere, holde sig ikke længe til storslaaede, almene Indtryk, de søge en Forklaring paa det usædvanlige og finde den gjerne i mysteriøse Forhold og forviklede, hemmelige Historier. Fru Winther var den, der først tænkte paa en skjult Kjærlighedsforstaaelse mellem de to; der maatte være mange Hindringer for deres Forbindelse, derfor var Rolf altid saa ulykkelig, derfor havde han et saa besynderligt Væsen, nu var han jo som forvandlet. Agenten mente tilmed, at Elisabeth var en fornem Dame, at Doktoren kjendte deres Forhold, og at der nu hjemme hos hende foregik store Familiescener, som han skulde bilægge. Fraset al Staffage, stod det fra dette Øjeblik klart for begge, at Rolf og Elisabeth elskede hinanden, og at de hørte sammen, og de fik en forunderlig Sym-

pathi for dem og tænkte for Alvor paa at hjælpe dem. Det er maaske ikke uden Betydning, at ved Tilfældets Magt et saadant Lys lige fra første Færd kastes over Personer, der i Virkeligheden ikke ere knyttede til hinanden — ofte hjælper Tilfældet til at fremhæve og fremskynde det væsenlige, ligesom om det vil afbetale en Gjæld: det væsenlige forsmaar jo kun faa af Tilfældets Luner i sin Tjeneste. Rolf var saa optagen, at det ikke i mindste Måde var faldet ham ind, at hans Adfærd blev set, maaske vilde han ikke en Gang have ænset det. Han imødesaa' med Frygt det Øjeblik, da Elisabeth vilde slaa Øjnene op, saa vilde hun vistnok gaa — hvad i al Verden skulde han finde paa for at faa hende til at blive? Aa, — i værste Tilfælde kunde han jo tvinge hende, han kunde tvinge hende med Magt til at blive liggende og sig selv til at blive staaende ved hendes Leje, han havde mere Lyst til dette end til alt andet i Verden —.

Efter at denne vilde Ide var døet hen, spurgte han sig selv: »Naar hun vaagner, hvad skal jeg saa gjøre for at faa hende glad? Det ærgrer mig, at hun græder, men det maa dog gjøre ondt at græde saaledes, og hun er vistnok ulykkelig. Det er ogsaa fordømt, at jeg er saa kjedelig, jeg har slet ingen Ting at tale med hende om. Hun vaagner, rejser sig, gaar sin Vej, og saa staar jeg alene og ser efter hende. Nej, nej, nej — det skal, det maa ikke blive saaledes, jeg vil ikke have det.«

Han forlod ved disse sidste Ord sin Plads ved hendes Leje i et forfærdelig slet Humør, satte sig

hen paa den Stol, hvorfra han først havde betragtet hende, og sad i nogen Tid ganske stille uden nogen som helst bestemt Tanke. Til sidst følte han en virkelig Kamp i sit Indre, han vilde til at forlade Stuen, men Elisabeth virkede paa ham som en Magnet. Hans Tanker stode stille lige over for dette Punkt, han var fuldstændig i det ny Indtryks Magt, uden at kunne forklare sig andet end en stærk Forvirring i Hovedet, en kaotisk Blanding og Stormen af Følelser, en ny gærende Verden, hvis Strømninger bevægede sig som i store, rivende hurtige Cirkler, hvor han ikke kunde finde Midtpunktet. Det var ingen stærkt vaagnende, sanselig Higen, der gav ham Lyst til at kaste sig over hende og slutte hende i sine Arne, det var ingen vild Attraa, der med Lidenskabens store Omvæltninger og Ødelæggelser fødtes i hans Indre, det var en ukjendt Trolddom, næsten anskuelig og synlig for ham selv, der bandt ham til Stedet, der gennemtrængte og forstumlede ham. Han havde en øjeblikkelig Fornemmelse, som ved et af sine fantastiske og ængstende Syner; han satte hende og det Indtryk, hun gjorde paa ham, i Forbindelse med det overnaturlige, og et Øjeblik betragtede han hende fra sin Stol med sky Blikke og trak sig sammen. Da han, bange og mistænksom, hævede Øjnene igjen, saa' han hendes Bryst hæve og sænke sig under den lette Kjole, han saa' Smil paa hendes røde Læber og hørte hendes sunde, kraftige, fulde Aandedrag gennem Stuen, han følte med ét Ord hele det friske unge Liv pulserende, han mærkede det i sin nærmeste Nærhed og blev glad,

næsten jublende stemt derved. Med denne Glæde i Hjærtet traadte han atter hen til Sengen. Det maa have været en forunderlig Drøm, der bevægede hende, thi det var et forunderligt Ansigt, han mødte, et Ansigt præget af Sorg og Glæde, af Taarer og Smil, af Haab og Skuffelse; det fortalte om et bevæget, rigt Liv, en æventyrlig Historie med Verdens Bifald og Glans, med Kjærlighedens Drømme, dens Forjættelser og Løgne, om et rigt Liv med romantiske Maskespil, Fester og tunge, virkelige Sorger, om den lykkelige Ungdoms Daarskaber og dens Bøder; der var et helt Liv i denne Drøm og i dette fine, skiftende, exalterede Ansigt. Han forstod det, og lige over for dette følte han sig selv som en stor, tung Sten, ikke som et Menneske, en Sten, der hverken kunde komme frem eller tilbage; det eneste, den formaaede, var vel at knuse dette Liv. Han skar Tænder og knugede sine Hænder: »Forbandede Taarer og forbandede Smil,« skreg det i hans Indre — »for hvem græder hun? For hvem smiler hun? Hvad er det for Mennesker og Minder, hun ofrer disse Tanker og Drømme? — Gid jeg kunde knuse dem og fordærve dem og rykke dem ud af hendes Hjærte. Hvad er det i det hele at drømme? Hvorfor drømmer jeg aldrig? Hvorfor sover jeg som en Klods, der hverken har noget at smile for eller græde over; der foregaar nu noget i mit Bryst, der siger mig, at jeg vil hævne mig.« —

Han betragtede hende og havde til Hensigt at vække hende haardt, men beruset hang hans Øjne ved hendes Skjønhed. Han stillede Lyset nærmere, dristig

forfulgte Blikket hele det rolige Legemes Konturer; fra Hoved til Fod samme fine, bløde, næsten aandige Skjønhed, samme klare Harmoni og medfødte Elegance. Armene vare halvt blottede, men hans Øje standsede ikke; op gennem Ærmets Aabning skimtede han den hvide fulde Runding, Skulderen tænkte han sig fin og barnlig. Der var noget uskyldigt i hele Legemets yndefulde Bøjning, og dog noget længselsfuldt, noget attraaende og noget, der forunderlig nok syntes ham at kalde netop paa ham. Det forekom ham med en jublende Følelse, at disse hvide, bløde Arme burde slynge sig om hans stærke Hals, at dette lille, fint lokkede, kvindelige Hoved burde ty til hans stærke Bryst og finde Hjem og Beskyttelse der, at alle disse Smil og Taarer, han nu saa' paa hendes Ansigt, burde rettes mod ham, at i det hele dette fine, smægtende Væsen netop trængte til hans Kraft og Manddom for at være lykkeligt.

Han aandede paa hendes Ansigt og lagde sine Hænder over hendes uden at berøre dem, han trykkede sagte Kys paa Sengens Rand og gik snart hen til hendes Hovedgærde, snart til hendes Fødder, snart stod han stille ved hendes Bryst og lyttede til hendes Hjertes Slag.

Det var intet Under, at denne Stilling forekom Agenten og hans Kone meget farlig; de vidste ikke, hvad de skulde gjøre, enten forstyrre dem, eller diskret trække sig tilbage, men pludselig hørte de Stemmer, og det beroligede dem noget.

Elisabeth vaagnede og havde haft en sælsom Drøm.

Enkelthederne kunde hun ikke huske, men Helheden havde haft en overordenlig beaandende Indvirkning paa hende, det var længe siden, at hendes Hjærte havde været saa aabent og glad som efter denne Drøm. Hun havde følt som et helt Resumé af sit Liv, men alt var som i et idealiseret Billede; det stod i kraftigere Farver, og hun selv havde skarpere, mere modtagelige Organer. Det gaar saa ofte saaledes, at man i Drømme faar noget at vide om det mest umiddelbare i ens Natur, ofte noget om Barndommens friskeste, helt forglemte Scener, ofte noget om det dybeste og det laveste i ens Inderste, noget om alt det, man uvilkaarlig skjuler ved Dagens Lys for sig selv og for Verden.

Det styrker paa en egen Maade, saaledes klart og umiddelbart at fornemme sit eget Jeg, at høre sit eget Hjærtes stærke Slag, saaledes pludselig at finde Ord og Form for det, der dybest rører sig i en, det er som en hel Forklaring paa en selv, ofte som en Anklage, ofte som et Forsvar.

Den Kvinde, Elisabeth havde følt leve og aande i sin Drøm, syntes hun, havde endnu ikke gjort Regnskabet op med Lykken, hun havde endnu noget at leve for, endnu noget at haabe paa, endnu et bankende Hjærte, endnu en længselsfuld, begejstret Sjæl, endnu friske Tanker, endnu Ungdom, Drømme og Livsfylde. Den Kvinde var ikke den samme, der i den senere Tid om Aftenen sløvt havde lagt sit Hoved paa Pudben og om Morgenens sløvt havde hilst den kommende Dag; det var en Kvinde, der baade kunde le og græde, smile og sukke, spøge og være alvorlig, haabe og frygte.

Den Kvinde var hende selv, denne Kvindes Liv hendes eget.

Det var dette, der gjorde hende saa glad.

Paa samme Tid følte hun saa brændende Længsler stige op i sit Hjærte, som aldrig forhen; der var en evig Higen og Kalden i denne Drøm. »Mere, mere,« lød det i hendes Sjæl, »et rigere Liv, en større Fylde, mere Berusning, mere Selvforglemmelse, mere Lykke!« Lykke! I dette Ord følte og forstod hun sig selv og hele Livet, der spejlede sig en uendelig festlig Glans deri, en glimrende, broget Pragt kastede sine Straaler ned i det, en uendelig Livskraft svulmede deri, det strømmede over af Forhaabninger og Livsfølelse.

Hun havde en tøjlesløs Stræben efter at klamre sig fast til Lykken og aldrig slippe den, efter at inkarnere den i sit eget Liv med et Trolddomsord, der bandt den for evig. Havde hun bedet Guderne om noget nu, var det om evig Ungdom, om evig Kraft til at nyde Lykken. Hun blev næsten overvældet selv af den lidenskabelige Higen efter en glimrende Livsnydelse, der boede i hende, — efter en intensiv, glædesstraalende Verden, hvor alle hendes Følelser, alle hendes fantastiske Ønsker vare satte i Bevægelse, og hvor hun selv var Midtpunktet. Der var en dæmonisk Kraft i disse Længsler, ligesom i enhver stærk Lidenskab, de stege hende til Hovedet og vare næsten for stærke for hendes sarte Legeme, de tumledes og bevægedes i hende, medens hendes Nerver vare ophidsede som spændte Strænge, og hendes Legeme stadig var i Uro.

Var det Sygdom, var det Feber, der var kommen

over hende? Hun vidste det ikke, i hvert Tilfælde var denne Tilstand overvældende, alle Fortidens klamme Taager vare slagne paa Flugt som ved en Befaling udenfra.

Et maa endnu bemærkes: hun havde i nogen Tid godt mærket, at Rolf var til Stede. Det var naturligvis i en underlig forstumlet Tilstand, og der var ikke megen Forskjel paa ham og hendes Drøms brogede Billeder, men hun havde dog et tydeligt Indtryk af hele hans stærke, mandige Skikkelse, af hans spejdende, lyttende Stillinger, af hans ømme Bevogten, af hans tavse Lidenskab. Han blev vævet ind i hendes Drømme som en Helt fra den ny, glimrende Verden, hun gik i Møde; hun anede en ualmindelig Natur bag denne Kæmpeskikkelse, hun følte hans Nærværelse som noget mere end blot tilfældigt, og den udøvede et stærkt Trylleri paa hende.

Hendes hele Stemning var for abnorm, til at hun havde en klar Fornemmelse af det noget stødende i deres Sammentræf; hun betragtede i disse lykkelige Øjeblikke ikke Hverdagslivet fra dets eget, begrænsede Synspunkt, det aabenbarede kun en almen Lykke og Livsfylde lige som hendes egen Sjæl.

Uden netop at være viljeløs, dog uden bestemt at lade sig styre af sin Vilje, forlængede hun Drømmen mere end nødvendig, og anspændte sine Sjælsevner for ikke at lade den nøgterne Bevidsthed altfor klart raade, men hun vilde ikke længere synke hen i ligefrem Søvn og kom saaledes i denne halvvaagne, nervøse, anstrængende Tilstand mellem Drømmen og Vaagen, der er lige saa pirrende som farlig.

Men Rolf, der fandt, at hendes Ansigt blev blegere og blegere, at hun blev mere og mere stille, at hendes Aandedrag bleve mere og mere lydløse, stod ængstelig ved Siden af hende og fik et Øjeblik en indtrængende Vished om, at hun hørte hjemme i det overnaturliges Verden. Han slog hende tre bestemte Slag paa Skuldren og blev glad og beroliget ved at høre Klangen af hendes Stemme.

»De synes vel, jeg sover længe, ikke sandt? De er træt af at gaa og passe paa mig. — Men jeg beder Dem, bliv dog lidt endnu. Jeg er rask nu, men meget træt.«

Hun følte sig mat som efter en Sygdom og faldt halvt sammen, da hun vilde rejse sig lidt op.

Der lød intet Svar fra Rolfs Læber, han havde været inde i en anden Verden, og de ligefremme Ord skurrede næsten i hans Øren, omtrent som almindelig Tale fra en Engel vilde have skurret i ethvert andet Menneskes Øren.

Men da hun igjen laa stille med lukkede Øjne, smuk som før, blev han glad ved de Ord, han havde hørt, de gjengav ham paa en Maade Fatningen, skjønt han var lige saa blændet af hende som før, og han svarede:

»Jeg bliver hos Dem.«

Og, efter at have betænkt sig lidt, sagde han hurtig:

»Sig mig, hvad hedder De —?«

»Hvad jeg hedder? — Jeg har faaet saa meget nyt i Dag, maaske ogsaa et nyt Navn — det skulde ikke

undre mig — før hed jeg Elisabeth.« Denne Tale forekom ham uforstaaelig, han blev mistænksom og troede, at hun vilde skjule sit Navn for ham.

»Naar De ikke vil sige mig, hvad De hedder, saa bliver jeg ikke hos Dem —.«

»Jeg hedder —, nej, jeg har jo sagt Dem det, jeg gider ikke tænke paa det gamle Navn mere; kald mig, hvad De selv vil.«

»Det er ikke smukt af Dem. Jeg bliver ikke hos Dem længere.«

Med disse Ord gik han hurtig ud af Stuen; Elisabeth saa' et Øjeblik efter ham, fór sig saa med Haanden over Panden, huskede med en stærk Viljesanstængelse fuldstændig klart, hvor hun var, kastede hurtigt sit Overtøj paa, ilede ud af Stuen, ned af Trapperne, kom ud paa Gaden, tog sig en Vogn og kørte hjem ganske voldsom fortumlet i Hovedet.

V.

Den næste Dag, da Doktoren kom og saa' til Fru Stilling, sagde han i en noget forlegen, dog bestemt Tone til Elisabeth:

»Undskyld Frøken, at jeg gjør Dem en Bebrejdelse. Jeg forstaar, at De som Datter kan være bleven ængstet ved Deres Moders Ildebefindende, skjønt De i det hele langt har overdrevet dets Karakter; men det forekommer mig, at De burde betænke Dem paa uden videre at bryde Husfreden hos to gamle, skikkelige

Folk og derefter at bortfjerne Dem uden saa meget som at sige Tak for den Venlighed, der er vist Dem.»

Elisabeth betragtede Doktoren med et indtrængende Blik og sagde: »De giver Dem jo af med alle Legemets Sygdomme, Doktor Gertz, ikke sandt? Har jeg nogen Sinde voldt Dem Ulejlighed? Har jeg nogen Sinde beklaget mig for Dem? Har De nogen Sinde foreskrevet mig en eneste Skefuld Medicin? Nej, De ryster paa Hovedet. De véd, jeg aldrig har været syg, ikke en Gang i min Barndom. Men, Doktor, se en Gang paa mig, tror De, min Aand befinder sig i samme dorske Tilstand som mit Legeme?

Tror De, den er saa lykkelig, at den ved den mindste Smule Modgang strax gaar hen og forglemmer sig selv og prostituerer sig for Verden? Tror De virkelig, jeg baade er saa naiv og saa hensynsløs, at jeg vil gjøre Skandale i nøgtern Tilstand? Mener De overhovedet, Doktor, at jeg var normal i Gaar?»

»Nej,« sagde Doktoren, greben af den Styrke, hvormed hun udtalte disse Ord, og i det hele taget forvirret ved den store Alvor, hun tog Tingen paa, »man skulde rigtig nok ikke tro det.« (Han kom her til at være ironisk uden i mindste Maade at lægge an derpaa).

»Man skulde ikke tro det! Det siger De med et Smil, som om det var et rigtig godt Svar, De der fandt paa. Hvem tænker De lider mest under Sjælens Rystelser, de Mennesker, der ere i deres Magt, eller de Mennesker, de gaa ud over? — Aa, De bebrejder mig vel noget endnu og har ingen Medfølelse med mig. Jeg vilde ønske, jeg ikke havde svaret Dem

aabent, men affærdiget Dem, da De i Grunden ingen Ret har til at gjøre mig Bebrejdelser.«

»Nej, ikke en eneste Smule,« sagde Doktoren alvorlig og saa' paa hendes smukke, blege, bevægede Ansigt, »jeg maa endda bede Dem om Undskyldning, jeg burde vistnok selv have set og vidst det, De der sagde mig, men jeg kan ikke sige andet end, at det er beklageligt, at et saadant Optrin fandt Sted i et Hus som Winthers.«

»Og hvorfor?« — spurgte Elisabeth spændt.

»Af Grunde, jeg ikke kan sige Dem.«

Efter nogen Tøven sagde hun: »Var den unge Mand, der opholdt sig inde i Værelset hos mig, Husets Søn?«

Doktoren betragtede hende forundret fra Top til Taa. »De var altsaa dog saa normal, at De vidste, han opholdt sig hos Dem — man sagde mig, at De sov hele Tiden.«

»Og deri havde man ikke Uret. Jeg sov, men jeg mærkede dog godt, at han var til Stede. En saadan Tilstand kan vel nok tænkes mulig fra et medicinsk Standpunkt. For Resten vedkommer det ikke Sagen,« sagde hun med Mishag, da hun saa' hans vantro Mine, »jeg spurgte, hvem den unge Mand var?«

»Og jeg siger Dem, at et saadant Koketteri, som De udviste i Gaar, baade er nederdrægtigt og simpelt, og at jeg ikke havde ventet det af Dem.«

Hermed forlod han hende vredt, og hun blev tilbage og saa' efter ham. Hun bed Læberne sammen og følte en Stikken i sit Hjærte. Hun rystede af Harme

og var i et Øjeblik ikke i Stand til at tænke klart. Saadan havde endnu aldrig nogen talt til hende, det var noget andet end Verdens Beundring og Bifaldsmil. Hvor kunde det falde ham ind? Var der Gnist af Sandhed i disse Beskyldninger? — Hun kunde umulig have forklaret noget af alt det, der foregik i hendes Bryst. Kun der var Forsvaret for alt — alt. Misundte man hende maaske den gode Drøm fra i Gaar? — Aflurede man hende de ny Forhaabninger, hun havde følt stige op i sit Hjærte? Skulde hun ikke mere have Tilladelse til at leve og føre Livet, som hun vilde? —

Tungt støttede hun sit Hoved paa sine skjælvende Hænder. I Drømme havde hun i Gaar set en varm, glimrende Skikkelse af sig selv, hun havde hilst dette Billede med Glæde; nu syntes hun ikke, at hun lignede det mere. Hun følte Sorgens og Savnets Vægt fare hen over sit Hoved som Aar, hun blev som bøjet og gammel derved, og havde et Øjeblik slet ikke mere Mod til at leve. —

En saadan Slappelse havde hun end ikke følt den første Dag, hun traadte ind i sine Værelser efter Afskeden med Benedikt.

Denne Slappelse var levende som en Stemme i hende selv, som en kold, formanende Advarer, som en udeltagende Dommer, der gav hende et Godtkjøbsraad, før han dømte hende.

»Benedikt,« raabte hun til sidst, »jeg tror, jeg elsker Dig igjen — Tag mig, tag mig. — ,Jeg kommer med Suk og med Taare'. Ja, Suk og Taare! Bøjet, knækket, som lemlæstet — kunde Du elske mig igjen? Kunde

Du tage mig i Dine Arme? Beskytte mig med Din Lidenskab mod mig selv, skjærme mig med Din Kjærlighed mod hele Livets Lede, værne mig med tusind, tusind hede Kys, saa hverken Drøm eller Sandhed mere fik Magt over mig! Kunde Du det? O, gid Du var her!»

Ja, gid han havde været der — saa var maaske meget ondt blevet forebygget. Men han sad hjemme i sine tungsindige Skove og hørte ikke hendes Stemme, og til sidst hørte hun heller ikke mere selv, hvad hun havde kaldt paa. Hun længtes efter noget ubestemt, men noget, der voldsomt og pludselig kunde rive hende ud af hendes Tilstand. I sin Fantasi hørte hun disse Ord sagt med en urokkelig Bestemthed og med et lynende Udtryk af Vrede: »Jeg bliver ikke hos Dem, naar De ikke vil sige mig Deres Navn.« Men denne Stemme havde ogsaa med en bønlig Klang sagt: »Sig mig Deres Navn.« Og den, der havde sagt disse Ord, havde lige som levet hendes Drøm sammen med hende. Den havde vist afspejlet sig i hans Ansigt, og noget af dens Glød havde vist brændt i de hede Kys, han trykkede paa Sengens Rand, som om han ikke vovede at berøre hendes Legeme, skjønt han attraaede det. Hvad var det dog for en Skjælven og hemmelighedsfuld Glæde, der kom over hende, naar hun tænkte paa denne Mand? Hele Drømmen stod for hende i samme magiske Glans som i Gaar. Hun gjenkaldte sig den, men kunde ikke huske Gangen i den og fik kun Øje paa hans høje, lyttende Skikkelse, hun saa' et Par Øjne, der betragtede hende med en saadan

Lidenskab, at hun maatte lukke sine egne, hun følte hans skjælvende Hænder lægge sig over hendes, og skjønt de ikke berørte dem, var det en brændende Fornemmelse for hende. En varmende, stigende Strøm fór som Ild gennem hendes Legeme, den endte med en heftig Længsel — hvorfor var denne Mand ikke her? — Hun attraaede hans Nærværelse.

»Set fra et medicinsk Standpunkt er vel en saadan Tilstand mulig« — klang det et Øjeblik efter i hendes Indre. Hun lo af sig selv. Medicinen kunde umulig forklare denne Tilstand, der havde ikke været megen Sandhed i hendes Ord, hun havde ikke sovet. Hvorledes kunde hun vel have sovet og dog saa tydelig have følt Virkeligheden? — Hun havde ikke sovet, hun havde ikke drømt, hun havde ikke fantaseret, hun havde levet. »Et Koketteri, der baade er nederdrægtigt og simpelt.« Disse Ord oprørte hende stærkt trods hendes i andre Retninger ophidsede Tilstand. »Blot jeg havde Ord paa Læben for, hvad der foregaar i mit Indre, saa skulde jeg modbevise det.« Hun prøvede derpaa og lod, som om Doktoren var til Stede. — Hun begyndte i en meget høflig Tone:

»Jeg vil ikke nægte, at jeg i Gaar mere var vaagen end sovende; jeg vil heller ikke nægte, at jeg var vidende om meget af det, der foregik i Stuen, men jeg søgte i det hele saa meget som mulig at holde min Bevidsthed borte, da jeg havde en stærk Trang til kun at lade mig lede af min Naturs Indskydelser« —

Saa vilde Doktoren svare:

Det var en meget daarlig Trang. Det er, som

om en Forbryder ikke gjorde ondt nok ved at synde, fordi han mangler Bevidstheden om det rette, men til med lyver for sig selv og andre ved at holde Bevidstheden tilbage.

Og jeg svarer:

»Men Hr. Doktor, jeg havde Trang til Lykke, og jeg havde i lang Tid været ulykkelig; denne Situation fængslede mig, og den forsonede mig et Øjeblik med mit sørgelige Liv.« »Nej,« afbrød hun sig selv, »jeg overbeviser ham ikke. Saa maatte jeg fortælle ham hele mit Liv, lige fra mine Daarskaber hin Aften, indtil —. Ja og saa vilde han maaske dømme mig langt værre.«

Saa satte hun sig hen til Skrivebordet og skrev to Undskyldningsbreve, det ene til Winthers, det andet til den ubekjendte Helt. Det første var en almindelig Undskyldning med en nogenlunde rimelig Forklaring om en stærk Nerveaffektion og til sidst en Tak for den Venlighed, der var bleven vist hende; det andet fik en meget besynderlig Karakter, da hun kom i en mere og mere exalteret Stemning, alt eftersom hun skrev. Hun besluttede at lade, som om hun ikke havde bemærket hans Opførsel mod hende.

Det lød saaledes:

Min Herre!

Efter hvad jeg hører, var De i Gaar saa god at tage Dem af mig under mit Ildebefindende. Jeg maa først og fremmest bringe Dem min Tak herfor og dernæst i det hele beklage det passerede. Man er ikke altid Herre over sig selv, men giver efter, ikke

... alene for Legemets Skrøbeligheder og Lidelser, men ogsaa for Aandens sygelige Indskydelser og Affektioner, man er afhængig af sin Fantasi og sine Drømme. Dette haaber jeg, De forstaar.

Jeg husker, at De i Gaar bad mig om at sige Dem mit Navn, og den Maade, hvorpaa jeg svarede Dem, forbavsede Dem og stødte Dem uden Tvivl. Men atter her maa jeg bede Dem om at forstaa mig; jeg havde ikke Lyst til at mindes hele mit tidligere Liv, og selv mit Navn forekom mig lige saa kjedeligt som alle de dagligdags Erindringer. Men til Gjengjæld vil jeg nu spørge Dem: hvorfor lagde De saa megen Vægt paa at faa det at vide? De kjendte mig jo ikke, og det var et rent Tilfælde, at vi traf sammen.

Af Doktor Gertz har jeg erfaret, at hele min Opførsel har vakt Mishag i deres Hjem, det gjør mig ondt, jeg vilde gjerne søge at retfærdiggjøre mig for Deres Familie, men mest dog for Dem, da jeg syntes, at De tog mest Del i min Skæbne. Men hvorledes skulde jeg bære mig ad hermed — jeg kom da til at fortælle Dem saa meget om mig selv, at det uden Tvivl vilde trætte Dem.. Jeg vil kun sige: hvis De taler med Doktoren, vil De gjøre en god Gjerning ved ikke at betragte mig i det samme Lys, som han gjør, men nu kommer det jo an paa, hvilket Indtryk De selv har faaet af mig.

Dog, jeg holder mig stadig uden for en Ting, jeg egentlig havde bestemt ikke at omtale for Dem, men som dog stadig paatrænger sig mine Tanker. Hvorfor skal jeg skjule for Dem, at jeg meget godt næsten

hele Tiden mærkede Deres Tilstedeværelse i Gaar, ja at De paa en ganske særegen, for mig uforklarlig Maade, blev indvævet i mine Drømme? Kun sjælden hænder det, at et Menneske, man ser første Gang, paa denne Maade kommer i Forbindelse med ens inderste Tanker, og et saadant Sammentræf kan ikke være uden Betydning. Misforstaa mig nu ikke — jeg gjør Dem her ingen Tilstaaelse, men Sagen forekommer mig for vigtig og ualmindelig, til at jeg uden videre skulde lade den dø hen.

De forundrer Dem maaske over min Aabenhjærtighed, men atter her maa Omstændigheder, De ikke kjender, undskylde mig, jeg har i saa lang Tid savnet al Tillokkelse ved Livet, at jeg, da jeg nu har fundet noget, der interesserer mig igjen, ikke kan lade være at vise min Glæde over det.

Her siger jeg Dem mit Navn, disse Ord ere fra
Elisabeth Stilling.

Under Brevet stod der: »Honny soit qui mal y pense«.

Dette lille, halvt naive, halvt fint udspekulerede Brev modtog Rolf om Eftermiddagen. Hun havde lagt det inden i Brevet til Winthers og havde kun skrevet deri: Hermed følger et Brev til den Herre, der var hos mig i Gaar.

Rolf forstod ikke meget deraf, men han læste det med en feberagtig Utaalmodighed og Glæde og gjentog, da han var færdig dermed, kun tre Gange halvhøjt for sig selv: »Elisabeth, Elisabeth, Elisabeth.«

Efter at han et Øjeblik havde beruset sig i dette

Navns Klang, sprang han hurtig op, greb sin Hat og Frakke og gik hen til Doktor Gertz, der benyttede en Time efter Middagen til at studere i.

Doktoren gik ham i Møde og bemærkede strax, at han var usædvanlig bleg og febrilsk og fór uvilkaarlig sammen, da han i en Tone præget af den voldsomste Harme fast lagde Haanden paa hans Skulder og sagde: »Hvad har De vovet?«

Doktoren beroligede sig et Øjeblik med at tænke paa, at han var omgaaedes med et galt Menneske før og sagde temmelig venlig:

»Sæt Dem ned, jeg vil gjerne høre, hvad jeg har vovet.«

Trods al sin Umage kunde han dog ikke bevæge sig selv til at smile. En virkelig, stærk, sjælelig Bevægelse hos en anden gjør uvilkaarlig et dannet Menneske alvorligt og sympathetisk, selv om denne Bevægelse uretfærdig vender sig mod ham selv.

»Hvad De har vovet,« raabte Rolf, medens hans Stemme dirrede af Vrede, »det véd De atlsaa ikke! De har vovet at omtale mig og mine Meninger angaaende den Dame, der stod under min Beskyttelse i Gaar, under min Beskyttelse, forstaar De mig rigtig?«

»Nej, ganske ærlig talt, ikke rigtig,« svarede Doktoren uforfærdet, »men det gjør jo heller intet til Sagen,« tilføjede han alvorlig. »Maa jeg som erfaren Mand give Dem et godt Raad — tænkt ikke mere paa den unge Pige, der nu sætter Deres Tanker i saa stærk Bevægelse, hun vil kun gjøre Dem ulykkelig og De hende.«

»Saa De tror, Doktor Gertz, at jeg lader være med at tænke paa hende, fordi De raader mig dertil — at jeg for det første vil lade være med at tænke paa hende, at jeg for det andet kan lade være med at tænke paa hende? Hvad i al Verden berettiger Dem til blot at tale en eneste Stavelse med i den Sag? Nej, siger jeg Dem: hvis De vover —«

»Aa, hold op,« afbrød Doktoren ham, »jeg vover intet, det er Dem selv, der vover. Men for Resten kan I begge fortjene Eders Skjæbne. De bilder Dem ind, at De kan beherske Verden med Deres Tøjlesløshed og vanvittige Lidenskaber, hun med sit Koketteri. Det vil blive et artig Sammenstød. Jeg har længe lagt Mærke til disse to egenmægtige Skabninger, jeg har set Eder skyde Rødder, hver især, jeg har set Eder vegetere og tage til i Livskraft. Hun har nu faaet et Stød af Livet, men det har ikke hjulpet. — Paa Dem, Rolf, hjælper Stødet nok. — Egenlig,« tilføjede han og kløede sig bag Øret, »gjør det mig alvorlig ondt for Eder begge, thi der er meget godt paa Bunden af Eder. —«

Rolf hørte ikke længere efter. Vreden, der et Øjeblik var brust op i ham, var nu forbi. Dens Anledning, det Menneske, den var gaaet ud over, var ham med ét lige saa ligegyldigt som alt andet. Mørkningen faldt paa; paa den Tid var det, at hun i Gaar var kommen til ham, det var, ligesom om dens Skygger talte, som om dens Fred bragte Minder med sig. Nu følte han først rigtig, hvor lykkelig han havde været i Gaar, den hele Dag havde han haft en fortærende Længsel, en raadvild, fantastisk

Lidenskab over sig, nu kom for første Øjeblik Erin-
dringen med hele sin Berusning. »Til hende,« lød
det i hans Tanker, »hun har jo kaldt paa mig!«

VI.

Et Øjeblik efter stod Doktoren alene; han havde
Indtryk af, at han i disse fem Minutter havde været
sammen med et galt Menneske; han stod tom og forstemt,
som den, der véd, at hans Ord have været spildte, som
den, der ser Ting, der ere ham inderlig imod, være i
Gjærde uden at kunne forhindre dem. Doktoren var en
overordenlig rettænkende og strængt positiv Mand, han
havde set baade Elisabeth og Rolf voxe op og havde
stadig haft Sympathi for den sidste, medens han af
og til nærede Mistanke til den første. Han anede
langt mere end nogen anden, hvilket Krater der vilde
sprænges, naar Lidenskaben en Gang vaagnede i et Hjærte
som Rolfs; han troede, Elisabeth havde Hemmeligheder,
hun helst burde skjule, og han ansaa' hende ligefrem
for en farlig om end ingenlunde fordærvet Kvinde.
Skjønt begge disse Omstændigheder syntes ham mislige
nok i en Kjærlighedshistorie, kunde det endda have
været det samme, naar han ikke havde haft Forudfølelsen
af en alvorlig Tragedie, der forestod dem begge ved
denne Lejlighed. Det var, naar det kom til Stykket,
to unge Mennesker, der stode ganske alene, ingen vilde
lægge dem Hindringer i Vejen, begge to vare lige

extravagante, de vilde ikke standse paa Halvvejen, de vilde spille Tragedien helt ud.

Han sukkede dybt ved denne Tanke, saa' paa sit Ur, hans Arbejdstime var forbi, lod spænde for sin Vogn, og medens han kørte hen til sine Patienter, bevægedes han uophørlig af mørke Tanker angaaende disse to unge, besynderlige Menneskers Skæbne.

Elisabeth havde ventet Rolf lige fra det Øjeblik, hun havde sendt ham Brevet; hun kunde ikke nægte det for sig selv, det havde været en Opfordring til ham om at komme. Hun var bleven noget rolig og nøgtern i Ventetiden, hun havde endogsaa et Par Gange ønsket det hele usket, men hun var dog ganske fattet; nu var der begyndt, nu maatte der fortsættes, det hele blev rimeligvis ikke andet end et løst Bekjendtskab. Og hun var taabelig nok til at berolige sig selv med Tanken om, at det dog var en Smule interessant, at et Bekjendtskab i Hverdagslivet var blevet stiftet med lidt Romantik, der var Bekjendtskaber nok uden det; Gud véd, hvad Enden blev paa dette her?

Saadanne Tanker avler Sjælen, naar Indsatsen er usikker, og naar den egenlig frygter en Fare, men dog ikke har Energi nok til at bryde af. Der indtræder lidt efter lidt paa Grund af en vis Slappelse indenfra og paa Grund af en Stilstand i de ydre Forhold en mærkelig Ligegyldighed lige over for det, man før knyttede de største Forhaabninger til, man lader det kun ikke dø hen, fordi man har den tarvelige Trøst: hvad kan det i alle Tilfælde skade, at det sker? En højst prosaisk Tilstand, der kun behøver et lille Vink

fra Yderverdenen for at synke tilbage i sit Intet og give Plads for den umotiverede Glæde, der skabes ved, at Haabet paa ny fødes, og Faren synes at fly.

Hun blev dybt bevæget, da hun saa' Rolf træde ind; den samme Ild, som hun havde følt strømme igjennem sig ved Mindet om ham om Formiddagen, følte hun nu atter, hun gjenkjendte ham øjeblikkelig, nu kunde hun mærke, at hun ikke alene dunkelt, men ganske tydelig havde set ham i Gaar. Hun bekæmpede sig ganske overordenlig ved disse Tanker, hun frygtede sig selv og Udbrud fra sig selv, men hun sagde med den roligste og naturligste Stemme af Verden:

»Maa jeg nu byde Dem velkommen i mit Hjem. I Dag er jeg ganske vaagen og ganske rask; nu vil det være morsomt at tale om den overstandne Sygdom med — Sygevogteren, eller hvad skal jeg kalde Dem — hvad er Deres Navn?«

»Lanner.«

»Det er et Navn, der kan vække muntre Minder. Naa — i Dag ser De ikke saa vred ud, som da De forlod mig i Gaar? Var De virkelig vred?« spurgte hun smilende.

»Nej — naar jeg er vred, bærer jeg mig ganske anderledes ad.«

Han stod hele Tiden op under denne Samtale, skjønt hun dog havde sat sig og skubbet en Stol frem til ham. Hun lagde Haanden paa sit Hjærte, det bankede, saa hun næsten var bange for, at han skulde høre det. Hun maatte have noget at sysle med for ikke at gaa helt i Staa, snart klemte hun

Hænderne fast om Livet, snart sled hun med krampagtig Iver i sin flettede Guldurkæde, snart beskrev hun med Fingeren smaa Cirkler paa den blanke Marmorbordplade, hun sad ved, saa fik hun noget at gjøre med at slette Sporene ud med sit Lommetørklæde; hun ønskede, han skulde sige et eller andet, hvad det nu kunde være.

Men han selv var ikke i meget bedre Forfatning. Der var en bestemt, kølig Venlighed og en afgjort Tilbageholdenhed i hendes Væsen i Dag — han syntes ikke mere, at hun kaldte paa ham, og han spurgte sig selv, om det var den samme Kvinde, han havde været sammen med i Gaar. Ja, det var det dog, thi hun udøvede det samme Trylleri paa ham, hun var næsten endnu smukkere; den ophidsede Stemning, i hvilken han i Gaar havde været ved hendes Nærværelse, var endnu stærkere i Dag. Dog var han samtidig hermed tung og tavs, der var ikke en eneste Tanke, der faldt ham ind, hans Fantasi skabte ikke et eneste Billede. Han var kun i Stand til at svare paa, hvad hun spurgte om; i Gaar vilde han bedre have kunnet sagt noget selv.

Til sidst fik han dog disse Ord frem i en temmelig naturlig og ugenert Tone:

»De havde ikke behøvet at skrive til mig for at undskylde Dem, De behøvede heller ikke at frygte for, at jeg vilde høre paa Doktors Snak; bar De Dem galt ad i Gaar, bar jeg mig vist end værre ad — det gjælder jo altsaa i det hele ikke om at undskylde hinanden —«

»Nej, men om at forstaa hinanden,« faldt hun ham hurtig i Talen og sendte ham et indtrængende Blik.

Han saa' forbavset og spørgende paa hende, disse Ord lode næsten som en Tilrettevisning, i Virkeligheden var det kun en Udflugt, som hun hittede paa for at berolige sig selv i Øjeblikket.

»Ja, jeg bryder mig egentlig ikke om at blive forstaaet,« sagde Rolf rolig — »det vil sige,« tilføjede han, da han mødte hendes smukke Øjne, der klart og udspejdende hvilede paa ham — »jeg har ikke brudt mig om det i Almindelighed, det har været mig ganske ligegyldigt; men der gives Undtagelser,« sagde han og kastede et bange, næsten mørkt Blik paa hende.

Hun undgik dette Bliks tungsindige Glød og sagde:

»Nej, der gives vist ingen Undtagelser for Dem, jeg tror det ikke. Selv om De mener det eller nogen Sinde kommer til at mene det, tager De vist Fejl. — Har De ikke Lyst at hilse paa min Moder?«

Hun frygtede denne Samtale, der, hvorledes de end drejede den, altid vilde komme tilbage paa dem selv. I en tredjes Nærværelse maatte Terrænet uvilkaarlig udvides, der kunde hun dog maaske finde sig selv igjen uden at give Slip paa ham.

Han indvilligede; det var ham omtrent ligegyldigt, hvad der passerede, naar han kun var sammen med hende. Han troede ikke, at han kom videre, og han forbandede i Dag mere end nogen Sinde den tunge Kraft i hans Natur, der forekom ham uanvendelig i Virkeligheden. Han kunde hverken finde Ord for sine

Tanker eller Udtryk for sine Følelser, han syntes, at han maatte se stupid ud.

Den ikke ret store Stue, han traadte ind i, havde et meget komfortabelt Præg. Det var egentlig et dagligt Opholdsværelse, men paa Grund af Fru Stillings svagelige Tilstand var den halvt om halvt omdannet til Sygestue. Der var tændt dæmpede Lys, de lange, uldne Gardiner vare opløste og bleve holdt sammen af tykke Silkesnore med lange Kvaster, saa at Dagslyset helt blev holdt ude. Paa Gulvet faldt deres Folder ned paa et tykt Tæppe med lysegraa Bund isprængt med smaa blegrøde og mørkerøde Rosenknopper. De lette, buede Møbler hvilede magelig og indbydende paa denne Grund, alt var af temmelig mørkt Træ, og, hvor som helst de kunde anbringes, var der Tæpper og Skamler i Broderier af et blidt, dæmpet Skær, der virkede mildt og behageligt paa Øjet. Tapetet var holdt i et fløjsagtigt mørkerødt, og ved hver Vinduespille — Værelset var paa tre Fag — var der et Spejl med sort, ibenholtsagtig Indfatning og Konsol, hvorpaa der stod to høje, porfyrlignende Vaser og spejlede sig.

I denne Stue med dens Stilhed, dens dæmpede Belysning og elegante Monotoni følte man, at Nervøsiteten ret kunde række og strække sig. Uden at forstyrres af Yderverdenen kunde den lytte til sine egne overspændte, halv romantiske Indfald og synke hen og begrave sig i sine stille, matte Lidelser med en Art Velbehag. Fru Stillings Liv bestod væsenlig i om Formiddagen at begive sig fra Sovekammeret ind i dette Værelse og om Aftenen fra dette Værelse ind

i Sovekammeret; her sad eller laa hun hele Dagen paa Sofaen og døsede med en Bog eller et Sytøj i Haanden og var i den senere Tid i en stadig Uro med Hensyn til sin Datter, en Uro, der paa ingen Maade gjorde hende mere energisk og livlig end før, men som tvært imod end stærkere angreb hendes Nerver og gjorde hende mere mat og mere stillesiddende, end hun havde været i Forvejen. Saaledes var hun bleven efter at have været et forkjælet Barn (en af Datidens største Skjønheder) og en forkjælet Hustru. Efter sine Forældres og sin Mands Død, der fulgte med korte Mellemrum, var det forekommet hende, at al Kjærlighed og Æmhed var svunden af Verden, hun havde følt sig usigelig forladt og hjælpeløs, og hun, der, medens andre puslede om hende og lagde alt for hendes Fod, havde været frisk og smilende som en ung Rosenknop, sank nu sammen som en vissen Blomst og begravede sig i sin egen Skygge. Den eneste Fordring, hun endnu havde til Livet, var Ro, den eneste Følelse, der endnu luede i hendes Bryst, var en ubetinget Kjærlighed til og Beundring for sin Datter og alt, hvad hun foretog sig.

Efter at Elisabeth først havde banket tre smaa, fine Slag paa Døren og en sagte, klagende Stemme havde svaret: »Kom ind,« traadte hun og Rolf over Dørtærskelen.

Rolf følte sig øjeblikkelig ubehagelig berørt, da han bemærkede denne tunge, elegante Atmosfære, der aabnede sig for ham, han gjorde et lille Tilbageskridt, men Elisabeth lod til at have forstaaet ham, thi hun

greb ham fast om Armen med megen Livlighed og Naturlighed og raabte: »Ingen Retraite.« Dette lille Udbrud bragte ham i godt Humør, og han sendte hende et af disse milde, kraftige, glade Smil, der vare ham saa egne, og som saa sjældent viste sig hos ham, et af disse Smil, der altid bragte Folk til at holde af ham. Elisabeth følte den samme Sympathi.

»Tal ikke for højt og vær lidt venlig,« bad hun ham sagte, »De vil gjøre mig en Tjeneste derved, min Moder bliver ellers forskrækket for Dem.« Det var, som om et Barn bad ham, og som om han selv var et Barn, da han smilende nikkede sit ja.

»Har Du Lyst til at snakke lidt med mig i Aften, Moder?« sagde Elisabeth i en usædvanlig mild Tone, »jeg bringer en Gjest med mig, det var den Herre, der i Gaar tog sig af mig, da jeg var syg. Hr. Lanner. Min Moder,« præsenterede hun. »Det var smukt af ham, ikke sandt? Synes Du ikke? Rigtig venligt,« blev hun ved, førend Fru Stilling fik Tid at svare. »Han er saadan en stille, paalidelig Sygevogter, at selv Du kunde være tilfreds med ham. Og det hører der meget til, det er en stor Ros for Dem,« henvendte hun til ham.

Denne muntre Tone klædte disse blege Kinder vidunderlig smukt; Fru Stilling var som himmelfalden, hvor længe var det ikke, siden Elisabeth havde talt saaledes.

»Ja,« sukkede Fru Stilling, der trods sin Glæde ikke kunde overvinde den Lyst, hun altid nærrede til at beklage sig lige over for et »nyt Menneske«. »Du

har Ret, det hører der meget til. Ak, Hr. Lanner, det er grusomt at lide. Er De slet ikke nervøs?»

Saa vel Elisabeth som Rolf kom til at le. Dette Kæmpehoved, dette brede Bryst, disse muskuløse Arme og Ben, disse klare Øjne og disse skinnende hvide Tænder talte kun om Sundhed og Kraft og syntes slet ikke at have noget at bestille med Nerver. Det hørte der en fastgroet Nervøsitet til ikke at opdage!

»Ja, Ungdommen, Ungdommen,« sukkede Fru Stilling atter, uden i mindste Maade at blive fornærmet, »den er stadig parat til at anse sig selv for saa stærk! Jeg vil ikke nægte, De ser meget rask ud, Hr. Lanner, og det er ikke for at mistrøste Dem, men De skulde have set mig i mine unge Dage.«

— Atter sukkende viste hun op til et stort Billede over Sofaen af hende selv i hendes Brudedragt. »Synes De, denne Skygge her paa Sofaen ligner dette?»

»De ligner dette Billede meget, Frøken Stilling,« udbrød han i Stedet for at svare. »Hør, véd De hvad, De maa aldrig blive saa syg som Deres Moder.«

Hun saa' paa ham med et smerteligt Blik, hun følte, at hun var end mere syg. Rolf blev bange, hun var saa bleg hele Tiden. Var hun ikke ung? Var hun ulykkelig? Eller elskede hun ham? Var hun maaske opfyldt af samme fortærende Brand som han? Pressede Ordene sig sammen i hendes Strube? Længtes hun efter Stilheden, Drømmen, Kjærligheden fra i Gaar? Følte hun sig hjemløs, trængte hun til ham, kaldte hun paa ham?

»De maa ikke blive saa syg som Deres Moder,« gjentog han bange og bedende.

Elisabeth bed sig i Læberne for at holde sin Bevægelse tilbage.

»Ja, ikke sandt, Hr. Lanner, Elisabeth er slet ikke rask, De skulde have set hende for et Aar siden,« sagde Fru Stilling.

»Tys,« hviskede Elisabeth ængstelig, hun var bange for Hentydninger, skjønt Moderen dog slet intet vidste. »Der er ingen Ting at lægge Skjul paa,« blev Fru Stilling ved med adskillige sejge Suk, »Verden, den slemme, slemme Verden, der berøver os det kjæreste, har været ond mod hende og berøvet hende noget: hvad det er, véd jeg ikke. Hun har ingen Fortrolighed til mig, jeg gamle, syge Stakkel.«

»Men hvad i al Verden kan have været Dem kjært?« spurgte Rolf og betragtede Elisabeth med forundrede og harmfulde Blikke.

Elisabeth svarede ikke, men søgte at banlyse sine Minder.

»Vi have alle noget kjært, Hr. Lanner,« blev Fru Stilling ved, »hvad enten det er Mennesker, Illusioner eller Drømme, vi miste det alle — alle.«

»Saa sker der jo ingen Uret,« sagde Elisabeth med et temmelig uheldigt Forsøg paa at være munter.

»Intet af det, vi elske, skulle vi miste,« sagde Rolf med et pludseligt Udraab.

Fru Stilling fór sammen, blev bange og spurgte stille og slæbende:

»Drikker De The med os, Hr. Lanner?«

VII.

Rolf længtes efter et helt nyt Liv denne Aften. Hver Gang han mærkede en ubestemt Utilfredshed, hver Gang han ikke følte sig hjemme, hvor han var, hver Gang han havde Lyst til at flygte og dog var bunden, hver Gang han maatte holde de Ord tilbage, der laa ham paa Tungen, hver Gang han maatte anvende al menneskelig Magt for at beherske sig, formede hele Livet sig for ham som et Kaos, han saa' for første Gang, som et Kaos, han egentlig stod helt udenfor, men som dog paatrængte sig ham, og som af ham krævede Vilje, Ro og klare Tanker, hvis han ikke selv skulde gaa under i dette. »Hvem forbød ham,« spurgte han i enkelte Øjeblikke sig selv, »med Magt at tiltvinge sig det, han egentlig attraaede? Havde han ikke Vilje, ikke stærke Arme, ikke dristige Beslutninger?« I disse Øjeblikke var der noget vildt i hans Miner som i hans Tanker, og han knyttede uvilkaarlig Hænderne. Men alt, hvad han fandt paa, vare dødfødte, afmægtige Projekter; han kom til at tænke paa Parablen om Kongen, der med al sin Magt ikke kunde glatte en Fold i et Papir, frembragt af en Negl, Kraften forekom ham da som en Biting, han lo den ud i sine Tanker. Alle Hindringer fra Yderverdenen, alle Hindringer i ham selv blev samme vilde, kaotiske Masse, som han afskyede, som han næsten følte som sin personificerede Fjende.

Han saa' paa Elisabeth med et skjælvende, næsten smerteligt Velbehag. Undertiden forekom det ham,

at hun var en endnu større Fjende, undertiden lyste hun imod ham som en Frelser, der ved sin egen Klarhed, Skjønhed og Ro vilde hjælpe ham ud af Forvirringen; i saadanne Øjeblikke vilde han gjerne have talt med hende alene, ikke netop om Kjærlighed, men alvorlig, fortrolig. Naar hendes mørke Øjne hvilede paa ham med Interesse, syntes han at føle, at hun forstod ham og gjennemskuede ham, og denne Følelse gjorde ham godt, men et Øjeblik efter kunde hun se ligegyldig og kold ud, og han blev vred paa hende og havde Lyst til at afvriste hende Venlighed og Sympathi. Saaledes havde han endnu aldrig tænkt paa noget Menneske, og han var sig det bevidst. Han følte, at store Kræfter bevægede sig i hans Sjæl, han havde en Forudanelse om et eller andet vulkansk Udbrud i sig selv, som han ikke kunde standse. Mærkelig nok! Elisabeth levede ogsaa denne Aften i hans Nærhed under denne trykkende, hemmelighedsfulde og storslaaede Forudfølelse. Luften var som fyldt med noget overordenlig, skjønt hele Scenen kun foregik i den hjemlige Dagligstue, skjønt de drak The og talte om Nerver, Følelser og Stemninger, skjønt hendes Moder næsten hele Tiden førte Ordet, skjønt hun i lang Tid i mange Henseender ikke havde befundet sig saa vel som denne Aften.

Mange Gange vovede hun ikke at se paa ham, hans Træk forekom hende saa smukke og kraftfulde, at hun frygtede for at betragte ham for længe og med for megen Interesse.

Der var en, der en Gang havde sagt hende, at

hun havde en naturlig Ømhed i sit Blik; den forekom det hende, maatte hendes Øjne mere end nogen Sinde udtrykke denne Aften. Hun ønskede at være en anden end den, hun var: hans Søster, hans Veninde, hans Hustru, eller et eller andet, der bragte hende i fortroligt Forhold til ham. Hun holdt saa meget af ham, men vovede ikke at tilstaa det for sig selv eller hengive sig til denne Tanke. Hun troede ikke paa sig selv; hun ønskede at have en naturlig Ret til at tale til ham i en kjærlig Tone.

Hun bed sig i Læberne og pressede sin Mund sammen, naar han søgte hendes Øjne og nærmede sig hende; hun undgik hans Blik og trak sig tilbage. Hun vidste slet ikke, hvorfor hun gjorde det, da hun ellers plejede at følge sine naturlige Indskydelser, men hun følte ligesom hemmelige Forpligtelser, omtrent som om hun kunde have været gift med én Mand og ikke turde vove at gjengjælde en andens Kjærlighed. I Tankerne fremmanede hun alle sine Interesser, sine Digterværker, sine Kunstværker, sine Idealer, for at de kunde staa hende bi i denne indre Kamp, ja, det gik saa vidt, at hun tog sin Tilflugt til sit eget Livs Minder — alt lige forgjæves. Hun følte hans lidenskabelige Blik hvile paa sig, selv om hun undgik hans; hun saa' hans mandige, kjærlige Smil, hun drømte sig i hans kraftige Arme.

»Styrken, Styrken,« sukkede det i hendes Sjæl, »det er den, vi Kvinder mest maa bøje os under. Den har det største Trylleri for os.« Og skjønt hun egentlig ikke havde set et eneste Træk af ham, der

gav hende noget bestemt, energisk Indtryk af hans Karakter, syntes hun, hele hans Væsen aabenbarede sig i alt, lige saa vel i de Ord, han sagde, som i dem, han ikke sagde. Hun fulgte hans Bevægelser, der var Udtryk i hver eneste af dem, de henvendte sig alle til hende. Hun kunde ikke rumme de Tanker og Følelser, hans Nærværelse fremkaldte hos hende, de strømmede undertiden ligesom ud af hendes Væsen, hun tabte dem af Hænde, de omgav hende, hun stirrede ned i dem, undertiden bleve de til slet intet.

Midt under denne spændende Tilstand kom, lige som en Hund i et Spil Kegler, Doktor Gertz for at se til Fru Stilling, der satte Pris paa hans Nærværelse en to, tre Gange om Dagen. Han traadte altid ind uden at lade sig melde, og Elisabeth fik en Fornemmelse, som om hun blev stukken af en Bi; Rolf følte sit Blod stige til Hovedet og havde Lyst til at kaste ham paa Døren. Elisabeth tilkastede ham dog strax et Blik, der bad ham om Tavshed og fuldstændig Ro, og hun lod det saa længe hvile paa ham, til hun fik et Svar: et Ja.

Doktoren hilste dem begge alvorlig, hans Hilsen blev knap gjengjældt, men Fru Stilling udbrød strax:

»De kan ikke tro, kjære Doktor, hvilken herlig Aften jeg har tilbragt. Jeg føler mig saa overordenlig vel; Elisabeth har været hos mig hele Aftenen og bragt saa overordenlig behageligt Selskab med sig. Jeg føler mig aldeles oplivet, forfrisket — hvor de unges Selskab dog virker godt!«

Doktor Gertz svarede ikke paa denne Replik, men

gik lige hen til Elisabeth og sagde høflig, men meget koldt til hende:

»Maa jeg gjøre Dem en Undskyldning for mine Ord i Formiddags; jeg burde ikke have talt saa uforbeholdent til Dem, og De burde ikke have været saa oprigtig mod mig.«

Disse Ord havde til Hensigt at forstemme og advare, thi den gode Mand skar Tænder ved at se, hvor vidt Sagerne allerede vare skredne frem, og han forargedes dobbelt ved at høre Tale om en Venlighed, Elisabeth mod Sædvane havde vist sin Moder, en Venlighed, som han var overbevist om, var forstilt.

Ordene forfejlede ikke deres Virkning, hverken paa Elisabeth eller paa Rolf (den sidste skimtede langt mere bag dem, end der i Virkeligheden var), og Elisabeth svarede med iskold Ro, dog ikke uden indvendig Angst og Harme:

»Hvis jeg har været oprigtig mod Dem, var det mod min Vilje, jeg er ligesom De beredt til at tage Oprigtigheden tilbage.«

Doktoren bukkede og vendte sig om til Fru Stilling, der uden at ane noget spurgte ham, om han ikke syntes, at Elisabeth saa' ualmindelig godt ud i Aften.

»Jeg finder, man beskæftiger sig temmelig meget her med Husets enkelte Medlemmer,« udbrød Rolf harmfuld ved dette Spørgsmaal; han kunde ikke lide at høre Elisabeths Navn stadig blive nævnet omkring sig.

Fru Stilling saa' yderst forbavset ud, men Doktoren sagde rolig:

»Finder De virkelig, Hr. Lanner? De har dog vist næppe haft megen Lejlighed til at være i dette Hus og se, hvor lidt man bekymrer sig om hinanden. Det er en hel Sjældenhed, at Frøken Stilling underholder sin Moder.«

»Doktor,« bad Fru Stilling, »jeg svage, syge Stakkel, hvor skulde hun? — Har jeg ikke saa tidt bedt Dem aldrig at omtale —«

»Nej, virkelig,« udbrød Elisabeth, som om alt dette morede hende, hun havde kun til Hensigt at stoppe Doktorens Mund, hun følte, den kunde gjøre Skade — »se, det er jo en hel Intrige, jeg er uvidende om, — Doktoren foreholder min Moder, hvilken slet Datter jeg er, min Moder sluger dette som en eller anden bedsk Pille, Doktoren rækker hende, til sidst beder hun om Naade for mig, Doktoren tilsteder denne Naade, men en Gang maa Sandheden dog frem. — Et vilde være mig meget kjær, om disse Forhandlinger kunde gaa for sig i Stilhed som hidtil —«

»Ja, ja,« sagde Doktor Gertz fast besluttet paa ikke at give tabt. »De er ikke saa rolig, som De lader, Frøken Stilling. Dette Overmod —«

»Overmod,« raabte Fruen i et Anfald af Henrykkelse, »hvem er ikke overmodig i sin Ungdom! Hvem tør misunde Ungdommen dette Overmod, kjære Doktor? Ikke De, ikke jeg — vi ere gamle, vor Rolle er udspillet.«

Elisabeth følte med Taknemmelighed, hvor meget hendes Moders godmodige Pjatteri hjalp hende, og hun sagde til Rolf uden at turde se paa ham:

»Hvad mener De om denne Strid, Hr. Lanner?«

Han svarede hurtig, henvendende sig til Doktoren: »Jeg er overbevist om, at De, Doktor Gertz, skjuler en Hensigt i Deres Angreb mod Frøken Stilling. Deres Angreb ere mig for Resten aldeles ligegyldige.«

»Men saa ti dog,« raabte Elisabeth og holdt sig for Ørene, »De tager denne Sag altfor alvorlig, De tror godt om mig, ikke sandt?« sagde hun venlig og fæstede et spørgende Blik paa Rolf.

»Jeg har jo allerede én Gang sagt Dem,« udbrød han lidenskabeligt — »at denne Persons —«

»Nok, nok — det er mig nok,« sagde hun hurtig, »døm mig kun ikke for strængt — det vilde jeg egentlig bede Dem alle om,« tilføjede hun med et bedrøvet Anstrøg, hun følte sig urolig og som angerfuld over et eller andet.

Og hun gik hen til sin Moder, tog hende i begge Hænder og klemte dem saa stærkt, at Fruen maatte undertrykke et lille Skrig: »Er jeg virkelig saa slem imod Dig, Moder, og har Du virkelig nogen Sinde været vred paa mig? Svar mig paa det, jeg vil gjerne vide det.«

Rolf gav sig til at le. »Det havde jeg ikke troet, det havde jeg ikke troet,« mumlede han, lo atter, rejste sig op og vilde gaa, men satte sig igjen ned. Han følte dette Kaos fra før summe i sit Hoved, han mærkede en Art Mishag, som om Stuen var fuld af vrede, fjendtlige Ansigter, der stirrede paa ham, han saa sig led paa Doktoren og Fru Stilling, hadede i dette Øjeblik Elisabeth og foragtede sig selv. Han kunde ikke længere beherske sig, men kunde dog ikke

længere finde en Grund til sit Raseri, ja ikke en Gang et Ord, der var et Udtryk for den. Denne Gruppe: Elisabeth holdende sin Moders Haand, bøjet hen over hende, med et ømt, taarefyldt Blik, forekom ham som et Kunstværk, som han havde Lyst til at knuse med en Sten, og han følte en Smerte derved, der bragte en bitter Latter paa hans Læber.

Denne smertefulde Lyd kaldte Elisabeth tilbage til ham, hun vendte sig om; saa' ham sidde bøjet med Hovedet mod Knæet og slap bange og vildt sin Moders Hænder. Hans Heflighed, hvis Aarsag hun knap forstod, havde en elektrisk, bedøvende Virkning paa hende; i denne Latter var der som et Kor af Bebrejdelser mod hende. — Det var forfærdeligt: Hvor hun vendte sig hen, disse Anklager, disse Stemmer, der lamslog hendes Vilje, disse hemmelighedsfulde Magter omkring hende, der ikke tillode hende et Øjeblik Hvile. Han krævede noget af hende, det var sikkert, hun havde Skyld ogsaa mod ham, hun følte Stenen, han slyngede imod hende.

Der var dog stadig en Magt, der tvang hende hen imod denne Mand, hun vilde være disse heftige Fordringer, dette Raseri nærmere og nærmere, hun havde Lyst til at knuses under Stenen.

Hun stillede sig ved hans Side, og da han hævede Hovedet, saa' han hendes Ansigt, bevæget, betaget, rettes imod ham, og han følte Fred og Frelse og Forudfølelsen af en uendelig, erotisk Tilfredsstillelse. Hans Øje hvilede længe paa hende. Det havde en gylden, straalende Glans. Hans rige, lokkede, guld-gule Haar faldt ned over den frejdige, aabne Pande,

de forenede sig nede ved Halsen med det yppige, krøllede Skjæg, han aabnede sin Mund med de skinnende hvide Tænder i denne Forudfølelse om Lykke, — han lignede en af Oldtidens salig drømmende Helte. Doktoren saa' hen paa ham, han havde aldrig forekommet ham saa smuk, saaledes præget af et aandigt Udtryk. Han fortrød halvt om halvt, hvad han havde gjort, og vilde ikke længere vække Nag i hans Hjærte. Han forstod, at der er visse Følelser og Lidenskaber, der i sig selv besidde en absolut Gyldighed, selv om Livet vil skuffe dem, og selv om de til Slutning ville virke ødelæggende, fortærende paa Individet. Han saa', længe, først paa Elisabeth, saa paa Rolf, saaledes som de der betragtede hinanden, og kom til at tænke paa, at den efemere Lykke vistnok dog var den eneste, Naturen havde bestemt for dem begge.

Men hvilken Lykke! Den endnu kraftige Mand følte en betagende, erotisk Luftning berøre sin Sjæl. Han vidste et Øjeblik ikke, hvem han mest skulde misunde: Elisabeth eller Rolf — og han tog sin Hat og gik ned til sin Vogn.

VIII.

Da Doktoren gik, saa' Elisabeth sig om; hun blev baade rød og bleg. Rolf mærkede ikke hans Bortgang. Elisabeth fik pludselig en Følelse af ikke at turde bevæge sig et Skridt, hverken frem eller tilbage, hendes hele Sjæl længtes efter Rolf, og hun turde dog kun nærme sig for bestemt at foresætte sig atter at ville

bryde af. Denne indre Kamp forstod hun ikke selv, den frembragte til sidst en død Stilstand i hendes Tanker, og hun gik hen mod Vinduet, bankede mekanisk paa Ruden, fæstede sine Øjne, snart paa den mørke Aftenhimmel, snart paa de forbigaaende, snart paa Vognene med deres Lygter og talte endog en Gang Passagererne i en Sporvogn, der holdt stille.

Hendes Moder kaldte paa hende efter en ti Minutters Forløb; hun vendte sig om, Rolf var gaaet.

»Du staar i Tanker, kjære Barn,« sagde Fru Stilling, »jeg har kaldt paa Dig tre Gange, og Du har ikke svaret mig. Herr Lanner gik pludselig bort, han sagde, at han skulde træffe Doktor Gertz, og at han vilde ikke sige Farvel til Dig. Du har ikke hørt noget af dette; Du ser bedrøvet ud, Elisabeth. Jeg er bange for, at Doktor Gertz har fornærmet Dig, og at Lanner er vred derover. Tror Du ikke?«

»Er han gaaet?« spurgte Elisabeth ubevægelig, hun saa' sig om, hun tænkte, det var umuligt.

»Ja,« sagde Fru Stilling »jeg kan ikke nægte, det var en besynderlig Opførsel.«

Elisabeth troede endnu ikke, at han var gaaet, og hun fik en bestemt Indskydelse: han var paa hendes Værelse.

»Hvilken Dristighed«, sagde hun til sig selv, »det kan han ikke have vovet.«

Hun betænkte sig lidt. »Jeg gaar ikke derind,« lød det i hendes Tanker. »Men saa faar jeg ham jo ikke mere at se i Aften — jo han kommer maaske igjen. Nej, han kommer ikke igjen, han er gaaet

derind, for at jeg skal komme ind til ham.« Hun syntes, at han kaldte paa hende. »Jeg vil sige ham, at det er umuligt, vi bør ikke ses mere.«

Hun følte med en vild Smerte, at hun var i Stand til at sige det. »Hvilken nedrig, fejj, falsk Aand der dog bor i mig — jeg elsker ham jo.« Det var første Gang, at hun udtalte dette Ord for sig selv, og det var hende, som om hun rødmede over hele Legemet. »Jeg elsker ham, denne Elskov brænder i mine Aarer, jeg tror, det er Gift.« Hun gik hen til Vinduet, rev det hurtig op, men følte sig ikke afkjølet, ikke forfrisket ved Nattens Kulde. Smilende betragtede hun den urolige, store By; hun vendte Hovedet om, med det samme Smil betragtede hun den snævre, stille Stue, den var kun som Fæste for hendes Fod, men den store Verden. udenfor var hende lige saa ligegyldig. »Han venter mig jo,« jublede det i hendes Sjæl, »han venter mig, Gud i Himlen, har jeg Ret til at være saa lykkelig? Vil jeg ikke dø i denne Beruselse?«

Hun maatte holde sig tilbage for ikke at ile ind til ham, hun maatte med hele sin Viljeskraft sagtne sine Skridt og sagde temmelig rolig god Nat til sin Moder.

Han ventede hende derinde; hurtig oversaa', hun Scenen, han var fordybet i at betragte hendes Billede, som han havde taget ud af Albumet. Han lagde det ikke fra sig, da hun kom ind, men sagde heftig til hende: »Hvor længe er det siden, at dette Billede blev taget af Dem?«

»Kun et halvt Aar,« sagde hun og gjorde et Forsøg paa at tage det fra ham.

»Hvor De ser glad og lykkelig ud paa det Billede! Hvad er det dog, De gaar og sørger over nu? Hvorfor var De syg i Gaar? Hvorfor ser De hele Tiden ud, som om De vilde falde om i Armene paa en af os? Fy, fy, hvor det er stygt af Dem, jeg kan ikke lide Dem derfor. De har haft en Kjærlighedshistorie og er bleven skuffet, ikke sandt?«

»Nej.«

»For Fanden! Sig det med mere Overbevisning, med mere Ro, hvis De ikke har til Hensigt at lægge mig paa Pinebænken. De skjælver jo, nej, det er jo latterligt. De er vel bange for, at De ikke mere faar Portrættet! De har ingen god Samvittighed lige over for mig, De.«

»Vi maa skilles, det er det eneste, jeg kan indse,« sagde hun med en mat, klangløs Stemme.

»Skilles!« udbrød han og stirrede frem for sig som i en Afgrund. »Hvorfor — hvorfor!« gjentog han paa en voldsom, lidenskabelig Maade og greb fast om begge hendes Hænder og betragtede hende med et bedrøvet, flammende Blik.

»Hvorfor?« gjentog hun langsomt og slog Øjnene ned, som for ikke at se mere, »jeg véd det ikke.«

«Du elsker mig, Elisabeth, jeg véd det, Din Skjælven og Bæven taler ligesom det afsindige Raseri, der nu syder i mine Aarer, — Du elsker mig, Du er min — Du har aldrig elsket nogen anden.»

Hun svarede ikke, hun bøjede sig hen imod ham, hendes Øjne fæstede sig bedøvet paa hans Skikkelse; hun kastede sig til hans Bryst.

Han hævede hende op, holdt hende ud fra sig og inddrak hendes Skjønhed i et langt Blik, førend han atter pressede hende op til sig. Han trykkede et eneste, fyrigt Kys paa hendes Læber og tav pludselig stille og stirrede frem for sig.

»Det er som et Spøgelse,« skreg han, »som en kold, truende Dæmon, der hvisker i mit Øre: »Frels Dig, frels Dig, det er som en Brand, der fortærer Dig selv, Dig og hende.«

»Jeg frygter ikke denne Brand, — lad den fortære mig!« skreg hun bedøvet og som i et vildt Raseri.

»Og ved Himmel og Jord,« udraabte han atter og pressede hende lidenskabelig op til sig, »var Du selv denne Djævel, var Du det onde, Helvede, Mørket, Afgrunden eller Døden, jeg elskede Dig dog, jeg klyngede mig til Dig, til jeg segnede om, jeg hængte mine Læber ved Dine, jeg drak Din Aande, til Giften dræbte mig, og jeg var fortabt, fortabt, men Din, Din, Din!«

Denne Lidenskab gjorde hende mere og mere svimmel, den voldte hende en saadan Angst, at hun skjælvede fra Hoved til Fod og følte Blodet flyde fra sit Hjærte, den bragte en saadan Ild i hendes Aarer, at hun uden Sky eller Undseelse trykkede det ene fyrige Kys efter det andet paa hans Mund og fast og smidig, inderligere og inderligere slyngede sine Arme om hans Hals og hans Bryst ligesom to Slanger, der ikke kunde rive sig løs, den rev hende saaledes med sig, at hun glemte Fortid og Fremtid, at hun kun begjærlig og aandeløs ventede paa hans hede, bedøvende Ord og hans stigende, næsten afsindige Kjærtegn.

»Din,« raabte han atter og saa' henrykt den blussende Kjærlighedsrødme, der steg op i hendes Kinder, da han længe og heftig betragtede hende, »Din! Jeg velsigner den Gud, der har skabt Dig, den Kvinde derinde, der har født Dig, dette Værelse, der har gjemt Dig indenfor sine Vægge, dette Tæppe, hvorpaa Din Fod har hvilet, denne Luft, der har indsuget Din Aande.«

Han kastede sig pludselig paa Knæ for hende og betragtede hende andægtig og med taarefyldte Øjne; hun saa' bevæget paa ham og kunde have haft Lyst til ved et eneste Skud eller Slag at ofre sit Liv for denne Mand.

»Paa Knæ med mig Usling, Usling! Elisabeth, jeg knæler for Dig som for et Alter, jeg kysser Sømmen af Din Kjole, og jeg føler mig uværdig dertil, mit Liv har været en brak, ørkesløs Leg, og det er en Synder, en vanvittig, der ligger for Dine Fødder — Naade, Naade! min Guddom, mit Himmerige, min Frelser, min elskede, min elskede, min elskede!«

Dette sidste Ord gjentog han mange Gange og kunde ikke blive træt deraf, det udfyldte dybest hans Trang til at finde et Udtryk, der kunde rumme hans Kjærlighed. Han syntes, der var en sød, berusende Klang deri; det var, som om Luften blev fuld af det, naar han gjentog det, som om det sænkede sig helt ned i hendes Hjærte og dog omgav hende, medens hun laa i hans Arme og lukkede sine Øjne med de mørke, buede Øjenbryn, som han atter og atter kyssede. Han lukkede sine Øjne og lod sin Haand sagte og let

glide hen over hendes Ansigt og opfange dets Træk; han forestillede sig da, at de begge vare døde, han saa' den marmoragtige Bleghed paa hendes Kinder fra før, hun var en Aand, et overnaturligt Væsen, og en halv isnende, halv ophidsende Fornemmelse fór gennem hans Legeme ved denne Tanke.

Han spurgte hende sagte og hviskende: »Elsker Du mig, Elisabeth?« Han var bange for at forstyrre hende i hendes Kjærlighedssøvn, hendes salige Død, han lagde hende stille og varsomt i sine Arme, og hun rørte sig ikke, hun förstod ham.

Hun svarede med sagte Stemme: »Jeg har glemt, at jeg lever, glemt, hvad jeg hedder, glemt, hvem jeg er; jeg ser kun Dig, naar jeg er vaagen, jeg ser kun Dig, naar jeg lukker mine Øjne og drømmer om den Lykke, der er saa stor, at jeg ikke forstaar den. Kan Du føle mine Drømme? Kan Du høre mine Sukke? Opfanger Du de Ord, der ere gjemte i mit Hjærte? Brænde stadig mine Kys paa Dine Læber?

»Rolf, Rolf, Rolf! Blot jeg udtaler Dit Navn, kommer jeg Dig nærmere, saa nær, at Du helt fortryller mig.«

Han slap hende og sagde bange og bønlig: »Du er da ikke død, Elisabeth, Din Stemme har en Klang, der griber mig som en Aabenbaring. Du er da ikke død? Hører Du, min elskede? Du maa ikke dø, Du kan ikke dø, jeg dør med Dig. Nej, ved de evige Magter! en saadan Kjærlighed kan ikke dø, den klamrer sig til Livet og lever ud over Døden. Hvis jeg døde, vilde ikke et Menneske vove at lukke mine Øjne, der vilde være en vild Glans i dem, der talte om

min Kjærlighed, og som forskrækkede alle. Og kom jeg end i Kisten, ned i Graven, mine Øjne lyste gjennem Mulmet og banede sig Vej til Livet, til Dig!»

Hun undgik at se paa ham, hans Følelser baade forskrækkede hende og bragte hende til at svimle af Glæde.

»Dejlige, snehvide Hænder,« udbrød han og greb hendes Hænder, der vare foldede over Ansigtet, »guddommelige ere Eders Former, berusende Eders Berøringer. Hver ubetydelig Del af Dit Legeme elsker jeg og tilbeder som noget helligt. Jeg kan knap taale at se Dig, thi ser jeg paa Dig, vil jeg knuge Dig til mig, og knuger jeg Dig til mig, vil jeg se Dig. Hold for Dine Øjne, Elisabeth, tag ikke Dine Hænder bort, Dine Øjne maa Du skjule, de gjøre mig svimmel, de gjøre mig afsindig, og dog lever jeg først nu!»

Men hun tog dog Hænderne bort fra Øjnene og smilede til ham og ikke alene det, hun lagde sine Øjne tæt op til hans Mund, hun lukkede dem, de formede sig ind til hans Læber og hun sagde:

»Kan Du mærke, hvorledes mine Øjne bede Dig om Kys? Føler Du, at de ogsaa kysse Dig ligesom min Mund! De Stakler! De have før troet, at de vare skabte til at kunne se, nu véd de, at de har en bedre Gjerning. Ere de smukke, min Rolf? Holder Du at dem? Véd Du, at de elske Dig?»

Det var, som om hendes Læber af sig selv formede sig til Kjærlighedsord, som om hendes Tanker legede og bleve frugtbare i denne Rus, som om hendes Legeme blev smidigere og mere hengivent end ellers, som om

hendes Mund kun var skabt til Kys og Kjærligheds-
smiger, som om hun i et og alt blev potenseret som
elskende Kvinde. Hun vovede ikke klart at tænke
paa en anden Periode i sit Liv, men hun havde undertiden
en dunkel, drømmende Fornemmelse om en lignende
Lykke en Gang i Fortiden. Men det var flygtigt,
forgængeligt, den tabte sig som en enkelt, kjendt Tone
i en fremmed, overvældende Strøm af Musik, som en
Draabe i et stort, bølgende Hav.

»Kys mig, og hold aldrig op,« bad hun, »jeg vil
ikke nu gjengjælde det, jeg vil slet ikke handle, jeg vil
tro, at jeg er berøvet Evnen dertil, jeg vil kun føle
Dit Legeme bøje sig over mig, Din Aande paa min
Kind, jeg vil have, at denne Rus skal vare ved evig —
evig, jeg vil slet ikke leve mere uden denne.«

Hendes Stemme blev graadkvalt, da hun udtalte
de sidste Ord, hun kom nu til at tænke paa Livet i
dets Virkelighed, og hun havde en sand Gru for det
uden denne Rus, det forekom hende en Umulighed og
dog en kold, truende, nøgtern Sandhed. Hun bad i
sit stille Sind Gud om Døden denne Aften i hans Arme,
hun syntes, at hun havde oplevet alt — hvad var der
vel tilbage? Og medens disse Tanker opfyldte hendes
Sind, hørte hun hans Ord:

»Du er ingen jordisk Kvinde, Elisabeth, Du er en
Gudinde, og jeg vil elske Dig, ikke som et Menneske
elsker et andet, men som et Væsen, der, beaandet af
Guddomskraften, er blevet opflammet til det utrolige
og almægtige! Tror Du maaske ikke, at denne
Kjærlighed vil gjøre mig udødelig, min dejlige Gudinde?

Jeg har sagt Dig det én Gang, den holder sig ikke stille indenfor Mulmet, dens Flammer gjøre Jorden til Støv og Støvet til Aske, de hvirvle op som rasende Gjengangere, de stige som Genier til Himlen, de fortære, og de ere evige.«

I den voldsomste Bevægelse rejste han sig op, styrtede sig atter paa Knæ, kastede sit Hoved vildt, snart mod hendes Bryst, snart i hendes Skjød, snart for hendes Fødder og paa en saa lidenskabelig Maade, at det forvoldte hende Smerte. Han syntes hele Verden maatte være opfyldt af hans Lidenskab, at det mindste Atom blev sat i Bevægelse ved dens Magt, at han selv, alle Skabninger skyldte den sin Tilværelse, at den overhovedet var selve det guddommelige.

Hendes Skjønhed havde noget dæmonisk ved sig den Aften, den havde lige som indgaaet en hemmelig, trolddomsagtig Forbindelse med det vildeste og mest lidenskabelige i Menneskenaturen, hendes Øjne flammede, hendes Kinder blussede, hendes Bryst svulmede, hele hendes Legeme var i en stadig Uro.

Det var den samme Kvinde, der for et halvt Aar siden en dejlig Sommernat havde staaet uden for Benedikts Dør og grædt, fordi hun elskede ham, og fordi hun vidste, at hendes Kjærlighed maatte gjøre ham ulykkelig.

IX.

Da Rolf den næste Morgen gik hen paa den polytekniske Læreanstalt, følte han Livet som et stort,

lykkeligt Vidunder, som han godt kunde stirre sig blind paa uden at forstaa. To Dage i Forvejen var det forekommet ham som et nødvendigt, intetsigende Onde, som han heller ikke kunde forstaa.

Man mærkede imidlertid ingen Uro og Bevægelse hos ham, hvor han var; han bar sin Længsel indvendig, den tærede paa hans Hjærte som Gribben paa Promethevs' Lever, den var i Sandhed umættelig. Grunden, hvorfor han ikke strax ilede til hende, var den, at hans Forhaabninger ikke stode i ganske lige Linje med hans Længsel. Han kunde umulig tænke sig Samværet med hende anderledes end saaledes, som det den foregaaende Aften havde fundet Sted, og han havde en ubestemt Frygt for, at det i Dag ikke ganske vilde staa i samme Højde. Han frygtede Hverdagsscener, han brød sig ikke om at kjende hende i andre Forhold end i Forholdet til ham selv; han ignorerede alle andre Forbindelser, hun kunde have; han havde helst set, at hun ogsaa selv havde ignoreret dem.

»Gid hun var den eneste Kvinde, gid Du var den eneste Mand« — saadanne afsindige, egoistiske Ønsker føre igjennem hans Hjerne, uden at han et eneste Øjeblik var i Stand til at tøjle dem, han ønskede, at ingen anden i Verden uden han selv skulde kjende hende.

»Men hvis jeg vil vedblive at være lykkelig, hvis jeg uafbrudt vil holde hende i mine Arme og besidde hende — hvor længe vil jeg udholde at leve? Hvor-naar vil min Lykke dræbe mig?«

Det gøs og sitrede i hans Sanser ved blot i fem

Minuter tydelig at gjenkalde sig den Kjærlighedslykke, han havde nydt, det overvældede ham, det bragte ham Vanviddet nær. Medens han kastede sin Pen fra sig, faldt hans Hoved, tynget af denne Rus, ned i hans Hænder, han stirrede stift frem for sig, han satte sine Fødder haardt mod Gulvet, han sad ubevægelig stille som en Statue og afventede et eller andet vidunderligt, der skulde mætte denne Længsel efter hende.

Tre Gange greb han sin Hat og gik Vejen til hendes Bolig, men naar han kom den nær, vovede han ikke at gaa derop, han frygtede for, at hun muligvis skulde være en anden end i Gaar; undertiden var han bange for, at hun var rejst, undertiden at hun var død, det faldt ham ogsaa ind, at hun slet ikke havde levet, og at han havde drømt det hele.

Hans Øren hørte stadig hendes Stemmes Klang, hans Øjne saa' hendes Skikkelse, han mærkede stadig hendes Duft, hendes Berøringer, hendes Nærhed, og ved alt dette blev hans Længsel ikke et Øjeblik mættet, men stadig ægget, han var i hendes Magt som en besat i Djævelens; selv skiftede hun ogsaa Karakter for ham, snart var hun Djævel, snart var hun Engel. Han vidste, at hun elskede ham, han tvivlede end ikke et Øjeblik derom, men han kunde ønske at høre Forsikringen om denne Kjærlighed uophørlig tone i sine Øren, han vilde uden Tvivl have belønnet enhver kongelig der kunde bringe ham et kraftigt Bevis paa hendes Kjærlighed; han syntes, at han af Tilværelsen kunde fordre et saadant Bevis. Og medens han følte sin og hendes Lidenskab som en gigantisk Magt i hele

Universet, frygtede han dog hele Tiden Virkeligheden saa smaat; han skjælvende for, at hendes Øjne maaske skulde have en koldere Glans end i Gaar, at hendes Mund maaske skulde kysse ham mindre heftig.

For Resten følte han hele sit Livs Kval og Lede rigelig betalt ved den Lykke, han den ene Gang i sit Liv havde nydt; blot et eneste Øjeblik af hin Aften i Gaar opvejede alt. Han fandt i det hele nu Tilværelsen god, Livet lykkeligt, da han var overbevist om, at ethvert Menneske i det mindste et Øjeblik maatte føle saaledes som han. Det faldt ham ikke ind, at hans Lidenskab var stærkere end andres, at den var inkommensurabel med Livet, tvært imod, han fandt, at den var den naturligste Ting af Verden, han troede, at han var gennemskuet af alle, han var vis paa, at han nu ikke mere lignede sig selv, men en saadan Forvandling burde vel ethvert Menneske gennemgaa for rigtig at være Menneske. Han forundrede sig i Dag over de allermindste Ubetydeligheder, han aldrig før havde lagt Mærke til; bag en glad Mine, bag et ufrivilligt Udbrud, bag et smilende Ansigt troede han, at der nødvendigvis maatte gemme sig en eller anden Art af Kjærlighedslykke, det morede ham at opfange ethvert Spor, og han ønskede alle Mennesker noget af denne Lykke. Han fandt Livet ørkesløst og forfejlet uden den.

Dog — hvem skulde de egentlig elske? Der var jo kun én Kvinde, hun lignede jo slet ikke de andre, hun opvakte jo slet ikke de Følelser som andre, hun

havde en anden Slags Sjæl, et andet Slags Legeme; hvor kunde det falde dem ind at elske nogen uden netop hende? Og han formaaede ikke en Gang at gjenkalde sig hendes Skjønhed, hendes Kjærlighed, hendes Ord, thi bag de enkelte Træk, han kunde huske, laa der en vidunderlig glimrende og elsket Skikkelse, der stadig æggede hans Fantasi til større Kraft, hans Aand til dristige Forsøg, og som aldrig syntes blot tilnærmelsesvis at kunne naa sig selv. Han var afmægtig, overvældet og lyttede kun betaget til sin egen Higen og Jubel, uden at kunne forme sine Ønsker, uden at kunne fordybe sig i sin virkelige Lykke, uden en Gang at turde vove paa at forstaa hende og sit Forhold til hende. Ligesom før velsignede han hendes Tilværelse og Liv, men i Velsignelsen var der nu næsten mere Andagt og Forundring end lidenskabelig Glæde, hans Ord formede sig undertiden til virkelige Bønner, og i sin Ensomhed følte han sig mere og mere adskilt fra og underordnet hende. Han kunde ikke rigtig forene sin egen Person med den, han i Gaar havde været lige over for hende.

Og medens han nu knap vovede at gaa hen til hende paa Grund af denne inderlige, fortærende Længsel, der næsten ikke tillod ham mere noget bestemt Ønske, og som hele Tiden var blandet med Frygt, ventede hun ham stadig urolig, sygelig, med feberagtig Utaalmødighed og følte sig dog undertiden lettet ved at blive skuffet, naar hun troede at høre hans Trin, og det ikke var ham. Denne tunge Lykke fra i Gaar, egentlig fremmed for hendes Natur og

overstigende hendes Kræfter, forsonede hende med Ensomheden og Hvilen, men denne Hvile tilfredsstillede hende ikke, og skjønt hun frygtede det overordenlige og det anstrængende derved, længtes hun dog efter denne Lykke, og hun forstod ikke, hvorfor den ikke længere var hende nær.

Den Kraft, hvormed hun i Gaar havde grebet Kjærligheden, var og blev sygelig, men det var den eneste Følelse i hendes Liv, hvori hun fuldstændig havde hvilet ud og forglemt sig selv; der vil altid være noget extravagant, naar en Kvinde elsker for anden Gang. Men idet hun vidste sig fast knyttet til en anden, sporede hun tillige et Brud i sig selv. Der var Standsning i hendes forhen saa klare Tanker, der var Huller i hendes Hukommelse, og der var baade Higen og Uro i hendes Hjærte. For første Gang viste Livet sig for hende som noget virkelig nyt, hendes Drømme, hendes Forhaabninger, hendes Nydelser vare ikke mere Potenser af et eller andet tidligere. Overvældet betragtede hun sig selv og Livet med forundrede Blikke og stod foran mange uforstaaelige Problemer. Han var hende først og fremmest en stor Gaade, selv hans kjærlige Ord faldt tunge og voldsomme mod hende, og skjønt hun blot ved Mindet om dem fuldstændig følte deres Kraft og nød deres Lykke, forstod hun dem ikke rigtig, og hun vidste godt, at de egenlig vare for stærke for hendes Natur. Hun havde, blot ved at mindes denne Kjærlighedslykke, en bestemt Overbevisning om, at den vilde knuse hende, hun følte paa hvert Punkt

noget anspændt, noget farligt i den, noget, der hurtig og rivende berøvede hende hendes Kræfter. Hun havde en Følelse af at skulle kræves som Offer af en eller anden rasende Guddom, hun saa' sig i Spejlet og lagde Mærke til sin ualmindelige Blegghed; hun smilede, det var, som om der sad en mørk Offerkrans om hendes Pande, der klædte hende godt. I sin Ensomhed filosoferede hun ikke som første Gang over, hvor vidt hun for bestandig kunde tilhøre denne Mand eller ikke, hun følte sig bunden til ham ved en absolut Magt, hun følte sig aldeles bøjet under hans Lidenskabs Fordringer. Hans Kjærlighed forekom hende fastvoxet til hendes egen Existens, fra den skulde hun hente sin Livskraft, sin Energi, sine Forpligtelser, sin Magt og sin Afmagt, sin Dom eller sin Død. Havde han bedet hende om et eller andet stort og voveligt, som f. Ex. uden Afsked at opgive alle sine Forhold og drage bort med ham, hvorhen han vilde, eller at kæmpe med ham for en eller anden Ide og ende sit Liv for den, havde hun gjort det uden Betænkning; men det maatte være noget voldsomt og pludseligt, det faldt hende slet ikke ind at tænke paa noget mindre. Og hun ønskede, at det skulde ske aldeles uden Reflexion fra hendes Side, hun vilde selv sidde viljeløs uden at være i Stand til at handle, saa skulde hans Vilje, hans Kræfter rive hende med som en mægtig Strømning, der skulde bære hende bort til et Maal, hvor hun kunde bringe sig selv som et Offer for hans Skyld. Dunkelt huskede hun kun Fortiden, men de Minder, hun havde tilbage,

opklaredes ikke af sympathetiske, enten smertelige eller glad bevægede Tanker; hun forstod ikke Minderne længere, de føre Hus forbi. Hun bar kun i sit Indre Sporene af en stærk bevæget og voldsom, aandelig Udvikling, hun syntes, at hun havde oplevet alt, gennemlevet alt og set Slutningen paa alt. Hvad var der vel mere i Livet? Forhaabninger, Drømme, Lykke, Rus, Skuffelse, alt havde hun kjendt — var der mere tilbage? Og medens hendes Aand vildsom og ophidset ledte om noget nyt, der var værd at leve for, standsede den pludselig og fik en underlig, bange Forudanelse; der var ét, der truende paatrængte sig hendes Tanker: det var den dybe, alvorlige Smerte. Ved Tanken derom bøjede hun uvilkaarlig sit Hoved som for en Storm, og hun bad om at maatte dø, inden hun lærte den at kjende. — Hun var dog en forunderlig umiddelbar og forhaabningsfuld Natur, det faldt hende ikke et Øjeblik ind, at hendes Liv var plettet af Fejltagelser eller Synder, hun var som et forkjælet Barn, der under en ny Behandling frygter en eller anden Straf, men som ikke kan indse, at det fortjener den.

Hvem er det, der forkjæler saadanne Kvinder? Skæbnen og Verden, der ville fryde sig ved deres Skjønhed, saa længe den forlyster dem.

Det var sent paa Dagen, og Rolf kom endnu ikke. Hun tændte ikke Lys, hun bestilte ingen Ting, hun var alene og havde været alene hele Dagen, og hun savnede ingen. »Kommer han maaske slet ikke mere?« spurgte hun sig selv, »skal denne smukke Drøm saa hurtig være forbi?« Det forekom hende umuligt; det

overordenlige fra i Gaar var endnu i Luften omkring hende, der var ikke en eneste Ting i hendes Værelse, der saa' ud som ellers, selv den ubetydeligste Gjenstand syntes at indeholde en Spaadom om noget stort og vildt.

Hun betragtede sin egen Skikkelse, gled med Hænderne over sit Ansigt og sit Haar, pressede dem mod sine Øjne, lagde dem paa sit Bryst, betragtede dem nøje og eftertænksomt. Var hun virkelig bleven en hel anden Kvinde end ellers? Der var som pustet mere Liv i hendes Skabning, som noget mere udviklet i alle hendes Organer. Hun glædede sig over denne Livskraft, som naar en anden paa en glad Dag føler Blodet livligt rulle i sine Aarer. Hun rejste sig, rettede sig op i sin fulde Højde og Kraft, der udbredte sig noget straalende og sejrrigt over hende. Hun gik hen til Vinduet, aabnede det, indaandede den friske Vinterluft, hun spilede Munden og Næseboerne op; Luften havde aldrig før været krydret med et saa forfriskende Velbehag. Hun saa' paa de tætte Rækker af Huse, paa de myldrende Mennesker — hvor vare de hende alle ligegyldige! Et eneste Drag af denne Luft var hende mere end al deres Bifald, deres Ord og deres Smiger. Hun brød sig kun om én, om én. Ile med ham over de snedækte Marker, Haand i Haand, medens Sneen flokkede sig i hans guldgule Haar, og den friske Vind bragte Rødme paa hans kraftige Kind, hun selv klædt i Skind og Forværk, kjæk, smilende, lykkelig ved hans Side, høre paa disse elskovshede Ord, der maatte bringe Isen til at smelte og Jorden

under deres Fødder til at gløde, af Sted, af Sted, ind i Skoven, hvor alt Livet var ophørt, hvor Planterne slumrede, og Fugleskaren tav stille, intet skulde de savne, de trængte ikke til Kildens Rislen og Fuglesangens Sværmeri, de længtes ikke efter en glødende Himmel og en vellugtsvanger Luft, de følte Ungdom og Kraft i denne ilende, hidsende Gang, i denne Higen, i denne sejrrige Lidenskab!

X.

Saaledes gik den første Dag efter deres Møde. I Ensomheden kom de begge hinanden nær, han paa sin Længsels Vinger, hun, idet hun følte et nyt Liv gjennem ham. Han fandt kun hende ved at tænke paa sig selv, hun fandt sig selv ved at tænke paa ham, begge Dele knyttede sammen.

Da han den næste Dag traadte ind til hende, gav hun et Skrig fra sig af Glæde og styrtede sig i hans Arme, hun havde slet ikke ventet ham i det Øjeblik.

Han førte hende hen til den Plads ved Kaminen, hvor de den foregaaende Aften havde siddet og sagde smilende med bevæget Stemme:

»Jeg har ikke turdet vove at gaa op til Dig, min Elisabeth!«

»Og hvorfor?« spurgte hun, idet hun saa' hans Ansigt blive alvorligere og alvorligere.

»Fordi jeg ikke véd, om man har Ret til at leve

mere efter en saadan Lykke som vor; jeg véd ikke, om man tør haabe at finde den igjen.»

»Troede Du maaske, jeg var løbet min Vej?» spurgte hun muntert med et skjælmsk Smil.

»Tal ikke saadan,« svarede han mørkt; »naar Du ikke føler det samme som jeg, har Du ikke været saa lykkelig; man frygter altid, naar man er mest lykkelig.«

»Men for hvad?» spurgte hun, ængstelig berørt af dette Mismod.

»For at miste det, man elsker — kan Du dog ikke forstaa mig?»

»Men Rolf, min elskede, husker Du, Du sagde, at intet af det, vi elske, skulle vi miste!»

»I Gaar, i Gaar,« sagde han og trak heftig paa Skuldrene, »hvorledes kunde jeg tale med i Gaar? da ejede jeg intet — da kjendte jeg ikke denne nagende Ængstelse, denne pinlige, afsindige Tvivl, der slider i Hjærtet, naar man elsker. Du forstaar mig vel ikke,« tilføjede han med et mørkt Blik.

»Du gjør mig bange, Rolf; jeg kan ikke kjende Dig igjen, jeg trænger til Din Kjærlighed og er fremmed for Dine mørke Ord — hører Du, jeg trænger til den,« tilføjede hun og saa' paa ham med taarefyldte Øjne.

»Gjør Du?» sagde han og greb hendes Hænder med Voldsomhed og pressede dem til sine Læber. »Er det sandt? Gjentag det, gentag det, hold aldrig op dermed, hører Du, jeg lever deraf.«

»Men, min elskede,« udraabte hun smilende, »Du ser bedrøvet ud trods al Din Lykke — ja, jeg elsker Dig, jeg elsker Dig, jeg elsker Dig, hører Du, hører

Du det nu? jeg trænger til Din Kjærlighed — kan Du forstaa mig?»

»Nej, nej — ikke forstaa Dig,« sagde han og rystede paa Hovedet, medens han stadig betragtede hende, »jeg kan ikke forstaa, at jeg har Lov til at se paa Dig, saa dejlig som Du er, og kalde Dig min egen — jeg kunde bedre forstaa, at jeg en eneste Gang skulde være lykkelig hos Dig og saa ikke mere.«

»Saa Du vilde saa hurtig være af med mig igjen,« sagde hun og lagde Armene om hans Hals.

»Elisabeth,« udbrød han, medens hun lod Fingrene glide gennem hans Haar — »Du smiler da ikke saaledes til nogen anden, Du har da ingen venlige Ord til nogen anden, Du berører vel ikke nogen anden — Du vil da vel ikke svige mig for nogen anden!«

»Hvilken en Stigning,« sagde hun og kom til at smile af denne stærkt vaagnende Skinsyge, der, saaledes som den nu var i sin Begyndelse, opfyldte hende med en vis Glæde og Varme; »men hvad er det, Rolf? Du trækker Dig tilbage fra mig!« —

»Ja,« sagde han haardt og rejste sig op, »Du behandler mine Spørgsmaal som en Leg — kan Du da ikke se, hvorledes denne Mistanke tynger paa mit Hjærte? Kan Du ikke overbevise mig, tage den bort, saa smil i det mindste ikke af mig, mor Dig ikke over den.«

Hun betragtede ham; der var en ejendommelig Udtryksfuldhed over hans Ansigt, det var præget af en mørk Indignation, af en plastisk Sorg, der næsten gjorde, at man syntes, han havde Ret, og at han i

Virkeligheden havde noget at bebrejde hende. Hun gik bevæget hen til ham og sagde blidt, næsten ydmygt:

»Hvorledes skal jeg omsætte disse tre Ord: jeg elsker Dig, paa saa mange tusinde Maader, at Du ikke bliver kjed af at høre paa dem? Jeg synes ikke, jeg har andet at sige Dig. Nu skal Du høre,« tilføjede hun hviskende, »hele mit Liv tilhører Dig, hvert Ord, jeg taler, hver Bevægelse, hver Følelse tilhører Dig, hvorledes skulde jeg da kunne smile til nogen anden? Tror Du, jeg véd, om der existerer andre Mænd i Verden end Du? Jeg har helt glemt det. Du ligner slet ikke de andre. Du er kommen til mig i Drømme, en Gud har sat Dig paa min Vej. Hvor længe har jeg kjendt Dig: En Evighed — nej, et Minut. Svar mig ikke, min elskede, jeg kan høre, hvorledes mine Ord naa Dit Hjærte og finde Gjenklang. Tror Du, jeg kjender mig selv igjen? Nej, jeg har aldrig haft Tiendedelen af saa mange Ord at sige en Mand. Men hvad har jeg sagt Dig? — jeg véd det ikke selv. Men det har været gode Ord, thi Du ser lykkelig ud.«

»Aa ja! jeg lykkelige, lykkelige Menneske,« udbrød han og omfavnede dette Barn, der nu havde talt til ham, »vi skulle aldrig skilles mere, ikke et Minut paa Dagen bør vi være fra hinanden, Du skal altid tale saaledes, denne Leg skal ingen Ende tage.«

»Har Du savnet mig i Gaar?«

»Om jeg har savnet Dig; ja det er jo derfor, jeg har været saa ulykkelig. Naar man elsker, kan man ikke være alene, saa er Ensomheden en fortærende

Brand, der ødelægger Hjærtet — naar man ikke elsker, existerer der ingen Ensomhed.«

»Har Du i Gaar ikke talt med et eneste Menneske?«

»Med hvem skulde jeg vel have talt? Tror Du, der længere er noget paa Jorden, der interesserer mig, enten godt eller ondt? Du dømmes Kjærligheden for mildt. Vil Du høre et Billede paa mit Liv nu?« udbrød han pludselig lidenskabelig.

»Ja, fortæl mig hele Dit Liv.«

»— Nej, jeg har intet Liv haft før nu. — Naar Du staar paa Toppen af et Bjærg, og der er en Afgrund ved Siden, saa vil jeg stræbe at naa op til Dig eller styrte ned i Afgrunden. Dette er et Billede paa mit Liv. Ja,« tilføjede han, »saa uendelig meget er Du mig værd — og jeg synes, Du staar langt, langt over mig; er det muligt, at jeg i saa lang Tid kan have levet uden Dig?«

»Du maa ikke sige noget saadant,« sagde Elisabeth alvorlig, »jeg véd, at Du er langt bedre end jeg.«

Pludselig blev han tavs, og det endte med, at han skjulte Ansigtet i sine Hænder og græd heftig.

»Hvad græder Du for?« spurgte hun forbavset.

»Der er noget, jeg savner hos Dig i Dag,« sagde han hulkende, »Du er ikke saa lidenskabelig som sidst.«

Han skar Tænder og betragtede hende med Vrede; hun rødmede, hun følte, at det var sandt.

»Ti stille Rolf, noget saadant maa Du aldrig bebrejde en Kvinde, der elsker Dig.«

Han blev ved med at græde og hulke.

»Græd ikke, kjære, kjære Rolf, jeg kan ikke taale

at se Dine Taarer, jeg kan ikke; det er, som om det var mit Hjærteblod, der brændte paa mine egne Kinder, hører Du Rolf, nu kysser jeg dem bort, se saa, nu er det godt.«

Rolf stod op og betragtede hende længe og forskende. »Elisabeth,« sagde han alvorlig og med tilbagetrængt Smerte, »hvor har Du lært alle disse Kjærtegn, der saaledes lænkebinde en Mand? Hvor har Du faaet denne Øvelse i at elske og i at vise Din Ømhed? Du rødmer og tier; Du elsker ikke nu for første Gang!«

Hun tav stille og blev meget bleg, men sagde endelig:

»Véd Du, at Du fornærmer mig, og at jeg nu maa skamme mig over den Ømhed, jeg har vist Dig —? Om jeg end havde elsket nogen før Dig, burde Du derfor tale saaledes til mig?«

»Ti og nævn ikke oftere det Ord, Du nu udtalte. Du elsket nogen anden end mig? Ved Himmel og Jord, det er væmmeligt! Mit Liv har været som en lang, ørkesløs Ventetid efter Dig — det véd jeg nu, og Du? Tør Du vove at kysse mig igjen og blot et eneste Øjeblik opstille den Mulighed, at Du har elsket nogen anden? Tør Du?«

Han stillede sig lige over for hende og viste hende et Ansigt, der paa en i Sandhed dæmonisk Maade var præget af Lidenskab og Had, af Foragt og Kjærlighed. Det havde ligesom en uendelig absolut Gyldighed; det var rettet imod hende, og Braadden af alle disse vilde, skarpe Følelser var rettet imod hende og brændte hende og gjennemborede hende som Flammer. Jeg tror, hun

bøjede sig for en ligefrem Naturmagt udenfor hende, da hun sænkede Hovedet og blidt svarede:

»Nej, jeg har ikke elsket nogen anden. Men vil Du kysse mig igjen?«

»Om jeg vil!« udraabte han, styrtede sig for hendes Fødder og begravede det vilde, voldsomme Hoved i hendes Skød, »Du ligner jo en Engel, og Du er en Engel, og jeg véd godt, at Du i hele Dit Liv blot har længtes efter mig og ventet paa disse lykkelige Timer.«

»Tys,« sagde hun, »vær stille, Du overvælder mig, Du forvirrer mig.«

Stille lagde han sit Hoved mod hendes Bryst og vedblev i en næsten hviskende Tone:

»Naar jeg føler Dit Brysts vuggende Bevægelser, saa er det mig, som om jeg var paa Havet. Jeg rejser, jeg skal til Syden, jeg har en uendelig Længsel derefter, og véd Du hvorfor?«

»Nej!«

»Fordi Du er der, og jeg skal naa Dig.«

»Men jeg er jo ogsaa med paa hele Rejsen,« sagde hun smilende og bevæget.

»Atter forstaar Du mig ikke,« udbrød han sukkende, »jeg længes efter Dig, trods det at Du er mig saa nær, jeg længes efter Dig hele Tiden, hvert Øjeblik maa jeg slutte Dig fast i mine Arme for at være vis paa, at Du er hos mig.«

»Men hvad gjorde Du da i Gaar, da Du hele Dagen var skilt fra mig?«

»Jeg tænkte saa længe paa Dig, indtil jeg troede,

at Du var hos mig, saa talte jeg med Dig og gav Dig de kjæreste Navne, jeg kunde finde, jeg blev til sidst lige saa lykkelig som nu — o, da jeg vaagnede af disse Fantasier, var jeg saa uendelig træt og udmattet.»

»Véd Du, Rolf, at dette er Begyndelsen til Vanvid?»

»Det er ikke Begyndelsen, men det er selve Vanviddet. Men jeg priser dette Vanvid, jeg styrter mig ind i dette Vanvid med den vildeste Glæde, og hvis jeg beslutter det, «sagde han med den voldsomste Hefthighed, »saa skal dette Vanvid aldrig mere forlade mig: Du skal altid være hos mig. Naar jeg er vaagen, skal min Fantasi trylle Dig frem, naar jeg sover, vil jeg drømme om Dig, og naar jeg er hos Dig, ejer jeg Dig virkelig — og jeg vil naa dette,« sagde han højere, »min Hjerne skal være frugtbar som Digterens, den skal skabe Billeder, Ord, Tanker, saaledes som Du vil sige mig dem, den skal trylle en Verden frem, fuld af, overfyldt med Din Kjærlighed, en Luft gennemtrængt af, mættet med Din Æmhed — ak, ak, jeg kan ikke mere.»

Som knækket af denne Hefthighed faldt han om paa Gulvet lige ved hendes Fødder, hans Legeme laa uden Modstandskraft som en stor, uformelig Masse, lamslaaet af denne ubændige Aand, der gjerne vilde være almægtig, og som hele Tiden syntes at ville trodse de naturlige Grænser for det menneskelige. Han rørte sig ikke; dybe Suk lode undertiden fra hans Indre, lykkelige Smil krydsede undertiden hans Ansigt, og det hændte ogsaa, at han laa som fuldstændig bedøvet. Det var Krateret inden i ham, der var sprængt,

og disse vulkanske Flammer overvældede ham selv og slog ham til Jorden.

Hun betragtede ham med en let Skjælven og følte sig undertiden fremmed for ham. Hun glemte et Øjeblik, at denne Lidenskab og alle dens ømme, berusende Udtryk gjaldt hende, og at hun gjengjældte den, hun glemte et Øjeblik Situationen og saa' kun den vilde, sygelige Energi. Næsten mekanisk lagde hun sin Arm om hans Hals, men da hun saa mærkede en sitrende Bevægelse igjennem ham, og at hun lige som pustede Liv i ham igjen, og da han sprang op, kjæk og lykkelig, og rystede sit brusende Haar som en ung Løve og greb hende fast om Livet og angst og barnlig spurgte hende: »Er Du ikke vred paa mig, fordi jeg saaledes giver til Kjende, at jeg elsker Dig? —« da kunde hun næsten igjen have ønsket ham for sine Fødder for et Øjeblik i Ro at have Lov til at beruse sig i den Tanke, at denne Mand tilhørte hende.

Hun følte dog, da han til sidst forlod hende, at hun ikke længe kunde udholde en saadan Kjærlighed og dens Ytringer, og hun var paa en Maade lettet, da hun for en Stund kunde vide sig i Ro; men denne Følelse paafulgtes strax af en vild Længsel efter ham.

XI.

Hver Gang de saa' hinanden, brøde disse voldsomme Luer frem paa ny; hver Dag steg hans Lidenskab, idet den stadig tog et nyt Udgangspunkt, der laa højere

end det fra foregaaende Dag. Hun kom derved til at leve i en stadig exalteret Tilstand, der krævede alle hendes Sjæls Evner for at naa sin egen Højde. Hun havde Feber i hans Nærværelse, hun havde Feberens Slappelse efter den; men naar han kom hende nær, følte hun atter den elektriske Strømning i sit Blod, der virkede paa hende som Trolddom. Hun led meget under hans Skinsyge, den trængte sig med mistænksomt Skarpsyn ind til det allerubetydeligste, den gik lige saa meget ud over hendes daglige Beskæftigelser som over de Mennesker, hun omgikkes, den aflurede hende hendes mindste, som hendes dybeste Interesser, den søgte at berøve hende dem alle og sætte ham selv i Stedet for alt. Det, der for ham var den naturligste Ting af Verden: at leve og aande for hende og betragte alt andet i Verden som en Byrde, fordrede han i Kraft af Lidenskaben, der er og bliver egoistisk, at ogsaa hun skulde gjøre — han fordrede det af hende, et Væsen, der lige fra Naturens Haand var skabt til romantiske Passioner, og som netop i disse havde sin Styrke og sin Begrænsning.

Hvis han blot havde anet, at han var uretfærdig, elskede han hende saa højt, at han uden Tvivl strax havde slaaet af paa sine Fordringer, men han var en for stærkt ensidig Natur til at kunne have Blik for nogen anden Karakter end sin egen, han følte sig for sund til at vide, at han var abnorm. Undertiden forsøgte hun at forklare ham, hvad hun saa godt forstod, at de vare forskellige og dog kunde elske hinanden højt, hver paa sin Maade; men denne svage

Stemme prellede af som et ynkeligt Ræsonnement mod et heftigt Element, og ethvert saadant Ord, fremsat i den mildeste Form, virkede paa ham som Gift; hans Sjæl vred sig i vild Smerte som rammet af disse Giftdraaber, og han følte sig da saa betyngtet og usigelig sorgfuld, at hun forsøgte alt for at faa ham glad igjen. Det var en farlig og ulykkelig Leg, thi han glemte dog ikke hendes Ord, men tænkte paa dem med Haan og Bitterhed, og midt i lykkelige Øjeblikke kunde de ægge ham til en vild Hævnlyst. Han anstrængte sig da for at finde Midler til at plage hende, hvilke aldrig sloge fejl, thi Lidenskaben parret med Forbitrelse er tungfærdig, og den benytter sig af en Dialektik, der ad alle Krogveje sejgpiner sit Offer, før den rammer det.

I saadanne Øjeblikke hadede hun ham, og hun følte kun, at han forbitrede hendes Liv — samtidig med at Træthed og Slappelse overvældede hende, saa at hun sad stum uden at ville høre paa ham, men dog stadig ægget til Svar ved hans uretfærdige Beskyldninger.

Men selv denne Vrede og Slappelse bar ingen Frugt hen mod en Afgjørelse — den blev vejret bort ved de ømmeste Kjærtegn fra hans Side, den blev rykket op med Rode ved hans varme, beaandende Ord, der gjorde alt det foregaaende dødt og magtesløst. Hun lyttede begejstret til hans rivende Tanker som til en levende Lyrik, hun havde gjerne taget mod dobbelt saa mange Beskyldninger for den Lykke,

hun nu nød; hun følte, at det onde hos ham var lige saa nødvendigt som det gode.

De begyndte undertiden at lægge Planer, men de holdt strax op. Han var for tøjlesløs, hun for meget i Spænding til med nogenlunde Ro at kunne klare sig det fremtidige Liv; de styrtede sig da ind i det som to rasende, de spurgte ikke en Gang hinanden den ene Dag om, hvornaar de skulde ses den næste. Hun spurgte ham en Gang imellem, om han troede, at han stadig vilde vedblive at elske hende saa højt, men ved disse Spørgsmaal betragtede han hende kun forundret og forstod hende slet ikke; Troskab forekom ham som et saa latterligt Begreb, at det ikke en Gang faldt ham ind at bede hende derom. Han syntes, Kjærligheden ingen anden Forpligtelse havde end den at elske, og det var igjen ingen Forpligtelse, men en Nødvendighed; han bad hende kun om Kjærlighed. Disse Bønner om Kjærlighed bleve stedse hyppigere, der var et vist Afsind i dem, thi jo mere hun viste ham sin Kjærlighed, des hedere bad han hende om den. Han laa ofte hele Timer igjennem hulkende i hendes Skød, eller naar de kom ud paa Landevejene eller i Skovene, strakte han sig plæt ned paa Jorden og begravede sit Ansigt i sine Hænder og skjulte det med Vold og Magt for hende, indtil hun endelig fik ham vakt og fik hans Sjælsstemning til at give sig Luft i disse stammende, hede Opfordringer og Bønner, der i den Grad overvældede hende, at hun knap forstod deres Betydning.

Han ønskede sig i den senere Tid saa tidt Døden

i hendes Arme for at ende Livet midt i Lykken, at det ikke sjælden hændtes, at hun følte en virkelig Frygt i hans Nærværelse. Hun fortrød tidt et Ord, som hun havde sagt til ham paa en af deres første Udflugter; det var af Bulwer. Hun havde læst det i sin første Ungdom, og det havde den Gang grebet hende stærkt. Det lød saaledes: »Naar Du staar med Din elskede paa Randen af en Afgrund, og Du ønsker at styrte Dig ned med ham deri, da er det et Bevis paa, at Du elsker ham højt.« Disse Ord havde gjort den mest gribende Virkning paa ham, han fandt dem saa uforlignelig smukke og sande, de stode stadig indprentede i hans Tanker, og han havde mere end en Gang spurgt hende, om de skulde gjøre dem til Sandhed. Ikke fordi hun havde en saa overvættes Trang til at leve længere nu, var det hun frygtede ham, naar han talte saaledes, men der var for hende noget afskrækkende i denne Død, fordi hun bestemt vidste, at hun ikke vilde dø med den samme Begejstring som han, hun skammede sig over at gaa i Døden med ham, naar hans Følelser i dette store Øjeblik stode over hendes.

Det første egenlige Optrin fandt Sted imellem dem, da han en Dag foreslog hende helt at opgive sin egen Beskæftigelse for udelukkende at hellige hende sin Tid; hun blegnede strax, da hun hørte hans Ord og forstod, hvor uendelig tung, ja umulig hver Dag vilde blive hende, hvis det blev Tilfældet. Hun vidste intet andet end at sige ham Sandheden og fortalte ham temmelig rolig, at hans Kjærlighed, ved Siden af at

gjøre hende lykkelig, anstrængte hende, og at han i det hele tog for lidt Hensyn til hende ved vilkaarlig at tumle hendes Følelser fra Sorg til Glæde, ved at berøve hende hendes Interesser og misunde hende hendes uskyldigste Glæder. Han mærkede, at hun talte til ham med en Kraft og Ro, han ikke før havde truffet hos hende; han saa' paa hende med et dybt, smerteligt Blik og tænkte, at hun ikke elskede ham mere. Hans Sorg var uendelig stor, thi det var med en næsten barnlig Glæde, at han havde meddelt hende sit ny Arrangement, og idet hun udtalte Ordene, gjorde de hende ondt, og hun ønskede dem usagte.

Mod Forventning kom han ikke med mange Bebrejdelser, men han lo haanlig af hende og tilraabte hende, idet han ilede ud af Døren: »Farvel, Du ser mig ikke mere, jeg foragter en saadan Kjærlighed som Din.«

Han kom ned af Trapperne, et Par Skridt ud paa Gaden, stadig med den samme luende Foragt i sit Hjærte, han var fast besluttet paa ikke at ville se hende mere, han vankede den hele Dag alene om i Gaderne i en Stemning, der fra den mest voldsomme Vrede faldt ned til en tung Døs, der dog ikke skjænkede ham et Øjeblik Ro eller Tilfredshed. Han fór til sidst om Aftenen Kl. 10 op fra en gammel, tilfrossen Træstub i Frederiksberg Have, hvorpaa han havde hvilet en Timestid, og følte en vild, heftig Længsel efter hende. Den tillod ham ikke et Øjebliks Reflexion. »Jeg kan ikke andet,« sagde han til sig selv, og han styrtede ind i hendes Værelse, bleg, uden Overfrakke, med forpjusket Haar, gjenneblødt af Regn

og Slud og med et fuldstændig forstyrret Ansigt. »Onde, voldsomme Kvinde,« sagde han grædende, idet han tog hende i sine Arme; hvert Ord var gennemtrængt af en saadan Smerte, at hun følte den dybeste Medlidenhed med ham.

»Hvorfor gik Du Din Vej før?« spurgte hun blidt.

»Fordi jeg foragter Dig,« sagde han og stødte hende bort med Voldsomhed og med et lynende Udtryk i sine Øjne, »fordi jeg helt vil undvære Dig, men ikke kan — jeg kan ikke —« raabte han vildt.

»Men jeg elsker Dig, og der var ikke Mangel paa Kjærlighed i mine Ord fra i Morges,« sagde hun blegnende.

»Aa, mind mig ikke om dem,« udraabte han fortvivlet, »jeg kunde knuse Dig for dem — ja, jeg foragter Dig for dem, hader Dig, forarges ved Dig og kan dog ikke undvære Dig. Du har gjort mig mere ondt, end Du nogen Sinde kan oprette, men om Du end sparkede til mig med Din Fod, om Du end spyttede min Kjærlighed i Ansigtet, om Du end var en Skøge, til Fals for alle, jeg vilde dog komme til Dig, thi jeg kan ikke undvære Dig. Hører Du det, Stenkvinde, forbandede Usling, jeg vilde dog komme til Dig.« Hun stod lige over for ham med korslagte Arme og mælede ikke et Ord, hun maatte holde sine Taarer tilbage, hun vilde ikke græde.

»Jeg mener det ikke,« raabte han — »Du er en Engel, og det var slet ikke Dig, der talte til mig i Formiddags, var det vel? Se blot et eneste Øjeblik lykkelig ud! Jo, det var Dig, der talte til mig, og

Du havde Ret, jeg skal føje Dig, smil blot og vær lykkelig —. Jeg vil ikke se Dig hele Dagen, jeg vil kun komme til Dig et kort Øjeblik om Aftenen, men vær saa lykkelig, smil, hører Du, løn min Kjærlighed lidt — jeg forsmægter, ved den levende Gud, jeg forsmægter!«

Atter kastede han sig til hendes Bryst i dette Raseri, og hun stødte ham ikke bort; denne Kjærlighed talte til hende med en Stemme, der, bedøvede, afskrækkede og glædede hende, men hele Tiden havde hun Lyst til at komme den nærmere og nærmere. Hun holdt ham i sine Arme med en forunderlig blandet Følelse baade af Foragt for sig selv og ham og Beundring for sig selv og ham.

Hun hørte hans Hjertes voldsomme Slag, og hun bøjede sig ned til ham og hviskede:

»Se nu paa mig, min egen Rolf, nu er dette Øjeblik kommet, nu smiler jeg, og nu er jeg lykkelig.«

Men en anden Dag brød Uvejret mere voldsomt løs, og det syntes at vise hen mod en Afgjørelse. — Det var et Slags Hævnlyst, der opfyldte den forpinte Kvinde. Hun turde aldrig oplukke sin Mund til ham om en eneste af sine Interesser, om et eneste lykkeligt Træk af hendes fordums Liv, det hele skulde være dødt og magtesløst; hun følte pludselig en Dag en trykkende, afmattende Tomhed derved.

Saa sagde hun, idet hun med Harme betragtede hans ubændige, fordringsfulde Skjønhed og den tillidsfulde Kraft i hans Holdning, der alt forekom hende som en Protest mod hendes inderste Selv:

»Jeg har noget at sige Dig, som det dog er nødvendigt, at Du én Gang maa vide.«

Han saa' forskrækket paa hende og tog hende kjærlig i Haanden, da han hørte hendes rystende Stemme og saa' hendes ligblege Ansigt.

»Slip denne Haand, Rolf, det kan være, at Du ikke længere vil holde den, naar Du hører, hvad jeg har at sige Dig.«

»Du elsker mig ikke mere, Elisabeth,« sagde han temmelig rolig, »det er det, Du vil sige mig. Du kan ikke gjøre for det, men jeg er dømt.«

Han lod Hovedet synke ned paa Brystet og slap hendes Haand, der kold og slap faldt ned ved hendes Side.

Hun tav stille, hun havde ikke Mod til at sige det.

»Det er ikke det,« fik hun endelig frem.

»Er det værre?« spurgte han dumpt, »Du har maaske aldrig elsket mig.«

»Heller ikke det,« svarede hun og samlede med en sidste Anstrængelse Resterne af sin synkende Energi.

»Hvad er det da?« sagde han og saa' paa hende med et skarpt Blik, »nu skal Du tale.«

»Jeg har elsket en anden før Dig og er bleven gjenelsket — det er det hele —« og hun saa' paa ham med et Par underlige Øjne, halvt hævnjerrige, halvt angrende og forskrækkede.

»Det er det hele,« gjentog han langsomt og betragtede hende grusomt, som man betragter et Offer.

»Vil Du forstøde mig derfor?« spurgte hun rolig.

»Spot mig ikke,« raabte han, »véd Du, at jeg kan knuse Dig og den elendige.«

»Knus mig kun — men det er Dig, der er ubillig, og det har Du været al den Tid, jeg har elsket Dig. Du har ingen Grund til at være skinsyg paa min Fortid, men jeg vil have, at Du skal kjende den — jeg kan ikke længere holde ud at nære Dine grusomme Illusioner.« Hendes Øjne funkledede i Hævnlyst, og hendes Stemme steg. — »Voldsmand,« raabte hun til ham, »den Mund, der saa hedt har berørt Dine vilde Læber, har ogsaa drukket Nektar af en andens, de Arme, der kjærlig have slynget sig om Dit graadige Bryst, have lært deres Ømhed af en andens Kjærlighed, de Øjne, der have sænket sig i Dit tørstige Blik, som Du atter og atter har kysset, og som have presset sig til Din Mund, have en Gang før talt det samme Sprog til en anden og have faaet Svar — Foragter Du mig nu til Gavns —? Vil Du knuse mig og knuse ham? Det sidste behøver Du ikke, jeg har selv knust ham ved at forlade ham, som jeg vil forlade Dig — men knus nu mig.«

Med et voldsomt Slag ramte han hendes fine Tinding og sparkede til hende med Foden, da hun vilde holde sig oprejst. Hun faldt bevidstløs om, og Blodet strømmede ud af et Hul i Tindingen. Han lod hende et Øjeblik ligge og betragtede hende stum og forfærdet; saa knælede han ned ved hendes Side, opfangede Blodet med sine Læber, kyssede hendes hvide Mund og bar hende ømt og varsomt ind paa Sengen.

XII.

Han blev hele Dagen siddende ved hendes Leje og iagttog hende uafbrudt. Hun var meget syg, hun fantaserede og laa stille, men hvad enten hun havde sin Bevidsthed eller ikke, talte hun ikke et Ord til ham og han heller ikke til hende. Han havde kun et Ønske: at hun skulde blive rask, og hun ønskede slet intet, men følte dog godt, at han var om hende.

Til Fru Stilling var han gaaet efter at have baaret Elisabeth ind paa Sengen; han havde fortalt hende, at hun var bleven syg, og han havde tilføjet: »Jeg bliver hos hende, til hun bliver rask.« Fru Stilling ytrede en svag Lyst til alvorlig at gjøre Modsigelser, men da hun kom ind og saa' Elisabeth ligge bevidstløs med et blodigt Hul i Tindingen, blev hun saa forfærdet, at hun øjeblikkelig besvimed og maatte bæres ud. Rolf sendte Pigen efter Doktor Gertz, og han kom en halv Time efter det passerede ind i det fuldstændig forstyrrede Hus.

Scenen lignede for Resten paafaldende den, Doktoren saa levende havde hørt beskrive fra Winthers.

Rolf sad foran Sengen med samme forstenede Ro, som den Gang Elisabeth sov eller syntes at sove. Men Doktoren følte strax, da han traadte ind, Forandringen, den tunge, sørgelige Alvor i det hele. Det var ikke mere en koket Kvinde, der laa i romantiske Drømmerier, det var en knækket, bleg Skikkelse, med et bittert, forvirret Udtryk i Ansigtet, tilmed blodig og

saaret, og Rolf sad hos hende, bøjet, kridhvid i Ansigtet.. som Type paa en kolossal Sorg og Haabløshed.

Doktoren traadte nærmere og forstod øjeblikkelig det hele.

»Det er Dem, der har slaaet hende, Rolf?« spurgte han sagte og forfærdet.

»Ja,« svarede han dumpt.

Doktoren traadte hen til Sengen, undersøgte og forbandt hende og blev rystet i sit Inderste ved at se den Forandring, der var foregaaet med hende i den Maaned, han ikke havde set hende (fra Rolfs første Besøg om Aftenen).

»Gjør hende rask,« raabte Rolf fortvivlet, da han saa' Doktorens bekymrede Udtryk, »udslet ethvert Spor af hendes Lidelser, gjør hende ung og smuk og lykkelig igjen — hun er en slet Kvinde, men jeg kan ikke taale at se hende lide.«

»Hys — hun kan maaske forstaa Dem, vil De gjøre hende end mere syg?«

»Nej, nej,« sagde han sagte og kastede sig ned ved Sengens Rand og bøjede Hovedet mod Stolpen, »jeg bad da ikke om, at hun skulde blive ulykkelig, eller at noget ondt skulde ramme hende — gjorde jeg vel? Jeg véd ikke, hvad jeg gjør, Doktor Gertz, ak! — hvilket ulykkeligt Menneske jeg er!«

Doktoren vilde ikke spørge her og ikke svare, han følte, at disse Ord ikke vare rettede til ham, men kun Udbrud fra den syge Sjæl; det forekom ham, at han egentlig ikke havde Ret til at høre paa dem, og han fornåm en hemmelig Gru ved dem. Han var

naturligvis uvidende om Elisabeths Brøde, thi en Brøde maatte det have været, der var noget saa overbevisende i Rolfs Sorg, den vakte en saa absolut Tillid og Sympathi. Alle hans Forbandelser mod hende og Bebrejdelser mod sig selv vare gennemkrydsede af den ømmeste Omsorg og Bekymring for hende og hendes Smerter. Hvor vidt end hans oprørte Tanker førte ham, de vendte dog stadig tilbage til dette Punkt og det i heftige, stigende Udtryk. Doktoren følte med Rædsel den Modsigelse, der laa i, at det blodige Slag var styret af en Haand, der dog egenlig var ledet af Kjærlighed. Det var, som om han forstod, at hver lille Draabe Blod, der havde flydt, maatte binde Rolf endnu stærkere end før Slaget. Selv et lidenskabeligt og hævngjerrigt Menneske udgyder ikke sin elskedes Blod uden en Taare for hver Blodsdraabe, hver eneste er en Anklage imod ham, og den taler hedt og levende som den luende Farve hendes Sag.

Han vilde hjælpe Doktoren ved Forbindingen, han gjorde det varsomt og sindigt, han lagde hendes Hoved blidt ned paa Pudren, han dækkede hende til og ledte ængstelig efter et kjærligt Blik fra hende, men hun holdt stadig sine Øjne lukkede. Naar han saa haabløs og trøstesløs gik tilbage til sit Sæde, var det, som om han vendte tilbage til Natten eller Døden, han maatte være i hendes umiddelbare Nærhed for at kunne forstaa og tro paa Livet endnu.

Doktor Gertz gjorde, hvad han kunde; han skrev Recepter og foreskrev kølende Pulvere og lovede at komme igjen op ad Dagen, han paalagde Rolf at

iagttage den største Stilhed, forbød ham at volde hende nogen som helst Sindsbevægelse, sagde ham endog, at det vilde være bedst, om han slet ikke var til Stede, og gik saa atter ud af dette Hus med meget sørgelige og alvorlige Tanker.

Lidt efter at han var gaaet, faldt Elisabeth i en dyb, tung Søvn. Da Rolf mærkede det, laasede han sagte Døren af, for at ingen skulde forstyrre hende, gik saa helt hen til Sengen, stod først oprejst, men bøjede sig saa helt ned over hende og hviskede nogle uforstaaelige Ord om Tilgivelse.

Men da hun ikke svarede ham, kyssede han hende flere Gange paa Panden, som om han ikke længere havde Ret til hendes Mund og sagde:

»Du har kaldt mig en Voldsmand, — Du haarde, grusomme Elisabeth, Du min elskede, Du har kaldt mig en Voldsmand. Hvorfor har Du gjort det? Hvad ondt har jeg da udøvet imod Dig? Jeg har kun elsket Dig og kan aldrig andet. Har Du helt glemt min Kjærlighed og mine varme, gode Tanker for Dig? Er al vor Lykke død? Var det alt sammen Vold, og vare alle mine Drømme Udaad? Jeg kan ikke tro det — Du skulde se, hvor mit Hjærte græder. Voldsmand! — thi Jorden kan dog ikke rumme den Kjærlighed, jeg nærer for Dig!

Har jeg virkelig udgydt Dit Blod? Har jeg kunnet krumme et Haar paa Dit Hoved? Jeg tror det ikke, thi naar jeg ser Din Smerte, har jeg kun Trang til at dele den og hader den, der er Skyld i den. Naar Du er lykkelig, vil jeg være lykkelig, naar Du er ulykkelig,

vil jeg være ulykkelig, naar Dit Blod flyder, vil jeg have, at mit Blod skal flyde sammen med Dit.

Du har sagt, at Du har omslynget en anden med Dine Arme, at Du har varmet en anden med Dine Kys — men det er umuligt — en saadan Kjærlighed som min, vil Gud ikke have skal spottes. Den har en levende Stemme, der længe har talt i mit Bryst, før jeg kjendte Dig, og det er den, Du har hørt i Din mørke Fortid, den har lydt for Dig i Drømme; Du har nydt min Kjærlighed, førend Du kjendte mig. Ved den levende Gud! Disse Arme ere mine, disse Læber med deres Kys er mit Livs Helligdom, Du er Kjød af mit Kjød og Blod af mit Blod! Skal min elskede være troløs — skal min Kjærlighed dø — skal Guds Alter græde for mig —?»

Men hendes dødblege Læber bevægede sig ikke til Svar, han vidste ikke, om hun hørte ham. Da Doktoren kom tilbage, fandt han ham siddende paa Sengen med begge hendes Hænder fast knugede i sine og med et vanvittigt Udtryk af Sorg i sit Ansigt.

»Jeg har talt saa godt til hende,« hviskede han, medens Graaden kæmpede i hans Stemme — »hun kan slet ikke høre mig mere, hun er vist død, — og jeg har dræbt hende, jeg har kaldt mange Gange paa hende, men hun har glemt mig og sit eget Navn.«

»Aa«, sagde Doktoren, der var meget bevæget, men trods hendes syge Tilstand dog nærede Mistillid til hende, »hun vil maaske ikke høre Dem.«

»Ti stille, Usling,« skreg Rolf og fór imod ham — »plet hende ikke, De hader hende, det véd jeg, —

men hun er min elskede, min elskede — jeg har bedt til hende som til en Engel, hun er ren, hun er snehvid!«

»Hvorfor har De da behandlet hende saa haardt?« spurgte Doktoren rolig.

»Fordi,« raabte han vildt, »fordi jeg var skinsyg. Har jeg maaske ikke Løv til at være det? Vil De, med Deres smaalige Interesser, forbyde mig det? De kjender jo ikke Sorg, De kjender jo ikke Kjærlighed. Anklager De mig eller hende — svar mig? Nej, red hende og stir ikke saaledes paa mig!«

»Naar De bliver roligere, skal jeg svare Dem.«

»Nej, jeg bliver ikke roligere, for Satan, jeg bliver ikke roligere — Ak, bryd Dem ikke om, hvad jeg siger, svar mig blot, hvis De er et Menneske — hvis De er et Uhyre, saa vig fra mig, jeg kan ikke taale at se Dem.«

»Nu sover Frøken Stilling en sund Søvn, der fuldstændig vil gjengive hende hendes Bevidsthed, men vær roligere lige over for hende end over for mig.«

»Hvorledes skål jeg da bære mig ad? Lær mig det!«

»Først og fremmest maa De ikke saaledes kaste hende fra den ene Yderlighed til den anden. De maa ikke tiltale hende snart haardt, snart blidt — De maa forsøge paa at hade hende lidt mindre i det ene Øjeblik og elske hende lidt mindre i det næste.«

»Men jeg elsker hende jo hele Tiden.«

»Men saa vis i det hele Deres Kjærlighed mindre, forlad hende ganske for en Stund, om De kan.«

»Hvor tør De vove at sige det til mig anden Gang,«

raabte han rasende, »hvor kan De vove at raade mig til det, Usling, Uhyre! Nu vækker jeg hende, nu spørger jeg hende selv, hvad hun vil have — hun siger, at jeg skal blive, jeg véd det, ligesom jeg vilde bøn-falde hende om at blive hos mig, om end mit Legeme vred sig i alle Helvedes Kvaler —. Hun vil bede mig derom.«

Og Doktoren maatte staa og se paa, hvorledes denne afsindige Kjærlighed førte ham til at gaa hen til hende og slaa hende haardt paa Skulderen med det Udraab:

»Elisabeth, er det Dig, der vil have, at jeg skal gaa bort fra Dig?»

Hun slog Øjnene op, betragtede ham med et aandsfraværende Blik, fór sig med Haanden til den smertende Tinding og vilde rive Bindet af, hvad dog Doktoren forhindrede. Saa sagde hun sagte, men rolig:

»Nej Rolf, bliv hos mig.«

»Der kan De høre,« raabte han jublende og kastede sig paa Knæ ned for hende. »Der kan De høre, hun er en Engel, og hun elsker mig; store Gud og Skaber, hav Tak!«

Og han faldt bevidstløs om ved Sengen paa Gulvet.

Doktoren havde nu det sørgelige Hverv at dele sin Opmærksomhed mellem disse to tragiske Personer. Det blev værre endnu for ham, thi da Elisabeth saa' Rolf falde, vilde hun hurtig rejse sig op for at hjælpe ham, ved Anstrængelsen aabnedes hendes Saar paa ny, og hun faldt tilbage i Sengen.

Rolf kom hurtig til sig selv igjen og var som omskabt af Glæde. Den gjorde ham næsten besindig og stille lige over for hende, han troede at læse Haab i den mindste af hendes Bevægelser, han syntes, at hun saa' rask og smilende ud, og gennem Værelset troede han hele Tiden at høre det klinge:

»Rolf, bliv hos mig!»

Han brød sig ikke om, at hun skulde sige mere til ham.

Hvorfor havde hun bedt ham om at blive? Hun gjorde sig selv det Spørgsmaal, medens Smerten døde al Klarhed i hendes Tanker, og en lamslaaende Følelse bemægtigede sig alle hendes Lemmer; men hun trængte stadig til hans Nærværelse, og Stuen forekom hende tom og ensom uden ham. Idet hun tabte Sporene af sig selv, naar hun gav sig til at overtænke sin Stilling, syntes hun at finde et forstærket Billede af sig i hans fyrige Følelser og ubændige Aand. Hun havde feberagtige Drømme om, at hun ikke levede mere, men kun existerede i hans Tanker, hun saa' sig selv opløses, forsvinde og blive til intet, men han var bleven tilbage, hendes Liv var blevet et med hans, og han raabte i vild Begejstring: »Nu ere vi lykkelige, Elisabeth, det var saaledes, jeg vilde have det.« Saa blev hun atter sig selv igjen, og han var meget god mod hendé. Hun var saaret, og han dræbte hendes Fjender, hun skjælvende for sit Liv, men han led mere end hun. Ved hver en Fjende, han dræbte, blev han svagere, Blodet dryppede fra hans Hænder. — Til sidst vare de ene, og han sagde med mat

Stemme: »Jeg bildte mig ind, at alle de andre vare Dine Fjender, men jeg har taget Fejl, det er kun mig, der er det, nu vil jeg dræbe mig selv!« Og han gjorde det, og hun følte den samme stille, uhyggelige Tomhed omkring sig, som da hun før havde tænkt sig ham fjærnet fra hendes Nærhed.

Saa kom pludselig hele den vilde Kjærlighedslængsel, hun i de første Møder havde følt for ham, over hende igjen, og hun vilde overbevise sig om, at han var hos hende; det var den Gang, hun slog Øjnene op og bad ham om at blive. Men det var hende for meget, da hun saa' paa ham og huskede, hvad hun selv og han havde gjort. — En Gang imellem lukkede hun Øjnene op igjen, betragtede ham, fik et stærkt, kort Indtryk af hans blide Omsorg for hende, blev forskrækket og troede, at det hele var en grusom Spøg.

Hun følte sig paa en underlig Maade ydmyget ved Tanken om, at hun saaledes havde forvandlet ham; hun syntes ikke, at Midlerne hertil havde været gode. Hun vidste klart og tydelig, hvad hun havde sagt til ham, det kunde ikke misforstaas, og hun gøs dog ved Tanken om, at han havde forstaaet hende. Hun ventede hele Tiden et eller andet Udbrud, et lammende Slag, som det forrige, og hver Gang det udeblev, og han i Steden derfor ømt betragtede hende eller greb hendes Haand eller lagde Puden til Rette under hendes Hoved, blev hun end mere bange; hun frygtede næsten, at hun havde berøvet ham Forstanden. Hun med sin Natur, vidste ikke, hvilken uendelig, uudgrundelig Gaade Kjærligheden er, at den altid, naar den er

stærkest, staar i Modsigelse med sig selv, og lig enhver stor, guddommelig Magt rummer den ene Yderlighed saa godt som den anden.

Hun forstod ham ikke længere, hun ventede Døden af hans Haand og Hævn og Haan i Døden, og han betragtede hende som med en Faders ømme, ængstelige Blikke. Her stod alt stille, hendes Kræfter og Modstand lige over for ham vare forbi, hun følte sig trykket af Skyld og af Forudfølelsen af en guddommelig eller menneskelig Straf.

Men hun lovede i sit stille, forpinte, oprevne Sind, at fik hun Lov til at leve længere, da skulde hver Tanke og Følelse i hendes Liv kun have Ret til at leve i hendes Bryst, naar de vare ofrede ham.

Og saa bad hun atter stille og med taarefyldte Øjne:
»Rolf, bliv hos mig.«

XIII.

Dog var hendes Liv nu slynget i altfor forviklede Traade, til at hun, endog ved at bringe sit inderste Selv som Offer, kunde komme til en eller anden Afgjørelse.

De romantiske Naturer indvikles i Livet paa den Maade, at de uden selv at være blevne bundne til det, som de momentant fængsledes ved, dog efterlade dybe Spor og Minder udenfor sig selv, der en Gang, sent eller tidlig, komme og gjøre deres Krav gjældende.

Og for disse Naturer er der tilmed en egen Tillokkelse ved den svundne Lykke og netop ved den, de frivillig have givet Afkald paa, naar den kommer med sine Solblink og med sin halvforglemte, usvækkede Berusning og farer forbi Sjælen.

Det var dette Skær, hvorpaa Elisabeth strandede, og som gjorde, at hendes Liv mere og mere nærmede sig en tragisk Slutning. Selv midt i hendes Ulykke vare ingen af hendes Sværmerier og Sympathier alvorlig rykkede op med Rode og havde veget Pladsen for en absolut Følelse, enten ond eller god. Dybt i Baggrunden af hendes Indre levede endnu alle hendes Livs Minder, sammentrykkede og forknugede, men et kraftigt Raab fra Virkeligheden kunde vække dem til nyt Liv.

Hun bildte sig nu ind selv at have opgivet, hvad hun ubestemt i sin første, glade Ungdomstid havde følt som sit Livs Lykke, hun troede nu at have overgivet sig paa Naade og Unaade til den almægtige Naturkraft: Kjærligheden, og hun følte sig endog lykkelig ved at vide, at hun nu kunde havne, om end hun derved kom i Modsigelse med sig selv og blev som splittet ad.

Hun følte sig i nogle Dage fuldstændig rolig og sorgfri ved at ligge mat og syg paa Sengen og betragte Rolfs store, foroverbøjede Skikkelse og hans glødende, spejdende Øjne, der uafbrudt hvilede paa hende; hun var enig med sig selv om, at hun tilhørte ham for stedse, og hun havde grebet den Beslutning med en Kraft, der var saa fremmed for hendes Natur, at ingen af de store Vanskeligheder ved et Samliv

med ham faldt hende ind og ængstede hende, hun var villig til at underkaste sig alt.

Saa fuldstændig var hun greben af Tanken om ham og af selve hans Væsen og hans Maade at elske paa, at hun savnede ham og følte en smertelig Uro hvert Øjeblik, han blot forlod Værelset; hun fulgte ham bedrøvet med Øjnene, naar han gik, hun hilste ham med Henrykkelse, naar han kom, der var kun én Ting i Verden, der fængslede hende, det var hendes Kjærlighed til ham, hun havde kun ét Ønske, og det var ret inderlig at vise ham den. Hun kunde ikke nu taale hans vilde Kjærtegn, men hun ønskede kun at blive rask for atter at være i Stand dertil. Hendes Nerver vare saa angrebne, at blot Lyden af hans Stemme tog stærkt paa hende, dog længtes hun stadig efter at høre den, at høre ham forsikre hende om sin Kjærlighed. Han havde aldrig før set et saa elskende og tillidsfuldt Udtryk i hendes Øjne som nu, hun havde aldrig før lagt sin Haand saa fortrøstningsfuldt i hans som nu. Hun var som omskabt: bøjelig, hengiven, hun syntes kun at leve for at lytte til hans Ønsker.

Hun bragte ved den trygge Ømhed og Hengivenhed endog en vis Ro i al hans Lykke; de kunde nu tale om at holde Bryllup saa snart som mulig; det blev bestemt at skulle finde Sted, saa snart hun fuldstændig var bleven rask. De talte om at indrette deres Bolig, deres Værelser, deres Husliv, de vilde bo saa langt fjærnet fra Byen som mulig, de vilde altid være ene, de vilde gaa lange Fodture, undertiden vilde

de overnatte i det fri og leve af, hvad de tilfældigvis fik. De skulde ogsaa rejse sammen, et helt Aar vilde de være til Søs, viftes af Havets vilde Vinde, høre Oceanets Bølger plaske og kæmpe, skjælve under Uvejrets Majestæt og helt glemme Landet og Sikkerheden. De vilde søge Faren sammen, han vilde kæmpe med vilde Dyr i Skovene, det skulde være for hendes Skyld, hun skulde vente i Sikkerhed i et gammelt Slot eller i en hul Træstamme og se paa den rasende Kamp. Blødende og segnende vilde han vende tilbage til hende, og ved Kys og Favntag skulde hun læge hans Saar.

Om Natten vilde de undertiden vandre paa Kirkegaardene og høre Aanderne suse dem forbi, og Haand i Haand vilde de bøje sig for Naturens vilde Kræfter og Dødens urolige Ofre og lade dem fare over deres Hoveder som Stormvinde og skjælve, indtil Morgenrøden brød frem. Saa skulde hun læne sig op til ham og hverken frygte Gud eller Helvede, og han vilde føle hendes varme, unge Liv i sin Favn, og de skulde takke Himlen for deres Lykke.

Han udkastede naturligvis Planen til dette Liv, og hun fandt alt smukt, hun forstod ham virkelig bedre end nogen Sinde før, hun kunde følge hans Tankers raske, ubændige Flugt, og hun dalede ikke pludselig som før, hun holdt ud, lige saa længe han var hos hende, og naar han var gaaet, var hendes Sind i nervøs Spænding for ikke at glemme et eneste af hans Ord eller udviske et eneste af hans Fantasis Billeder.

Hun kunde nu godt taale at se Doktor Gertz, og hun bad Rolf om at være venlig imod ham, da han vistnok i Grunden mente dem det godt; hun kaldte en Dag ham og sin Moder ind til sig og fortalte dem, at hun og Rolf vare forlovede, og hun bad Doktoren med et alvorligt Udtryk i sit Ansigt om at være forvisset om, at han hin Gang havde taget fejl af hende.

Doktoren blev i Begyndelsen glad over den Vending, Tingene have taget, men det forekom ham dog, at hvad der var bleven sat igjennem med saa megen Vold og Ulempe, umulig kunde være sundt, og han nærede stadig Mistillid til Elisabeth og var tillige ængstelig over hendes exalterede Tilstand. Han bad derfor Fru Stilling om at tie med Forlovelsen og tav selv dermed, han havde en bestemt Følelse af, at noget her snart maatte briste.

Men Elisabeth gik videre og videre, hun vilde have Sagen publiceret, hun bad Rolf om en Ring, og han forstod det slet ikke, han kunde ikke tale til nogen om sin Lykke.

Doktoren sagde en Dag til hende, da han havde hørt hende og Rolf tale sammen:

»De stoler for meget paa Dem selv. De kjender vist nok ikke Dem selv mere, og De anser Dem enten for altfor ulykkelig eller for altfor lykkelig; men kan De for Alvor fatte, at hvis De nu ikke er rigtig klar med Dem selv, spiller De et grusomt Spil med Rolf?«

»Jeg kan forstaa det« — sagde hun blegnende

og følte en pludselig Angst — »men jeg spiller intet falsk Spil med ham, jeg tilhører ham.«

»Har De ogsaa forstaaet det før?«

»Nej,« svarede hun og betragtede ham vist — »men jeg er bange for Dem, De gennemskuer mig, og De har i Sinde at sige mig Ting om mig selv, der ville gjøre mig meget, meget bedrøvet —«

»Men havde jeg Uret i mine Bebrejdelser hin Gang?«

»Nej — De havde Ret — nu forstaar jeg Livet bedre — men jeg var saa lykkelig —.«

Hun sagde disse Ord med en saa gribende Melankoli og en saa uskyldig Hjælpeløshed, at Doktoren syntes, at han kom hende nærmere, og at han kom til at holde af hende, trods det, at hun selv tilstod, at hun var skyldig.

Der hændte da det, at der paa Basis af noget ganske overordenligt og voldsomt skabtes en tilsyneladende, skuffende rolig Lykke. Moderen og Doktoren vare undertiden inde hos Elisabeth, Rolf sad ved hendes Seng; han talte ikke et Ord, men betragtede hende uafbrudt, holdt Øje med hendes Bevægelser og lyttede til hendes Ønsker; de to andre vænnede sig efterhaanden til dette forunderlige, stille, tunge Væsen, og de kom til at holde af ham, skjønt han aldrig nærmede sig dem.

Elisabeths Kinder vare blege, og hun var bleven mager; den kække, ungdommelige Glans i hendes Øjne var udslukket, og der var undertiden en stærk Døsighed og Mathed over hende, men dog gjorde hun snarere

Indtryk af at være lykkelig end ulykkelig, og naar hun længe havde talt til Rolf og søgt efter de ømmeste Udtryk for sine Tanker, kom der en stærk Rødme paa hendes Kinder, og hun kunde ligge længe med et ubestemt, lykkeligt Smil paa Læberne. Ingen Sinde havde man fundet hende saa smuk som nu, og hendes blotte Nærværelse spredte Mildhed og Fred.

Selv efter at hun var kommen oven Senge, havde hun nu ikke mere Lyst til at gaa ud, hun var altid hjemme, og naar Rolf var borte fra hende, tænkte hun paa hver Dag, hun havde været sammen med ham, hun tænkte paa de første Anledninger til deres Møde, og hun kom derfra til at se paa hele sit Liv. Der var en ejendommelig fredelig Berusning ved Mindet om Benedikt, hun ønskede ikke det svundne tilbage, men hun glædede sig over Mindet. Hun følte sig ikke skyldig, men hun ønskede Benedikt Lykke, og hun tænkte, at naar hun en Gang var bleven gammel og mødte ham igjen, da skulde hun fortælle ham, hvor højt hun havde elsket ham. En Gang lige midt under disse Tanker blev hun afbrudt af Rolf, og hun rødmede og skammede sig, baade for Benedikt og for ham.

Alle hendes Minder forekom hende dog saa fjærne, at det slet ikke faldt hende ind at sætte dem i Forbindelse med sit nuværende Liv, og saa meget des friere hengav hun sig til dem. Som et gammelt, forvitret Billedværk kommer i sin oprindelige Skikkelse ved det, at de hist og her spredte Brudstykker sættes sammen, saaledes dukkede der ogsaa hver Dag ny Smaatræk op i hendes

Hukommelse, hun levede efterhaanden et helt Liv i Erindringen.

Hun indbildte sig endog en Gang imellem, at der var en virkelig rød Traad i hendes Historie, som Skæbnen havde spundet; hun betragtede da Mødet med Benedikt som Indgangen til et dybt bevæget, aandeligt Liv, hvori hun skulde lære at kjende og skatte Kjærligheden. Han havde vakt hendes Sjæl til Bevidstheden om en Lykke, hun aldrig før havde anet, men som senere hen skulde udfylde hendes Liv. Kun gjennem ham var det da, at hun elskede Rolf, det var ham, der havde bragt hende til at længes efter den virkelige Kjærlighed. Nu var Rolf der selv, — ud over dette Punkt kom hun ikke.

XIV.

Benedikt havde efter Afskeden med Elisabeth ført et fuldstændig ensomt Liv. Omtrent en Maaned efter det passerede, efter at Sorgens første Storme havde lagt sig, sank han hen, ja begravede sig næsten i en dyb Følelse af Misfornøjelse med sig selv. Uden bestemt at kunne forklare sig hvilken, tillagde han sig selv en eller anden Skyld mod den Kvinde, der havde forladt ham, og jo mere han selv sank, des højere kom hun til at stige i hans Øjne. Han frygtede først og fremmest for at have grebet for tungt ind i hendes Liv, for paa en eller anden Maade at have efterladt et sørgeligt Spor af sig og anklagede sig selv for alle Konse-

kvenserne. Han kom til sidst efter vildsomt at have flakket om paa alle Sorgens, Savnets og Længselens Have til at havne i dette ene Udtryk for sin Smerte; det beherskede næsten hans Tanker som en fix Idé.

Hans Lyst til atter at male indfandt sig, da han var saa led og kjed af alle sine egne Tanker og Følelser, af hver eneste af de subjektive Bevægelser i sit Bryst, at han med Vold og Magt tænkte paa, at tvinge disse veltalende Stemmer til Tavshed. Han greb Penselen igjen, som om den var en Fjende, der skulde kæmpe mod et Liv plettet af Fejltagelse og Synd, forspildt ved Ørkesløshed og Skuffelse, et Liv, der nu skulde gennemleves paa en eller anden Maade, men som han ikke forstod, og som han paa en Maade helst vilde staa uden for. Og skjønt han fandt sine Forsøg jammerlige og ved atter at male kom til det Resultat, at han lige saa lidt havde Geni til at male som til at leve, tilfredsstillede hans Farver og hans Former ham dog mere end hans Tanker, de forekom ham ikke i den Grad fjendske.

Han malede det mest objektive, han kunde finde paa: Scener, han saa' fra Gaden, Stillebensstykker, smaa Karakterstudier af de Folk, han traf, og realistiske Landskaber. Alt gik let fra Haanden, han arbejdede hurtigere end ellers, og der var lige saa megen Finhed som Sandhed i hans Billeder. Han kunde finde Kjøbere nok, men han foretrak at danne sig en lille Udstilling hjemme, som han ikke tillagde nogen videre Betydning, men som han vænnede sig til at have om sig.

Efterhaanden kom hans Liv igjen ind i de gamle

Fuger, men den ubestemte Tomhed, der før havde udfyldt det, var nu forvandlet til en virkelig Tomhed, et bestemt Savn. Der manglede en varm, pulserende Strømning i det hele. Efterhaanden fik han Lyst til at se hende igjen, for et kort Øjeblik at være det varme, beaandende i sin Tilværelse nær, om han end ikke mere turde eje det.

Naar Naturen og Kunsten, Anstrængelsen og Hvilen, Menneskene og Ensomheden vare ham lige ligegyldige, tænkte han som befriet og med en henrykt Følelse: »hende, hende« og han fornam med samme Glæde, som et Menneske, der føler, at han atter lever, sit Hjærte banke ved et Øjeblik at tænke sig i hendes Nærhed.

Disse Følelser bleve ham til sidst saa stærke, at han besluttede at se hende igjen for enhver Pris.

Han vilde fremstille sig for hende uden Spor af sine gamle Rettigheder, dvæle hos hende en Dagstid, se hende, hente Livskraft og Nydelse af hendes Nærværelse og rejse hjem igjen. Han tænkte, at Livet i det mindste i nogen Tid da, selv i Ensomheden, vilde blive ham taaleligere; hun kunde vel ikke vredes over, at han kom til hende, hun hadede ham vel ikke.

Rejsen blev besluttet med taalelig Bestemthed og med godt Mod, men da han pakkede sin Kuffert og kjørte bort, atter styrende Nord paa, var det, som om hans Bryst snøredes sammen af usigelig Længsel og Forsagthed. Han turde ikke forberede sig paa et eneste af de Ord, han vilde sige hende, han talte vel til hende i sine Tanker og først vilde det slet ikke

gaa, men da han endelig fik nogle Ord frem, var der ganske den gamle Tone i dem.

Et smertefuldt Øjeblik faldt det ham ogsaa ind at kaste alle Skrupler bort og sige til hende: »Her er jeg. — Du har sagt, at Du ikke kan elske mig med Hjærtet — nu vel, saa elsk mig med, hvad Du vil, men elsk mig blot.« — Men han skammede sig over sig selv, hun havde været oprigtig mod ham, han burde da i det mindste være oprigtig mod hende, — han kom jo med Hjærtet fuldt og længtes kun efter helt at give hende det. »Mindre fortjener hun heller ikke,« tilføjede han i sine Tanker — hvor ømt og brændende han dog elskede hende endnu!

Saa besluttede han kun at lade sig drive frem af sit Kjærlighedsinstinkt, det var dog dette, der havde befalet ham, den forladte og forskudte, at drage bort fra sit Hjem for at opsøge Minder, der maaske, naar alt kom til alt, slet ikke vilde kaste Lys over hans Liv, men kun stikke det som Torne. Hvad gjorde det? Fremad, — »jeg kan ikke andet!« han sagde omtrent det samme som Rolf, han lod sig ikke længere lede af sine Reflexioner.

Da han kom til Kjøbenhavn, tog han et Øjeblik ud til Hammer for at faa at vide, hvor hun boede. Hammer tog meget hjærtelig mod ham og blev dybt bevæget ved at se ham, og da Benedikt spurgte ham, om der intet nyt var hændet Elisabeth og om hendes Befindende, havde han ikke rigtig Mod til at meddele ham hendes Sygdom og de Rygter, der gik om hendes

Forlovelse. Men Benedikt mærkede, at han fortav noget for ham og sagde rolig:

»Fortæl mig alt. Hvad end Elisabeth har foretaget sig, har jeg ingen Ret til at være skuffet — hun har intet forbrudt — imod mig«.

»Men hun har været meget syg og skal have tabt sig meget.«

Der kom et Glimt af Haab i Benedikts Hjærte — hun led maaske for ham.

»Hvad har hun fejlet,« spurgte han med bankende Hjærte.

»Ingen bestemt Sygdom, men hun har lidt under for megen Sindsbevægelse.«

»Men forklar Dem dog,« raabte Benedikt, stadig nærrende et svagt Haab.

»Ja,« svarede Hammer, »jeg vil ikke længere skjule det for Dem, De faar det vist dog at vide, man siger, hun skal være forlovet med et halvgalt Menneske —«

»Naa og han,« svarede Benedikt bævende og med sænket Hoved.

»Han skal være meget skinsyg — nogle paastaa, — men Rygterne ere vel overdrevne — at han har gjort Forsøg paa at dræbe hende —«

»Det er umuligt,« raabte Benedikt forbitret.

»Ak, hvorfor kom De ogsaa hertil?« sagde Hammer bedrøvet, »at jeg skal være den første, der bringer Dem disse sørgelige Efterretninger — vil De høre mit oprigtige Raad som Ven, rejs saa snart som muligt, der kommer ikke noget godt ud af Deres Sammenstød med dette Menneske —«

»Rejse! Nu! Nu kunde Elisabeth jo trænge til min Hjælp, og hvis hun elsker ham, skal han ikke komme til at hade mig.«

»Men, kjære Herr Rau, hvorfor vil De dog se hende igjen, hvorfor vil De rive disse Saar op!«

»Jeg vil se hende, være glad, naar hun er lykkelig, se at hjælpe hende, naar hun er ulykkelig, og rejse hjem igjen,« svarede han alvorlig.

»Tror De da, De derved vil blive lykkeligere selv?« spurgte den godmodige Mand.

»Jeg kan ikke andet,« svarede han og blev tavs.

Elisabeth var netop usædvanlig længe alene den Dag. Det var en af de første Dage efter hendes Sygdom, paa hvilken Rolf igjen havde optaget sine gamle Beskæftigelser, og hun sad alene hjemme og fandt Ensomheden saa utaalelig lang. I den senere Tid, naar Rolf var hos hende, talte de ikke meget sammen; men han sad tavs og fandt sig i, at hun havde en eller anden Beskæftigelse, og hans Nærværelse var hende ganske uundværlig. Hun læste i Turgénjew, der stadig var hendes Yndlingsforfatter; det var atter Helene, og hun var saa naiv at synes; at nu lignede hun denne Kvinde, og at hendes Liv nu var præget af de samme Stemninger. De samme Ord havde et andet Udtryk end før, og hendes Helte og Heltinder havde en anden Skikkelse, det hele talte til hende som fra en anden Verden.

Det var en af de første Foraarsdage. For andre Mennesker bragte kun disse friske, milde Luftninger og den lette, bølgende Susen og Legen i Vejret Længsler

og lyse, dæmrende Haab, hende satte dette i en uvirksom, tankeløs Stemning; hendes Følelser flagrede vel undertiden udefter, men de vendte hurtig hjem igjen uden at have fundet noget, hverken bestemt eller ubestemt Indtryk, som hun havde Lyst til at dvæle ved. Hun hang med Hovedet og snappede undertiden efter den friske Luft, hun stirrede op i Vejret, og hun saa' med Interesse paa de skiftende Skyer. Solen skinnede stærkt ned paa den lyseblaa Skammel under hendes Fødder, hun forfulgte Broderiets Slyngninger og dannede ny i sine Tanker, hun pillede en smuk, frisk, lille Rose itu fra en af Blomsterpotterne, samlede Bladene i sine Hænder, indaandede deres Duft og spurgte sig selv, idet hun spredte dem rundt paa sit Skød og lod Hænderne synke:

»Hvad er det for en underlig Ro, der i Dag er i mit Indre?«

Denne sælsomme Uvished spejlede sig paa en ejendommelig Maade i hele hendes Udseende. Hun havde en mat, blaaagtig vandfarvet Silkekjole paa med vide, nedhængende Ærmer, lang og folderig og uden Prydelse, den sluttede ikke stramt til hendes Figur. Det mørkeblonde Haar fik, belyst af Solen, en mild, næsten askegraa Farve, det var som altid kort opsat med smaa Krøller op om Hovedet, men i den Belysning, hvori hun sad, saa' det ejendommeligt løst og gjennemsigtigt ud, det havde slet ingen bestemte Omrids, det gav hendes Hoved Lighed med et Barnehoved. Ansigtet var blegt som altid i den senere Tid, og det saa' meget kort ud, formodenlig fordi det hele Tiden vuggede sig

i en klar Pibekrave, der var saa høj, at den strejfede Hagen og Kinderne ved den mindste Bevægelse. Hun trak ofte sin Mund helt sammen, saa den blev ganske lille. Hun havde af Naturen et meget lille Mellemrum mellem Næse og Mund, det blev gjort endnu mindre, naar hun saaledes sad tankeløs og trak Munden sammen og vuggede sit Hoved frem og tilbage. Saa sendte hun Øjnene urolig rundt omkring, undertiden lukkede hun dem halvt for Solens Straaler, og man saa' kun hendes lange skyggende Øjenvipper. Det faldt hende ogsaa et Par Gange ind at tage sine smaa Safianssko af og stikke sine Hænder i dem, for at se om de passede, eller maaske blot af et ubestemt Lune.

»Bare dog Rolf snart vilde komme —« hun enerveredes ved denne Ensomhed, dette sygelige, søvndyssende Velvære, hendes Aand sank i Dvale, medens hendes Legeme ingen Ro havde paa sig.

»Hvor en ensom Fange dog maa lide —? Hvorledes kan dog den ensomme finde Stof for sine Tanker? — Og selv om man har Tanker, hvad Vægt ligger der da paa dem, naar man skal spørge og svare sig selv, naar man ikke ser dem spejle sig i en andens Ansigt. Ja før, da var det en anden Sag, da var jeg en hel Eneboer, men da havde jeg jo heller ikke et Øjeblik Ro paa mig — men nu —« Hun skulde tænke paa dette »Nu« og fordybe sig i, hvad der nu opfyldte hendes Indre, men hun kom i en saadan Dvale derved, at hun maatte gnide Øjnene for ikke at falde i Søvn.

Ved dog vedblivende at søge efter et Holdepunkt

for Tanken kom hun omsider til at mindes Rolfs Ord: Naar man elsker, kan man ikke være alene, naar man ikke elsker, eksisterer der ingen Ensomhed. Og hun forsøgte at tro derpaa og at tage hendes Lede ved Ensomheden som en Garanti for hendes Kjærlighed.

Medens hun gjenkaldte sig mange af Rolfs ømmeste Ord, følte hun sig hele Tiden syg og svag, og da hun af og til nærede en ubestemt Angst eller snarere en pinlig Erindring om en eller anden Brøde, søgte hun en Støtte mod denne Angst i sin overvældende Følelse af Sygdom og Svaghed; den tillod hende én Ting: at være uden Vilje.

Med et gik Tanken over til de mest intetsigende Bagateller: hun morede sig over at lade sin Silkekjole rasle og bruse, hun fulgte Smaafuglenes Flugt med Øjnene, saa langt hun kunde, hun slog med Fingrene Takten til forskellige Melodier uden at synge dem, hun kunde i dette Øjeblik godt være falden paa at lege.

XV.

Døren gik kort efter, men det var ikke Rolf, der kom ind, det var Benedikt.

Han gik lige hen imod hende og rakte hende rolig Haanden, hun rejste sig op og holdt Hænderne frem for sig, næsten som om hun vilde beskjerme sig mod et Syn. Men han stod rolig lige over for hende til hun havde fattet sig, han afventede et Blik fra hendes Øjne, i dette vilde han læse, om hun var ulykkelig eller lykkelig.

Og da hun saa' paa ham og hendes Øjne mødte

hans, læste han kun en vild, urolig, forvirret Angst deri. Han rakte hende Haanden og sagde bevæget:

»Er Du vred paa mig, fordi jeg vilde se Dig en Gang endnu?«

Klangen af hans Stemme havde lige fra det første Øjeblik, hun nogen Sinde havde hørt ham tale, haft en beroligende Indflydelse paa hende, ligesom Rolfs havde haft en ophidsende. Ogsaa nu faldt disse Par Ord øjeblikkelig som Dug paa hendes Sjæl, hun bevægede sine Læber for at sige noget, men hun formaaede det ikke, hun stirrede ubevægelig paa ham og fandt en vemodig, sød Trøst deri for noget, hun følte brudt og krænket i sin inderste Sjæl.

»Tilgiv mig,« udbrød han, medens Værelset, hendes lette, luftige Skikkelse, hans egne Forsætter og fremdukkende Erindringer i bølgende Forvirring dansede for hans Øjne — »jeg havde ikke troet, at Synet af Dig saaledes vilde overvælde mig.«

Han bedækkede sit Ansigt med sine Hænder og støttede sit Hoved mod Væggen. Hun gik hen imod ham og stillede sig ved Siden af ham, stadig uden at tale, men han kunde mærke hendes Kjole strejfe hans Legeme, og han følte, at hendes Øjne søgte at finde hans Ansigt.

»Benedikt,« sagde hun meget sagte og gøs, da hun nævnede hans Navn, »nu da jeg ser Dig igjen, føler jeg med Vished, at jeg ikke lever længe, Du kan godt tale rolig til mig — vi skilles dog snart.«

»Jeg kan ikke,« sagde han og græd, »jeg kan ikke — jeg havde ikke ventet at finde Dig saaledes.«

»Hvorledes?» spurgte hun og følte en isnende Mathed i alle sine Lemmer — men hun forstod ham godt, og hun tilføjede vemodig smilende med dybt bevæget Stemme:

»Jeg kommer med Suk og med Taare.«

»O min elskede« — sagde han og greb hendes Hænder og trykkede dem mod sine brændende Øjne.

»Tys — lad være —« sagde hun og trak Hænderne hurtig tilbage. »Du gjør en Synd derved, jeg tilhører en anden — véd Du, at det er en Synd? —«

Der var en mørk Tvetydighed i dette Spørgsmaal, og hun følte det.

»Ja, det er en stor Synd,« sagde hun som til sig selv, »en stor Synd, en Synd mod Eder begge.«

Benedikt vendte sig imod hende og sagde med brudt Stemme:

»Farvel, Elisabeth — nu rejser jeg, nu har jeg set Dig — jeg kan ikke mere — alt hvirvler omkring for mine Øjne. Farvel, farvel!«

»Tilgiv mig, for alt, hvad jeg har forbrudt imod Dig,« raabte hun pludselig og bønlig og hun kastede sig paa Knæ for ham og kyssede hans Haand.

»O, jeg maa det, jeg maa det, endnu en eneste Gang!« Han hævede hende op og sluttede hende i sine Arme, »tryk endnu en eneste Gang et Kys paa mine Læber.«

Det var for hende, som om det var det første Kys, hun nogen Sinde havde faaet, en saadan Ild var der deri, og dog var der noget saa velbekjendt og elsket med det samme. Hun følte hele sin Fortid

dukke op, hun saa' de solklare Dage, de smilende Rosenhaver, de vuggende Agre og de dybe, stille Skove med deres milde Skær igjen. Hun gik langsomt ved hans Side i sin korte Kjole, sin store Straahat, hun saa' ham smile og tale, og undertiden slap han hendes Arm og kyssede hendes Haand.

Hun sejlede med ham i Maaneskinnet, og de lod Baaden drive af sig selv, og Vinden viftede deres Kinder, de sang og spøgede, og undertiden bleve de ganske tavse. Der var Sommer i Luften, og i hans Værelser med de gothiske Karnapper og mørke Vægge vare Lysene tændte, og Vinduerne stode aabne, han førte hende ind, hun sad i Vinduesnischen i den dybe Stol, og Popleerne viftede ind til hende. — Det er utroligt, hvor uendelig meget man kan føle og mindes i et Sekund.

»Kan Du se, at jeg har lidt,« hviskede hun næppe hørlig med Armene om hans Hals, andet kunde hun ikke sige, — det var det eneste, det eneste, der maaske gjorde lidt af det, som hun havde forbrudt, godt igjen.

»Nej,« svarede han mørkt og bittert — »jeg kan ikke forstaa Dig — men elsker Du ham da ikke?«

»Jo,« svarede hun hurtig og slap ham — »jeg har sagt Dig, at det er en Synd af Dig at berøre mig.«

De stode tavse lige over for hinanden, og hun borede sine Øjne ned i Gulvet, hun vilde undfly ham, den anden, sig selv og alt.

Han saa' paa hende, hele hendes Skikkelse var

som knækket, der var en saadan Usikkerhed, Hjælpe- løshed og forvirret Rædsel over hende, at han igjennem dem fik et pludseligt Blik ind i hendes Sjæl: denne Overvælden af en Følelse af Skyld, denne svage Vilje, der dog tragtede længere end Evnen, denne vaklende Æmhedsfølelse, denne Higen efter at være den anden tro og dog at læge hans eget Hjærte. Var det ikke sælsomt, at en saa positiv og ærlig Natur som Benedikts forstod hende? Men den uegennyttige Kjærlighed gjør Underværker.

»Elisabeth,« sagde han endelig og søgte at komme til Klarhed i sine Tanker, — han var villig til at forsage og vilde nu kun redde hende, — »nu holder Du to Menneskers Skæbnetraade i Din Haand, men jeg véd det, Du knytter ikke Din egen til nogen af dem, se ikke saa mørkt paa mig — det er ikke Din Skyld, men — en højere Skæbnes. Maa jeg være Din Ven, da jeg ikke kan være andet?»

»Det er umuligt, Benedikt, umuligt, jeg tilhører ham — jeg vil tilhøre ham.«.

»Hvor Du er heftig; er det maaske Din Hensigt at krænke mig ved at fortælle mig, at Du elsker ham?»

»Ak! Ak, hvor jeg er ulykkelig, hvor jeg holder af Eder begge —!»

Og hun kastede Hovedet paa Vindueskarmen ned i sine Hænder og hulkede. Saa rejste hun sig og saa' paa ham med sørgmodige, vilde Øjne.

»Hvorfor er Du saa god imod mig,« raabte hun, »hvorfor kan Du høre paa det, jeg siger, med Ro?

Hvorfor slaar Du mig ikke, sparker mig ikke, dræber mig ikke for min Brøde, saaledes som han vilde gjøre? Hvorfor forene i Eder ikke begge to og hade mig i Stedet for at elske mig? Jeg fortjener ikke bedre. Jeg skulde tørste efter blot halv saa megen Kjærlighed, som enhver af Eder kan give mig, og jeg er umættelig, jeg fordrer begges. Og hvad giver jeg Eder saa igjen? Jeg har jo ikke en Gang et Hjærte at svare Eder med? Gaa hen, Benedikt, og fortæl ham, at Du har været hos mig, at jeg har kysset Dig igjen, saa dræber han mig øjeblikkelig, og saa faar jeg min Løn, jeg længes efter den.«

Han saa' hende mildt og trøstende ind i Øjnene som en Ven, som en Broder, som en Fader.

»O, Benedikt, nu kommer jeg for Alvor til Dig med Suk og med Taare«, og hun gjemte sit Hoved ved hans Bryst og græd.

Han stødte hende ikke bort, han indsaa', at de begge legede paa Randen af Afgrunden, men han kunde ikke, og enhver, der virkelig elsker, vilde have gjort ligesom han. Han trykkede det lille fine Hoved gjentagne Gange op til sig og tog Afsked med det i sine Tanker. Han lod hendes Haar glide igjennem sine Fingre og kyssede det, han indaandede vemodig Duften og tænkte, at det var sidste Gang. Han ønskede at kunne gjøre hende noget rigtig godt til Afsked: f. Ex. tage alle hendes Sorger over paa sig, ofre sit og den andens Liv, som hun elskede, derfor. Begge disse to Existenser vare ham ligegyldige, naar hun blot kunde komme frisk tilbage til Livet.

»Sig mig et Ord til Afsked!« sagde hun, rejste sig og saa ængstelig paa ham — »har jeg nogen Sinde været saa slet imod Dig, at Du vilde ønske, Du aldrig havde mødt mig?«

»Aldrig,« udbrød han lidenskabelig — »jeg skylder Dig mit Liv.«

Disse Ord bleve udtalte paa en saadan Maade, at hun følte, at Lidenskaben egenlig er den samme, hvad enten den tilhører en Rolf eller en Benedikt.

»Saa Farvel da,« sagde hun efter en Pavse med en pludselig Fasthed, »men vid, at Du har gjort ondt — ved at komme nu og se til mig.«

Med sænket Hoved gik han fra hende, men hun styrtede efter ham, slyngede ømt og heftig sine Arme om hans Hals og stødte ham saa blidt ud af Døren.

Hun elskede ham endnu — ved dette Punkt stode hans Tanker stille, nu forstod han hende ikke længere.

Hun vendte tilbage i Stuen med et fuldstændigt Vanvid i sin Sjæl. Alle det sidste Aars Begivenheder, Mødet med hendes første elskede i de blomstrende, sommerlige Haver, hendes første Lykke og de smaa ideale Sværmerier, den lange ørkesløse Ventetid med dens danaideagtige Adspredelser, det næste: Rolfs Kjærlighed og hans Skinsyge, hans ømme Kys og hans haarde Slag, hendes Sygdom og hendes Forsætter lige over for ham — alt det, syntes hun, var en eneste Dags Hændelser, og hun stod midt imellem dem, og de overvældede hende, hun havde ikke set Slutningen paa noget af det alt sammen, og hun skulde svare, afgjøre det hele, hun maatte ikke tøve et Minut.

Gjennem hele dette Kaos var der en varm, koglende Strømning, der gød Ild i hendes Blod, og som bragte hendes Hoved til at svimle, hun længtes paa en Gang efter vilde Favntag og dybe, inderlige Kys, undertiden var der en Stemme, der bød hende helt at glemme sig selv og kun kaste sig i en eller anden elsket Favn.

»Hvor jeg elsker, elsker, elsker nu,« raabte hun til sidst — « hvorfor forlod han mig, hvorfor holdt jeg ikke fast paa ham? »

Saa kom Rolf — og hun blev glad, da hun saa ham, hun syntes, hun kom den hede Strømning i sit Liv nærmere.

I en sygelig Extase ilede hun ham i Møde med udbredte Arme, men da han trykkede hende til sit Bryst, rev hun sig pludselig løs og vendte sig stille fra ham.

Han blev vred, men talte i det hele i den senere Tid noget mere skaansomt til hende, end han plejede.

»Nu vil Du gække mig Elisabeth, men det er ikke smukt af Dig, Du véd, hvor ondt det gør mig.«

»Nej, nej Rolf,« sagde hun og trak ham hen til sig, idet hun blev blussende rød og rystede over hele Legemet, »jeg vil ikke gække Dig, men lov mig en Ting bestemt, lad os holde Bryllup saa snart som muligt, i Morgen allerede, maaske i Dag.«

»Ja,« svarede han forundret, »men det har Du aldrig før bedet mig om. Desuden kan det ikke gaa saa hurtig til, jeg maa flytte fra Winthers, og vi maa først have os en Lejlighed. Doktor Gertz har sagt, at jeg først og fremmest maa tage Hensyn til Din

Sundhed; vi maa bo paa Landet, han tror slet ikke, at Du er rask endnu.«

»Ja, det er netop derfor, det jo er paa høje Tid. Man kan ikke vide, naar man dør,« sagde hun med et sælsomt Smil. »Jeg vil gjerne bære Dit Navn saa snart som mulig, jeg er kjed af mit eget.«

»Jeg har jo sagt Dig,« sagde han mørkt, »at naar Du dør, dør jeg med Dig. Men Alt, hvad Du i Dag siger mig, gjør mig ondt.«

Hun hørte ikke paa ham, hun sagde skarpt og indtrængende:

»Vogt paa mig, naar jeg er Din Hustru, lad mig ikke komme ud af Dine Øjne, tag al Din Kjærlighed, Skinsyge og Mistanke til Hjælp og se at opfange hver eneste af mine Tanker og udryd dem, hvis de ere onde. Du er jo skinsyg — ikke sandt? og Du forstaar mig jo nok? Naar Du ser mig staa foran et Spejl og glæde mig over mit eget Billede, saa riv Spejlet bort fra mig og knus det, naar jeg en Dag smiler alt for glad over noget, der fængsler mig, saa tal haardt til mig, tag Smilet bort fra mine Læber og Illusionerne fra mit Hjærte, vend alle mine Tanker til Dig. Naar jeg forlanger en eneste Ting, der ikke staar i lige Forbindelse med min Kjærlighed til Dig, saa afvis mig kort og bryd Dig ikke om mine Taarer. Kun paa den Betingelse vil jeg være Din Hustru. Lov mig det!«

»Men hvorfor siger Du mig alt dette i Dag?«

»Fordi jeg elsker Dig!«

»Du taler ikke med Din egen Tunge og alt, hvad

Du beder mig om, bedrøver mig; Du ægger mig til det, jeg saa meget har søgt at bekæmpe hos mig.»

»Jeg elsker Dig!«

»Du siger det i en Tone, som om Du udtalte en Dom over Dig selv. Kom, læg Dit Hoved ved mit Bryst og lad mig gjøre Dig glad.«

»Ogsaa han,« sukkede hun, »ogsaa han tænker kun paa mig — og jeg —«

Hun gik hen til ham og gjorde, som han bad hende om, men hun saa' saa bedrøvet ud, at han kun i dette Øjeblik tænkte paa at glæde hende.

»Véd Du hvad,« sagde han, »nu er det Dig, der rejser til Syden. Nu er det Dig, der længes efter mig, fordi jeg er der, og Du skal naa mig. Kan Du høre mit Hjærte banke? Kan Du høre Bølgerne vugge?«

»Jeg elsker Dig — elsker Dig, Rolf, jeg kan aldrig elske nogen anden.« Hun begravede sit Hoved fuldstændig i hans Arme. Saa laa hun stille en Stund, men da rejste hun sig op og saa' paa ham med stirrende Øjne.

»Tal haardt til mig,« bad hun højt, »tal haardt til mig, som Du plejer. Jeg kan bedst lide Din Stemme, naar den er myndig, og Dine Ord, naar de ere strænge. Vær min Herre —« sagde hun og bøjede sit Hoved.

»Nej Elisabeth — Din Slave,« han sank paa Knæ ned for hende og kyssede Sømmen af hendes Kjole.

Et triumferende Smil spillede om hendes Læber, da hun løftede ham op, men da han lagde sit Hoved i hendes Skød og hun legede med hans svære, bølgende Lokker, der føjelig glæde gennem hendes Fingre, havde

hun kun det samme Ønske, den samme Higen, hun tidligere havde haft lige over for denne Mand — med et eneste Sæt at kunne ofre sit Liv for ham.

»Skulle vi gjøre noget stort sammen?« hviskede hun, »der er noget ved Din Nærværelse, der ægger mig til mægtige Handlinger. Du vil elske mig højere i Kampens Tummel, naar Du skjælver for mit Liv, naar Landserne vende sig mod mig for at gjennembore mig, og Du skal forsvare mig — Du alene, naar alle andre hade mig? Hvornaar skulle vi gaa ud i Natten og høre Dine Aander suse? Hvornaar vil Du lære mig at bøje mig for de hemmelighedsfulde Magter, Du kjender — Hvornaar bliver Din Kjærlighed til et Ildhav, hvori jeg maa drukne?«

Han trykkede denne fine, lidenskabelige Skabning fast op til sig, han kyssede hende, og Ildhavet var om hende, men ved hvert et Kys sagde dog en lønlig Stemme inden i hende: »Jeg føler, at jeg elsker dem begge to.«

XVI.

Med hver Dag blev nu Foraaret smukkere. I Vindens milde Luftninger, i den perlende, forfriskende Regn, i de fint duftende Enge, i Skovens lyse, fremspirende Løv var der den samme Varme, Livskraft og Higen, den samme guddommelige, lyse Strømning, der hvert Aar fornyr sig, og som vækker saa glade Forhaabninger i Menneskehjertet, fordi den aldrig synes at uddø.

Hver en Foraarsstemning finder Vej til Menneskets Indre, den trænger selv gennem lukkede Døre og tillukkede Hjerter og den er som en Staffage for Glæden og Haabet, men som en Parodi paa Sorgen og Forsagelsen.

Bittert, næsten haanlig smilte Elisabeth, naar hun i disse Morgener stod op og aabnede Vinduet og indaandede den friske Luft: den vakte ingen Længsler hos hende, den fortalte hende ikke noget nyt udenfra! Solen spillede paa hendes blege Kinder og legede som Guld i hendes Haar, men hun glædede sig ikke over den Glans, den kastede over hende; hendes egen Skjønhed var for første Gang for Alvor bleven hende ligegyldig, nu da hun følte en fortærende Splid i sit Hjærte, der gjorde hende svag og raadvild og nagede paa hendes Livskraft som en Orm.

Hun kæmpede med sine Følelser, der for første Gang forekom hende foragtelige, med sin Samvittighed, der for første Gang forekom hende svag. Hun elskede dem nu begge to, hun vidste det med hele Kjærlighedens Sikkerhed, hun vilde lige saa gjerne tilhøre den ene som den anden.

Saa vidt havde altsaa dette Liv ført hende, saa vidt havde disse spredte, øjeblikkelige Lyster omspundet hendes Hjærte, saa det sad fanget i dem som i et Væv af Forvirring og Usandhed. Disse tvetydige, halvdulgte Stemninger havde endelig en Gang overrumplet hende og taget Luven fra hende, de toge ikke mere paa hende med fine, bløde Hænder, men med Jærnarme, de sade som blodige Klør i hendes Sjæl og sønderrev den.

»Det er den Romantik,« sukkede hun, »der en Gang kaldte paa mig som en sød Musik, det er dette Janushoved, der gjør Mennesket saa usandt, at det kan nære to Lidenskaber paa én Gang.«

Hun havde virkelig aldrig før saa klart følt, at hun elskede, som i dette Dilemma, hvor der blev spurgt hende: hvem af de to? Hun trængte til dem begge som til en Livsnødvendighed, hun vilde helst ile hen til dem begge to, skjule sit Hoved ved deres Bryst og lade dem selv afgjøre det. Der var en naiv Hjælpeløshed i disse extravagante og forfejlede Følelser.

Hun havde med den største Energi lukket sig inde i disse Dage, ingen turde se til hende, og til Rolf havde hun skrevet: »Hvis Du kommer til mig, før jeg kalder, dræber Du mig.« Og han havde adlydt, der havde været et Præg over hendes Væsen og Udseende den sidste Dag, der virkede paa ham som en Spaadom; hun kom mere og mere i hans Øjne til at staa i Forbindelse med noget overnaturligt.

Hun sad nu alene og følte sin Sjæl sønderslides af Bebrejdelser mod sig selv, af modstridende Følelser og af en gold Reflexion.

Fordi hun nu elskede højere, end hun før havde gjort, følte hun ogsaa nu klarere end nogen Sinde sin Brøde mod Kjærligheden. Hun gøs ved Tanken om selv at skulle dele en af de Mænds Kjærlighed, som hun elskede, med en anden, og hun vendte sig derfor med Afsky og Foragt bort fra sig selv og vilde bortreflektere sine egne Følelser, men gennem disse

taagede Sjælekampe var den eneste blivende Følelse en stærk Længsel efter dem begge.

»Lad mig da tilhøre dem begge,« sagde hun pludselig til sig selv, »lad mig tilstaa det for dem begge — de ville dog vedblive at elske mig. — Hvad forhindrer mig deri? Jeg kan ikke leve uden dem.«

Og efter at hendes Sjæls oprørte Tilstand næsten her viste hen til en Afgjørelse og hun besluttede sig til denne Udvej — vakte dog strax disse Tanker Afsky hos hende, hun kunde elske hver for sig, men et Samliv med dem begge var en Absurditet.

Hun søgte at fordybe sig i sin Kjærlighedslykke overhovedet, hun elskede enhver af dem saa højt, at der kunde være Lykke for hende i en Forening med hvem som helst af dem, hun saa' dem begge hver for sig i et idealiseret Lys, det var som to Modsætninger, der tiltrak hende lige meget. Og hun forsøgte blindt hen at vælge, hun udmalede sig Lykken med en af dem, og hun følte endda med Glæde, at hun endnu havde Fantasi. — Men i Modsætning til Fortiden blev Hensynet til hende selv det mere og mere underordnede, og jo dybere hun begravede sig i sine egne Tanker, des mere rørte hver enkelts Kjærlighed hende. Hun forstod, hvad der ledede Benedikt til, førend han forlod hende, kun at tænke paa, hvad der kunde hjælpe hende, og hvad der bevægede Rolf til at dølge sin Smerte og Uro for hende og til kun at vise hende Æmhed. Hun vilde gjerne ofre sit Liv for dem begge, saaledes som de vilde det for hende. Hun havnede i denne Tanke med en vis Glæde, og den var fuld-

stændig blottet for al Egoisme. — Men hvad skulde hun gjøre? hun kunde ikke dele sig imellem dem eller foretage sig noget afgjørende for en enkelt af dem — det var den største Brøde mod den anden. Alt vilde hun have underkastet sig: at forhaanes af dem, at lade sig martre af dem, at sidde som i en Skærsild paa den ene Side hørende Rolfs vilde Bebrejdelser, paa den anden Benedikts stille, forsagende Smerte og dræbes som en skyldig af Bødlerne. Der var en virkelig Heroisme i dette Forsæt; det var, i Stedet for at modtage Lykken og Kjærligheden, der strømmede hende i Møde fra alle Sider, at vælge Lidelsen og den ubønhørlige Retfærdighed og sige farvel til alt.

Men hun var dog for realistisk til ikke at kunne indse, at dette kun var et Tankeexperiment. Naar hun tilstod sin Brøde for dem, som hun begge ømt elskede, og som elskede hende, vilde Scenen faa et andet Udseende end en skyldig, dømt af to strænge Dommere. Maaske vilde den ende med Blod og Ugjerning, maaske med en eller anden Forsoning, hvorved en anden end hun selv blev Ofret.

Og det stormede i hendes Blod, hun længtes stadig efter dem begge to, og hun glemte hele Tiden sit eget Jeg, idet deres Billeder trængte sig frem og udfyldte hendes Liv, og trods al Smerte var der en sød, berusende Duft af Kjærlighedslykke i hendes Nærhed. Dog gjorde hun et Offer, der var smukt og stort, og som lod hendes Liv blive rent, skjønt forfejlet og tragisk.

Hvem af de to? Ingen af de to — Ingen — Ensomheden og Savnet.

Hun elskede dem begge saa højt, at hendes Hjærte besluttede ikke at krænke nogen af dem, hun opgav sin Kjærlighedslykke for ikke at besudle noget som helst af det, som enhver af dem havde følt for hende — nu vidste hun, at hun elskede dem begge to, men hun havde aldrig vist nogen af dem sin Kjærlighed med Bevidstheden om denne mørke Plet i sit Hjærte. Hun havde aldrig bedraget nogen af dem og vilde det heller ikke nu, de vare begge bedre værd.

Og hendes Mund, der endnu kunde smile saa sødt, lukkede sig sammen i denne Beslutning for aldrig mere at modtage et eneste Kys, og hendes hvide Arme, endnu friske midt i Ungdomsvaaren, foldede hun over hinanden som en Nonne for aldrig mere at slynge dem om en elsket Vens Hals, og hendes Øje, endnu tindrende og drømmende om Kjærlighed, lukkede sig tavst og fuldt af tilbagetrængte Taarer for aldrig mere at tale Hjærtets søde, berusende Sprog og kjærlig hvile paa den elskedes Skikkelse. — Hvor ironisk spillede ikke Solens Guld paa det blege, ungdommelige Liv, der ikke mere havde Lov til at lytte til en eneste af de Forhaabninger, Vaaren og Solskinnet vakte. Det var, som om der lød et Suk gennem Værelset, da hun efter denne Beslutning stille og alvorlig gik hen, tog Rolfs Billede bort fra sit Skrivebord og pakkede det ind; hun græd ikke, og hun vaklede heller ikke, men der var en indesluttet, mørk, uendelig rørende Sorg udbredt over hende. Førend hun gjemte det,

vilde hun føre det til sine Læber, men hun rystede kun paa Hovedet, hun turde ikke længere nu. Hun saa' sig omkring, efter at hun et Øjeblik havde siddet i denne dumpe, indholdsløse Reflexion, der følger paa en sørgelig, uigjenkaldelig Beslutning, og saa satte hun sig for Alvor ind i, at hun skulde leve — leve endnu flere Dage, flere Maaneder, maaske flere Aar efter dette! Var det muligt? Hvad kunde Livet ville hende? Hvorfor holdt Solen ikke op med at skinne, inden den naaede hendes Vinduer? Hvorfor var der ikke mørkt og dødt i hendes Kammer? Leve! Hun forstod ikke dette Ord længere.

»O, min Gud, jeg har aldrig været saa knust som i dette Øjeblik, da jeg tror at handle rigtig, der er ikke et eneste Glimt af Glæde i min Sjæl over at have gjort min Pligt, jeg véd knap selv, hvad der driver mig fremad, og jeg tør dog ikke handle anderledes. Lad mig aldrig se dem, jeg elsker, mere, lad mig aldrig høre deres Stemme, lad mig visne og dø, førend jeg véd, hvad jeg har mistet.«

Og hun vristede Minderne ud af sin Sjæl og holdt et kort Øjeblik med en fortvivlet Styrke alle Følelser og Tanker borte fra sit Hjærte. Der skulde ske én Handling endnu, førend hun havde Tilladelse til at overvældes. Hun skulde skrive to Breve, der indeholdt Sandheden: hendes egen Skyld og Dom. I disse Breve bad hun Rolf om at være skaansom mod Benedikt, da hun alene var den Skyldige, og Benedikt om at søge at undgaa Rolf, da hans Nærhed var farlig for ham. Hvilken Haan mod hende selv i disse Bønner!

Hun maatte trygle, for at Frugterne af hendes forspildte Liv ikke skulde anrette for megen Fordærv. Og begge disse Mænd, som maatte hade hinanden indbyrdes, — elskede hun!

Og da hun satte Foden over Tærskelen for at besørge Brevene, faldt pludselig den Sang:

„Es weiss und rath' es doch Keiner,
Wie mir so wohl ist — so wohl.“

der saa klart havde levet i hendes Tanker det forrige Foraar, hende ind — hun havde ikke tænkt paa den i hele det svundne Aar. Den Gang, f. Ex. Turen ud til Hammers Villa, da hun havde sin Violkrans om Hatten, og da hun, hed og forpustet, satte sig ind i Hundehuset til Caro og lod sig slikke af den — alle disse Minder levede et Øjeblik igjen klart i hende, og Sorgen forsvandt som en ond Drøm, hun brast i Graad, og hun troede ikke, at det hele kunde være forbi, hun stod et Øjeblik stille, for at nogen skulde vække hende af hendes ængstelige Syner.

Saa gik Doktor Gertz ind til hendes Moder over Korridoren, og hun gav ham med en hurtig Beslutning de to Breve.

Knap en Time derefter forlod hun Byen; Doktor Gertz og Fru Stilling vilde hindre hende med Magt, da hun kjendelig var meget syg, men da hun ikke des mindre vilde tage bort uden Understøttelse og uden Tilflugtssted, indvilligede hendes Moder i, at hun tog ned til hendes Søster i Slesvig.

XVII.

Der er nu forløbet et Par Maaneder siden de sidst omtalte Begivenheder.

Den eneste overvældende Følelse, der havde hersket i Rolfs Sind, siden han vidste, at han var bedragen, var en vild Hævnlyst mod Elisabeths anden elskede. Denne Følelse bevægede ham saa stærkt, at han knap savnede hende eller ret fik Tid til at fordybe sig i sin Ulykke. Omtrent saaledes havde Elisabeth forudset det.

Doktor Gertz havde været saa forsigtig ikke at aflevere Brevene, førend Elisabeth var rejst, men øjeblikkelig efter at Rolf havde modtaget sit Brev, og forstaaet det hele, ilede han hen til Stillings og vilde have Benedikts og Elisabeths Opholdssted at vide; han troede, at de boede sammen. Doktoren forsikrede ham om, at det ikke var Tilfældet, men sagde med det samme til ham, at han ingen Oplysninger kunde skaffe ham og tilføjede bestemt, at hvis han fremtidig vilde besvære Fru Stilling, der heller intet vidste, vilde han blive holdt tilbage fra Huset ved Politiets Hjælp.

Det havde været unødvendigt at tilføje det sidste: efter at Elisabeth var borte, forekom dette Hus ham modbydeligt, han syntes, at det lignede en Ulykkens og Dødens Bolig, han flyede det, naar han var ved sin fulde Bevidsthed, men naar Hævnen og Hadet en Gang imellem overvældede ham, eller naar han et Øjeblik lod sin Fantasi alene raade, styrede han hen

derimod; men han fór strax tilbage til sit Hjem, som om han havde været ved at styrte sig i Ild.

Han forsøgte nu udelukkende baade ved List og ved Trudser at komme sammen med Benedikt for at pine ham og gjøre Ende paa hans Liv. Han bar altid en Dolk hos sig for ved given Lejlighed at være parat til at dræbe ham. Elisabeth havde, for at Rolf ikke skulde tro, at hun holdt noget skjult for ham, sagt ham Benedikts Navn, hans Stilling og hans Hjemstavn, men hun havde naturligvis vogtet sig for at give nogen som helst Oplysning om hans nuværende Opholdssted. Rolf havde dog en sikker Følelse af, at Fjenden var i hans Nærhed, og derfor havde han dels gennem Aviserne, dels ad privat Vej søgt at finde ham. Han havde endog overvundet sig til at indrykke følgende Bekjendtgjørelse i detbekjendte N'ske Blad:

»Rolf Theodor Lanner beder den tyske Maler Benedikt Rau om en Sammenkomst. Han er ikke hans Fjende, men hans Ven. Den samme Ulykke forener dem.«

Men Benedikt, der ingeniunde var uvidende om disse Henvendelser, holdt sig stadig tilbage, han fulgte Elisabeths Forskrifter som et Evangelium. Han frygtede ikke Rolf, han havde endog den mest brændende Lyst til at lære ham at kjende, han var overbevist om, at Elisabeth dog havde elsket ham højest, og det Offer — der saaledes var gjort for hans, Benedikts, egen Skyld — kastede et nyt, næsten helgenindeagtigt Skær over hende. Han havde ikke mere noget at blive i Kjøbenhavn for, da hun havde meddelt ham,

at hun var rejst, men han kunde ikke finde Ro til at drage bort, han vilde afvente et eller andet. Der var ikke et eneste Sted i Verden, han havde noget at leve for, uden her.

Den Ro, der følger oven paa vilde Storme og Ødelæggelser, er uhyggelig, naar det gamle ligger dødt og øde, og intet nyt spirer frem paa Ruinerne. Det betydningsfuldeste fra den gamle Tid bliver som en af Skæbnens resultatløseste, intetsigende Lege, det syntes at indeholde en evig Gyldighed, og man vil ikke tro paa, at det brat er forsvundet. Det er, som om der lyder Stemmer mellem Tomterne, og man lytter for at høre en enkelt Forjættelse om Fremtiden. Benedikt gik i disse to Maaneder i denne stille, ængstelige Lytten, han kunde ikke tro paa, at hele Historien var ude. Ofte stod han i Nærheden af hendes Hjem eller gik ved Stranden eller i Skovene og ventede stille, at hun skulde komme frem og fortælle ham, om hun var ulykkelig eller lykkelig, om hun var død eller levende.

Han havde hele Mindet om hende i hendes friskeste Skikkelse i sit Hjærte, og dog huskede han hende fra deres sidste Møde, som om hun pegede mørkt ud over Fremtiden og havde noget sørgeligt at meddele ham. Dette sørgelige skulde tale til hans Hjærte, han havde en Følelse af at skulle hvile ud deri. Det skulde sætte Seglet paa hans indre Liv, det skulde forsone ham med den ydre Verden og sig selv — kom det ikke snart?

Saa hændte det en Dag midt i Sommeren, at

Aviserne indeholdt en Bekjendtgjørelse — om Elisabeths Død. Det havde været et kort Sygeleje, og den Gang, de to Fjender læste denne Efterretning, var hun allerede begravet — fjærnt fra sit Hjem, hos sin Tante i Slesvig i Landsbyen B.

Denne Gang lededes de to for første Gang uden Reflexion af den samme Tanke: de vilde rejse til hendes Grav, de vilde skænke den en Krans og mange usigelige Minder.

De toge med det samme Tog, og saa opfyldt var enhver af sin egen Smerte, at ingen af dem tænkte paa, hvem der muligvis var i hans Nærhed.

De kom om Morgenens tidlig til den lille, stille By. Det var en lys Sommerdag, en af de første, og hvor de vendte deres Øjne hen, var der Haver, Agre eller Skov. I det fjærne mødte Øjet strax et svajende Flor af lyse Syrener, beskinne af Morgensolen, og opad Husene slyngede Roser og fremspirende vild Vin sig. Der laa milde, solvarme Taager over Engen, og en frisk Damp steg op fra Jorden — i det fjærne saa' det ud, som Taagerne hældede sig som Klipper over den fuldstændig gyldne Sol. Langt borte mødte Øjet en bakket Eng med en ensom, svajende Pil — de fik strax begge den Tanke, at det var Elisabeths Grav — hvorfor véd jeg ikke; det var det imidlertid ikke. Noget nærmere end denne Bakke var der en spejlklar Aa, hvori Toppen af Piletræet spejlede sig gyngende, og hvorpaa Aakanderne vuggede. Et Par Fiskere skøde smaa Baade ud fra Sivene og styrede Sejladsen mildt

og sagte, saa Aareslagene kun løde med langsomme Mellemrum og som meget fjærne.

De standsede ved et Gjærde bagved en vild Hyben-tjørn — det var Indgangen til Kirkegaarden, men de kom fra to forskellige Sider, saaledes at de ikke strax bemærkede hinanden, Kirkegaarden var meget stor og laa højere end det øvrige Landskab, og hele det næsten fuldstændig flade Land neden under havde en meget idyllisk Karakter. Man saa Bonden være tidlig ude at færdes og føre Ploven langs Jorden enten tavs eller istemmende en fredelig, noget slæbende, monoton Sang. Kvæget brølede af og til, og Storken knejsede med sin Rede paa de smaa Bøndertage. Nu kunde man se Myggene kredse over Aaen, op over Taagen svang Lærken sig i sin raske Flugt og slog sine Triller. Kirken laa fredelig og ærværdig som en ægte Landsbykirke. Hele Muren var overgroet med Mos, Vedbendranker og Humle. Rankerne klyngede sig helt op mod Taget, ogsaa oppe i Kirketaarnet havde Storken bygget, man kunde høre den klappe med Næbbet. Langs med Muren vimlede det af Syren og Guldregn, der udbredte en stærk, sød, krydret Duft. Dugperlerne glimrede endnu i Trætoppene og i de tætte Buske, og Morgensolen kastede et grelt Lys paa en enkelt, knudret Egs bugtede Stamme. Paa en Skrænt fra Kirken ned til det aabne Land blomstrede der mange vilde Violer, som man, vel af Pietet, havde ladet staa urørte.

Det var en mærkelig Stemning, der, skjønt meget forskjellig, betog dem begge, da de stode midt i disse

Naturomgivelser. Saa megen Fred der, hvor Æmnet for den dybeste Sorg og den vildeste Smerte var sænket ned som en uopløselig Gaade, begravet i Jorden, skjult for evig Tid! Og da de kom nærmere ind mod Gravene til Kirkegaardens egentlige Gange, hældede mørke Graner og Cypresser sig sagte, susende langt ned mod Jorden, og enkelte smaa friske, hvide og røde Roser stak frem, ligesom om de endnu, dulgt og dæmpet, talte om Livet. Højene vare bløde og mosbedækte, og af og til strejfede en ensom Fugl over dem og begravede sig i det tykke Mostæppe. Der er en ejendommelig Friskhed og Fred over en smuk Landsbykirkegaard!

Rolf havde dannet sig underlige, fantastiske Forestillinger om Stedet som et mørkt Helvede, hvor Flammer, vilde og luende som hans egen Sjæls, steg op fra Jorden og gave ham Tegn fra de underjordiske Magter om hende: om hans Livs Lykke, Forbandelse og Trolddom. Hvis en hemmelighedsfuld Fugl Fønix havde svunget sig op af hendes Aske og luende havde kredset imod ham og stirret paa ham med vilde Blikke, indtil han selv forstenet og bedøvet var faldet til Jorden, vilde han have forstaaet det og bøjet sig under det, men hvilket Svar fik hans vilde og skærende Lidenskab her?

Og han længtes efter hendes Grav, længtes efter den med brændende Kinder, han vilde overstrø den med Roser og trykke sit Ansigt mod den.

Han gik omkring paa Kirkegaarden og søgte som en forvildet; Benedikt bemærkede ham og vidste strax, hvem det var. Saaledes som han saa' ud, havde han

tænkt sig ham, netop saaledes; han syntes, at det var umuligt, at det kunde være en anden. Han betoges af en forunderlig Ærbødighed for hans Kjærlighed og hans Minder, han vovede ikke at forstyrre deres Dybde, og dog var der for ham en dyb Betydning i dette Møde, der bød ham at blive. Et Øjeblik frygtede han ogsaa, at der i denne Mands Nærværelse var noget farligt for Elisabeth selv nu, da hun var død. Han, Benedikt, vilde værne om hende og blive hos hende, men strax opgav han denne Tanke, Rolfs Skikkelse indgød ham jo netop Tillid. Han følte baade Skinsyge og Beundring for ham, hver Gang han betragtede ham; han havde Lyst til at være baade hans Fjende og hans Ven. Men alle disse Følelser mandede ud i en forunderlig Fred og vemodig Overfyldthed i hans Hjærte, der ligesom bragte ham til at forstaa Dødens og Livets Betydning bedre end nogen Sinde før. Den Grund, hvorpaa han satte sin Fod, var ham hellig, han var det evige nær i vemodige og opløftende Anelser.

Hvem af de to havde Ret til at græde paa denne Grav?

Benedikt gjorde sig selv det Spørgsmaal. Han stod skjult bag Gravene og saa' Rolf ligge hulkende, med Ansigtet presset mod Jorden; han nævnede hendes Navn, saaledes at Benedikt tydelig kunde høre det. Hvilken Lidenskab i denne Klage! Det var, som om han hørte sine egne Sukke tone der igjennem.

Og Rolfs Stemme lød i den stille Morgen:

»Du, min elskede! Kan Du høre, at jeg raaber,

at jeg elsker, elsker, elsker Dig endnu, at hvert et Nag imod Dig skal slettes ud af mit Hjærte, og at Du, som Du altid har været det, skal være mit Livs Helligdom, ren, ubesmittet, guddommelig og elsket? Du hører mig — ikke sandt? Op gennem den kolde Jord aander Du paa mit Ansigt, og der straalere et helligt Lys fra Dine Øjne, der ombølger mig og bringer mig nærmere til Dig. Du hører mig, Du ser mig, Din Stemme suser gennem Luften, Du holder paa mig. Elisabeth, min elskede, har Du nogen Sinde elsket nogen anden? Jeg véd det ikke — men mig elsker Du dog, mig, mig, mig!»

Og han klamrede sig til Graven, som om han vilde bringe dens Gaade til at tale.

»Broder,« sagde Benedikt og traadte frem med en underlig, dump og overvældende Beslutning. Han lagde Haanden paa hans Skulder og søgte at faa hans Blik vendt mod sig.

Rolf vendte sig om og saa' paa den fremmede med et febrilsk og forvildet Ansigt.

»Kom mig ikke nær!« raabte han.

»Jo,« svarede Benedikt med sin rolige, klare Stemme, »kun Himlen véd, om jeg gjør Ret eller Uret nu, men jeg maa sige, hvem jeg er — jeg er Benedikt Rau.«

»Djævel,« raabte Rolf og sprang op, »nu har jeg altsaa fanget Dig.« Han greb med sine vilde Hænder efter hans Strube, men Benedikt sendte ham et mildt, bedrøvet Blik.

»Rolf,« sagde han, »husk, hvor vi ere — ved Elisa-

beths Grav. Vi have begge elsket hende, lad os ikke krænke hende i Døden.«

»De har Ret,« svarede Rolf, overvældet af en krampagtig Smerte, men hans Haand famlede stadig efter Dolken, han bar hos sig.

»O Rolf,« sagde Benedikt mildt og overvældet, »kunne vi ikke være Venner? Kun Dem har hun elsket højt — derfor maa jeg ogsaa elske Dem.«

»Hvad siger De,« udbrød han som i Vanvid, men han skjulte ikke længere Dolken, den spillede frem og tilbage i hans Haand.

»Giv mig den,« sagde Benedikt bange, Rolfs mørkeblaa, store Øjne funkede sælsomt frem og tilbage og fulgte dens Bevægelser.

»Nej,« svarede Rolf vildt, »den er hvæstet til Dit Hjærte,« men han holdt den stadig i Haanden og betragtede den.

»O, jeg kan ikke,« raabte han og kastede sig atter hulkende over Graven — »Hævnen slipper ud af mine Hænder for Smerten, Smerten! Hvad har Du dog gjort, Elisabeth?«

Benedikt kastede sig uforfærdet over ham for at faa Dolken vristet ud af hans Hænder, men Rolf sled sig voldsomt løs og sagde:

»Kom mig ikke nær — Jeg kan ikke — Hører Du. Jeg kan ikke dræbe Dig, og jeg har dog hver eneste Dag længtes efter dette Øjeblik — Men nu!« raabte han, og han svingede Dolken over sit Hoved — »der er ingen Hævn, ingen Lindring, ingen

Befrielse — der er en Afgrund, og jeg vil styrte mig i den.«

Med disse Ord kastede han sig atter over Elisabeths Grav, han vendte Dolken om imod sig og lod sig falde over den, saa den borede sig ind i hans Bryst.

En blygraa, tung Taage sænkede sig for Benedikts Øjne, og op fra Gravene, susende gennem Luften, syntes han, at Jammerskrig tonede. Dødninge stege op imod ham, lejrede sig om Selvmorderens Legeme og sang en vild Klage over Livet, medens vulkanske Flammer omtaagede hans Hjerne og gjorde ham svimmel. De smilende Agre forvandlede sig til dybe, uendelige Afgrunde, hvorfra der steg mægtige, gaadefulde Suk og Klager.

Han kastede sine Øjne ned i Landsbyen — atter Afgrunde og Dødninge, og Aaen var som en dyb, stille, ildrød Flod, det var Menneskeblod, der tungt rullede af Sted. Fortvivlet kæmpede enkelte døende med de hede Bølger, men de maatte alle gaa under. Han havde Lyst til selv at styrte sig ned i denne Flod, skjønt den indgød ham Afsky og Skræk, men han følte al sin Energi lammet, hans Hænder rystede og vare sløve, han var jo alt død. Saaledes drømte han længe vildt og sygt i den stille Sommermorgen.

Otte Dage senere paa en tidlig klar Aften sad en ung, bleg Mand mellem to friske Grave. Han stirrede længselsfuldt ind i den gyldne Aftenrøde og i den

dæmrende Belysning lignede han et Monument, der var rejst til de to dødes Ære. Der var noget stille, forklaret over hans Væsen, og i hans milde Øjne var der en Glans, som om selve det evige spejlede sig i dem. Han saa' op i de røde Skyer med en saa brændende og mild Længsel, at han kom Gud og det himmelske nær, som kun faa dødelige gjøre det. Han sad blandt Grave, blandt mange, baade store og smaa, men han passede til deres Fred, og han forstyrrede ikke den blege Død, der stille og lydløst ved Aftentide skrider hen over Gravene og tæller sine Børn.

Denne Mand var Benedikt.

Det var første Gang, at han siden hin skæbnesvangre Morgen havde været ude. Lige fra Sygesengen var han gaaet ud der, hvor alle hans glade og smertelige Minder vare sænkede. Han var meget svag og meget forandret, og det Blik, han ufravendt sendte op mod Himmelen, udtrykte kun en glødende Længsel efter Freden og Paradislandene bag de tindrende Skyer. Men Aftenens Slør blev mildere og mildere, og det høje Græs om hans Leje syntes dybere og blødere, og undertiden viftede milde, rene Vindpust forfriskende hans Pande. Luften var rensset og krydret med Blomsterduft, enkelte Stjærner begyndte at glimte og Aftenklokken klang til en kirkelig Fest —. Da brast han i Graad, rejste sig og saa' ned i den stille Landsby. En forunderlig Vemod, Fred og Sindsro betog ham med et. Han gik tilbage, satte sig ned mellem Gravene og bevægedes af mangehaande Tanker. Han

tænkte paa den Betydning for det jordiske og evige Liv, som Skaberen har lagt i Smerten og Savnet — Han tænkte paa sin høje Navne, Benedikt af Nursia, og det var, som om dennes Liv kastede en guddommelig Klarhed over hans eget og viste ham den Vej, han skulde vandre i Fremtiden.

Wichmann,
Bogbinder,
KJØBENHAVN.

